

MULTIDISZCIPLINÁRIS ÉS INTÉZMÉNYEK KÖZÖTTI MEGOLDÁSOK AZ ERŐSZAK KISKORÚ ÁLDOZATAI ÉS TANÚI SZÁMÁRA

Az Európai Barnahus Minőségi Előírások

Jelen dokumentumot az Európai Unió által, a Jogok, Egyenlőség és Polgárság Programon (2014-2020) keresztül nyújtott társfinanszírozással hozták létre. A jelen kiadványban foglaltak a szerzők véleményét tükrözik, és az Európai Bizottság semmilyen felelősséget nem vállal a kiadványban foglalt információk felhasználásáért.

Kiadja:	A PROMISE Projekt www.childrenatrisk.eu/promise
Írta:	Olivia Lind Haldorsson, Child Circle
Előszó és fő közreműködők: Szakértői csoport:	Bragi Guðbrandsson, Izlandi Gyermekvédelmi Kormányhivatal Gordana Buljan Flander, Zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ Åsa Landberg, pszichológus és pszichoterapeuta Resmiye Oral, Az Iowai Egyetem gyermekvédelmi programja Carl Göran Svedin, Barnafriad – Nationellt kunskapscentrum, Linköpingsi Egyetem
A jogi felülvizsgálatot végezte: Felülvizsgálat és jó gyakorlatok:	Rebecca O'Donnell, Child Circle Janet van Bavel, Gyermek és Ifjúsági Traumaközpont, Haarlem Tea Brezinscak, Zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ Britta Bäumer, Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Egység, Barnahus Stockholm Ylva Edling, Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Egység, Barnahus Stockholm Anna Frank-Viron, Children's House, Gyermekvédelmi Osztály, Társadalombiztosítási Testület Ólöf Ásta Farestveit, Barnahus Reykjavik Turid Heiberg, Balti-tengeri Államok Tanácsának Titkársága Anna Nelsson, Barnahus Linköping Anna M Pettersson, Barnahus Linköping Ana Marija Spanic, Zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ Peter van der Linden, Verwey-Jonker Intézet Andrea Wagner Thomsen, Gyermek, Ifjúsági és Családsegítő Központ, Szociális Szakszolgálatok Országos Testülete
A pilot során közreműködtek:	Ciprus: Vasiliki Kourri, Hope for Children CRC Policy Center Észtország: Ann Lind-Liiberg, Szociális Minisztérium, Gyermek- és Családügyi Osztály és Viola Läänerand, Gyermekvédelmi Egység, Észtországi Társadalombiztosítási Testület Németország: Andrea Moehring, ChildHood, Németország Magyarország: ESZTER Alapítvány Írország: Michael van Aswegen, TUSLA Lettország: Laura Celmale, Association Center Dardedze és Lauris Neikens, Gyermek- és Családpolitikai Osztály, Népjóléti Minisztérium. Litvánia: Dainora Bernackiene, Gyermekosztály, Család- és Községi Osztály, Társadalombiztosítási és Munkaügyi Minisztérium Lengyelország: Maria Keller-Hamela és Beata Wojtkowska, Empowering Children Foundation Románia: Adina Mihaela Codres, Munka- és Családügyi, Szociális Védelmi és Időügyi Minisztérium, A Gyermekvédelmi Jogok és Örökbefogadási Nemzeti Hatóság és Andreea Bijii, Save the Children, Románia
Szerkesztette:	Daja Wenke and Rebecca O'Donnell
Elrendezte és tervezte:	Shawna von Blixen, Balti-tengeri Államok Tanácsának Titkársága
Fordította:	Gyurácz Zoltán, szakfordító, szaktolmács
Lektorálta:	Enderiné Szemők Ildikó, szakfordító, lektor

Tartalomjegyzék

Előszó	5
I. Bevezetés	7
II. A Barnahus-modell.....	11
Három skandináv Barnahus – Három különböző modell	14
Két gyermekbarát bözpont – Két különböző modell.....	18
III. Az Európai Barnahus Előírások.....	21
Az előírások alkalmazása a kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig	21
Hogyan olvassuk az előírások leírásait?	27
1. előírás: Alapelvek és horizontális tevékenységek.....	28
1.1. A gyermek mindenek felett álló érdeke	28
A gyermek mindenek felett álló érdekének középpontba helyezése – Barnahus Linköping	30
A gyermek mindenek felett álló érdekét felmérő és meghatározó keret	31
1.2. A meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való jog	32
A gyermekek visszajelzései a szolgáltatásban szerzett tapasztalataikról – Barnahus Linköping.....	33
A gyermek gyermekvédelmi vizsgálatba való bevonásának szabályozása a dán jogban	34
Konzultáció a gyermekkel és a szülőkkel, Barnahus Tallinn	34
1.3. Az indokolatlan késedelem elkerülése	36
Az indokolatlan késedelem elkerülése – Barnahus Linköping.....	37
Célok és maximális határidők – Barnahus Izland	38
Dánia: Törvény és iránymutatások a gyermekvédelmi felmérés és a gyermek kihallgatása közbeni indokolatlan késedelem megelőzésére	40
2. előírás: Multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködés a Barnahusban	41
A Barnahus létesítésének és használatának szabályozása a skandináv országokban	42
A multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködések hivatalos kerete – Barnahus Linköping.....	44
A Barnahus Linköping intézmények közötti megállapodásának tervezete	46
Költségmegosztás a Barnahus Linköpingben – kivonat az intézmények közötti megállapodásból.....	47
A Barnahus működésének szabályozása a dán jogban	47
Gyermekevédelmi politika – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb.....	48
3. előírás: A tágabb célcsoport.....	50
A tágabb célcsoport – Barnahus Izland	51
A célcsoport meghatározása a Barnahusra vonatkozó svéd nemzeti iránymutatásokban	53
4. előírás: Gyermekbarát környezet	54
Gyermekbarát környezet biztosítása – Barnahus Izland és Barnahus Linköping	55
5. előírás: Intézmények közötti esetkezelés	63
Az esetek intézmények közötti tervezése és áttekintése – Barnahus Stockholm	65
A Stockholm Barnahus intézmények közötti megbeszéléseinek állandó menetrendje	67

Esettanulmány a stockholmi Barnahusból	68
Az intézmények közötti megbeszéléseken részt vevő intézmények szerepe és feladatai – Barnahus Linköping	68
A Barnahusban zajló információcsere szabályozása a dán jogban.....	69
A gyermek mindenek felett álló érdekét szolgáló információcsere biztosítása – Gyermek- és Ifjúsági Traumatizációs Központ, Haarlem.....	69
A Gyermek- és Ifjúsági Traumatizációs Központ adatvédelmi protokollja	71
6. előírás: A gyermek kihallgatása.....	72
Gyermekbarát megközelítés a bizonyítékok biztosítására és a szabályszerű eljárás tiszteletben tartására – Barnahus Izland	74
A gyermek kihallgatásának elősegítése gyermekbarát helyiségekben, képzett szakemberek által – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb.....	79
A speciális igényű gyermekek kihallgatása – Barnahus Linköping	82
A gyermek kihallgatása – Barnahus Stockholm.....	83
7. előírás: Orvosi vizsgálat.....	85
Egészségügyi szakvélemény és kezelés – Gyermek- és Ifjúsági Traumatizációs Központ, Haarlem.....	86
Orvosi vizsgálat és kezelés – Barnahus Linköping	87
8. előírás: Terápiás szolgáltatások	89
Áldozatsegítés – Barnahus Izland.....	91
Rövid és hosszú távú támogatás biztosítása a bántalmazás kiskorú áldozatainak – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb	94
Esettanulmány a zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központból	97
Kombinált szülő-gyermek kognitív viselkedésterápia, Barnahus Linköping.....	98
9. előírás: Kapacitásépítés.....	99
Kapacitásépítés – Barnahus Linköping	100
Kapacitás- és szakmai kompetenciaépítés: oktatás és felügyelet – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb.....	100
10. előírás: Megelőzés: Információmegosztás, ismeretterjesztés és külső kompetenciaépítés	102
A média mint partner a gyermekek elleni erőszak megelőzésében és kezelésében – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb	103
Tájékoztatás és külső kompetenciaépítés – Barnahus Linköping.....	105
Külső kompetenciaépítési tevékenységek – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb	105
IV. A rendelkezések, a jogi kötelezettségek és az Európai Barnahus-előírások összekapcsolása – áttekintés	108
1. sz. melléklet – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/29/EU IRÁNYELVE (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról, valamint a 2001/220/JHA tanácsi kerethatározat felváltásáról (A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv)	118
2. sz. melléklet – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2011/92/EU IRÁNYELVE (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a	

gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/JHA tanácsi kerethatározat felváltásáról (A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv).....	141
3. sz. melléklet – A gyermekek szexuális kizsákmányolással és bántalmazással szembeni védelméről szóló 2010. évi Európa tanácsi egyezmény (Lanzarotei Egyezmény)	149

Előszó

Az Európai Barnahus-előírások Európában elsőként próbálják meghatározni a Barnahus-modellként ismert beavatkozó intézkedések és szolgáltatások elveit. A Barnahus („Gyermekek Háza”) kifejezés Izlandról származik, ahol az első Barnahust 1998-ban alapították. Azóta számos további ilyen házat alakítottak ki, főként a skandináv országokban.

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményét (UNCRC) a világ szinte minden országában ratifikálták, ami elősegítette a gyermekjóléti szakpolitikák és gyakorlatok Európában kialakuló konvergenciáját, amely számos különböző szereplő, köztük kormányzati és nem kormányzati szervezetek, szakmai társulások és egyetemek fokozott együttműködésén és közös erőfeszítésein alapul. Ezekhez hozzáadódik még az Emberi Jogok Európai Bírósága és az Európai Bírósága ítélezési gyakorlatának hatása, amelyek határozataikban az elmúlt évtizedben több esetben is hivatkoztak az ENSZ Gyermekjogi Egyezményére. Ennek eredményeként az Európában domináns két különböző gyermekvédelmi hagyományt – a szakpolitikák és eljárások által szabályozott „Gyermeatmentést” és a családközpontú, kevésbé a gyermekekre koncentráló „Családtámogatást” – egyre inkább felváltotta az ENSZ Gyermekjogi Egyezményében megfogalmazott, jogokon alapuló megközelítés.

Ezek a folyamatok szolgáltatták azt a hátteret, amelyben a Barnahus-modell elvei és gyakorlata megvalósulhatott és tovább terjed. A Barnahus kísérletet tesz a gyermekek jogainak „működőképes” érvényesítésére, azaz megfelelő támogatást, védelmet és gyermekbarát igazságszolgáltatást igyekszik biztosítani számukra. A PROMISE előírások ezeket az operatív gyakorlatokat testesítik meg, ezért iránymutatásnak kell őket tekinteni az erőszak kiskorú áldozatai és tanúi jogérvényesítésének elősegítésében.

A Barnahus-modell multidiszciplináris és intézmények közötti megközelítést képvisel, amely egy szervezet égisze alatt biztosítja a különböző (igazságszolgáltatási, szociális, egészségügyi) ügynökségek együttműködését egyetlen gyermekbarát helyszínen, amely átfogó szolgáltatásokat kínál a gyermekek és családtagjaik számára. A Barnahus-modell azon a feltételezésen alapul, hogy a gyermek által elmondottak kulcsfontosságúak a gyermekek ellen elkövetett bántalmazás feltárásához és kivizsgálásához mind büntetőjogi, mind pedig gyerekvédelmi és terápiás célokból.

Noha a Barnahus kifejezés meglehetősen konkrét jelentéssel bír, a Barnahus-házak létrejöttének módja és szervezeti formái országonként, és néha országon belül is különböznek. Eltérések vannak a célcsoportok között, a szerepek és felelőségek viszonyrendszerében, valamint a partnerek közötti együttműködés kereteiben a fő funkciók megvalósítását illetően. Ez magában foglalja például, hogy mely szakmák képviselői végzik a gyermek kihallgatását, melyik igazságügyi eljárásrendet alkalmaznak, illetve milyen módon nyújtanak terápiás és egészségügyi szolgáltatásokat.

Az operatív struktúra e különbségei emelik ki a modell rugalmasságát, és hogy milyen sokrétűen tudták azt az egyes országok eltérő jogrendszereihez, társadalmi struktúráihoz, kulturális hagyományaihoz és szakmai gyakorlatához igazítani, ami ösztönzőleg hathat azokra, akik maguk is szeretnék létrehozni Barnahust. Fontos kihangsúlyozni, hogy a Barnahus nem egy merev modell, sokkal inkább egy fejlődő, alakuló gyakorlat, amely képes alkalmazkodni az erőszak áldozatává vagy tanújává vált gyermekek komplex szükségleteihez.

Az Európai Barnahus Előírások fontossága éppen egy olyan keretrendszer létrehozásával válik nyilvánvalóvá, amelyen belül bizonyos mértékű rugalmasságra és alkalmazkodásra van lehetőség. Természetesen vannak korlátai annak, hogy a modell hitelességének megőrzése mellett hányféle megvalósítási mód jöhet számításba. A Barnahus bizonyítékon alapuló gyakorlatokra épül, beleértve

az igazságügyi eljárásrendeket, a terápiás beavatkozásokat és az orvosi vizsgálatokat. A különböző kultúrákban kiemelten fontos ragaszkodni a Barnahus bizonyítékon alapuló elveihez a modell megvalósításakor.

A Barnahus elveit és gyakorlatát ma már az Európa Tanács (ET) és az Európai Unió (EU) számos európai jogi és szabályozási eszköze is tükrözi, illetve támogatja közvetett vagy közvetlen módon, mint pl. a gyermekek szexuális kizsákmányolása és szexuális zaklatása elleni Európa tanácsi egyezmény (2010)¹, az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai (2010)², a gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás (2011)³, a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló uniós irányelv (2011)⁴ a bűncselekmények sértettjeinek támogatására, védelmére és jogaira vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló uniós irányelv (2012)⁵.

Az európai országok nagy többsége ezért elkötelezte magát a Barnahus-modell alapját képező, nemzetközi és regionális jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségek végrehajtása mellett. Az Európai Barnahus-előírások alkalmazása remélhetőleg értékes eszköznek bizonyul majd ennek megvalósításában.

Bragi Guðbrandsson

2017. március

¹ Az Európa Tanács a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális bántalmazás elleni védelméről szóló egyezménye (CETS 201) <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168046e1e1>

²² Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága gyermekbarát igazságszolgáltatásra vonatkozó iránymutatásai (amelyet a miniszterhelyettesek 2010. november 17-ei 1098. ülésén fogadtak el)

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804b2cf3>.

³ A gyermekek jogairól, valamint a gyermek- és családbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168046ccea>

⁴ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2011/92/EU IRÁNYELVE (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/JHA tanácsi kerethatározat felváltásáról: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/directive_2011_92_1.pdf

⁵ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/29/EU IRÁNYELVE (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról, valamint a 2001/220/JHA tanácsi kerethatározat felváltásáról, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0029&from=EN>

I. Bevezetés

Ha egy gyermek erőszaknak van kitéve, számos különböző szervezet, mint például szociális szolgálatok, egészségügyi és mentális egészségügyi szolgáltatások, illetve bűnüldöző szervek kötelessége a gyermek jogainak és jóllétének védelme és elősegítése. Mindegyikük egyéni felelősséget visel azért, hogy szerepüket hatékonyan és gyermekbarát módon lássák el, és hogy a gyermek mindenek felett álló érdekét tartsák mindenkor elsődlegesen szem előtt.

Ha ezek a szereplők nem működnek együtt, a különféle szervezetek és tudományágak párhuzamosan zajló vizsgálatai és kiértékelései a gyermeket arra kényszeríthetik, hogy a szörnyű élményeit újra és újra átélje. A kutatások és a klinikai tapasztalatok azt mutatják, hogy a különböző személyekkel, különböző helyszíneken és különböző szervezeteknél ismételt elvégzett meghallgatások és a nem megfelelő kikérdezési módszerek együttes hatása a gyermek újratraumatizálását idézi elő.⁶

Ez jelentős probléma, mivel a gyermek által elmondottak alapvető fontosságúak a gyermek biztonsága és védelme, a fizikai és mentális gyógyulási szükségleteinek meghatározása, valamint a sikeres és gyermekbarát⁷ bűnügyi nyomozás és bírósági eljárás biztosítása érdekében⁸. Továbbá a különböző időben, helyszíneken és különböző mértékben hozzáférő személyek által irányított meghallgatások apró, nem szándékolt következtetlenségei azt eredményezhetik, hogy a gyermek tanúként hiteltelenné válik.⁹

Az utóbbi években egyre többen ismerik fel, hogy a multidiszciplináris és intézmények közötti (MD/IK) együttműködés kulcsfontosságú az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak védelemhez, részvételhez, támogatáshoz és segítségnyújtáshoz való jogainak érvényesítésében. A multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködés fontos előnyöket jelenthet mind a gyermekek, mind a szakemberek számára, de gyakorlati megvalósítása nem egyszerű: elkötelezettséget és erőfeszítéseket igényel minden érintett szervezettől. Olyan elemeket kell kialakítani a jól működő és hatékony együttműködéshez, amelyek lehetővé teszik a különféle szervezetek munkájának összehangolását. Fontos megjegyezni, hogy az együttműködés kialakítása során mindig a gyermekek jogainak, szükségleteinek és érdekeinek kell a középpontban állnia.

⁶ Lásd például: Henry, Jim (1997). Following Disclosure, System Intervention Trauma to Child Sexual Abuse Victims (A gyermek beszámolója után, a szexuálisan bántalmazott gyermekek traumájára javasolt intervenciók rendszere). *Journal of Interpersonal Violence* (Személyek közötti erőszak folyóirat) 1997, 12: 499. o.; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. és Bromley, Jamie L. (2002). *The Retraumatization of Child Sexual Abuse: The Second Insult* (A gyermekek szexuális bántalmazása kapcsán előforduló újratraumatizálás – A második bántalmazás). National Institute for Trauma and Loss in Children (A Gyermekekért Trauma és Veszteség Országos Intézete), 2. kötet, 2. szám, 2002. ősz. Newlin, Chris, Cordisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather és Vaughan-Eden, Viola (2014). *Child Forensic Interviewing: Best Practices* (A gyermek kihallgatása – Legjobb gyakorlatok). U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (az Amerikai Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Programok Hivatalának Fiatalkori Igazságszolgáltatás és Bűnmegelőzési Hivatala); Westcott Helen L. és Davies, Graham M (szerk.) (2002). *Children's Testimony: A Handbook of Psychological Research and Forensic Practice* (A gyermek tanúvallomása – A pszichológiai kutatás és a törvényszéki gyakorlat kézikönyve). *Wiley Series of the Psychology of Crime, Policing and Law* (Wiley: A bűnözés, a rendőrség és a jogalkotás pszichológiája), 2002. július; Jansson, Helene, Rathje, Pia és Gade Hansen, Søren (2015). *The experience of children testifying in court in cases of sexual abuse* (Hogyan éli meg a gyermek a bíróságon tett tanúvallomást a szexuális bántalmazás eseteiben?). A PCK Koppenhága Szexológiai Klinikája, Szexuális Bántalmazások Áldozatait Ellátó Központ, Rigshospitalet Koppenhága és a Dán Nemzeti Tanács a Gyermekekért.

⁷ A gyermekbarát igazságszolgáltatás „olyan igazságszolgáltatási rendszer, amely az elérhető legmagasabb szinten biztosítja a gyermekek jogainak tiszteletben tartását és hatékony érvényesítését” (Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának iránymutatása a gyermekbarát igazságszolgáltatásról (2011), 4. o.)

⁸ A bűnügyi nyomozás és a bírósági eljárások, beleértve a gyermekek bevonásának módját is, az európai országokban eltérő lehetnek. Az Európai Bizottság átfogó tanulmányt készített *A gyermekek részvétele polgári, közigazgatási és bűnügyi bírósági eljárásokban az Európai Unió 28 tagállamában* címmel, amelyben összegyűjtik és egyesítik a rendelkezésre álló statisztikákat, és rövid összegző jelentések és 29 országjelentés formájában közzéteszik az igazságügy mindhárom területére vonatkozó eredményeket http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/rights_child/eu_study_to_collect_data_on_child_friendly_justice.pdf

⁹ A hivatkozásokat lásd az 1. lábjegyzetben.

Tudta?

1958-ban Dr. C. Henry Kempe gyermekorvos Denverben (Colorado, USA) különböző tudományágakat képviselő szakemberekből álló csapatot hívott össze azzal a céllal, hogy forradalmian új megoldásokat találjanak a gyermekbántalmazás kérdésének kezelésére. Dr. Kempe és kollégái később megjelentettek egy tanulmányt *The Battered Child Syndrome* (Bántalmazottgyermek-szindróma) címmel, amely kulcsszerepet játszott a kiskorúakkal szemben elkövetett bántalmazás előfordulásának és hatásainak megállapításában és felismerésében.

1977-ben Dr. C. Henry Kempe megalapította az International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect (ISPCAN) nevű nemzetközi szervezetet, ezáltal egy multidiszciplináris platformot hozott létre azoknak a szakembereknek a részvételével, akik elkötelezték magukat a gyermekek bántalmazásának, elhanyagolásának és kizsákmányolásának megelőzése és kezelése mellett. 2006-ban az izlandi Barnahus megkapta az ISPCAN multidiszciplináris csapatának elismerő díját. www.ispcan.org

A nemzetközi és európai jogokra és iránymutatásokra, valamint a Barnahus¹⁰-modellre támaszkodva ez a dokumentum **az Európai Barnahus-előírásoknak nevezett tíz jó gyakorlatot mutat be az erőszakos cselekmények kiskorú áldozataival és tanúival foglalkozó multidiszciplináris és intézményközi szolgálatok számára.** Az előírások legfontosabb célja egy olyan közös, operatív és szervezeti keretrendszer létrehozása, amely lehetővé teszi, hogy a gyermek újratraumatizálás nélkül tehesse a bíróság számára is érvényes vallomást és amely biztosítja a gyermek védelemhez, segítségnyújtáshoz és a gyermekbarát igazságszolgáltatáshoz való jogait.

Az előírások **horizontális jellegű elvekből és tevékenységekből, alapvető funkciókból és intézményi szabályozásokból** állnak össze, amelyek lehetővé teszik a gyermekbarát, hatékony és együttműködő gyakorlat megvalósulását, többek között a következő témákban: 1.1. a gyermek mindenek felett álló érdeke; 1.2. a gyerekek meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való joga; 1.3. az indokolatlan késedelem elkerülése; 2. több szakterület és intézmény párhuzamos jelenléte; 3. célcsoport; 4. gyermekbarát környezet; 5. az esetek intézmények közötti tervezése és áttekintése, 6. kihallgatások; 7. orvosi vizsgálat; 8. terápiás szolgáltatások; 9. kapacitásépítés; 10. megelőzés: információmegosztás és külső kompetenciaépítés.

Az előírások alapvető célja biztosítani, hogy a meghozott intézkedések meggátolják az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak **újratraumatizálását**¹¹. Amennyiben az előírások szerint járunk el, elkerülhető az újratraumatizálás, mert így a döntéseket és a gyakorlatot a gyermek mindenek felett álló érdeke határozza meg; a gyermek meghallgatáshoz való jogát többszöri kihallgatás nélkül teljesítik; a gyermek kihallgatását hozzáértő szakemberek végzik; a kihallgatások egy helyen, multidiszciplináris környezetben és gyermekbarát helyiségben zajlanak, ahol a gyermek és az ápoló megfelelő támogatásban részesül, indokolatlan késedelem nélkül; és a gyermek nem köteles megjelenni a bíróságon.¹²

¹⁰ A 2. fejezetben részletesen tárgyalt Barnahus-modell az erőszak kiskorú áldozatai és tanúi számára biztosított egyik legelismertebb multidiszciplináris és intézmények közötti szakszolgálat. A hivatkozásokat lásd a 12. lábjegyzetben.

¹¹ Az újbóli áldozattá válás alatt az ismételt áldozattá válás folyamatát értjük. Az újratraumatizálás az esemény által okozott trauma újbóli átélése, amelyet kiválthatnak például a többszöri bírósági tárgyalások vagy az ismételt kihallgatások.

¹² Az európai Barnahus-előírások átfogó megközelítést tesznek lehetővé, ideértve a gyermek meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való jogának tiszteletben tartását; multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködést biztosítanak, megelőzik az újratraumatizálást és garantálják a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételét; átfogó és elérhető szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek

Az előírások ihletet merítettek az e területen végzett korábbi munkákból, beleértve az Amerikai Egyesült Államok Nemzeti Gyermekszövetségének (National Children's Alliance) Akkreditált Gyermekképviseleti/Gyermekvédelmi Központjainak (Child Advocacy/Protection Center)¹³ előírásait, valamint a svédországi Barnahushoz¹⁴ kidolgozott értékelési kritériumokat. Az előírások kidolgozásában részt vettek a Barnahus-intézmények és az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival foglalkozó, európai, gyermekbarát központok tapasztalt és gyakorló szakemberei. Az előírások alapjául bizonyítottan működő gyakorlatok szolgáltak, amelyek valódi hozzáadott értéket képviselnek a gyermek, a család és a szakemberek együttműködésében¹⁵.

Fontos megjegyezni, hogy az előírások az európai és a nemzetközi jogban meghatározott jogi kötelezettségeknek is eleget tevő modellt testesítenek meg. A nemzetközi és az európai jog, amely megköveteli bizonyos általános elvek, mint például a gyermek mindenképp felett álló érdeke és a gyermekek részvétele betartását, a kulcsfontosságú folyamatokra vonatkozó különös rendelkezéseket is tartalmaz, például a kiskorú sértettek kihallgatása és a számukra biztosított segítségnyújtás. Az előírások összhangban állnak azzal, hogy az említett jogszabályokat hogyan lehet a mindennapi gyakorlatban megvalósítani a Barnahus **horizontális jellegű tevékenységei és alapvető funkciói** révén. Az előírások kitérnek a gyakorlatot alátámasztó **intézményi szabályozásokra** is, amelyeket ugyan maga a törvény ritkábban ír elő, de a törvények végrehajtására vonatkozó követendő irányelvek foglalkoznak velük¹⁶. Röviden, az intézményi szabályozások azokat a munkamódszereket fogalmazzák meg, amelyek lehetővé teszik a munkaszervezetek számára, hogy maximálisan meg tudjanak felelni a jogszabályi rendelkezéseknek.¹⁷

megfelelnek a gyermek és a nem bántalmazó családtagok vagy gondviselők egyéni és összetett szükségleteinek; gondoskodnak a magas szintű szakmai színvonalról, képzést és megfelelő erőforrásokat biztosítanak az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival dolgozó szakemberek számára; megelőzik az erőszak elkövetését, például ismeretterjesztés segítségével. Lásd a PROMISE jövőképet: <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/Promise-Vision-FINAL1.pdf>

¹³ Az akkreditált tagok előírásai (National Children's Alliance, 2017) www.nationalchildrensalliance.org/sites/default/files/downloads/NCA-Standards-for-Accredited-Members-2017.pdf

¹⁴ Landberg, Åsa and Svedin, Carl Göran (2013). *Inuti ett Barnahus, A quality review of 23 Swedish Barnahus* (23 svédországi Barnahus minőség-ellenőrzésének eredményei). Stockholm, Rädda Barnen. Angol nyelven: http://www.barnafid.se/custom/uploads/2016/10/Inuti-ett-Barnahus_ENG.pdf, svéd nyelven: <http://resoucecentre.savethechildren.se/library/inuti-ett-barnahus-en-kvalitegranskning-av-23-svenska-verksamheter>

¹⁵ Az előírások a PROMISE projekt szakértői csoportjának szóbeli és írásbeli hozzájárulása alapján, valamint többek között a Barnahus Izland, a Barnahus Linköping (Svédország), a Barnahus Stockholm (Svédország), a Zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, a Haarlemben (Hollandia) működő, gyermekbántalmazás és elhanyagolás felszámolását célzó multidiszciplináris központ (Multidisciplinary Center Child on Tackling Abuse and Neglect, MDCK), a Linköpingi Egyetem (Svédország) és az Iowai Egyetem gyermekvédelmi programjában dolgozó szakemberek közreműködésével dolgozták ki. Az előírásokról és a jelen dokumentumról széles körű konzultációt tartottak szóbeli eszmecsere és egy írásbeli felmérés keretében, amelyben Bulgária, Ciprus, Észtország, Finnország, Írország, Németország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Románia és Nagy-Britannia (Anglia és Skócia) illetékes minisztériumainak/hatóságainak és/vagy szolgálatainak képviselői vettek részt.

¹⁶ Az előírások összhangban vannak többek között az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásra vonatkozó iránymutatásával és megfelelnek a gyermekbarát igazságszolgáltatás legfontosabb kritériumainak [hozzáférhető (pl. 3., 4. előírás), a gyermek korának megfelelő (pl. 1.1., 5., 6. előírás), gyors (pl. 1–3., 5., 6. előírás), hatékony (pl. 5., 6. előírás), a gyermek szükségleteinek megfelelő és ahhoz igazított (pl. 1.1.–1.3., 5., 6. előírás), és tiszteletben tartja a szabályszerű eljárásból való jogot (pl. 6. előírás), a büntetőeljárás megértéséhez és az abban való részvételhez való jogot (pl. 1.2. előírás), a magán- és a családi életéhez való jogot (pl. 1.1., 3., 4. előírás), valamint a sérthetlenséghez és az emberi méltósághoz való jogot (pl. 1.1., 3., 4. előírás)].

¹⁷ A IV. fejezetben található táblázat áttekintést ad az előírásokba foglalt jogi kötelezettségekről és nemzetközi iránymutatásokról. A 3. fejezetben, mindegyik előírás leírásában hivatkozásokat találhatunk továbbá a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre és iránymutatásokra.

Lásd továbbá: O'Donnell, Rebecca (2017) Child victims of violence and multidisciplinary and interagency services: Reference Document on European & International Law & Guidance (Az erőszak gyermek áldozatai, multidiszciplináris és intézmények közötti szolgálatok – Referenciadokumentum az európai és nemzetközi jogról és iránymutatásról). Stockholm, a PROMISE projekt, www.childrenatrisk.eu/promise

Az előírásokat úgy alakítottuk ki, hogy biztosítsák az átruházhatóságot és az adaptálhatóságot, mivel azokat különböző politikai, jogi, igazságszolgáltatási, társadalmi-gazdasági és kulturális környezetekben hajtják majd végre.¹⁸ Mindegyik előírást a nagyobb Barnahusoktól és más európai gyermekbarát szolgálatoktól kölcsönzött hasznos példákkal is illusztráltunk, hogy szemléltetni tudjuk, hogy a különböző típusú szolgálatok különböző nemzeti kontextusokban hogyan hozták létre saját megközelítéseiket, miközben betartották az előírások által meghatározott alapelveket, tevékenységeket és intézkedéseket.

Az előírások adaptálásakor nem szabad elfelejteni, hogy a szolgálat szervezeti felépítést és teljesítményét folyamatosan mérni és értékelni kell. Az előírásokhoz csatolt indikátorok adnak némi példát arra, hogyan kell olyan információkat gyűjteni, amelyekből kiolvasható, hogy az előírások milyen mértékben teljesültek, illetve teljesültek-e egyáltalán, és amelyek elősegítik a politika és a gyakorlat felülvizsgálatát. Az értékelés továbbá értékes lehetőségeket is kínál arra, hogy az új kutatások, útmutatások, törvények és tapasztalatok a szolgálat gyakorlatainak és felépítésének is a hasznára váljanak. Különös erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a gyermekeket meghallgassák és hogy véleményük által a szolgálat felépítése is fejlődhessen.¹⁹

Jelen dokumentum az erőszak az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 19. cikkében meghatározott fogalmát veszi alapul: „az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formája”.

A „gyermek” meghatározása az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 1. cikke szerint történik: „az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be”.

¹⁸ Wenke, Daja és Heiberg, Turid (2017). *Enabling Child-sensitive Justice: The success story of the Barnahus model and its expansion in Europe* (A gyermek szempontjait figyelembe vevő igazságszolgáltatás biztosítása – A Barnahus-modell sikertörténete és európai terjeszkedése). Stockholm, PROMISE projekt, www.childrenatrisk.eu/promise

¹⁹ Kifejlesztettek egy nyomon követésre szolgáló eszközt, amelynek segítségével egyszerűen felmérhető, hogy az adott szolgálat hol helyezi el magát az ebben a dokumentumban bemutatott előírásokat megtestesítő Barnahus-modell létrehozásához vezető úton. A nyomon követésre szolgáló eszköz a PROMISE weboldaláról tölthető le: www.childrenatrisk.eu/promise.

II. A Barnahus-modell

A Barnahus (ami az izlandi nyelvben „gyermek házát” jelenti) az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival foglalkozó gyermekbarát, multidiszciplináris és intézmények közötti modell.²⁰ A Barnahus célja koordinált és hatékony választ kínálni minden gyermek számára, egyben megakadályozni a nyomozás és a bírósági eljárások során előforduló újratraumatizálást. A Barnahus egyik legfontosabb feladata, elősegíteni a gyermekek vallomástételét, és ezáltal érvényes bizonyítékokat szerezni a bírósági eljárások számára, mindezt úgy, hogy a gyermeknek ne kelljen megjelennie a bíróságon, ha az ügy oda kerül.²¹ Szerepénél fogva a Barnahus egyablakos ügyintézési módot kínál, amely gyermekbarát feltételek mellett az illetékes hatóságok és szervek, például a rendőrség, a szociális szolgálatok, a gyermekvédelem, az fizikai és lelki egészségügyi szolgáltatók és az ügyész közötti együttműködést foglalja magába. A Barnahus továbbá fontos szerepet játszik a gyerekekkel szembeni erőszakkal kapcsolatos ismeretterjesztésben és a szaktudás növelésében a legfontosabb érintettek körében.²²

A skandináv Barnahus-házak egyik legfontosabb jellemzője, hogy beágyazódnak a nemzeti hatóságok, mint például a szociális szolgálatok, az egészségügyi és gyermekvédelmi rendszerek, valamint az igazságszolgáltatás szervezeti rendszerébe. Az egyes országok eltérő intézményi szabályozást is generáltak ennek megvalósítása érdekében. A Barnahus például egyes helyeken a szociális szolgálatok és a gyermekvédelmi hatóságok funkciójaként van beágyazva, máshol pedig az egészségügyi rendszer vagy a bűnüldözés körébe tartozik. Ettől függetlenül multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködést tartanak fenn egyetlen gyermekbarát

A Barnahus legfontosabb kritériumai

A Barnahus gyermekbarát és biztonságos környezetet kínál a gyermekek számára, ezen kívül egy helyszínen sorakoztatja fel az eljárásban részt vevő összes szolgáltatót.

1. A gyermek kihallgatása bizonyítékon alapuló protokoll alapján történik meg.
2. A gyermek vallomásának bizonyító erejét megfelelő intézkedésekkel biztosítják, a „szabályszerű eljárás” elvének megfelelően. A cél megakadályozni, hogy a gyermeknek a bírósági eljárás során ne kelljen megismételnie a vallomását, ha vádemelésre kerül sor.
3. Az igazságügyi nyomozás céljából elvégzett egészségügyi értékelés, valamint a gyermek fizikai jólétét és felépülését biztosító körülmények rendelkezésre állnak.
4. A gyermek és a nem bántalmazó családtagok és gondviselők traumájára adott pszichológiai segítségnyújtás, valamint a rövid és hosszú távú terápiás szolgáltatások hozzáférhetők.
5. Az áldozat és testvérei számára szükséges védelem felmérése megtörtént; és az utánkövetés biztosítva van.

²⁰ Wenke, Daja és Heiberg, Turid (2017). *Enabling Child-sensitive Justice: The success story of the Barnahus model and its expansion in Europe* (A gyermek szempontjait figyelembe vevő igazságszolgáltatás biztosítása – A Barnahus-modell sikertörténete és európai terjeszkedése). Stockholm, PROMISE Projekt, www.childrenatrisk.eu/promise, 4. o. Lásd továbbá az EK REC-RDAP-CHIL-AG-2016 felhívást is, amely kiemeli a Barnahus-modellt: „a javaslatoknak a gyerekekkel szembeni erőszakra gyermekbarát reakcióra kell törekedniük, amely legyen intézmények közötti, multidiszciplináris, átfogó és – amennyiben lehetséges – egy helyszínhez kötött (Barnahus/gyermekelháza-modell)”.

²¹ A legtöbb országban az idősebb, gyakran 15 évnél idősebb gyermekeknek akkor is meg kell jelenniük a bíróság előtt, ha kihallgatásuk a Barnahusban már megtörtént.

²² A skandináv Barnahus különböző kulcsszerepeket tölt be: **Dánia:** Az önkormányzatok helyi gyermekjóléti szolgálatainak segítése, **Izland:** A Barnahus legfontosabb feladata a párhuzamos bűnügyi és gyermekjóléti vizsgálatok koordinálása, **Norvégia:** A rendőrségi nyomozati kihallgatás megkönnyítése, **Svédország:** A párhuzamos bűnügyi nyomozati és gyermekjóléti vizsgálatok koordinálása (Bakketeig, Elisiv (2016)). *A Barnahus-modell a skandináv országokban*. A PROMISE 2016. november 28–29-én, Linköpingben megrendezett regionális konferenciáján és tanulmányútján bemutatott jelentés. Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal és Elisiv Bakketeig (megjelenés alatt, 2017). Implementing the Nordic Barnahus model: Characteristics and local adaptations. (A skandináv Barnahus modell megvalósítása – Jellemzők és helyi adaptációk.) In: Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (szerk.). *Collaborating against child abuse: Exploring the Nordic Barnahus Model* (Együttműködés a gyermekbántalmazás ellen – A skandináv Barnahus-modell feltárása.)

helyen. Van, ahol rendőr hallgatja meg a gyermeket a Barnahusban; máshol gyermekekhez értő szakember, például pszichológus vagy szociális munkás. Mindazonáltal minden Barnahusban gondoskodnak arról, hogy a gyermeket kihallgató személy speciális képzésben részesüljön a kiskorúak kihallgatása terén, ami elősegíti a bizonyítékalapú meghallgatási eljárások lefolytatását és lehetővé teszi a multidiszciplináris csoport képviselői számára a gyermek kihallgatásának megfigyelését egy szomszédos helyiségből.

Számos olyan multidiszciplináris és intézmények közötti szolgálat létezik Európában, amely hasonló a Barnahus-modellhez, és amelyekben különböző mértékben vesznek részt a nemzeti egészségügyi, illetve szociális szolgálatok, a gyermekvédelmi rendszer és/vagy a helyi hatóságok.²³ A Barnahus-módszer és az egyéb, multidiszciplináris, intézmények közötti szolgálatok közötti másik különbség esetenként az igazságszolgáltatás hivatalos elismerésében rejlik. A büntetőjogi rendszer és egyes esetekben a bírák hozzáállása függvényében a gyermekeknek egyes európai országokban még akkor is meg kell jelenniük a bíróságon, ha van megfelelő intézmény az érintettek meghallgatására gyermekbarát, multidiszciplináris környezetben. Ez még olyankor is előfordulhat, ha a szolgálatok már a nemzeti és/vagy helyi hatóságok, pl. a gyermekvédelmi szakszolgálat vagy az egészségügyi rendszer részévé váltak.

Az Egyesült Államokban működő Gyermekképviseleti Központ (CAC)²⁴ modellje és a Barnahus-modell ugyanazt az átfogó célt szolgálja: megakadályozni az újratraumatizálást és multidiszciplináris megoldást kínálni a gyermeknek. A rendőrség és az ügyészség részt vesz ebben a multidiszciplináris fellépésben, azonban a CAC-modellnél a szolgálat formálisan nem ágyazódik be az igazságszolgáltatás rendszerébe. Ha vádemelésre kerül sor, a gyermeknek meg kell jelennie a bíróság előtt, mivel a vallomást nem az amerikai rendszerben előírt „szabályszerű eljárás” keretében tette meg. A CAC azonban felkészíti a gyermeket a bírósági eljárásokra és folyamatosan támogatja őket, valamint fontos szerepet játszik abban, hogy a gyermeknek kevesebbszer kelljen beszélnie a vele történekről, továbbá koordináló funkciója van abban, hogy a különféle szolgálatok minden egyes gyermeket megfelelően segítsenek.

²³Lásd például a PROMISE az érdekelt felekre vonatkozó térképezését: <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2016/06/114049-PROMISE-Web-versie1.pdf>

²⁴ A Gyermekképviseleti Központokról (CAC) további információt olvashat az alábbi mezőben, vagy látogasson el a <http://www.nationalchildrensalliance.org/cac-model> oldalra.

Tudta?

Az Egyesült Államokban 1985-ben hozták létre az első Gyermekképviseleti Központot (CAC). A központ célja eredetileg az volt, hogy megakadályozza a gyermek újratraumatizálást azáltal, hogy gyermekbarát, biztonságos és semleges környezetet biztosít a kihallgatások, az orvosi vizsgálatok és a kezelés számára. Napjainkban az Egyesült Államokban több mint 900 gyermekképviseleti központ található, ahol különböző területek szakemberei, köztük a rendfenntartó erők képviselői, a gyermekvédelem munkatársai, ügyészek, jogászok, ügyvédek, mentálhigiénés terapeuták és az egészségügyi személyzet dolgoznak együtt azon, hogy kevesebb legyen az átfedés, illetve minimalizálják a kialakuló traumát.

Az első európai Barnahust Izlandon hozták létre 1998-ban. A Barnahus sokat merített az amerikai CAC-modellből. A CAC kihallgatási procedúráit és gyermekvédelmi megközelítését ötvözték országuk szociális szolgálataival, valamint gyermekvédelmi és igazságügyi rendszereivel. Azóta a Barnahus-modell fokozatosan elterjedt a többi skandináv országban is. A skandináv országokban, beleértve Dániát, Norvégiát és Svédországot, Ålandot (Finnország), Grönlandot és a Feröer-szigeteket, jelenleg több mint 50 Barnahus található.

A legfontosabb különbség a CAC és a Barnahus között az, hogy a Barnahus beágyazódik a közjóléti és az igazságszolgáltatási rendszerbe, amely közpénzből finanszírozott állami szervezetként jogállást biztosít számára. Ezzel ellentétben a CAC-központok többnyire önálló vagy magántulajdonban lévő, nonprofit szervezetekként működnek.

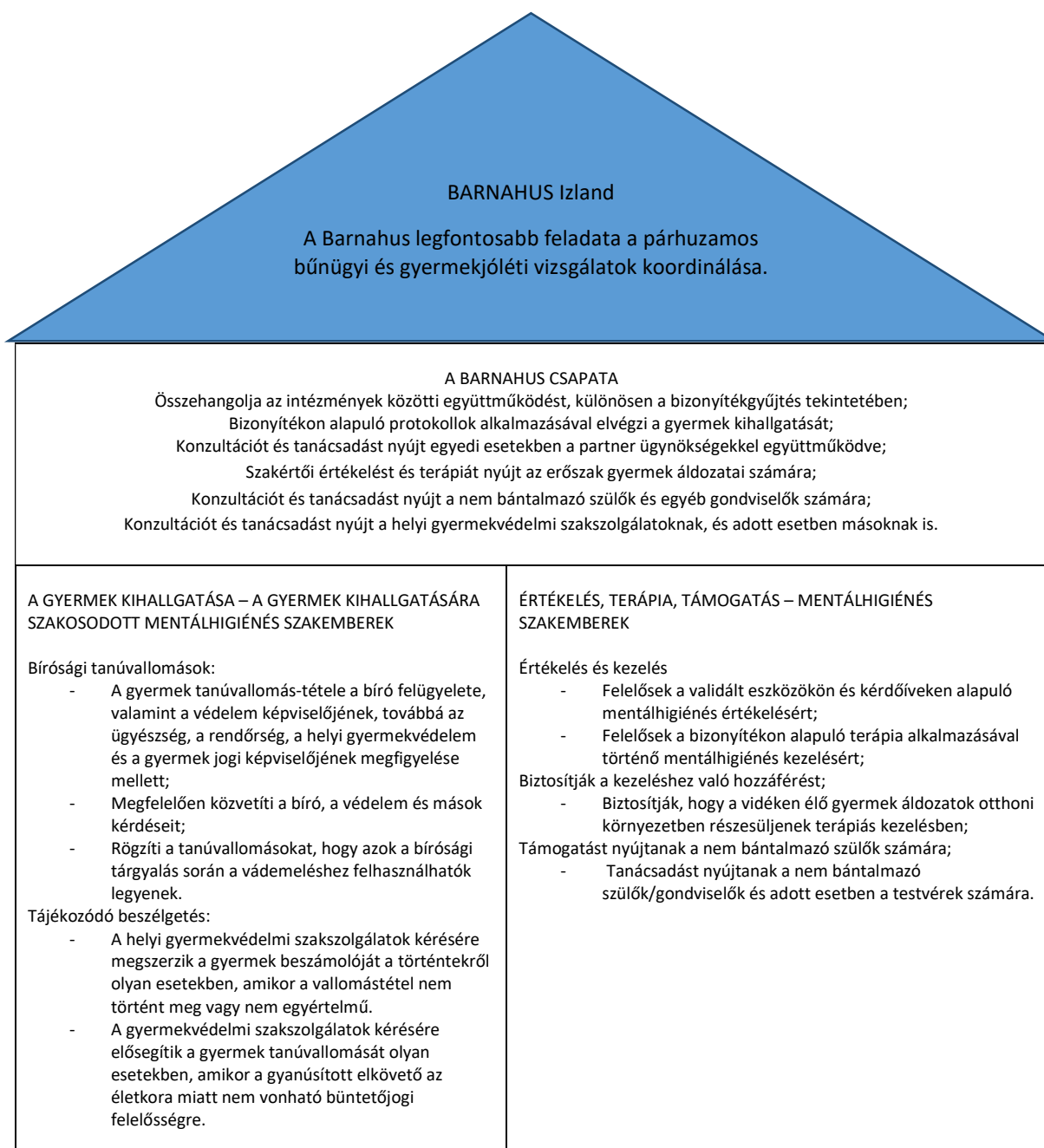
Egy másik lényeges különbség, hogy a Barnahus olyan helyszínt biztosít, amelynek a körülményei lehetővé teszik, hogy a gyermek Barnahusban tett vallomása a bírósági szakaszban is érvényes bizonyítékként legyen felhasználható, tiszteletben tartva a védelemhez való jogot. A CAC-központok segítik és támogatják a gyermeket, hogy megjelenhessen a bíróság előtt.

Más típusú multidiszciplináris, *gyermekbarát központok* célja jellemzően az újratraumatizálás csökkentése és noha multidiszciplináris megoldást kínálnak, nem vonnak be szisztematikusan minden érintett nemzeti és helyi hatóságot, beleértve a rendőrséget és az ügyészséget. E szolgálatok némelyike beágyazódik az adott ország nemzeti, vagy helyi egészségügyi, szociális vagy gyermekvédelmi rendszereibe. Mások független szervezetként jöttek létre és működnek, és informálisabb módon vesznek részt az intézmények közötti együttműködésben.

Egyes európai országokban a gyermekvédelem területén ugyan sikerült multidiszciplináris és intézmények közötti megközelítést megvalósítani, azonban ezek nem egyetlen, gyermekbarát helyszínen kínálnak összevont szolgáltatásokat. Bár az előírások egy része alkalmazható lehet az ilyen struktúrák egyes elemeinél, a PROMISE-keret határozottan az „egyablakos” megközelítést támogatja, amelynek során a gyermeknek összehangolt megoldást nyújtanak *egyetlen gyermekbarát helyszínen*. Ezek az alapvető feltételek olyan körülményeket teremtenek, amelyek megakadályozzák az újratraumatizálást és biztosítják a gyermek megfelelő vallomástételét.

Minden egyes országnak megvannak a maga sajátos lehetőségei és kihívásai a Barnahus vagy hasonló modell létrehozásakor. Az alábbiakban vázolt öt különböző modell és a jelen kiadványban bemutatott hasznos gyakorlati példák alapján látható, hogy a különböző államok sajátosságai révén milyen sokszínű és leleményes megoldásokkal rukkoltak elő a Barnahus vagy ahhoz hasonló gyermekbarát szolgálatok létrehozásában és működtetésében, miközben továbbra is megfelelnek az előírások által megfogalmazott alapelveknek és értékeknek.

Három skandináv Barnahus – Három különböző modell

ORVOSI VIZSGÁLAT – SZAKÉRTŐ ORVOSI SZEMÉLYZET - Elvégzik az orvosi vizsgálatokat a rendőrség, a helyi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermek vagy a szülők kérésére; - A vizsgálatért egy tapasztalt gyermekorvos, egy nőgyógyász, egy szakképzett nővér és az Izlandi Egyetemi Kórház munkatársai felelősek; - Az akut igazságügyi orvostani vizsgálatokat az Egyetemi Kórházban végzik.	A BARNAHUS CSAPATÁNAK EGYÉB FELADATAI - Igény esetén konzultációt és tanácsadást nyújt a helyi gyermekvédelmi szakszolgálatoknak; - Az esetek megbeszéléseinek és az esetek kezelésének összehangolása a bírósági tanúvallomás-tételeket megelőzően; - Intézmények közötti találkozók szervezése, mielőtt a gyermeket Barnahushoz irányítják; - Jelentések benyújtása a bíróságok számára vádemelés esetén; - Az ügyek nyilvántartása és az archívumok vezetése; - Oktatás, képzés és ismeretterjesztés.
➤ FORMÁLISAN BEÁGYAZÓDIK AZ IZLANDI GYERMEKVÉDELMI KORMÁNYHIVATALBA. ➤ A KORMÁNYZATI INTÉZMÉNY ANYAGI FORRÁST BIZTOSÍT, ILLETVE SEGÍTSÉGET NYÚJT PÉNZÜGYI ÉS A SZEMÉLYZETI KÉRDÉSEKBEN. ➤ A KORMÁNYZATI INTÉZMÉNY JOGI ÉS EGYÉB SZAKMAI ÚTMUTATÁST NYÚJT, VALAMINT FELELŐSÉGET VÁLLAL A BÍRÓSÁGOKKAL, A KERÜLETI ÜGYÉSZSÉGGEL, A RENDŐRSÉGGEL, AZ EGYETEMI KÓRHÁZZAL ÉS A BARNAHUS PARTNEREIKÉNT SZÁMON TARTOTT HELYI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLATOKKAL TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS SORÁN FELMERÜLŐ ADMINISZTRATÍV KÉRDÉSEKBEN.	

BARNAHUS LINKÖPING

A Barnahus legfontosabb feladata a párhuzamos
bűnügyi és gyermekjóléti vizsgálatok koordinálása.

A BARNAHUS CSAPATA

Koordinálja az intézmények közötti együttműködést, valamint tevékenyen részt vesz a tervezés és az esetkezelés folyamatában;
Értékeli és fejleszti a Barnahus küldetését és tevékenységeit;
Irányítja és felügyeli az iránymutatások és rutin eljárások végrehajtását;
Éves beszámolót és pénzügyi jelentéseket készít a Barnahus tevékenységeiről az illetékes ügynökségek számára;
Biztosítja az adatok összegyűjtését és a statisztikák összeállítását;
Válságtámogatás és kezelés.

ORVOSI VIZSGÁLAT – SZAKÉRTŐ ORVOSI SZEMÉLYZET

- Felelős az egészségügyi szakvéleményért és/vagy igazságügyi orvostani értékelésért;
- Ezen kívül aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során.

ÉRTÉKELÉS, TERÁPIA ÉS TÁMOGATÁS – SPECIÁLIS MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKEMBEREK/GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGPSZICHIÁTRIA

- Felelősek a validált eszközökön és kérdőíveken alapuló mentálhigiénés értékelésért;
- Felelősek a mentálhigiénés ellátásért;
- Válságtámogatást biztosít;
- Ezen kívül aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során.

A GYERMEK KIHALLGATÁSA ÉS A BŰNÜGYI NYOMOZÁS – A RENDŐRSÉG ÉS AZ ÜGYÉSZSÉG

- Felelősek a bűnügyi nyomozásért;
- A gyermek kihallgatását speciálisan képzett rendőr végzi el bizonyítékon alapuló protokoll szerint;
- Az interjút videóra rögzítik, a vallomás pedig a bíróságon is érvényes;
- Az ügyész megfigyelőként vesz részt a gyermek kihallgatása során;
- Ezen kívül aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során.

GYERMEKVÉDELME – SZOCIÁLIS SZOLGÁLATOK

- Felelős a gyermekvédelmi felmérésért és az akut kockázatértékelésért;
- Felelős a gyermekek és a szülők/gondviselők tájékoztatásáért;
- Felelősek a gyermekekkel és a szülőkkel/gondviselőkkel történő utánkövetésért;
- Megfigyelőként vesz részt a gyermek kihallgatása során;
- Ezen kívül aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során.

- FORMÁLISAN BEÁGYAZÓDIK A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI PSZICHIÁTRIA NEMZETI INTÉZMÉNYÉBE, VALAMINT A SZOCIÁLIS JÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOKBA/GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLTATBA.
- A BARNAHUSBAN MEGVALÓSULÓ INTÉZMÉNYEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉST, VALAMINT AZ INTÉZMÉNY ÜZEMELTETÉSÉT ÉS FINANSZÍROZÁSÁT HIVATALOS SZERZŐDÉS SZABÁLYOZZA, AMELYET A RÉSZT VEVŐ INTÉZMÉNYEK VEZETŐI ÍRTAK ALÁ.
- A BARNAHUS FINANSZÍROZÁSA KÖZPÉNZBŐL TÖRTÉNIK. A RÉSZT VEVŐ INTÉZMÉNYEK A BARNAHUS KÖLTSÉGEIT EGYENLŐ MÉRTÉKBEN VISELIK.

BARNAHUS STOCKHOLM

A Barnahus legfontosabb feladata a párhuzamos
bűnügyi és gyermekjóléti vizsgálatok koordinálása.

ORVOSI VIZSGÁLAT – SZAKÉRTŐ ORVOSI SZEMÉLYZET - Felelős az egészségügyi szakvéleményért és/vagy igazságügyi orvostani értékelésért; - Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;	ÉRTÉKELÉS ÉS TERÁPIA – SPECIÁLIS MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKEMBEREK/GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGPSZICHIÁTRIA - Felelősek a validált eszközökön és kérdőíveken alapuló mentálhigiénés értékelésért; - Felelősek a válságtámogatásért; - Időnként megfigyelőként vesz részt a gyermek kihallgatása során - Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;
A GYERMEK KIHALLGATÁSA ÉS A BŰNÜGYI NYOMOZÁS – A RENDŐRSÉG ÉS AZ ÜGYÉSZSÉG - Felelősek a bűnügyi nyomozásért; - A gyermek kihallgatását speciálisan képzett rendőr végzi el bizonyítékon alapuló protokoll szerint - Az interjút videóra rögzítik, a vallomás pedig a bíróságon is érvényes; - Az ügyész megfigyelőként vesz részt a gyermek kihallgatása során; - Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;	GYERMEKVÉDELME – SZOCIÁLIS SZOLGÁLATOK – VEZETŐ INTÉZMÉNY - Koordinálja az intézmények közötti együttműködést, a tervezést és az esetkezelést - Felelős a gyermekvédelmi felmérésért és az akut kockázateértékelésért; - Felelős a gyermekek és a szülők/gondviselők tájékoztatásáért; - Felelősek a gyermekekkel és a szülőkkel/gondviselőkkel történő utánkövetésért; - Megfigyelőként vesz részt a gyermek kihallgatása során; - Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;
➤ A BARNAHUS BEÁGYAZÓDIK A SZOCIÁLIS SZOLGÁLATOKBA/GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLATOKBA ➤ A BARNAHUSBAN MEGVALÓSULÓ INTÉZMÉNYEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉST, VALAMINT AZ INTÉZMÉNY ÜZEMELTETÉSÉT ÉS FINANSZÍROZÁSÁT HIVATALOS SZERZŐDÉS SZABÁLYOZZA, AMELYET A RÉSZT VEVŐ INTÉZMÉNYEK VEZETŐI ÍRTAK ALÁ. ➤ A BARNAHUS FINANSZÍROZÁSA KÖZPÉNZBŐL TÖRTÉNIK. A RÉSZT VEVŐ INTÉZMÉNYEK A BARNAHUS KÖLTSÉGEIT EGYENLŐ MÉRTÉKBEN VISELIK.	

Két gyermekbarát bözpont – Két különböző modell

A ZÁGRÁBI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI KÖZPONT A központ kulcsfontosságú szerepet tölt be a traumatizált gyermekek és családjaik hatékony és rendszeres támogatásában.	
ORVOSI VIZSGÁLAT – SZAKÉRTŐ ORVOSI SZEMÉLYZET – GYERMEKNEUROLÓGUS - A gyermek szomatikus és idegrendszeri fejlődésére összpontosító egészségügyi szakvéleményért és/vagy igazságügyi orvostani értékelésért felelős. - Felelős a gyermek megfelelő orvosi kezelésre utalásáért, ha azt szükségesnek ítéli; - Megfigyelőként részt vesz a gyermek kihallgatásán; - Részt vesz a multidiszciplináris értékelés és kezelés megtervezésében; - Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;	SPECIÁLIS MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKEMBEREK – VEZETÉS - Felelősek a gyermekek fejlődésének, mentálhigiénés állapotának és traumatizálásának klinikai értékeléséért, valamint a mentálhigiénéjével és a gyermekvédelemmel kapcsolatos meglévő igények felméréséért; - A pszichológusok, a szociálpedagógusok és a beszélőterapeuták validált pszichometriai eszközök használatával információkat gyűjtenek; - Felelősek a válságtámogatás, a kezelés és az utánkövetés során a gyermek és a család számára segítségért; - Részt vesz a multidiszciplináris értékelés és kezelés megtervezésében - Hozzájárul és aktív szerepet vállal az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során.
A GYERMEK KIHALLGATÁSA - A GYERMEK/AKKREDITÁLT SZAKÉRTŐ TANÚK KIHALLGATÁSÁRA SZAKOSODOTT MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKEMBEREK Az első meghallgatások: - Felelősek az első meghallgatásáért, amelyet akkor végeznek, amikor a gyermeket a központba utalják törvényszéki adatok összegyűjtése céljából. - Az interjút rögzítik és elküldik az illetékes intézményeknek. A gyermek közös kihallgatása (csak a bíróság rendelheti el): - Elvégzik a gyermek kihallgatását, amelyen a bíró, az alperes ügyvédje, a rendőrség és az ügyben érintett más illetékes felek megfigyelőként vesznek részt. A megfigyelő felek a gyermek kihallgatását végző szakember közvetítésével kérdéseket tehetnek fel a gyermeknek. - Az interjút videóra rögzítik, a vallomás pedig a bíróságon is érvényes, mivel azt a bíróság rendelte el.	GYERMEKVÉDELEM – SZOCIÁLIS MUNKÁVAL FOGLALKOZÓ SZAKEMBEREK - A multidiszciplináris értékelésben vesznek részt, és felelősek a gyermek társadalmi környezetének és akut kockázatainak felméréséért; - Szükség esetén tanácsot adnak a szülőknek; - Megfigyelőként vesznek részt a gyermek kihallgatása során; - Részt vesznek a multidiszciplináris értékelés és kezelés megtervezésében; - Koordinálják a szociális jóléti központtal való együttműködést, valamint részt vesznek a tervezésben és az esetkezelésben.
➤ A KÖZPONT BEÁGYAZÓDIK AZ EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZERBE. ➤ BÁNTALMAZÁS ESETÉN AZ INTÉZMÉNYEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉST KORMÁNYZATI ELJÁRÁSI PROTOKOLLOK SZABÁLYOZZÁK. ➤ A KÖZPONT KÉT FINANSZÍROZÁSI FORRÁSSAL RENDELKEZIK: AZ EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS ZÁGRÁB VÁROS ÖNKORMÁNYZATA. ➤ EGYÜTTMŰKÖDIK A RENDŐRSÉGGEL, A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI ÉS AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI RENDSZEREKKEL.	

MDCK Haarlem

Az MDCK legfontosabb funkciója a gyermekjólét és a bűnügyi nyomozás koordinálása, valamint a hosszú távú biztonság, a kockázatközpontú gondoskodás és a gyógyulás megtervezése.

AZ MDCK CSAPATA

Koordinálja az intézmények közötti együttműködést, a vizsgálatokat, a tervezést és az esetkezelést;
Elősegíti az intézmények közötti információmegosztást;
Az MDCK küldetésének és tevékenységeinek értékelése és fejlesztése;
Irányítja és felügyeli az iránymutatások és rutineljárások végrehajtását;
Biztosítja az adatgyűjtését és a statisztikák összeállítását, amelyeket továbbít az éves jelentések elkészítéséhez és a tudományos kutatások lefolytatásához.

SZAKÉRTŐ ORVOSI SZEMÉLYZET

- Felelős az egészségügyi szakvéleményért és/vagy igazságügyi orvostani értékelésért;
- Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;

SPECIÁLIS MENTÁLHIGIÉNÉS és IFJÚSÁGVÉDELMI SZAKEMBEREK (gyermekek és felnőttek/szülők számára)

- Felelősek a mentálhigiénés vizsgálatért;
- Felelősek a mentálhigiénés ellátásért;
- Felelősek a válságtámogatásért;
- Hozzájárulnak az intézmények közötti együttműködéshez, a tervezéshez és az esetkezeléshez;
- Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;

A RENDŐRSÉG ÉS AZ ÜGYÉSZSÉG

- Felelősek a bűnügyi nyomozásért;
- A gyermek kihallgatását speciálisan képzett rendőr végzi el bizonyítékon alapuló protokoll szerint;
- Az interjút videóra rögzítik, a vallomás pedig a bíróságon is érvényes;
- Az ügyésznek és a védőügyvédnek utólag lehetősége van megtekinteni az interjút;
- Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;

Ifjúságvédelem és a Safe at Home²⁵ (LEAD)

- Felelős a gyermekvédelmi felmérésért és az akut kockázateértékelésért;
- Felelős a gyermekek és a szülők/gondviselők tájékoztatásáért;
- Felelősek a gyermekekkel és a szülőkkel/gondviselőkkel történő utánkövetésért;
- Aktív szerepet vállalnak az intézmények közötti együttműködés, valamint a tervezés és az esetkezelés során;

²⁵ A Safe at Home (Biztonságban Otthon) olyan szervezet, amelynél az állampolgárok és a szakemberek bejelentést tehetnek vagy tanácsot kérhetnek gyermekvédelmi kérdésekben.

- AZ MDCK SZERVEZETEK HÁLÓZATA, AMELYNEK TAGJAI TÖBBEK KÖZÖTT A SAFE AT HOME (BIZTONSÁGBAN OTTHON), VALAMINT IFJÚSÁGVÉDELMI, EGÉSZSÉGÜGYI, EGÉSZSÉG- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI SZERVEZETEK, TOVÁBBÁ A BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÁSI/BÚNÜLDÖZŐ SZERVEK.
- AZ INTÉZMÉNYEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉST EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS SZABÁLYOZZA, AMELYET A RÉSZT VEVŐ INTÉZMÉNYEK VEZETŐI ÍRTAK ALÁ.
- AZ MDCK HELYSÉGEINEK ÉS FENNTARTÁSÁNAK KÖLTSÉGEIT A KÓRHÁZ, A RENDŐRSÉG ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT KÖZÖSEN VISELIK, AZONBAN A RÉSZT VEVŐ SZERVEZETEK ÉS A (HELYI) ÖNKORMÁNYZAT A HOZZÁJÁRULÁSOKAT ÉS A KÖLTSÉGVETÉST HIVATALOSAN NEM SZABÁLYOZZA.

III. Az Európai Barnahus Előírások

Ez a fejezet az Európai Barnahus Előírásokat mutatja be. Az előírások horizontális jellegű elveket és tevékenységeket, alapvető funkciókat és intézményi szabályozásokat tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik a gyermekbarát, hatékony és együttműködő gyakorlat megvalósulását. A legtöbb esetben az előírás az általános előírás több kapcsolódó eleméből áll. Például a célcsoporthoz kapcsolódó előírás két eleme van: „egy tágabb értelemben vett meghatározás” és a „megkülönböztetésmentesség”.

Az előírások együttese gyakorlati keretet biztosít azoknak a szereplőknek, akik az európai Barnahus-modell alapelveit és jellemzőit magukba foglaló szolgáltatásokat kívánnak létrehozni és működtetni. Az előírások inspirációt és támogatást nyújthatnak a szolgáltatás horizontális tevékenységeinek, legfontosabb funkcióinak és szervezeti felépítésének folyamatos fejlesztésében. Az előírások továbbá iránymutatást nyújtanak a személyzeti kapacitás felépítéséhez és a megelőzéshez; ide tartozik például az információk megosztása a fontos érdekelttel és az ismeretek bővítése.

Az előírások és a javasolt indikátorok leírásai és indoklásuk, valamint a vonatkozó jogszabályok és iránymutatások, valamint a releváns eszközök összefoglalása Az előírások leírása című táblázatokban található. „Az előírások leírása” megértését elősegítő tartalmi leírás a 17. oldalon található. Az előírásokat több gyakorlatban bevált példa is szemlélteti, amely bemutatja, hogy a tapasztalt Barnahus-intézmények és más, az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival foglalkozó, európai gyermekbarát központok hogyan ültették át azokat a gyakorlatba²⁶.

Az előírások alkalmazása a kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig

Az előírások átruházhatók és adaptálhatók a különböző nemzetek szociális szolgálataihoz, gyermekvédelmi szakszolgálatához²⁷, egészségügyéhez, bűnügyi nyomozásához és bírósági eljárásaihoz kapcsolódó rendszerekre és folyamatokra. A III. a–e ábrák példákkal szemléltetik a kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig tartó folyamatot, valamint a különböző országokban működő Barnahus- vagy gyermekbarát központok szerepét a különböző lépések során.

Az első előírás három horizontális tevékenységeket tartalmaz, amelyek az egész folyamat során, a kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig alkalmazandók: a gyakorlat és a döntéshozatal középpontjába a gyermek mindenek felett álló érdekét helyezi (1.1.), biztosítja a gyermek meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való jogát (1.2.) és megelőzi az indokolatlan késedelmet (1.3.).

A 2–4. előírás az intézményi szabályozásokra és a szervezeti felépítésre, így például a gyermekbarát környezet biztosítására és a folyamat Barnahusban zajló részeire vonatkoznak.

Az 5–10. előírás a Barnahus alapvető funkcióival és konkrét tevékenységeire, például intézmények közötti esetkezelésre, a gyermek kihallgatására vagy az orvosi vizsgálatokra vonatkozik.

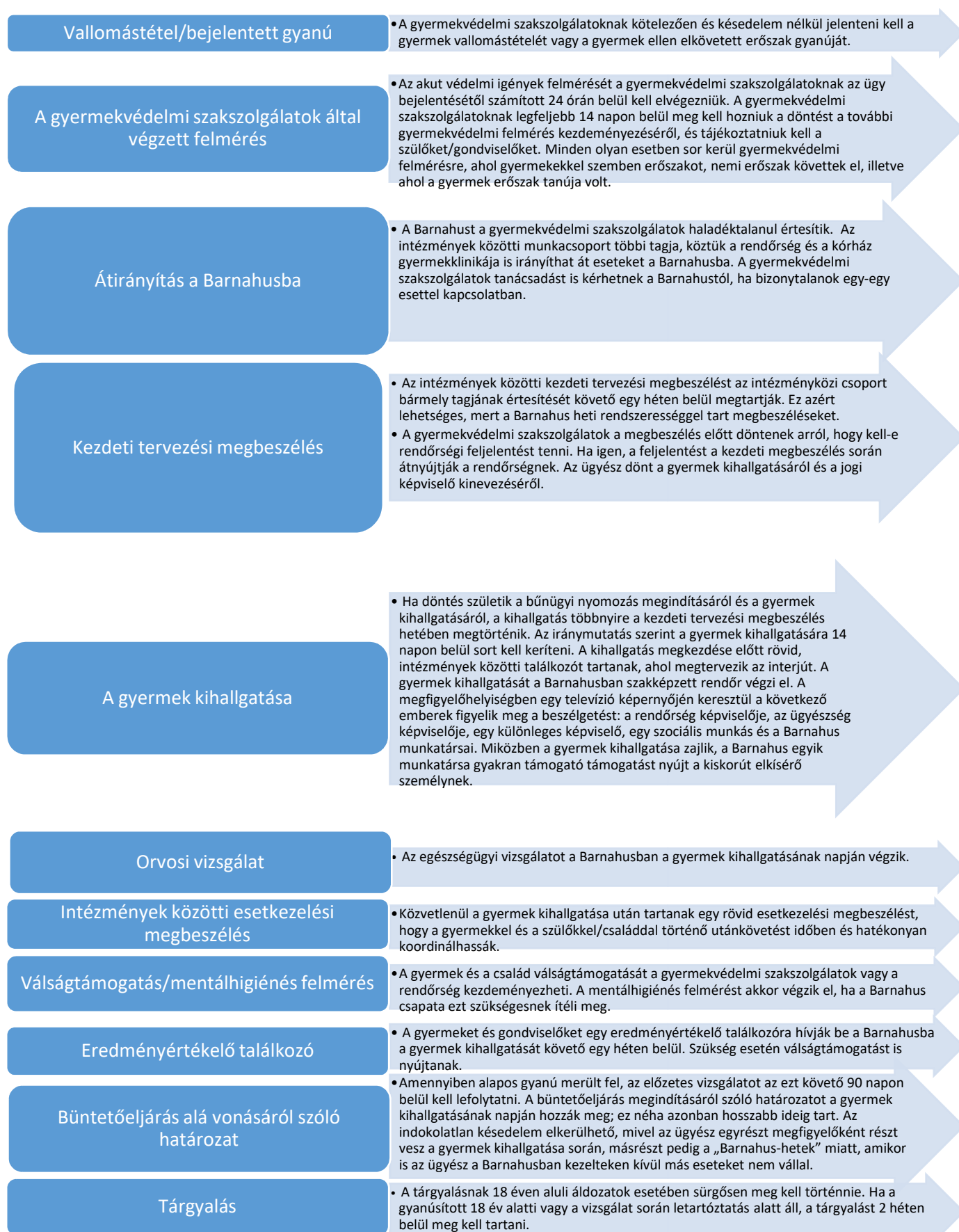
²⁶ Jelen dokumentum bevált gyakorlatokat mutat be a PROMISE project partnereitől és szakembereitől, többek között a Barnahus Izland, a Barnahus Linköping (Svédország), a Barnahus Stockholm (Svédország), a Zágrábban működő Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ (Horvátország) és a Haarlemben (Hollandia) működő MDCK berkeiből.

²⁷ Ez magában foglalja a gyermekvédelmi felméréseket is, amelyek objektív értékelést nyújtanak arról, hogy a gyermek ki van-e téve további erőszaknak a szülő(k)/gondviselő(k) által. Tájékoztatást nyújt a folyamatban lévő családi beavatkozásokról és/vagy a gyermek otthonról való kiemeléséről hozott döntésekről.

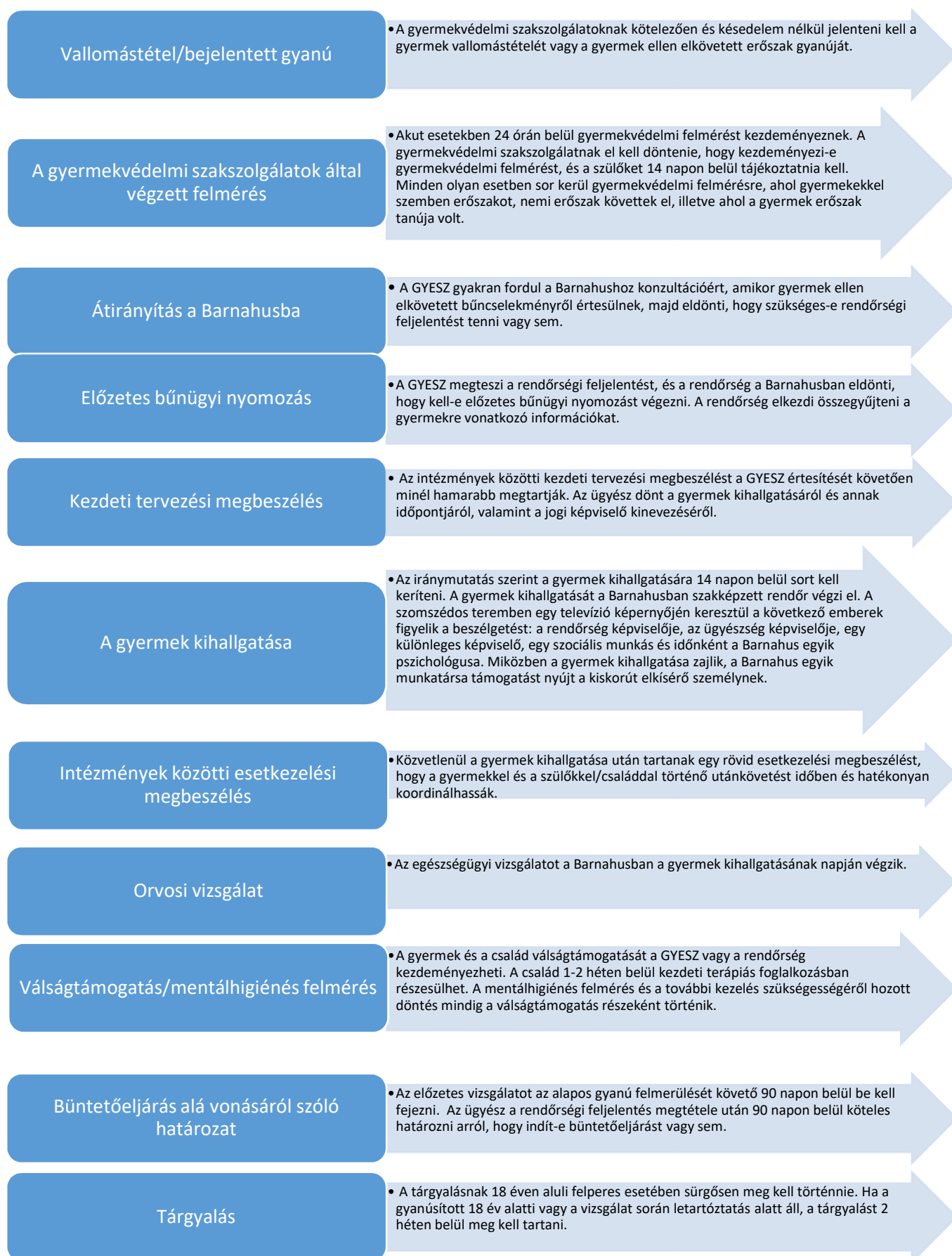
III. a ábra. A kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig tartó folyamat és a Barnahus Izland bevonása

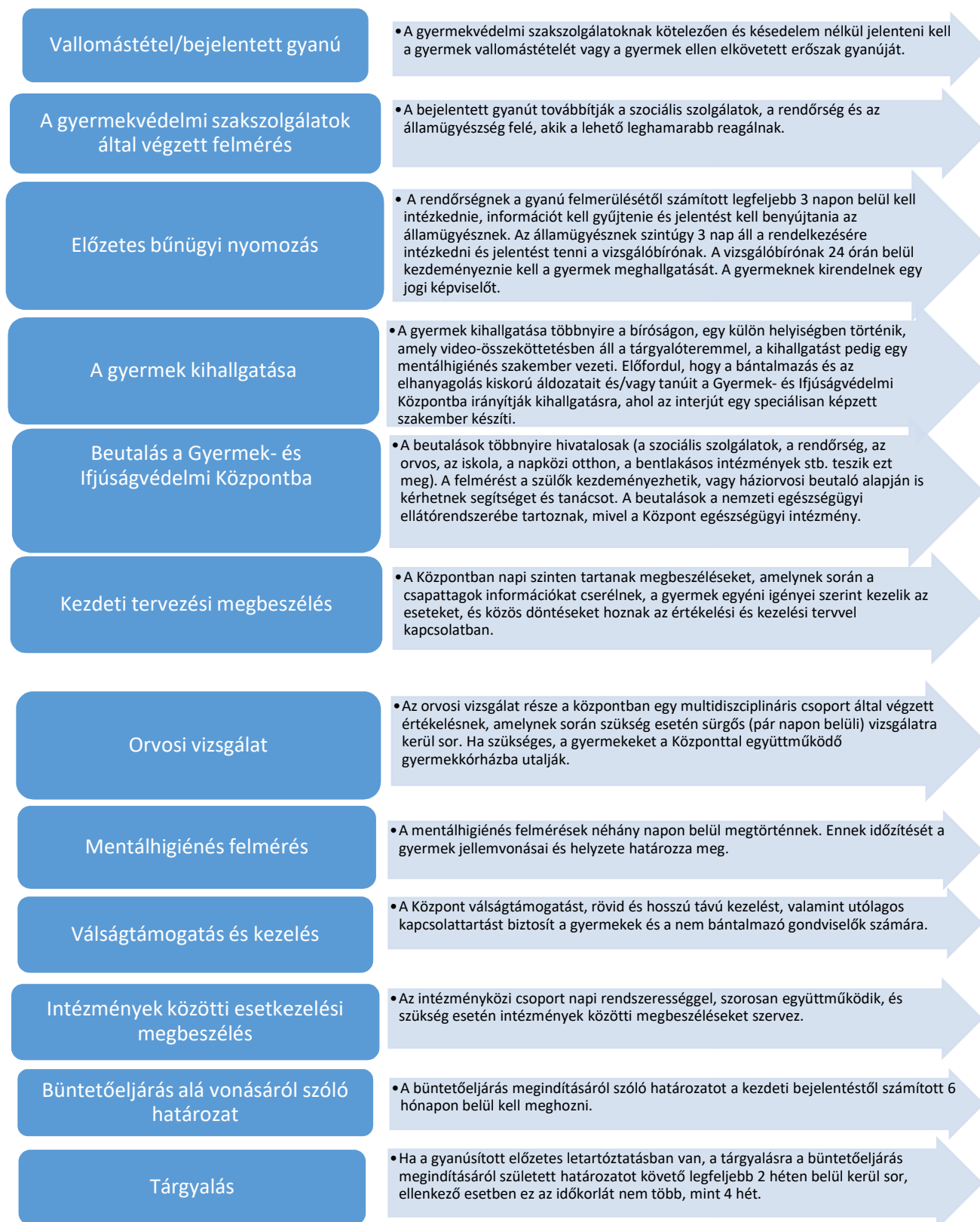
III. b ábra. A kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig tartó folyamat és a Barnahus Linköping bevonása

III. c ábra A kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig tartó folyamat és a Barnahus Stockholm bevonása

III. d ábra A kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig tartó folyamat és a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb bevonása

III. e ábra A kezdeti bejelentéstől a tárgyalásig tartó folyamat és a haarlemi MDCK bevonása

Hogyan olvassuk az előírások leírásait?

MI AZ ELŐÍRÁS?	Ebben a rovatban az előírás leírása található. Az ENSZ, az EU és az Európa Tanács törvényeire, valamint a Barnahus-modellre támaszkodva ez a dokumentum felsorakoztat tíz jó gyakorlatot bemutató előírást, amely alapján gyermekbarát és hatékony szolgáltatásokat nyújthatnak az erőszak kiskorú áldozatai és tanúi számára. Az előírások alapvető célja elkerülni a gyermek újratraumatizálását, biztosítani a bíróság számára is érvényes vallomástételt és biztosítani a gyermek védelemhez, segítségnyújtáshoz és a gyermekbarát igazságszolgáltatáshoz való jogait. Az előírások elősegítik a közös európai jogszabályok és a követendő irányelvek megvalósulását.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Ebben a rovatban az előírás indoklása található. Hivatkozás a nemzetközi és európai jogi kötelezettségekre: Az előírások és az indikátorok az ebben a rovatban hivatkozott jogi kötelezettségeket testesítik meg. Ezek a jogi kötelezettségek, amelyek a PROMISE jogi keretében vannak csoportosítva, a nemzetközi és az európai jogi aktusok különös rendelkezésein alapulnak. A hivatkozásokra kattintva megtekintheti a jogi eszközökben szereplő preambulumbekkezdések és cikkek listáját, amelyek kifejezetten az előírásra és a jogi kötelezettségekre vonatkoznak. Hivatkozások az útmutatásra: Az előírásnak való megfelelést a gyermekek nemzetközi és regionális törvényekben meghatározott jogain alapuló konkrét érvek indokolják, az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága és más testületek, például az Európa Tanács által előírt követendő irányelvekre támaszkodva. Kutatás és tapasztalat: Az előírások a gyermek szükségleteit is középpontba helyezik, általános céljuk pedig a hatékony és gyermekbarát gyakorlat biztosítása <i>minden</i> olyan gyermek számára, aki erőszak áldozata vagy tanúja lett. Az előírásokat ezért azon releváns területeken folytatott kutatások, valamint a multidiszciplináris és intézmények közötti munkacsoportok²⁸ tapasztalatainak figyelembevételével alakítják ki, amelyek bizonyítottan működnek és pozitív hatással vannak a gyermek áldozatok vagy tanúk és a nem bántalmazó családtagok jólétére.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	Ebben a rovatban példákat találhatunk azokra az indikátorokra és bizonyítékokra, amelyeket összegyűjtve egy adott előírás teljesülése mérhetővé válik. Az indikátorok segíthetnek megállapítani, hogy a szolgáltatás munkája során alkalmazza-e az adott előírást és hogy milyen mértékben teszi ezt, elősegíti a politika és a gyakorlat áttekintését. Az indikátorok a nemzetközi és a regionális jogra és iránymutatásokra támaszkodnak, és az előírásokhoz hasonlóan a legtöbb jogi, politikai, társadalmi-gazdasági és kulturális környezethez hozzáigazíthatók. Az indikátorok többsége a politikával kapcsolatos, ami jelzi a releváns szakpolitikák vagy eljárások meglétét, ilyen például a hivatalos, intézmények közötti megállapodás. Az indikátorok a fizikai vagy műszaki feltételeket is jelenthetik, például egy olyan kihallgatóhelyiség meglétét, amely audiovizuális kapcsolatban áll a szolgáltatás egy másik helyiségeivel. Mindezekhez az indikátorokhoz leíró jellegű információra van szükség például a politikáról, az eljárásokról, a protokollokról, valamint a meglévő fizikai és műszaki feltételekről. Néhány esetben a politikai/eljárási indikátorok kiegészítésére kvantitatív indikátorok is használhatók, például a vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermek kihallgatása (indokolatlan késedelem) közötti napok száma. A kvantitatív indikátorokhoz numerikus értékkel rendelkező, konkrét adatokat szükséges gyűjteni. Fontos megemlíteni, hogy az indikátorok csupán adott indikátorok és bizonyítékok <i>példáit</i> mutatják be. Minden egyes szolgáltatásnak időt kell áldoznia a teljesítmény ellenőrzését szolgáló, átfogó mutatórendszer kidolgozására. Az itt javasolt indikátorok és bizonyítéktípusok útmutatásként és inspirációként szolgálhatnak.

²⁸ Az ebben a szakaszban említett tapasztalatokra való hivatkozások az olyan PROMISE-partnerek és -szakértők tapasztalataira és bevált gyakorlatára támaszkodnak, mint például a Barnahus Izland, a Barnahus Linköping (Svédország), a Barnahus Stockholm (Svédország), a Zágrábban működő Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ (Horvátország), a Haarlemben működő MDCK (Hollandia), valamint a Barnahus Dánia és Norvégia.

	Fontos megjegyezni azt is, hogy az indikátorok szorosan kapcsolódnak a szolgáltatás működéséhez és teljesítményéhez, és nem adnak információt a szolgáltatásokban részesülő gyermekek kifejtett rövid vagy hosszú távú hatásokról és/vagy a vele elért eredményekről.
FORRÁSOK	Ebben a rovatban hivatkozásokat talál a gyakorlati eszközökre, iránymutatásokra, politikákra, sablonokra és egyéb erőforrásokra, amelyek elősegíthetik az előírás megvalósítását.

1. előírás: Alapelvek és horizontális tevékenységek

Az 1. előírás három kulcsfontosságú alapelvből áll, amelyek a Barnahus multidiszciplináris gyakorlatáról és döntéshozataláról adnak tájékoztatást. Az elvek horizontális tevékenységeken keresztül valósulnak meg, amelyeket az 5-10. előírásban meghatározott alapvető funkciók szerves részeként valósítanak meg. A horizontális tevékenységeket a 2-4. előírásban foglalt intézményi szabályozás és szervezeti felépítés teszi lehetővé.

Az alapelvek és a horizontális tevékenységek megtestesítik a nemzetközi, regionális és nemzeti jog alapvető előírásait, beleértve az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének (UN Convention on the Rights of the Child, UNCRC) 3. és 12. cikkeit.²⁹ Ezek létfontosságúak az újratraumatizálás megakadályozásában, ami a Barnahus központi célja.

Az alapelvek és horizontális tevékenységek a következőkre összpontosítanak: annak biztosítására, hogy a gyakorlat és a döntéshozatal középpontjában a gyermek mindenek felett álló érdeke áll (1.1. előírás); arra, hogy a gyermek meghallgatáshoz való joga újratraumatizálás nélkül teljesül, úgy, hogy végig rendszeres és megfelelő tájékoztatásban részesítik (1.2. előírás); valamint hogy a számára késedelem nélküli védelmet és segítséget nyújtanak, és az igazságszolgáltatási eljárást kellő időben lefolytatják (1.3. előírás).

1.1. A gyermek mindenek felett álló érdeke

MI AZ ELŐÍRÁS?	1.1. A gyermek mindenek felett álló érdeke. A gyermek mindenek felett álló érdeke a gyermeket és a nem bántalmazó családtagokat/gondviselőket/támogató személyeket érintő mindennemű intézkedés és döntés elsődleges szempontja.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Nemzetközi és európai jogi kötelezettségek: A gyermek mindenek felett álló érdeke (UNCRC 3. cikk) jog, általános elv és eljárási szabály. Érinti az egész egyezmény végrehajtását, ideértve a gyermek erőszak elleni védelemhez való jogát is. Linkek a jogszabályokhoz: Az irányelvekben megfogalmazott kötelezettségek alkalmazása során elsődleges szempont a mindenek felett álló érdek biztosítása Útmutatás: Az UNCRC 3. cikke előírja a szereplők számára tevékenységeik gyermekekre gyakorolt hatásának alapos mérlegelését annak érdekében, hogy az elsődleges szempont a gyermek mindenek felett álló érdekének biztosítása legyen. A Gyermekjogi Bizottság (Committee on the Rights of the Child, CRC) hangsúlyozza, hogy a 3. cikk 3. bekezdése releváns a gyermekek számára nyújtott szolgáltatások, illetve üzemeltetett létesítmények biztosításához. Ezért az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak nyújtott szolgáltatásoknak biztosítaniuk kell, hogy a megfelelő intézkedésekről szóló döntések a gyermekek mindenek

²⁹ Az előírások teljes keretrendszere elősegíti az UNCRC 19. és 6. cikkeinek (élethez, túléléshez és fejlődéshez való jog) megvalósulását. A megkülönböztetésmentességet (UNCRC 2. cikk) az alább található 3. előírás alatt tárgyaljuk, a szolgáltatás célcsoportjának meghatározásának szerves részeként.

	felett álló érdekének felmérésén alapulnak. A CRC elismeri, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekének fogalma „összetett, és annak tartalmát eseti alapon kell meghatározni”.³⁰ A CRC 13. sz. általános megjegyzése³¹ hangsúlyozza, hogy „elsődleges szempont kell, hogy legyen a gyermek mindenek felett álló érdekéhez való jogának tiszteletben tartása minden olyan kérdésben, amely érinti vagy befolyásolja ezeket, különösen akkor, ha a gyermek erőszak áldozata, továbbá mindennemű megelőzési intézkedés során”. A CRC 14. sz. általános megjegyzése³² különös hangsúlyt fektet a gyermek mindenek felett álló érdekét felmérő és meghatározó³³ multidiszciplináris munkacsoportokra (14. sz. általános megjegyzés, 47. bekezdés). A multidiszciplináris és intézmények közötti csapat együttműködése különösen alkalmas egy átfogó felmérés elvégzésére, illetve arra, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekét a teljes folyamat során figyelembe vegye. A közös rutinok és intézkedések biztosítják, hogy a multidiszciplináris és intézmények közötti folyamatok középpontjában a gyermek mindenek felett álló érdeke álljon. Lásd még az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai³⁴ (2010) 3. D fej.; a gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás³⁵ (2011) 3.A fej. és az európai uniós vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára³⁶
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	- Annak érdekében, hogy a multidiszciplináris és intézmények közötti csapatot bevonjuk a gyermek mindenek felett álló érdekének felmérésébe és meghatározásába, egy keretet/rutint/folyamatot kell érvénybe léptetni és szisztematikusan megvalósítani. - A Barnahus csapata rendszeresen használ egy (nem mindenre kiterjedő és nem fontossági sorrendben összeállított) listát, amelynek elemei segítséget nyújtanak a mindenek felett álló érdek meghatározásában, úgy, hogy a gyermek törvényben és iránymutatásokban³⁷ szereplő jogai teljes körűen és hatékonyan érvényesüljenek. - A munkatársak tisztában vannak az egyes gyermekek érdekeinek felmérésére és a mindenek felett álló érdek meghatározására vonatkozó feladataikkal és felelősségi köreikkel. - A munkatársak tisztában vannak az erre a célra alkalmazandó folyamatokkal és eszközökkel, amelyekkel kapcsolatban megfelelő képzésben is részesültek, ide értve az ellenőrző listákat, a protokollokat és az egyes gyermekek mindenek felett álló érdekeit felmérő és meghatározó folyamatokat. - A mindenek felett álló érdek felmérése során figyelembe veszik a gyermek véleményét, identitását, a családi környezet megőrzését, a kapcsolatokat, a gondozás, a gyermekek védelmének és biztonságának fenntartását, a gyermek kiszolgáltatott helyzetét, az egészséghez, oktatáshoz való jogát és az egyes elemek kiegyensúlyozását³⁸; - A mindenek felett álló érdek meghatározását szakképzett szakember(ek) végzi(k), indokolatlan késedelem nélkül. A meghatározás megállapított tényeken, valamint a gyermek és a nem bántalmazó gondviselő(k) tájékoztatásán alapul.
FORRÁSOK	A gyermek mindenek felett álló érdekét felmérő és meghatározó keret³⁹ (lásd alább) Eszközök a gyermek mindenek felett álló érdekének következetes és szisztematikus biztosításához (lásd alább)

³⁰ A „gyermek mindenek felett álló érdekének” elméletére és gyakorlatára vonatkozó közelmúltbeli beavatkozások ebben az összeállításban találhatóak: [A gyermek mindenek felett álló érdeke – Az elmélet és a gyakorlat közötti párbeszéd](#) (Európa Tanács, 2016. március) <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680657e56>

³¹ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

³² <https://www.crin.org/en/docs/GC.14.pdf>

³³ A *felmérés* az adott helyzetben történő döntéshozatalhoz szükséges valamennyi tényező kiértékelésére és kiegyensúlyozására vonatkozik. A *meghatározás* azt a hivatalos, a legjobb érdekek felmérésén alapuló eljárást jelenti, amely a gyermek mindenek felett álló érdekét hivatott meghatározni (CRC 14. sz. általános megjegyzés, 47. bekezdés).

³⁴ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

³⁵ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

³⁶ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

³⁷ Lásd a 14. sz. általános megjegyzés 50. és 80. bekezdéseit

³⁸ A 14. sz. általános megjegyzésben a Bizottság megállapítja azokat a helyzeteket, amelyekben feltétlenül szükséges az elemek kiegyensúlyozása, beleértve azt is, ahol az egyes esetekben figyelembe vett elemek összeütközésbe kerülnek (például a családi környezet megóvása kontra a gyermek védelme a szülők esetleges erőszakos viselkedésétől).

³⁹ A 14. sz. általános megjegyzésre támaszkodik, <https://www.crin.org/en/docs/GC.14.pdf>

A gyermek mindenek felett álló érdekének középpontba helyezése – Barnahus Linköping

A mindenek felett álló érdek középpontba helyezése alapelv, amely a Barnahus Linköping gyermek áldozatot vagy tanút érintő minden döntését és beavatkozását áthatja. A gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele a multidiszciplináris folyamatok és beavatkozások központi kérdése, amely magába foglalja az információgyűjtést, az elemzést és a tervezést, valamint az eredmények felülvizsgálatát.

Az alábbi keretes részben bemutatott számos különböző eszköz használatával a munkatársak megbizonyosodhatnak arról, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele a Barnahusban következetes és szisztematikus. Az eszközökkel a csapat megbizonyosodhat arról, hogy a mindenek felett álló érdek figyelembevétele a tervezés és az esetkezelés szerves részét képezi, hogy a munkatársak tisztában vannak a szerepükkel és felelősségi köreikkel, hogy a munkatársak cserélődése és az erőforrások változása nem zavarja meg az aktuális folyamatokat és beavatkozásokat, illetve hogy a gyermekek és a gondviselők lehetőséget kapnak arra, hogy a döntésekről és a beavatkozásokról visszajelzést adjanak. Az eszközök azt is biztosítják, hogy a multidiszciplináris felmérést és a gyermek mindenek felett álló érdekének meghatározását elegendő információmegosztás segíti elő, jóllehet ez a jogi korlátozások miatt néha kihívásokkal jár.

Példák az eszközökre, amelyek biztosítják a gyermek mindenek felett álló érdekének következetes és szisztematikus teljesülését.

Rutinok és eljárások: Az egyértelmű és érthető rutinok és eljárások megfelelő alapot szolgáltatnak ahhoz, hogy a Barnahus döntéseinek és beavatkozásainak elsődleges szempontja mindig a gyermek mindenek felett álló érdeke legyen, illetve hogy ezt minden esetben figyelembe is veszik. Például a gyermek mindenek felett álló érdekének felmérését és meghatározását szolgáló rendszeres, intézmények közötti tervezési és közös konzultációs megbeszéléseknek egyértelmű eljárásai és állandó menetrendje van.

Együttműködési megállapodás: A 2. előírásban részletesen tárgyalt együttműködési megállapodás egyértelműen meghatározza az adott intézmények kötelezettségvállalásait, beleértve a szerepeket és a felelőségeket. Ez létfontosságú annak biztosítása érdekében, hogy az intézmények elkötelezettsége és az általuk nyújtott szolgáltatások kevésbé legyenek érzékenyek a munkatársak és az erőforrások változásaira (ami negatív hatással lehet a gyermek mindenek felett álló érdekének folyamatos és következetes felmérésére és meghatározására).

Ellenőrzőlisták: A Barnahus ellenőrzőlistákat használ annak biztosítása érdekében, hogy a Barnahusban a gyermek mindenek felett álló érdeke legyen a gyermek áldozatokkal kapcsolatos döntések és beavatkozások elsődleges szempontja, valamint hogy felmérjék és meghatározzák a gyermek mindenek felett álló érdekét.

Értékelés: A Barnahus rendszeresen értékeli saját működési folyamatait és környezetét a gyermek szemszögéből. Ezzel biztosítani tudják az összességében gyermekbarát folyamatokat és környezetet, amelyek érzékenyek azokra az elemekre, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke általánosságban és egyedi esetekben is megfelelően biztosítva legyen.

Utánkövetési megbeszélések. A Barnahus egy héttel a gyermek Barnahusban megtörtént kihallgatása után megbeszélést szervez a gyermekkel és gondviselőivel. Ez lehetőséget ad arra, hogy a gyermek és a szülők visszajelzést adjanak a Barnahusban tapasztaltakról. Telefonon megkérdezik azt a személyt is, aki elkísérte a gyermeket a Barnahusba, hogy visszajelzést kapjanak arról, milyennek élte meg a gyermek a Barnahusba tett látogatását.

A gyermek mindenk felett álló érdekét felmérő és meghatározó keret

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (UN Committee on the Rights of the Child, CRC) a gyermek jogairól szóló 14. sz. általános megjegyzés (2013) hivatalos útmutatásában megfogalmazta, miként kell felmérni és meghatározni a gyermek mindenk felett álló érdekét, és mely elemeket kell figyelembe venni ahhoz, hogy a gyermek mindenk felett álló érdekét elsődleges szempontként kezeljék (3. cikk, 1. bekezdés).

A CRC kijelenti, hogy „a gyermek mindenk felett álló érdekének felmérése egyénre szabottan történik”, amit minden esetben az adott gyermek egyedi jellemzőinek, mint például „a gyermek életkorának, nemének, érettségi szintjének, tapasztalatának, kisebbségi csoporthoz való tartozásának, fizikai, szenzoros vagy értelmi fogyatékoságának, a gyermek társadalmi és kulturális közegének, mint például a szülők meglétének vagy hiányának, továbbá annak a ténynek, hogy a gyermek velük együtt él vagy sem, a gyermek és családja vagy gondviselői közötti kapcsolat minőségének, a gyermek környezete biztonságának, a szűkebb, illetve tágabb értelemben vett család vagy a gondviselők számára elérhető minőségi alternatív eszközök meglétének stb.” figyelembevételével kell elvégezni.

A CRC szerint a gyermek mindenk felett álló érdekének meghatározása az adott gyermek egyedi körülményeinek felmérésével kezdődik. Ezt a folyamatot segíti elő az a nem mindenre kiterjedő és nem fontossági sorrendben összeállított, de a Barnahus vonatkozásában releváns lista, amely azokat az elemeket tartalmazza, amelyek a mindenk felett álló érdek meghatározásában alkalmazhatók.

A CRC ajánlása szerint a lista konkrét útmutatást ad, de elég rugalmas ahhoz, hogy más tényezőket is figyelembe lehessen venni, amelyek az adott gyermek szempontjából relevánsak lehetnek. A CRC hangsúlyozza, hogy „az Egyezményben rögzített jogokkal ellentétes, vagy azokkal ellentétes hatást kifejtő tényezők nem tekinthetők érvényesnek annak megállapításában, hogy a gyermek vagy gyermekek számára mi a legmegfelelőbb”.

A CRC úgy véli, hogy az alábbi elemeket figyelembe kell venni a gyermek mindenk felett álló érdekének felmérése és meghatározása során. Az elemeket gondosan ki kell egyensúlyozni. Az egyes elemek részletes leírása a [14. sz. általános megjegyzés](https://www.crin.org/en/docs/GC.14.pdf)⁴⁰ 52. bekezdésében található.

- a) A gyermek véleménye
- b) A gyermek személyazonossága
- c) A családi környezet megőrzése és a kapcsolatok fenntartása
- d) A gyermek gondozása, védelme és biztonsága
- e) Kiszolgáltatott helyzet
- f) A gyermek egészséghez való joga
- g) A gyermek oktatáshoz való joga

⁴⁰ <https://www.crin.org/en/docs/GC.14.pdf>

1.2. A meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való jog

MI AZ ELŐÍRÁS?	1.2. A meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való jog: A gyermek véleménynyilvánításhoz és tájékoztatáshoz való jogait tiszteletben tartják és érvényesítik.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Nemzetközi és európai jogi kötelezettségek: A gyermekek részvételi joga az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének (UNCRC) egyik alapelve. A 12. cikk 2. bekezdése kimondja, hogy „nevezetesen lehetőséget kell adni a gyermeknek arra, hogy bármely olyan bírói vagy közigazgatási eljárásban, amelyben érdekelt (...) megfelelően meghallgassák”. Linkek a jogszabályokhoz: A gyermek véleményének megfelelő figyelembevétel Tájékoztatás A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog Lehetőség annak elrendelésére, hogy a kiskorú áldozatot megfelelő kommunikációs technológiák alkalmazásával hallgassák meg Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) hangsúlyozza, hogy „az életkora nem akadályozhatja meg a gyermeket abban, hogy gyakorolhassa az igazságügyi folyamatban való teljes mértékű részvétel jogát”. Az erőszak gyermek áldozatainak meghallgatáshoz való jogát az UNCRC 19. cikke rögzíti, és amely jogot a CRC több alkalommal is megerősítette (pl. CRC 13. sz. általános megjegyzés⁴¹). A CRC sürgette az államokat, hogy „biztosítsák a szexuális bántalmazás vagy más erőszakos bűncselekmények gyermek áldozatai véleményének, szükségleteinek és aggodalmainak az előterjesztését és kivizsgálását azokban az eljárásokban, amelyek személyes érdekeiket érintik”. Ennek során az államoknak „minden szükséges intézkedést meg kell tenniük, hogy biztosítsák, hogy a gyermek meghallgatáshoz való joga az ő teljes körű védelmét biztosítva érvényesüljön” (CRC 12. sz. általános megjegyzés⁴²). Az intézkedéseket például az újratraumatizálást elkerülve kell végrehajtani, videóra rögzített kihallgatások segítségével elkerülve például az ismételt tanúvallomások megtételét (Általános vitafórum a gyermek meghallgatáshoz való jogáról⁴³). Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai⁴⁴ (2010) IV.D.3 fejelet, A gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás⁴⁵ (2011) 3.B fejelet és az európai uniós vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára⁴⁶, beleértve az 1. elvet is. Kutatás és tapasztalat: A tájékoztatáshoz és a meghallgatáshoz való jog a multidiszciplináris és intézmények közötti folyamat alapvető kérdése. A gyermek véleményének módszeres meghallgatása által jobban megérthetjük a gyermek kívánságait és igényeit, meghatározhatjuk a gyermek mindenek felett álló érdekét és a megfelelő és fenntartható cselekvési tervet, beleértve a kezelést és a terápiát is. A gyermek érdemben akkor tud részt venni a folyamatokban, ha hozzáférhet a megfelelő információkhoz. Ez továbbá lehetővé teszi a gyermek bevonását, és segít a gyermeknek úrrá lenni a helyzeten.⁴⁷ A gyerekek felbecsülhetetlen visszajelzéseket is nyújthatnak, amelyek alapján gyermekbarát, illetve az igényeikhez és kívánságaikhoz igazodó környezetet, folyamatot és beavatkozásokat alakítanak ki, amennyiben lehetőségük nyílik reflektálni a szolgáltatásban szerzett tapasztalataikra.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK	- A munkatársak képzésben részesülnek, amelynek során a gyermek korához és fejlődési szakaszához igazodó kommunikációs, információgyűjtési és -megosztási gyakorlatokat sajátítanak el; - A gyermek kihallgatása úgy zajlik, hogy elősegítse a gyermek a bírósági eljárásban való meghallgatáshoz való jogának érvényesülését (lásd még a gyermek kihallgatásáról szóló 6.

⁴¹ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

⁴² <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.pdf>

⁴³ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/DiscussionDays.aspx>

⁴⁴ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

⁴⁵ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

⁴⁶ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

⁴⁷ A közelmúltban az Alapjogi Ügynökség 9 EU-tagállamban 392 gyermek bevonásával készített interjúkat, amelyek alapján a gyermekek kiemelik azon joguk fontosságát, hogy megértéssel és tisztelettel meghallgassák őket, hangsúlyozva a világos és gyakorlati iránymutatások szükségességét, valamint minden olyan szakember képzését, akik érintkezésbe kerülnek a gyermekekkel (<http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>).

KIMUTATÁSÁRA	előírást); - A gyermeknek és a nem bántalmazó szülőknél/gondviselőknél lehetőségük van befolyásolni a beavatkozások – mint például a kezelés és a terápia – időzítését, helyét⁴⁸ és menetét; - A gyermekek lehetőséget kapnak arra, hogy visszajelzést adjanak a szolgáltatásban szerzett tapasztalataikról; - A gyermek korához és fejlettségéhez igazított tájékoztatás rendszeresen elérhető a gyermekek és gondviselőik számára; - A gyermekeket és a gondviselőket az általuk értett nyelven tájékoztatják; - Különös erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy a különleges szükségletű vagy fogyatékkal élő gyermekek a tájékoztatásra és a meghallgatásra vonatkozóan ugyanolyan lehetőségeket kapjanak.
FORRÁSOK	Az MDCK kisgyermekek szülő tájékoztató anyaga⁴⁹ Az MDCK serdülőknél szülő tájékoztató anyaga⁵⁰ Az MDCK szülőknél és gondviselőknél szülő tájékoztató anyaga⁵¹

„Volt, ami a fiataloknak szólt, és volt, ami a felnőtteknek vagy a gyerekeknek. Szóval tényleg..., igen, nagyon jó volt a gyerekházban lenni.” 12 éves lány, akit felkértek, hogy gyermeki szemszögből értékelje a Barnahus Dániában tapasztaltakat.⁵²

A gyermekek visszajelzései a szolgáltatásban szerzett tapasztalataikról – Barnahus Linköping

A linköpingi Barnahus a gyermek kihallgatása után egy héttel utánkövetési megbeszélésre hívja be a szülőket és a gyermeket. A szülő nem mindig hozza magával a gyermeket, de ha igen, arra kéri őt, hogy válaszoljon a Barnahusban szerzett tapasztalataira vonatkozó felmérés kérdéseire.

A felmérés igazodik a gyermek életkorához, például szimbólumokat használ, és kitöltését az egyik munkatárs segíti. A munkatárs szerepe a gyermek sajátos igényeihez és körülményeihez igazodik. Bizonyos esetekben a munkatárs felolvassa a kérdéseket és segít a gyermeknek a válasz beírásában. Más esetekben elegendő átnyújtania a felmérést, és hagyni hogy a gyermek elolvassa és önállóan megválaszolja a kérdéseket.

A felmérésben található kérdések arról vonatkozóan, hogy a gyermek milyennek élte meg, hogy a Barnahusba került, hogy tetszett neki a környezet a Barnahusban, illetve hogyan érezte magát, miközben a rendőrséggel beszélt vagy az orvos megvizsgálta. Más kérdések a gyermek Barnahusban tett látogatását követő időszakra vonatkoznak, például hogy a gyermeknek milyen érzés volt a kihallgatás után újra találkozni a szülővel, és ha szociális munkások jelen voltak ekkor, mi volt a gyermek véleménye a szociális munkásokról. Azt is megkérdezik a gyerektől, milyen volt a szüleivel visszatérni a Barnahusba, és hogy az volt-e az érzése, hogy meghallgatják.

A linköpingi Barnahusban a felmérést soha nem a gyermek kihallgatása után közvetlenül végzik el. Ezt nem lehetne etikusan tekinteni, mivel a gyermek a kihallgatás után különösen sérülékeny állapotban van. A felmérés időzítésének másik oka az, hogy a szülőknél engedélyezniük kell, hogy a gyermek részt vegyen a felmérésben.

⁴⁸ A kezelés helyszínének megválasztása nem mindig rugalmas, például bizonyos speciális szolgáltatásokat csak egy adott helyen nyújtanak. A mobil erőforrásokat és a helyi tárgyalótermeket/szolgáltatási infrastruktúrát a lehető legnagyobb mértékben ki kell használni, hogy a gyermek és a szülő(k)/gondviselő(k) kívánságait és igényeit kielégítsék.

⁴⁹ <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/We-want-to-know-how-you-feel.pdf>

⁵⁰ <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/MDCK-INFORMATION-FOR-YOUNG-PEOPLE.docx>

⁵¹ <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/MDCK-INFORMATION-FOR-PARENTS.docx>

⁵² Bornenotat 1/16 (BØRNERÅDET, 2016. március) http://www.boerneraadet.dk/media/166117/BRD-Boernenotat_116_Boernehusene.pdf

A gyermek gyermekvédelmi vizsgálatba való bevonásának szabályozása a dán jogban

„A vizsgálat [gyermekvédelmi felmérés] magába foglalja a gyermekkel vagy fiatal személlyel folytatott konzultációt. A konzultáció elhagyható, ha olyan tényezők, mint például a gyermek vagy fiatal érettsége, vagy az ügy jellege határozottan azt sugallja, hogy a döntést előzetes konzultáció nélkül kell meghozni. Ha a konzultáció nem hajtható végre, lépéseket kell tenni a gyermek vagy a fiatal álláspontjának megállapítása érdekében. A konzultáció a gondviselő szülő hozzájárulása és jelenléte nélkül történhet, amennyiben ez szolgálja a gyermek vagy a fiatal személy mindenek felett álló érdekét.” § 50:3 [A szociális szolgáltatásokról szóló konszolidációs törvény](#)⁵³

Konzultáció a gyermekkel és a szülővel, Barnahus Tallinn

A tallini Barnahus 2017. januárjában nyílt meg. A megnyitást megelőzően a Barnahus konzultációt szervezett a gyermekekkel és a szülőkkel, hogy visszajelzést kapjon a Barnahus elhelyezkedéséről, a belső környezetről, a nyújtott szolgáltatásról és a Barnahus munkatársairól. A konzultációt azért szervezték meg, mert a Barnahus munkatársai úgy érezték, hogy a szolgáltatást feltétlenül szükséges a felhasználók igényeihez és szempontjaihoz igazítani.

A konzultáció 11 gyermek – 6-15 éves lányok és fiúk –, valamint 9 szülő részvételével zajlott, akik szimulált látogatást tettek a Barnahusba. Minden látogatás ugyanazt a mintát követte és azokat a tényleges folyamatokat ismételte, amelyek a gyermekek és a szülők Barnahusba érkezésekor lezajlanak. A részvétel önkéntes volt és a szülők hozzájárulásával történt. Minden látogatást videóra rögzítettek.

Először a Barnahus koordinátora üdvözölte a családot, a ruhatárhoz vezette őket, majd behívta őket a tárgyalóba. A tárgyalóteremben a gyerekeket rágcsálnivalóval és gyümölcslével kínálták. A munkatársak elmagyarázták Barnahus céljait és az előttük álló eljárás menetét. A koordinátor ezután megmutatta a szülőnek a váróhelyiséget és a kávégépet, megkérdezte a gyermeket, hogy szeretne-e kimenni a WC-re, majd átkísérte a gyermeket a kihallgatóhelyiségbe. Az interjú ugyanazt az eljárást követte, mint a gyermek igazi kihallgatása, az interjú témája azonban a karácsony és az új év volt. A személyzet bizonyítékalapú protokollt (NICHD) használt, az interjút rögzítették. Az interjú után a gyermek átment az orvosi vizsgálóba, ahol elvégeztek rajta néhány egyszerű vizsgálatot, például tömeg- és testmagasságmérést. A gyerekek kipróbálták a vizsgálati széket/ágyat is. Miután az orvosi vizsgálat befejeződött, visszamentek a tárgyalóba, hogy megbeszéljék a látogatást és a tapasztalataikat. A szülők is visszajelzést adtak magáról a váróhelyiségről és a tapasztalataikról is.

A résztvevők visszajelzése nagyrészt pozitív volt. A legfontosabb megállapítás az volt, hogy bár a környezet fontos (és fontosnak is értékelték), a Barnahus legfontosabb szempontjai az ott dolgozó emberek – a gondnoktól a törvényszéki orvosig bezárólag – és a gyerekek felé tanúsított viselkedésük voltak.

A gyerekek rámutattak néhány hiányosságra, amelyeket a Barnahus azóta pótol. Némelyek apróságnak tűnhetnek csupán, de nagymértékben javítják a Barnahusban szerzett általános tapasztalatokat. Például a gyerekek egészségesebb ételeket kértek, és nem tetszett nekik a váróhelyiségben érezhető szag sem. A gyerekek azt is megjegyezték, hogy a mosdó és a WC túl magas a fiatalabb gyermekek számára, és a legkisebb gyermekek számára nem volt bili. Az idősebb

⁵³ <http://english.sim.dk/media/14900/consolidation-act-on-social-services.pdf>

gyermekek azt kérték, hogy az orvosi vizsgálót alakítsák át az ő igényeikhez is. A Barnahus diákokkal is együttműködik, akik segítenek a helyiséget jobban a fiatalok ízlésvilágához alakítani. A gyerekek javasoltak játékokat is, amelyekkel a várakozásuk alatt lefoglalják magukat.

A jelenleg már működő tallinni Barnahus továbbra is kéri a látogatóit, hogy az iskolai értékelési rendszerhez hasonló, 1-től 5-ig tartó skálát használva adjanak visszajelzést a kapott szolgáltatásokról. A visszajelzések nagyon hasznosnak bizonyultak a Barnahusban szerzett tapasztalatok javításában.

1.3. Az indokolatlan késedelem elkerülése

MI AZ ELŐÍRÁS?	1.3. Az indokolatlan késedelem elkerülése Intézkedéseket vezettek be az indokolatlan késedelem elkerülésére, amelyek biztosítják, hogy a gyermek kihallgatása, a gyermekvédelmi felmérés, valamint a mentálhigiénés, illetve az orvosi vizsgálatok az előírt időn belül megtörténjenek és hogy a gyermek kellő időben, megfelelő tájékoztatásban részesüljön.
A SZOLGÁLTATÁSOK NAK MIÉRT KELL MEGFELELNIÜK AZ ELŐÍRÁSNAK?	Linkek a jogszabályokhoz: Nincs indokolatlan késedelem a tények bejelentése és az interjúk elkészítése között Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése Tájékoztatás Segítségnyújtás és támogatás Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) kijelenti, hogy „a hatékony segítségnyújtás megvalósulásának előfeltétele, hogy a részvételi folyamat során meghatározott cselekvéseket nem szabad indokolatlan késedelemmel végrehajtani” (UNCRC 13. sz. általános megjegyzés⁵⁴). Az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai⁵⁵ (2010), IV.D.4. fejr. Kutatás és tapasztalat: Az indokolatlan késedelem elkerülése a gyermekvédelem és a gyermekbarát bűnügyi nyomozások és eljárások alapelve. Az intézmények közötti hatékony munka szintén az indokolatlan késedelem elkerülésére támaszkodik, így az egyes intézmények megfelelő időben láthatják el feladataikat. Ez pozitív hatással van a gyermek jólétére, és javíthatja a bűnügyi nyomozás és a bírósági eljárás kimenetelét. Például a feljelentés és a gyermek kihallgatása közötti indokolatlan késedelem elkerülése megkönnyíti a gyermek számára, hogy elmesélje történeteket és emlékezzen a részletekre, ezáltal javítva a vallomásának minőségét és értékét. Ezzel csökkenthet annak a kockázata is, hogy a gyermek nyomás alá kerül és visszavonja a vallomását. Ezáltal lehetővé válik a potenciális védelmi igények korai felmérése anélkül, hogy a gyermek vallomásának bizonyító ereje sérülne. Ez viszont biztosítja, hogy a gyermek a további erőszakos cselekményekkel szemben késedelem nélkül védelemben részesül. Az időben elvégzett orvosi vizsgálat segíthet az erőszak fizikai bizonyítékainak felismerésében és dokumentálásában, ami mind a későbbi kezelés, mind az igazságügyi eljárások során meghatározó lehet. Ez a terápiás szolgáltatások korábbi megkezdését is eredményezheti.
PÉLDÁK A TELJESÍTMÉNYMUTATÓKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK VÉGREHAJTÁSÁNA K KIMUTATÁSÁRA	• Adatokat gyűjtenek, amelyekkel meg tudják figyelni a határidőket az egyes esetekben, valamint ezek segítségével ellenőrzik, hogy mennyire sikerül elkerülni az indokolatlan késedelmet; • A felkészülés érdekében a lehető leghamarabb megtartják a közös konzultációkat, hogy a gyermek kihallgatására minél hamarabb sor kerülhessen. • Az előzetes nyomozást vezető ügyész a szomszédos helyiségből megfigyeli a gyermek kihallgatását, hogy a vonatkozó információkhoz késedelem nélkül hozzájusson; • A szociális munkás(ok) a szomszédos helyiségből figyelemmel kíséri(k) a gyermek kihallgatását, hogy késedelem nélkül meghozhassák(k) a gyermek szükségleteinek megfelelő és a védelmért szolgáló intézkedéseket; • A Barnahus munkatársai a gyermek kihallgatása során rendelkezésre állnak, hogy szükség esetén azonnali lelki segítségnyújtást nyújthassanak; • A gyermek kihallgatását azonnal egy közös, utánkövetési megbeszélés követi, hogy mindenki tisztába kerüljön a következő lépésekkel, szerepekkel és felelőségekkel kapcsolatban; • A gyermek kihallgatása előtti és utáni, intézmények közötti megbeszélések során ellenőrző listákat használnak annak biztosítására, hogy semmit ne hagyjanak ki, és hogy helyénvaló és megfelelő intézkedéseket hozzanak; • Az orvosi vizsgálat szükségességének felmérése haladéktalanul megtörténik. Ha orvosi vizsgálatra van szükség, azt ideális esetben a Barnahus területén, a gyermek kihallgatásának napján végzik. • A terápiás szolgáltatások, többek között a válságtámogatás szükségességének felmérése haladéktalanul megtörténik. <i>Kvantitatív indikátorok</i>⁵⁶ • A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermekvédelmi felmérés megkezdése között eltelt idő • A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és az első intézmények közötti tervezési megbeszélés

⁵⁴ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

⁵⁵ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

⁵⁶ A szolgáltatásnak világos célokat kell kitűznie a kvantitatív indikátorokra vonatkozóan. A célokat a nemzeti jogszabályok és eljárások alapján kell meghatározni, amennyiben ilyenek léteznek.

	között eltelt idő · Az intézmények közötti tervezési megbeszélés és a gyermek kihallgatása között eltelt idő · A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermek kihallgatása között eltelt idő · A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a mentálhigiénés felmérés között eltelt idő · A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és az orvosi vizsgálat között eltelt idő · A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermek és nem bántalmazó családtag/gondviselő/támogató személyek érdekében tett orvosi/mentálhigiénés beavatkozás között eltelt idő · Az előzetes bünyügyi nyomozás elkezdése és a büntetőeljárás megindításáról szóló határozat meghozatala között eltelt idő · Az előzetes bünyügyi nyomozás elkezdése és a tárgyalás között eltelt idő
--	--

Az indokolatlan késedelem elkerülése – Barnahus Linköping

Az indokolatlan késedelem elkerülése a gyermekvédelem és a gyermekbarát bünyügyi nyomozások és eljárások alapelve. Az indokolatlan késedelem elkerülése azonban továbbra is kihívást jelent Európa legtöbb országában. A Linköpingben működő Barnahus hatékony operatív keretet hozott létre, hogy a vonatkozó nemzeti jogszabályoknak és útmutatásoknak megfelelően kellő időben tudjon reagálni.

Az indokolatlan késedelem elkerülését leginkább az ügynökségek közötti hatékony együttműködés és kommunikáció segíti elő, amelyet világos szervezeti eljárások szabályoznak. Az is fontos, hogy az érintett szakemberek belássák, hogy a késedelem csökkentése nemcsak a gyermek érdekét, hanem a saját tervezési folyamataik és teljesítményük érdekét is szolgálja.

A linköpingi Barnahus hétfőnként közös konzultációs megbeszéléseket tart, hogy megvitassák a lehetséges eseteket és előkészítsék az interjúkat. A Barnahus csapata számára ez teszi lehetővé, hogy a gyerek kihallgatását ugyanazon a héten végezzék el. A megbeszélések előre meghatározott menetrend szerint történnek, a megbeszélés elnöke pedig egy ellenőrző lista segítségével megbizonyosodhat arról, hogy minden szükséges pontot megvitattak-e. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a felkészülés az egyik legfontosabb tényező az esetet a konzultációs megbeszélésen előterjesztő személy számára, hogy a csapat gyorsan áttekintést kapjon az ügyről.

Az orvosi vizsgálatokat a Barnahusban a gyermek kihallgatásának napján végzik. A kórházi gyermekorvosok elkötelezettsége és rugalmassága elengedhetetlen ahhoz, hogy ez megvalósulhasson. A kórház közelsége szintén fontos tényező, mivel ez csökkenti az utazás idejét.

A vizsgálati idő csökkentésének egyik legfontosabb tényezője, hogy az ügyész a Barnahusban egy szomszédos helyiségből megfigyelje a gyermek kihallgatását. Az ügyésznek így nyílik lehetősége a rendőrséget azonnal utasítani a következő lépések megtételére. Az ügyész gyakrabban van jelen a Barnahusban, miután az ügyesség bevezette a Barnahus-heteket. A Barnahus-hetek során az ügyész semmilyen más bejövő ügyet nem vállal. Ez jelentősen csökkenti a vizsgálatokhoz szükséges időt.

Egy másik fontos tényező, amellyel a vizsgálatok késedelmeinek megelőzhetők, hogy a gyermek és a gyanúsított kihallgatása ugyanazon a napon történjen. A gyermek kihallgatását a Barnahusban reggelre időzíti, míg a gyanúsítottat a rendőrsőn délután hallgatják ki. Mindezt alapos tervezés és koordináció teszi lehetővé.

Az indokolatlan késedelem elkerülése nemcsak a bünyügyi nyomozások és eljárások, hanem a gyermekvédelmi felmérés és a gyermek szükségleteinek azonnali utánpótlása szempontjából egyaránt fontos. A Barnahus csapatának munkatársai ezért megfigyelik a kihallgatást, és szükség

esetén lelki segítséget nyújtanak. A gyermek kihallgatása során megfigyelőként általában két szociális munkás is jelen van. A gyermek által a kihallgatása során megosztott információ így segíti a szociális munkások által végzett gyermekvédelmi felmérést, illetve az ő folyamatos munkájukat. A két szociális munkás jelenléte biztosítja, hogy az esetfelmérés, a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele és a döntéshozatal kiegyensúlyozott legyen, és különböző perspektívákból származó információkon alapuljon. Ez különösen az összetettebb esetekben képvisel hozzáadott értéket.

Közvetlenül a gyermek kihallgatása után az érintett munkatársak részvételével rövid megbeszélést tartanak, hogy az utánkövetést időben és hatékonyan koordinálhassák. Ellenőrzőlistát használnak, amely biztosítja, hogy minden kérdésre megfelelően kitérjenek. Ebben az összefüggésben az egyik legfontosabb szempont az, hogy a gyermeket és a gondviselőket felesleges késedelem nélkül tájékoztassák a következő lépésekről és azokról a támogatásokról, amelyekben részesülhetnek.

A gyermek kihallgatását követő egy héten belül a gyermeket és a gondviselőket az eseményt követő megbeszélésre hívják be a Barnahusba. Olyan esetekben, amikor az egyik gondviselő a nyomozás gyanúsítottja, ő is meghívást kap, feltéve, hogy a szociális szolgálatok úgy döntenek, hogy ez biztonságos és a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja. Súlyos erőszak vagy szexuális bántalmazás esetén, ha az egyik gondviselő a gyanúsított, a nyomozás alatt álló gondviselő nem lesz jelen az utánkövetési megbeszélésen. A megbeszélés lehetőséget kínál arra, hogy a gyermek és a gondviselő(k) friss tájékoztatást kapjanak, és hogy a munkatársak értesülhessenek a gyermek tapasztalatairól és a kihallgatás óta fennálló otthoni helyzetről. Szükség esetén válságtámogatást is nyújtanak.

A linköpingi Barnahus adatokat gyűjt és statisztikát állít össze az egyes tevékenységek időzítéséről és a folyamatban előforduló késedelmekről. Ez lehetővé teszi a figyelemmel kísérést és segít a csapatnak folyamatosan tájékozódni az indokolatlan késedelem megelőzéséhez szükséges további lépésekről.

Célok és maximális határidők – Barnahus Izland

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermekvédelmi felmérés megkezdése között eltelt idő

A gyermekvédelmi szakszolgálatoknak azonnal jelenteni kell a gyermek ellen elkövetett bántalmazás gyanúját vagy a gyermek vallomástételét. A bejelentés után a GYESZ-nek **legfeljebb 7 napon** belül intézkednie kell a gyermek helyzetének felméréséről. Akut esetekben, különösen ha a gyermek veszélyben van, a GYESZ ugyanazon a napon, de legkésőbb az azt követő napon jár el.

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermek kihallgatása között eltelt idő

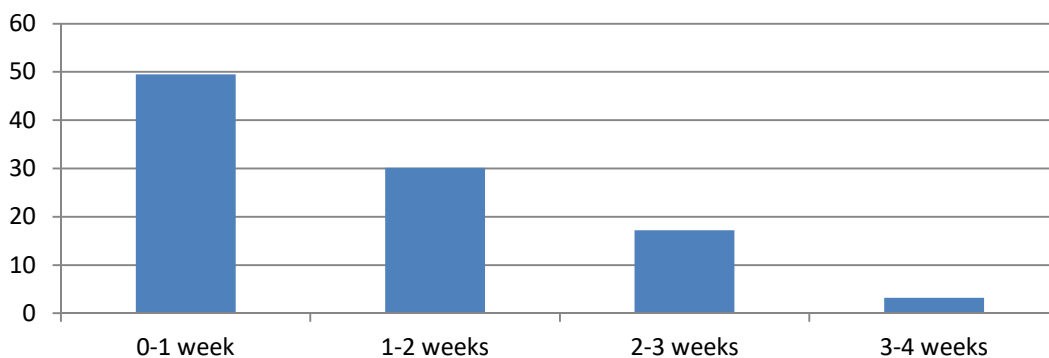
A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermek kihallgatása közötti idő **legfeljebb 14 nap** lehet, különösen fiatalabb gyermekek esetében. A fiatalabb gyermekek nagyobb valószínűséggel felejtenek és gyakran befolyásolhatóbbak. Fennáll annak a veszélye is, hogy a szülők/gondviselők befolyásolják a vallomásukat. Tizenévesek esetén a késedelem legfeljebb 21 nap lehet.

Barnahus Izland célja, hogy a gyermek kihallgatása a lehető leghamarabb megtörténjen, lehetőleg a Barnahushoz intézett, kihallgatásra vonatkozó kérelem benyújtásától számított 7 napon belül (lásd alább).

A gyermek kihallgatására vonatkozó kérelem benyújtása, a tervezési megbeszélés és a gyermek kihallgatása között eltelt idő

Az izlandi Barnahusban minden héten megbeszélést tartanak, hogy megvizsgálják az új eseteket. A Barnahus arra törekszik, hogy a bírósági tanúvallomástól számított **7 napon belül** megtörténjen a gyermek kihallgatása. Akut esetekben az interjúkat azonnal be kell ütemezni. A gyermek kihallgatásának napján intézmények közötti megbeszélést tartanak, amelynek során megtervezik magát az interjút és az interjú eredményei alapján meghatározzák az illetékes ügynökségek további intézkedéseit.

A gyermek kihallgatására vonatkozó kérelem benyújtásának és végrehajtásának időpontja között eltelt idő az izlandi Barnahusban (2013)

Forrás: Barnaverndarstofa (Gyermekevédelmi Kormányhivatal, Izland)

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a mentálhigiénés felmérés között eltelt idő

A mentálhigiénés felmérésre ideális esetben a vallomástétel/bejelentett gyanú után számított **2 héten belül** kerül sor. A határidőt a gyermek jellemzőinek – például az életkor, a gyermek helyzete, a gyanúsított elkövető és a gyermek közötti kapcsolat és egyéb változók – felmérése alapján lehet meghatározni. Néhány gyermek esetében fontos, hogy a felmérést a gyermek kihallgatása után közvetlenül elvégezzük és elkezdjük a terápiát, míg más esetekben lehetséges 2-3 hetet várni. A vallomástétel/bejelentett gyanú és a mentálhigiénés felmérés közötti időtartam **soha nem haladhatja meg a 4 hetet**.

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és az orvosi vizsgálat között eltelt idő

Az orvosi vizsgálatra a vallomástételtől/bejelentett gyanútól számított **2-4 héten belül** kerül sor, kivéve azokat az akut eseteket, ahol az orvosi vizsgálatot a bántalmazás után 72 órán belül kell elvégezni.

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a nem bántalmazó családtag/gondviselő/támogató személyek érdekében tett orvosi/mentálhigiénés beavatkozás között eltelt idő

A gyermek áldozatok esetében alkalmazott határidő hasonlóan alakul. A terapeuta és az orvosok a nem bántalmazó szülőkkel/gondviselőkkel ugyanabban az időpontban találkoznak, mint a gyermekkel. Ha a nem bántalmazó szülők/gondviselők értékelésre és kezelésre szorulnak, azt a GYESZ a Barnahuson kívül biztosítja.

Az előzetes bűnügyi nyomozás elkezdése és a büntetőeljárás megindításáról szóló határozat meghozatala között eltelt idő

A cél, hogy az előzetes bűnügyi nyomozás elkezdése és a büntetőeljárás megindításáról szóló határozat meghozatala között eltelt időt **6-8, de legfeljebb 12 hónapon belül** tartsák. Ez idő alatt kiemelten fontos, hogy a gyermek terápiás támogatásban részesüljön. Ez idő alatt a terapeutának lehetősége nyílik arra, hogy felmérje a gyermek fejlődését, illetve azt, hogy a bántalmazás hogyan befolyásolta az életét és jólétét, valamint hogy erről a bíróságot tájékoztassa.

A büntetőeljárás megindításáról szóló határozat meghozatala és a tárgyalás között eltelt idő

A tárgyalásra az eljárásról született határozatot követő legfeljebb **4 héten belül** kell sort keríteni.

Dánia: Törvény és iránymutatások a gyermekvédelmi felmérés és a gyermek kihallgatása közbeni indokolatlan késedelem megelőzésére

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermekvédelmi felmérés megkezdése között eltelt idő

A dániai gyermekvédelmi egységeknek el kell dönteniük, hogy **24 órán belül** kezdeményezik-e a gyermekvédelmi felmérést, miután értesültek a bántalmazás/erőszak megtörténtéről vagy gyanújáról. A gyermekvédelmi egységnek a felmérést 4 hónapon belül le kell folytatnia. A Barnahus ez idő alatt szintén felmérést folytat, amelyet beépítenek a gyermekvédelmi felmérésbe.⁵⁷

A vallomástétel vagy a bejelentett gyanú és a gyermek kihallgatása között eltelt idő

A gyermek kihallgatásának a lehető leghamarabb, ha lehetséges legkésőbb 7 nappal a bejelentett értesülés vagy az erőszak gyanúja után meg kell történnie.⁵⁸

⁵⁷ További információért lásd a szociális szolgáltatásokról szóló konszolidációs törvény 155. §-ának 2. és 50. §-ának 7. bekezdését, <http://english.sim.dk/media/14900/consolidation-act-on-social-services.pdf>

⁵⁸ Seksuelt misbrug av børn – *Behandling av sager om seksuelt misbrug av børn og videoafhøring af børn i sådanne sager* (Rigsadvokatmeddelelsen 2016) article 3. <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/f573a2e7-705a-4fe7-890b-32a781c185e9#>

2. előírás: Multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködés a Barnahusban

MI AZ ELŐÍRÁS?	2.1. Hivatalos státusz: A Barnahus hivatalosan beágyazódik a nemzeti vagy helyi szociális szolgáltatásokba vagy gyermekvédelmi szakszolgálatokba, a bűnüldözési/igazságszolgáltatási rendszerbe vagy a nemzeti egészségügyi rendszerbe. A Barnahus önálló szolgáltatóként működhet, amennyiben jogszabályban előírt szerepet tölt be, amelyet a nemzeti vagy helyi hatóságok elismertek, ideértve az illetékes állami szervekkel való együttműködésre feljogosító hivatalos megbízást. 2.2. Multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködés a Barnahusban: Az együttműködés struktúrája átlátható, ami világosan meghatározott szerepeket, felhatalmazásokat, koordinációs mechanizmusokat, költségvetést, nyomon követési és értékelési intézkedéseket jelent, amely hozzájárul a hatékony együttműködéshez, illetve biztosítja a folyamatosságot és a stabilitást. 2.3. Multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködés folyamatai és gyakorlata a Barnahusban: A multidiszciplináris/intézmények közötti beavatkozás a kezdeti bejelentéssel kezdődik és az egész eset során az együttműködő beavatkozásokat elősegítő folyamat határozza meg.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Linkek a jogszabályokhoz: Multidiszciplináris jelleg/koordináció/együttműködés Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) hatékony eljárásokat támogat, ideértve az „ágazatok közötti, szükség szerint protokollokkal és egyetértési egyezményekkel alátámasztott koordinációt” (CRC 13. sz. általános megjegyzés⁵⁹). Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai⁶⁰ (2010) IV.5 fej.; a gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsai ajánlás⁶¹ (2011) V.E fej. és az európai uniós vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára⁶². Kutatás és tapasztalat: Egy strukturált szervezet, amely világosan meghatározott szerepeket, felhatalmazásokat, koordinációs mechanizmusokat, költségvetést, nyomon követési és értékelési intézkedéseket jelent, amely hozzájárul az intézmények közötti csapatok hatékony együttműködéséhez, a szerepek kölcsönös tiszteletben tartásához és a közös felelősségvállaláshoz. Az ilyen alapvető fontosságú elemeket tartalmazó hivatalos megállapodások biztosítják a folyamatosságot és az érintett ügynökségek vezetőségeinek elkötelezettségét. Dániában a Barnahus jellemzőit törvény szabályozza, beleértve a munkatársak szerepét és felelősségi köreit, a helyiségeket, a finanszírozást, az együttműködés módját és az adatgyűjtést. Az ügyintézői csoport műveleteinek és beavatkozásainak összehangolására kijelölt állandó munkatárs támogatása biztosítja a folyamat zökkenőmentes lebonyolítását és folytonosságát. A koordinátor felügyelheti, hogy a csapat tagjai nyomon követik feladataikat már a multidiszciplináris és már az intézmények közötti folyamatok korai szakaszában felismerik a problémákat. A koordinátor továbbá fontos szerepet játszhat a rutinok és eljárások tervezésében és betartásában.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	Hivatalos státusz – A Barnahust a nemzeti vagy helyi szociális szolgáltatások vagy gyermekvédelmi szakszolgálatok, bűnüldözési/igazságszolgáltatási rendszer vagy nemzeti egészségügyi rendszer elismeri és szabályozza, törvényi úton vagy hivatalos megállapodás alapján; – A Barnahus az illetékes hatóságoktól hivatalos megbízást kap az intézmények közötti együttműködés koordinálására és multidiszciplináris szolgáltatások nyújtására. Az intézmények közötti együttműködést megalapozó hivatalos megállapodások – Az intézmények közötti együttműködést hivatalosan megalapozó, a felhatalmazott képviselők által aláírt megállapodás kötelezettséget vállal az általuk képviselt ügynökség multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködésére és szolgáltatásnyújtására a Barnahusban; – A hivatalos, megalapozó megállapodás a következő elemekre terjed ki: szándék, célok, kötelezettségvállalások, szerepek és felelősségi körök, szervezet, pénzügyek, adatvédelem, időtartam és konfliktuskezelés; – A hivatalos, megalapozó megállapodás biztosítja, hogy valamennyi intézmény egyenlő feltételek mellett működjön közre, hogy az együttműködés minden szempontból a gyermek mindenképp

⁵⁹ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

⁶⁰ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

⁶¹ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

⁶² http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

	álló érdekét szolgálja, beleértve az egészségét, a jogi helyzetét, a gyermekvédelmet és mentálhigiénéjét; – A hivatalos, megalapozó megállapodást rendszeresen felülvizsgálni és frissíteni kell, hogy reflektáljon a jogszabályi, illetve az illetékes ügynökségek eljárásaiban és struktúrájában bekövetkező változásokra; – Az irányítóbizottság, beleértve a különböző intézmények képviselőit, felügyeli és szabályozza a hivatalos, megalapozó megállapodás végrehajtását; – A munkatársak tisztában vannak a hivatalos, megalapozó megállapodás tartalmával és megfelelő képzésben is részesültek ezek alkalmazásáról. Koordináció – Egy vagy több munkatárs felhatalmazást kap arra, hogy az intézmények közötti együttműködés során a Barnahus koordinátoraként lépjen fel; – A koordinátor szerepe a munkaköri leírásban egyértelműen meghatározott; – A Barnahus intézmények közötti összekötő csoportja rendszeresen megbeszéli a Barnahusban az intézmények közötti napi együttműködés gyakorlati vonatkozásait, beleértve a rutinokat és protokollokat. Költségvetés – A részt vevő intézményeket hivatalos megállapodások kötelezik arra, hogy hozzájáruljanak a Barnahus működési és személyzeti költségeit fedező költségvetéshez. Egyéb belső politikák – A munkatársakat olyan kulcsfontosságú belső politikák támogatják és irányítják, mint például a gyermekvédelmi politikák és eljárások, a magatartási kódex, a visszaélés-jelentési politika, a biztonsági eljárások és a vészhelyzeti protokoll.
ESZKÖZÖK, POLITIKA	Intézmények közötti megállapodástervezet, Barnahus Linköping (lásd alább) MDCK együttműködési megállapodás⁶³ Minőségi keret multidiszciplináris megközelítés ++: A gyermekbántalmazás, a családon belüli erőszak és a szexuális erőszak hatékony megközelítése Hollandiában⁶⁴ Keeping Children Safe (A Gyermekek Biztonságáért nevű szervezet)⁶⁵

A Barnahus létesítésének és használatának szabályozása a skandináv országokban⁶⁶

Dánia

Dániában elfogadtak egy törvényt, amely országos szinten tette kötelezővé a Barnahusok létrehozását és használatát, még a Barnahus megalapítása előtt:

„A régiók települési önkormányzatai kötelesek minden régióban egy gyermekházat létrehozni, amely megvizsgálja a gyermek vagy fiatal körülményeit, ha a gyermeket vagy fiatalot bántalmazás érte, vagy ha ennek bármilyen gyanúja merült fel. (2) A szociális és belügyminiszter szabályokat határozhat meg a gyermekházak elrendezéséről, működéséről, finanszírozásáról és feladatait stb. illetően.”⁶⁷

Ezenkívül a Barnahusról szóló dán kormányrendelet szabályozza a Barnahus működését és legfontosabb jellemzőit (a rendelet összefoglalóját lásd alább). A Szociális Szolgálatok Nemzeti Tanácsa (National Board of Social Services) egy minőségi követelményrendszert is kiadott.

⁶³ <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/MDCK-colab-and-privacy-agreement.docx>

⁶⁴ <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/MDA-in-the-Netherlands.pdf>

⁶⁵ www.keepingchildrensafe.org.uk

⁶⁶ Az összefoglaló a következőkre támaszkodik: Bakketeig, Elisiv (2016). *A Barnahus-modell a skandináv országokban*. A PROMISE 2016. november 28–29-én, Linköpingben megrendezett regionális konferenciáján és tanulmányútján bemutatott jelentés. Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal és Elisiv Bakketeig (megjelenés alatt, 2017). Implementing the Nordic Barnahus model: Characteristics and local adaptations (A skandináv Barnahus-modell megvalósítása – Jellemzők és helyi adaptációk). In Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. és Bakketeig, E. (red.). *Collaborating against child abuse: Exploring the Nordic Barnahus Model* (Együttműködés a gyermekbántalmazás ellen – A skandináv Barnahus-modell feltárása.) London: Palgrave. Landberg, Åsa and Svedin, Carl Göran (2013). *Inuti ett Barnahus, A quality review of 23 Swedish Barnahus* (23 svédországi Barnahus minőség-ellenőrzésének eredményei). Rädda Barnen. Az izlandi Gyermekvédelmi Kormányhivaltól kapott tájékoztatás (2016. február).

⁶⁷ *A szociális szolgáltatásokról szóló konszolidációs törvény* 50 a. paragrafusa (1) bekezdése, <http://english.sim.dk/media/14900/consolidation-act-on-social-services.pdf>

Izland

Az izlandi Barnahust hivatalos rendeletek nélkül hozták létre, a részt vevő intézmények közötti informális megállapodás alapján. Ma a Gyermekvédelmi Kormányhivatal (Barnaverndarstofa) feladata speciális szolgáltatási központokat működtetni „azzal a céllal, hogy előmozdítsa az interdiszciplináris együttműködést, és erősítse az intézmények közötti koordinálást a gyermekvédelmi ügyek kezelésében”.⁶⁸

Ezenkívül a büntetőeljárásról szóló (88/2008 sz.) törvény előírja, hogy a 15 évnél nem idősebb gyermek áldozatok kikérdezését egy „speciálisan erre a célra tervezett létesítményben”⁶⁹ a büntetőbíróság egy bírójának felügyelete mellett és egy speciálisan képzett személy⁷⁰ támogatásával kell végrehajtani. A büntetőeljárásokról szóló törvény ezen rendelkezéseiről a büntetőbíróság bírójának általában tudomásuk van, ami azt jelenti, hogy a 15 évesnél nem idősebb gyermekek kihallgatásával a Barnahust bízzák meg.

Norvégia

A norvég Barnahust eredetileg hivatalos szabályozási keret nélkül hozták létre. Ma a büntetőeljárásról szóló törvény és a könnyített nyomozati kihallgatásokról szóló rendelet kötelezővé teszi a rendőrség és az ügyészek számára a Barnahus használatát.⁷¹

Svédország

A svédországi Barnahust hivatalos szabályozási keret nélkül hozták létre. Jelenleg nincs olyan törvény, amely kötelezővé tenné a Barnahus használatát. A nemzeti rendőrség azonban az ügyészi hivatalokkal, az Országos Törvényszéki Orvostani Bizottsággal (National Board of Forensic Medicine) és az Egészségügyi és Jóléti Országos Tanáccsal (National Board of Health and Welfare) karöltve nemzeti iránymutatásokat és előírásokat bocsátott ki, amelyeknek teljesíteniük kell a Barnahusnak nevezett, közös helyszínen folytatott együttműködési tevékenységek érdekében:

„Az ilyen együttműködési tevékenységek biztosítják, hogy a vélhetőleg bűncselekmény áldozataivá vált gyermekek jogi védelmet, megfelelő ellátást és támogatást élvezzenek, és szükség esetén azonnali válságkezelésben és terápiás beavatkozásokban részesüljenek. A folyamat során a hangsúly a gyermek mindenek felett álló érdekére helyeződik. A gyermeket tájékoztatni kell minden őt érintő kérdésben és lehetőséget kell biztosítani véleményének kifejtésére olyan mértékben és módon, ahogy azt az érettsége lehetővé teszi. A jogrendszeren és a szociális szolgálatokon belül párhuzamosan végzett vizsgálatokat haladéktalanul meg kell kezdeni és, figyelembe véve magát a gyermeket és a helyzet összetettségét, a lehető leggyorsabban végrehajtani. Az előzetes vizsgálatot be kell fejezni, és a lehető leghamarabb meg kell hozni a vádemelésről szóló döntést. A vizsgálatokat törvény által előírt határidők szabályozzák.”⁷²

A Barnahusban zajló, intézmények közötti együttműködések részleteit többnyire az intézmények közötti hivatalos megállapodások szabályozzák (lásd az alábbi példát a linköpingi Barnahusból).

⁶⁸ Gyermekvédelmi törvény, 7. cikk, https://eng.velferdarraduneyti.is/media/acrobat-enskar_sidur/Child-Protection-Act-as-amended-2015.pdfB

⁶⁹ A büntetőeljárásra vonatkozó (88/2008 sz.) törvény, 9. cikk

⁷⁰ A büntetőeljárásra vonatkozó (88/2008 sz.) törvény, 123. cikk

⁷¹ Straffeprosessloven (a büntetőeljárásra vonatkozó törvény), §239, §239 a-f., <http://www lovdata.no/>

⁷² Delredovisning av regeringsuppdrag avseende gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets Barnahus (Rikspolisstyrelsen, Sweden, 2009)

A multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködések hivatalos kerete – Barnahus Linköping

A linköpingi Barnahus csapata a Barnahus öt munkatársából, a környékbeli kilenc önkormányzat körülbelül 90 szociális munkásából, az ügyészi hivatal négy ügyészéből, tizenegy rendőrből, a Gyermek- és Ifjúsági Kórház öt-hat gyermekgyógyászából, valamint a Gyermek- és Ifjúsági Pszichiátriai Osztály, a nőgyógyászati klinika és a közeli kórház igazságügyi orvostani osztályának munkatársaiból áll.

Mivel a működésben ennyi intézmény és munkatárs érintett, rendkívül fontos a világos szervezeti keretek meghatározása a tervezés, a működtetés és az együttműködés megkönnyítése érdekében. Az együttműködésben figyelembe kell venni, hogy a csapat munkája során különböző szakmai eljárásoknak, szabályozásoknak és jogszabályoknak kell megfelelni.

A Barnahus szolgáltatásainak hatékony és zökkenőmentes megvalósulását hivatalos együttműködési megállapodás, egy vagy több koordinátor, szigorú rutinok és egy összekötő csoport/munkacsoport biztosítja.

A **hivatalos megállapodás** alapvető az együttműködés paramétereinek tisztázása érdekében, beleértve annak szándékát, céljait, kötelezettségvállalásait, felelősségét, szervezését és finanszírozását. A megállapodást az egyes intézmények vezetői írják alá, hogy biztosítsák az adott intézmény folyamatos elkötelezettségét és szerepvállalását. A megállapodás vázlata az alábbiakban található. A megállapodás végrehajtását az **irányítócsoporthoz** felügyeli, amely magába foglalja az érintett intézmények vezetőségének képviselőit is.

A Barnahus napi munkáját szigorú rutinok szabályozzák, amelyeket minden intézmény köteles betartani. A rutinok kitérnek például az intézmények közötti tervezési megbeszélésekre, az interjúkat megfigyelő szakemberek szerepére és felelősségére, a mindenek felett álló érdek felmérését és meghatározását szolgáló eljárásokra, valamint a dokumentációra és az esetek nyomon követésére.

Egy **összekötő csoportot/munkacsoportot** állítottak fel minden intézmény egy-egy képviselőjének részvételével, akik havi rendszerességgel találkoznak. A csoportban kialakul a megosztott felelősség és az aktív részvétel érzése, a csoport hozzájárul ahhoz, hogy a rutinok relevánsak és naprakészek maradjanak.

A Barnahus csapata fontos szerepet játszik a munka koordinálásában. Az öt csapattag különböző szakmákból kerül ki és különböző szerepet tölt be, illetve mindegyikük **koordinátorként** működik közre a Barnahusban megvalósuló intézmények közötti együttműködés során. A csoportvezető különös felelőssége kapcsolatot tartani az irányítócsoporthoz, valamint az összekötő csoporttal/munkacsoporttal.

A csapatvezető felelősséget vállal a következőkért:

- A összehangolja és irányítja a Barnahus-csapat munkáját;
- Értékeli és fejleszti a Barnahus küldetését és tevékenységeit;
- Irányítja és felügyeli az iránymutatások és rutineljárások végrehajtását;
- Az irányítóbizottság titkáráként jár el;
- Az összekötő csoport/munkacsoport elnökeként jár el;

- Éves beszámolót és pénzügyi jelentéseket készít a Barnahus tevékenységeiről az illetékes ügynökségek számára;
- Tanulmányi látogatásokat vezet és segítséget nyújt/tájékoztat a Barnahus munkájáról;
- Biztosítja az adatok összegyűjtését és a statisztikák összeállítását;
- Részt vesz a releváns hálózatokban;
- Rendszeres tájékoztatást/jelentéseket ad a Barnahus munkájáról az irányítóbizottságnak.

A Barnahus Linköping intézmények közötti megállapodásának tervezete

1. Partnerek. Meghatározza az intézmények közötti megállapodás partnereit.

2. Szándék. A szándék definíciója szerint biztosítja az újratraumatizálás és az indokolatlan késedelem elkerülését. Ez a fejezet ismerteti az együttműködés és az esetkezelés néhány alapelvét, beleértve a gyermekekkel való bánásmódot is. Ez foglalkozik a multidiszciplináris együttműködés környezetével és formájával. Támogatja a kompetenciaépítést és a képzést a magas színvonalú szolgáltatások biztosítása érdekében.

3. Cél. Meghatározza a Barnahus céljait és eredményeit, például hogy biztosítsák a gyermek mindenek felett álló érdekét, a gyermekvédelmi garanciákat, a szakmaiságot és a gyermekbarát környezetet, valamint az újratraumatizálás megakadályozását.

4. Célcsoport. Meghatározza a célcsoportot.

5. Földrajzi hatály. Meghatározza a földrajzi hatályt.

6. Kötelezettségvállalások. Felsorolja a részt vevő szolgálatok közös kötelezettségvállalásait, többek között a tervezési megbeszéléseken történő részvételt, a hatékony együttműködésért történő felelősségvállalást, az információk, iránymutatások, rutinok és ellenőrző listák megértését és használatát, a kompetencia- és a kapacitásépítés támogatását, illetve a más szolgáltatásokkal történő együttműködést. Leírja a Barnahusban található szolgáltatások konkrét kötelezettségvállalásait.

7. A munkatársak. Leírja a személyzet struktúráját és felelősségi körét.

8. Szervezet. Leírja a szervezeti felépítést, beleértve az irányítóbizottság és a koordinátor, valamint az összekötő csoport/munkacsoportok szerepét.

9. Pénzügy és költségmegosztás. Leírja, hogy a Barnahus költségei hogyan oszlanak meg a különböző partnerek között, beleértve az adott intézmények felelősségét a megfelelő felszerelés és személyzet rendelkezésre állásában.

10. Helyszín. Leírja a helyszínt, beleértve azt, hogy annak gyermekbarátnak kell lennie.

11. Dokumentáció. Leírja a dokumentáció végrehajtását, beleértve az adott szolgáltatások dokumentációját és a közös protokollokat.

12. Adatvédelem. Leírja azokat a lépéseket, amelyeket az adott intézményeknek a magánélet és a személyes adatok védelme érdekében meg kell tenniük.

13. Utánkövetés. Meghatározza, hogy a Barnahus milyen módon kíséri figyelemmel a költségvetést és az éves jelentéseket.

14. Kompetencia. Meghatározza az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a minőséget és a kompetenciákat a szolgáltatások külön-külön és együttesen is biztosítsák.

15. A megállapodás időtartama. Meghatározza a megállapodás időtartamát.

16. Konfliktuskezelés. Leírja az esetlegesen felmerülő konfliktusok kezelésének módját.

Költségmegosztás a Barnahus Linköpingben – kivonatok az intézmények közötti megállapodásból

„A Barnahus állandó munkatársainak költségeit, valamint a helyszín bérleti díját és egyéb működési költségeket a [...] megyei Landstinget (az összes közfinanszírozású egészségügyi ellátásért felelős megyei tanács) és a [...]ban található kilenc önkormányzat közösen viseli. A pénzügyi beszámolóért a Landstinget felelős.

A Landstinget feladata biztosítani, hogy a vizsgálóban a szükséges orvosi felszerelések rendelkezésre álljanak. A rendőrség feladata biztosítani, hogy a kihallgatóhelyiségben és a megfigyelőhelyiségben a szükséges műszaki felszerelések rendelkezésre álljanak.

A saját munkatársai költségét minden partner maga fedezi, ideértve a munkatársak képzéseit is. Hozzájárulnak a munkatársaik Barnahusban végzett munkájának költségeihez is.

A Barnahus [...] évi működésének teljes költsége a becslések szerint [...]. A Landstinget és az önkormányzatok ezen költségeken 50-50%-ban osztoznak.

Az önkormányzatok részesedése a helység a szerződés aláírásának pillanatában vett teljes lakosságát alapul véve arányosan oszlik meg.

Az adott önkormányzatok költségeinek 1/12-ed részét a Landstinget számlájára fizetik be minden hó 30. napján.”

A Barnahus működésének szabályozása a dán jogban

A dán Barnahusról szóló rendelet (Bekendtgørelse om børnehuse) meghatározza a dán Barnahus kulcsfontosságú jellemzőit, beleértve a munkatársak szerepét és felelősségi köreit, a helyiségeket, a finanszírozást, az együttműködés módját és az adatgyűjtést.

Feladatok és munkatársak

Az 1. bekezdés meghatározza a Barnahus szerepét, a szociális szolgáltatásokról szóló konszolidációs törvényre támaszkodva (lásd fent). Megállapítja, hogy a Barnahus állandó munkatársakkal rendelkezik, akik megfelelő képesítést szereztek a gyermekek és a fiatalok elleni erőszak kezelése terén, és hogy a Barnahus bevonhat más releváns, a gyermekek ellen irányuló erőszakkal kapcsolatban speciális ismeretekkel rendelkező intézményeket és szakértőket, például a rendőrséget vagy az igazságügyi orvosokat, illetve együttműködhet velük. Azt is megállapítja, hogy az érintett intézmények képviselői a Barnahus területén találkoznak, ami minden egyes gyermek számára koordinált, gyermekbarát és magas színvonalú multidiszciplináris beavatkozást biztosít.

A 2. bekezdés előírja, hogy a Barnahus tanácsot és útmutatást ad az önkormányzatnak. A Barnahus segítséget nyújt a gyermek ügyintézőjének a szociális szolgálatoknál, hogy felmérje, megvizsgálja és kiderítse a gyermek védelmi és segítségnyújtási szükségleteit, beleértve az erőszak eredményeként felmerülő egészségügyi ellátást is. A Barnahus koordinálja a vizsgálatokat és gondoskodik arról, hogy azok gyermekbarátak legyenek. A Barnahus válságtámogatást és terápiát is nyújt a gyermeknek és egy vagy több gondviselőnek olyan esetekben, amikor ezt szükségesnek ítéli ezt meg. A Barnahus továbbá biztosítja a gyermek kihallgatásának videóra rögzítését olyan esetekben, amikor a rendőrség ezt szükségesnek ítéli.

A 3. bekezdés előírja, hogy a Barnahusnak éjjel-nappal elérhetőnek kell lennie telefonon, hogy akut esetekben tanácsot tudjon adni.

Belső környezet

A 4. és az 5. bekezdés a Barnahus helyiségeinek jellemzőire vonatkozik. A Barnahust úgy kell létrehozni és felszerelni, hogy teljesíthesse az 1. és 2. bekezdésben meghatározott feladatokat. A gyermek kihallgatásáról készítendő videofelvétel körülményeinek meg kell felelnie azoknak a meglévő jogszabályoknak és rendelkezéseknek, amelyek a szexuális erőszakot elszennvedett gyermekek kihallgatására vonatkoznak. A Barnahust gyermekbarát módon kell berendezni, ami biztosítja, hogy az oda látogató gyermekek és fiatalok a lehető legnagyobb biztonságban érezzék magukat.

Finanszírozás

Az 5. és a 6. bekezdés a Barnahus költségvetésére és finanszírozására vonatkozik. Barnahust öt dániai régióban hoztak létre. Minden régió több önkormányzatot fed le. Az 5. bekezdés kimondja, hogy a Barnahust működtető önkormányzat határozza meg annak költségvetést. A térség más önkormányzatai is utalhatnak gyermekeket a Barnahusba, illetve kivehetik részüket a működési költségek finanszírozásából. Az 5. bekezdés kimondja, hogy a költségvetés 60%-át az önkormányzatok által, minden év január 1-jén arányosan befizetendő járulékokból finanszírozzák, amelynek számítási alapja a települések 0-17 éves korú lakossága, a fennmaradó 40%-ot pedig gyermekeként számítandó állandó költségek fedezik, amelyet az önkormányzat a Barnahusnak utal át.

Együttműködés

A 7. és a 8. bekezdés meghatározza az együttműködésre vonatkozó szabályokat, beleértve azt is, hogy minden egyes Barnahus hivatalos megállapodást köt a régiójában működő minden egyes önkormányzattal, rendőrséggel, egy törvényszéki orvostani intézettel és egy gyermekekkel szemben elkövetett erőszakra szakosodott kórházzal. Ezzel biztosítják, hogy az esetek kezelésére egyértelmű eljárásokat használjanak, megfelelő és hozzáértő munkatársakat vonjanak be, és hogy minden egyes Barnahus magas szakmai színvonalon működjön. A megállapodások országos szinten is biztosítják a Barnahus munkájának következetességét. A 8. bekezdés előírja, hogy minden Barnahus a Barnahus-hálózat tagja, ami megkönnyíti a folyamatos tapasztalatcserét.

Adatrögzítés és beszámolók

A 9. bekezdés szerint a Barnahusnak gyűjtenie és rögzítenie kell a Barnahus szolgáltatásaiban részesülő gyermekek és fiatalok adatait, majd ezeket továbbítani kell a Szociális Szolgálatok Nemzeti Tanácsa felé statisztikai célokból. A beszámoló formátumát és pontos tartalmát a Szociális Szolgálatok Nemzeti Tanácsa határozza meg.

Bekendtgørelse om børnehuse, [BEK. nr. 1153 af 01/10/2013](#)⁷³

Gyermekevédelmi politika – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A belső politika, amely megfogalmazza a szolgáltatás elkötelezettségét a gyermekek megóvása mellett, a gyermekek erőszaktól való megóvását és emberi jogainak védelmét szolgáló nemzetközi, regionális és nemzeti kötelezettségeknek való megfelelés alapköve.

A zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ egy [belső politikát](#)⁷⁴ fogadott el, amely egy olyan keretet hoz létre, amely lehetővé teszi a munkatársak számára, hogy megfelelhessenek az erőszak

⁷³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158447>

kiskorú áldozataival és tanúival való munkavégzésre vonatkozó jogi, szakmai és etikai követelményeknek. Ez a keretrendszer megfontolásokat tartalmaz a gyermekek védelmére vonatkozóan. Ez a politika hatással van a Központban zajló tevékenység minden területére, és biztosítja a minőséget és az átláthatóságot.

A politika felvázolja a gyermekek védelmét szolgáló eljárásokat, valamint a multidiszciplináris együttműködés, a felmérés, a kezelés és a gyermek kihallgatásának eljárásait. A politika meghatározza a munkatársakra vonatkozó minimális követelményeket, valamint az etikai elveket és a fő felelősségi köröket is. A politika tartalmazza a munkatársak toborzására vonatkozó eljárásokat, beleértve az átvilágításukat is.

Kidolgozna egy gyermekvédelmi politikát? Számos forrás áll ehhez rendelkezésre, például: [Keeping Children Safe](#) (A Gyermekek Biztonságáért nevű szervezet)⁷⁵.

⁷⁴ <http://www.poliklinika-djeca.hr/english/about/standards-of-practice/standards-of-practice-in-protecting-children-child-protection-policy/>

⁷⁵ <http://www.keepingchildrensafe.org.uk/>

3. előírás: A tágabb célcsoport

MI AZ ELŐÍRÁS?	3.1. A tágabb célcsoport meghatározása: A Barnahus célcsoportjába tartozik minden gyermek, aki bármilyen erőszakos bűncselekmény áldozata és/vagy tanúja volt⁷⁶. A nem bántalmazó családtagok/gondviselők a másodlagos célcsoportba tartoznak. 3.2. Megkülönböztetésmentesség: Különös erőfeszítéseket tesznek, hogy <i>minden</i> kiskorú áldozatot és tanút elérjenek, az elszenvedett erőszak formájától függetlenül.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Nemzetközi és európai jogi kötelezettségek: a megkülönböztetésmentesség az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének (UNCRC 2. cikk) egyik alapelve és elengedhetetlen a Gyermekjogi Egyezmény a gyermekek erőszaktól való mentességhez való jogáról szóló 19. cikkének érvényesítéséhez. Linkek a jogszabályokhoz: Megkülönböztetésmentesség Az áldozatok azonosítására vonatkozó rendelkezések, beleértve azokat a különös rendelkezéseket, amelyek alapján a gyermek bűncselekmény áldozatának nyilvánítható, mint például a korhatár vagy a családtagok felmérése Útmutatás: A Gyermekjogi Bizottság (CRC) hangsúlyozza, hogy a részes államoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk, hogy biztosítsák minden gyermek számára az erőszak minden formájától való védelemhez való jogot „bármely formában jelentkező hátrányos megkülönböztetéstől, a gyermek vagy szülője/törvényes gyámja faji hovatartozásától, bőrszínétől, nemétől, anyanyelvétől, vallásától, politikai vagy egyéb nézeteitől, állampolgárságától, etnikai vagy társadalmi származásától, vagyonától, fogyatékoságától, születésétől vagy más helyzetétől függetlenül”. A részes államoknak továbbá proaktív erőfeszítéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a potenciálisan sérülékeny helyzetben lévő gyermekek számára az összes többi gyermekkel egyenlő bánásmódot biztosítsanak (CRC 13. sz. általános megjegyzés⁷⁷). Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai⁷⁸ (2010) III.D feje. és gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás⁷⁹ (2011) V.B feje. Kutatás és tapasztalat: A Barnahus fontos szerepet játszhat a részes államok kötelezettségeinek megvalósításában azáltal, hogy missziójába a tágabb értelemben vett célcsoportot vonja be, valamint egyenlő hozzáférést és szolgáltatásokat biztosít az összes, a szolgálathoz irányított gyermek számára.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	A célcsoport meghatározása – A célcsoportokat a Barnahus küldetésében/hivatalos megalapozó megállapodásában definiálják; – A célcsoportba tartozik <i>minden</i> gyermek, aki az erőszak bármely formájának áldozatává vagy tanújává válik, beleértve, de nem kizárólagosan a testi és szellemi bántalmazást, a családon belüli erőszakot, a szexuális zaklatást és kizsákmányolást, a kereskedelmi célú kizsákmányolást, az emberkereskedelmet, a nemi szervek megcsonkítását és a becsületből elkövetett bűncselekményeket.⁸⁰ Megkülönböztetésmentesség – Multidiszciplináris és intézmények közötti megoldást kínálnak <i>minden</i>⁸¹ gyermek számára, akiket a Barnahusba irányítanak. A gyermekvédelmi felmérést, a bűnügyi nyomozást, az orvosi és mentálhigiénés vizsgálatot, a lelki segítséget⁸² és az utánkövetést minden esetben az érintett ügynökségek szoros együttműködésében tervezik meg és hajtják végre;

⁷⁶ Az erőszakot az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye 19. cikke és a CRC 13. sz. általános megjegyzése (2011) szerint definiáljuk: „az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formája”.

⁷⁷ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

⁷⁸ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

⁷⁹ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

⁸⁰ Ha a célcsoportot jogszabály vagy nemzeti iránymutatások határozzák meg, mint például Dániában és Svédországban, a hozzáférést legalább a törvény által meghatározott csoportok számára biztosítani kell. Minden szolgáltatásnak törekednie kell arra, hogy tágabb célcsoportot öleljen fel, amely az erőszak minden formájának elszenvedőit magába foglalja. Számos szolgáltatás azonban szűkebb csoporttal kezdődött, például eleinte csak a szexuális bántalmazásra és a szexuális kizsákmányolásra terjedt ki, majd fokozatosan kezdtek el foglalkozni az erőszak más formáival is.

⁸¹ A hátrányos megkülönböztetés lehetséges okai közé tartoznak többek között a nemzeti vagy etnikai hovatartozás, faj, anyanyelv, vallás, nem, szexuális irányultság, társadalmi-gazdasági helyzet, fogyatékoság és menekült jogállás. Különös erőfeszítésekre lehet szükség ahhoz, hogy a különösen sérülékeny gyermekeket is elérjék.

⁸² Előfordulhat, hogy a válságkezelési beavatkozások bizonyos formái, például a sürgősségi orvosi ellátás, nem tartoznak a Barnahus szolgáltatásai közé.

	– A szolgáltatások lakóhelytől függetlenül elérhetőek a gyermekek számára. A mobil erőforrásokat és a helyi kihallgatóhelyiségeket szükség szerint használják, különösen a kezdeti vizsgálat, a folyamatos lelki segítségnyújtás, valamint a kezelés és az utánpótlás érdekében; – A Barnahust úgy alakítják ki, hogy a speciális szükségletű és fogyatékkal élő gyermekek számára is elérhető és hozzáférhető (akadálymentes) legyen, ami biztosítja, hogy ugyanannyi információt, irányítást és lehetőséget kapnak, hogy kifejtsek a véleményüket és az interjúk során meghallgassák őket; – A gyermek és a nem bántalmazó gondviselő számára szükség esetén gondoskodnak tolmácsról, ami biztosítja, hogy ugyanannyi információt, irányítást és lehetőséget kapnak, hogy kifejtsek a véleményüket és az interjúk során meghallgassák őket.
--	---

A tágabb célcsoport – Barnahus Island

A célcsoport tágabb értelemben vett meghatározása

Barnahus Island három fő célcsoport számára nyújt szolgáltatásokat. Ide tartoznak a 3,5 és 18 év közötti gyermekek, akik szexuális bántalmazás, fizikai bántalmazás és/vagy családon belüli erőszak áldozataivá váltak, illetve a kísérő nélküli és a menedékkérő gyermekek. A másodlagos célcsoport a gyermekek nem bántalmazó szülői/gondviselői. Tanácsadásban részesülnek, és bevonják őket a gyermek terápiájába.

A szexuális bántalmazás és szexuális kizsákmányolás áldozataivá vált gyermekek és fiatalok kezdetektől fogva a célcsoportba tartoztak. Ide tartoznak azok a gyermekek, akik online megkönyörzés és internethez kapcsolódó szexuális bántalmazás áldozatai, valamint a szexuális tevékenység folytatására kényszerített vagy kényszerített gyermekek. Bizonyos esetekben az állítólagos elkövetők maguk is gyermekek, akik életkoruk miatt nem vonhatók büntetőjogi felelősségre.

Szexuális bántalmazás és kizsákmányolás esetén a Barnahus szolgáltatásai olyan gyermekek számára állnak rendelkezésre, akik beszámoltak a történeteikről, és esetükben bűnügyi nyomozás folyik. Ezenkívül szolgáltatásokat nyújtanak a helyi gyermekvédelmi szakszolgálatok által a Barnahusba irányított gyermekek számára azokban az esetekben, ahol erős gyanú áll fenn, hogy bántalmazás történt, de a gyermek még beszélt a történeteikről, vagy beszámolója nem volt elég egyértelmű (például feltáró interjúk során).

2015 eleje óta a Barnahus Island olyan gyermekek számára is nyújtott szolgáltatásokat, akik *fizikai bántalmazás és/vagy a családon belüli erőszak áldozataivá és/vagy tanúivá* váltak. Ezeket a gyermekeket csak akkor irányítják a Barnahusba, ha esetükben bűnügyi nyomozás folyik.

Nemrégiben a Barnahus Island elkezdett szolgáltatásokat nyújtani a *kísérő nélküli és a menedékkérő gyermekek számára* is. 2016 februárjában a Gyermekvédelmi Kormányhivatal és a Bevándorlási Igazgatóság kísérleti projektet indított, amelynek során a nyomozati kihallgatásokat az islandi Barnahusban közösen készítik el. A cél a menedékkérő iránti kérelmek gyermekbarát feldolgozása, a lehetséges trauma felismerése és a gyermekek szükségleteinek felmérése. A projektet a Belügyminisztérium és a Népjóléti Minisztérium beleegyezésével fogadták el. A kísérő nélküli és menedékkérő gyermekek száma Izlandon alacsony, de a jövőben várhatóan növekedni fog.

Lakóhelytől független hozzáférés

A Barnahus Izland szolgáltatásokat nyújt a fenti célcsoportokba sorolható összes gyermek számára, izlandi lakóhelyüktől függetlenül, legyen az vidéken vagy a fővárosban. Az esetek többségében a gyermekek és a nem bántalmazó szülők/gondviselők feltáró interjúk vagy a gyermek kihallgatása miatt érkeznek a Barnahusba. A Barnahus Reykjavik városában található. A kezdeti vizsgálatok után az ellátásra szoruló gyermekek a lakóhelyükön részesülnek kezelésben és utánkövetési szolgáltatásokban. A Barnahus terapeutái az országot járják és szükség szerint kezelésben részesítik őket. A fővárosban élő gyermekek a Barnahusba jönnek kezelésre és utánkövetésre, noha az esetek egy részében a terapeuták találkozhatnak a gyerekekkel az iskolában vagy az otthonukban is.

Tolmácsolás

A tolmácsok megkönnyítik a Barnahus munkatársai és a gyermekek, valamint az izlandiul vagy angolul nem beszélő szülők/gondviselők közötti kommunikációt. A tolmácsok rendelkezésre állnak a gyermek kihallgatása, a kezelések és/vagy az orvosi vizsgálatok során. Ezenkívül a Barnahus terapeutái és a gyermek kihallgatását végző szakemberei több idegen nyelven is beszélnek, ami megkönnyíti, hogy a gyermek és/vagy gondviselője számára ismerős nyelven részesüljön a szolgáltatásokban.

Hozzáférés a fogyatékkal élő gyermekek számára

A Barnahus Izland kerekesszékekkel is megközelíthető az első emeleten, ahol speciális igényű gyermekek fogadására is fel vannak készülve. A helyiségek közé tartozik a kerekesszékekkel is megközelíthető, akadálymentes mosdó, terápiás szoba, orvosi vizsgáló és gyermek kihallgatására szolgáló helyiség. A hallási és kommunikációs fogyatékokkal élő gyermekekkel készített interjúkat adott esetben jelnyelvi szakemberek segítik.

A célcsoport meghatározása a Barnahusra vonatkozó svéd nemzeti iránymutatásokban

„A célcsoport olyan gyermekekből áll, akik potenciálisan a következőknek vannak kitéve:

- támadás és egyéb, a svéd büntető törvénykönyv 3. fejezete szerinti erőszakos (élet és egészség ellen elkövetett) bűncselekmények,
- a jogellenes fogvatartás, a szabadság súlyos megsértése, jogellenes kényszerítés, jogellenes fenyegetés, molesztálás és a svéd büntető törvénykönyv 4. fejezete szerinti más (a szabadság és a béke ellen elkövetett) bűncselekmények,

illetve amikor a szociális intézmények, az ügyészség és a rendőrség párhuzamosan indítanak vizsgálatokat,

- a gyermek megerőszakolása, a gyermekkel szembeni szexuális bántalmazás, szexuális kényszerítés, szexuális aktus megvásárlása gyermekektől és más, a svéd büntető törvénykönyv 6. fejezete szerinti (szexuális) bűncselekmények,
- a nők nemi szervének megcsonkítása a nők nemi szervének megcsonkításának tilalmáról szóló (1982:316) törvény szerint.

A célcsoportba tartoznak továbbá a családon belüli erőszaknak kitett gyermekek is (erőszak tanúi közvetlen vagy közvetett módon).

A becsületből elkövetett bűncselekmények is a fenti bűncselekmény-típusok közé tartoznak.

Szükség esetén az együttműködést a szexuális bűncselekmények kiskorú elkövetőire is ki kell terjeszteni.”

Az országos irányelvek azt is előírják, hogy az emberkereskedelemnek kitett gyermekek is a célcsoportba tartoznak (4. oldal).

(Előrehaladási jelentés az intézmények közötti együttműködésre vonatkozó közös nemzeti iránymutatások létrehozását célzó kormányzati misszióról a feltehetően bűncselekménynek kitett gyermekekkel kapcsolatos vizsgálatokban és a gyermekképviseleti központok előírásaiban, 4.3. bekezdés).

4. előírás: ⁸³Gyermekbarát környezet

MI AZ ELŐÍRÁS?	4.1. Hely és megközelíthetőség. A Barnahus lehetőleg egy különálló épületben, a gyermek számára ismerős környezetben helyezkedik el, például egy lakóövezetben. A helyszínnek tömegközlekedési eszközökkel megközelíthetőnek kell lennie. A helyiségek akadálymentesek, fogyatékkal élő és/vagy különleges igényű gyermekek számára is hozzáférhetők. 4.2. Belső környezet. A berendezést gyermek- és családbarát, a gyermekek korának megfelelő bútorok és anyagok alkotják, különös tekintettel a váróhelyiségekre. A helyiségek fizikailag biztonságosak bármely korú és fejlődési szakaszban lévő gyermek számára, beleértve a fogyatékkal élő és/vagy különleges igényű gyermekeket is. 4.3. Adatvédelem. A magánélet védelmét elkülönített, hangszigetelt és privát helyiségek biztosítják. 4.4. A gyanúsított elkövetővel való találkozás megakadályozása. A Barnahust úgy kell kialakítani, hogy az áldozat és a feltételezett elkövető semmilyen körülmények között ne kerülhessenek kapcsolatba egymással. 4.5. Kihallgatóhelyiség. A Barnahusban az intézmények közötti csapatnak lehetősége van a kihallgatósobában zajló interjúk valós idejű megfigyelésére egy másik helyiségből.⁸⁴
A SZOLGÁLTATÁSOK NAK MIÉRT KELL MEGFELELNIÜK AZ ELŐÍRÁSNAK?	Linkek a jogszabályokhoz: Az interjúk az erre a célra tervezett vagy átalakított helyiségekben zajlanak. Az áldozat és az elkövető közötti kapcsolat elkerüléséhez való jog Útmutatás: lásd: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai⁸⁵ (2010) IV.D.5 fejelet és A gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás⁸⁶ (2011) IV.B fejelet. Kutatás és tapasztalat: Az épület elhelyezkedése és kialakítása elengedhetetlen ahhoz, hogy a szolgáltatást minden gyermek számára hozzáférhetővé tegye, és biztosítsa a gyermek magánéletének védelmét, illetve biztonságát. A biztonságos, semleges és gyermekbarát környezet biztosítása központi szerepet játszik a szorongás csökkentésében és az újratraumatizálás megelőzésében. A gyermekbarát környezet megkönnyíti a gyermek számára, hogy beszéljen a történetéről, ami alapvető fontosságú a gyermek biztonsága és védelme, fizikai és mentális gyógyulási szükségleteinek meghatározása, valamint a sikeres és gyermekbarát bünyügyi nyomozás és bírósági eljárás biztosítása érdekében.
PÉLDÁK AZ ELŐÍRÁSOK VÉGREHAJTÁSÁNAK KIMUTATÁSÁRA	Hely és megközelíthetőség • A Barnahus gyermekbarát környéken, például lakóövezetben vagy stratégiailag fontos helyszínen (pl. kórház közelében) található; • A tömegközlekedés a Barnahushoz gyalogosan is közel van. • A Barnahus rámpával vagy emelő lifttel van ellátva. Belső környezet • A gyermeket a munkatárs barátságosan üdvözlő és itallal kínálja; • A váróhelyiségek berendezése, például a játékok, magazinok és könyvek, valamint a bútorok megfelelnek mind a fiatalabb, mind az idősebb, valamint a speciális igényű és fogyatékos gyermekek igényeinek; • A berendezést a beltéri hozzáférhetőségre vonatkozó bevált módszerek útmutatásai szerint alakították ki, például az épület csak egyszintes, vagy van felvonó, a folyosók nincsenek eltorlaszolva és a WC-k is akadálymentesek; • A helyiségek biztonsági ellenőrzését rendszeresen elvégzik. Adatvédelem • Elkülönített váróhelyiségek állnak rendelkezésre, ha a gyermek magánéletének vagy biztonságának védelme ezt szükségessé teszi, vagy ha a törvényszéki okok miatti jogérvényesítés ezt követeli meg. • A helyiségek hangszigeteltek; • A hely és a megjelölés diszkrét.

⁸³ A gyermekbarát alatt itt azt értjük, hogy összpontosítunk a gyermekek különleges igényeire, igazodunk hozzájuk és fogékonyak vagyunk rájuk.

⁸⁴ Családtagok/szülők/gondviselők nem vehetnek részt a gyermek kihallgatásának megfigyelésén.

⁸⁵ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

⁸⁶ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

	A gyanúsított elkövetővel való találkozás megakadályozása⁸⁷ · A gyanúsított elkövetőket más helyszíneken hallgatják ki, és máshol részesülnek szolgáltatásokban. Ha a gyanúsított elkövető a szolgáltatásokhoz ugyanabban az épületben férhet hozzá a szolgáltatásokhoz: · Külön bejáratok és helyiségek vannak a gyermekek és a nem bántalmazó családtagok/gondviselők és a gyanúsított elkövetők számára; · A gyermekekkel és a gyanúsított elkövetőkkel folytatott megbeszéléseket úgy ütemezik, hogy a két fél ne kerülhessen érintkezésbe. Kihallgatóhelyiség · A kihallgató- és a megfigyelőhelyiségek különálló helyiségek, amelyeket audiovizuális kommunikációs rendszerek kötnek össze; · A kihallgatás egy szomszédos megfigyelőhelyiség képernyőjén figyelhető meg; · A helyiség kényelmes és gyermekbarát. A helyiséget úgy rendezik be, hogy ne terelje el a gyermek figyelmét és/vagy ne aktiválja a képzelőerejét, például nincsenek plakátok, műalkotások és játékok; · A kamerát úgy állítják be, hogy követni tudja a gyermeket, illetve a kézmozdulatait, ha rajzol vagy mutat valamit.
--	---

Gyermekbarát környezet biztosítása – Barnahus Izland és Barnahus Linköping

A Reykjavikban és Linköpingben működő Barnahus helyszínének és berendezésének megválasztását alapos előkészítés előzte meg, szem előtt tartva a kulcsfontosságú elemeket, köztük az elérhetőséget, a magánélet védelmét, a gyanúsított elkövetővel való találkozás megakadályozását és a kihallgatóhelyiség kialakítását.

Helyszín és elérhetőség

A **Barnahus Izland** egy lakóövezet egyik házában található, ami biztonságos és csendes környezetet biztosít. Az épület és a helyszín a gyermekben azt a képzetet kelti, mintha egy családi házba, nem pedig a rendőrkapitányságra, a kórházba vagy más hatóság épületébe lépne be.

⁸⁷ A Barnahusban esetenként sor kerülhet a gyermek és az elkövető részvételével zajló terápiás megbeszélésekre is, ha úgy ítélik meg, hogy ez a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja. A gyermek biztonsága és jóléte elsődleges szempont. A szexuális erőszak és az erőszak más, súlyos formáinak eseteiben az elkövetőnek soha nem szabad a Barnahus helyiségeibe lépnie.

Barnahus Izland

A **Barnahus Linköping** egy régi óvoda épületében helyezkedik el, amely közel van a rendőrséghez, az ügyészséghez és az igazságügyi orvostani központhoz. Az épület környezete zöld és gyermekbarát. A Barnahus épülete tömegközlekedési eszközökkel és autóval is könnyen megközelíthető. A bejáratokat úgy alakították ki, hogy az épület a fogyatékkal élő gyermekek számára is akadálymentes legyen.

Barnahus Linköping

Belső környezet

Az izlandi és a linköpingi Barnahust úgy alakították ki, hogy a gyermekek a lehető legkényelmesebben és a legnagyobb biztonságban érezzék magukat bennük. A váróhelyiség berendezése és felszerelése megfelel a fiatalabb és az idősebb gyermekek számára is. Érkezéskor a gyerekeket az egyik munkatárs barátságosan üdvözlő és itallal kínálja.

Az **izlandi Barnahus**ba lépve a gyermek puha plüssjátékokat, és egy színes, gyermekekre szabott ruhafogaszt talál, valamint láthatja, hogy a folyosó falát más gyerekek rajzai díszítik. Két váróhelyiség áll rendelkezésre, az egyiket az óvodások és a kisiskolások, míg a másikat tizenévesek számára alakították ki.⁸⁸ Van ezen kívül egy nyitott váróhelyiség is.

A fiatalabb gyermekek számára tervezett váróhelyiség biztonságos környezetet biztosít, ahol a gyermekek a koruknak megfelelő játékokkal játszhatnak. Van például két játékvár, figurákkal és berendezéssel, kirakók, kifestőkönyvek, filcek és színes ceruzák, egy kis konyha háztartási gépekkel, kis asztalok és székek, és plüssjátékok.

A váróhelyiség „modern” stílusú berendezése megfelel a felső tagozatosok és a tizenévesek igényeinek. A gyermekek számára a bizalmas légkört ifjúsági magazinok, csocsóasztal, koruknak megfelelő társasjátékok, valamint kényelmes székek és bútorok biztosítják. A Barnahusban van vezeték nélküli internetkapcsolat és egy tablet is, különféle játékokkal. Van egy nyitott váróhelyiség is, ahol a szülők/gondviselők számára helyeztek el különböző magazinokat, újságokat.

Váróhelyiség fiatalabb gyermekek számára, Barnahus Island

⁸⁸ 2010-ben végeztek egy felmérést a gyermekek svédországi Barnahusban szerzett tapasztalatairól, amely azt mutatta ki, hogy a tizenévesek a Barnahus berendezését túl „gyerekesnek” találták, és több dolgot szeretettek volna, ami a nagyobb gyermekek figyelmét is lekötötte a várakozás ideje alatt. Ugyanez a tanulmány rámutatott arra is, hogy a tizenévesek a fiatalabb gyermekeknél gyakrabban élték meg negatívan az interjúra való várakozást, mert idegesebbek lettek közben. (Kaldal, A., Diesen, C., Beije, J., Diesen, E. 2010. *Barnahusutredningen*. Stockholm: Jure Förlag AB)

A **Barnahus Linköping**ben két gyermekbarát módon berendezett váróhelyiség található, amelyben kis méretű bútorok is találhatók a kisebb gyermekek számára. A fiatalabb és az idősebb gyermekek számára is vannak koruknak megfelelő játékok, amelyekkel a várakozás alatt lefoglalják magukat. A legtöbb játékot fiókokban tartják, és szükség esetén elővehetők. Vannak olyan játékok is, amelyek a stressz csökkentésére szolgálnak. Ezeket az apró, babrálni való tárgyakat a kihallgatásra is be lehet hozni, ezért fontos, hogy ne adjanak hangot. A Barnahus „kishaverjait” a gyermekek, ha akarják, hazavihetik. A svédországi Barnahus azonban általában nem szívesen ad ajándékokat a rendőrségi kihallgatásra érkező gyermeknek, mert ezt a gyermek az elmondottakért kapott jutalomnak veheti.

Minden váróhelyiségben van egy fal, amelyet a gyermekek rajzai díszítenek, így a gyermek láthatja, hogy a Barnahusban más gyermekek is jártak előtte. A Barnahus Linköpingben van ingyenes Wi-Fi internet, lehet filmeket nézni és különböző társasjátékokkal vagy Nintendo Wiivel játszani.

Útban a Barnahus Linköping felé a gyermekek kapnak egy kis brosúrát, amelyben képeket láthatnak a Barnahus környezetéről, hogy felkészítsék őket a látogatásra.

Váróhelyiség, Barnahus Linköping

Adatvédelem

A Barnahusban más tevékenység nem folyik, a bejáratokat kizárólag a Barnahus látogatói és munkatársai használják.

Izlandon nincs logó a ház külső részén, és a Barnahus címe sincs nyilvántartva az országos online telefonkönyvben, más módon sem azonosítható nyilvánosan. A helyszín két külön bejáraton át közelíthető meg, ami lehetővé teszi, hogy egyidejűleg különböző gyermekeket és gondviselőket fogadjanak anélkül, hogy egymással találkoznának. A kihallgatóhelyiségek hangszigeteltek a magánélet védelmében.

Linköpingben a két váróhelyiség az épület különböző részeiben található, a hozzájuk tartozó, közeli kihallgatóhelyiségekkel együtt. A váróhelyiségben egyszerre mindig csak egy gyermek van, kivéve, ha testvérekről van szó. Az interjú meghallgatását végző szakemberek számára fenntartott megfigyelőhelyiségek nem a váróhelyiségek mellett találhatók. Izlandhoz hasonlóan a kihallgatóhelyiségek itt is hangszigeteltek.

A gyanúsított elkövetővel való találkozás megakadályozása

A gyanúsított elkövetőket nem irányítják az **izlandi Barnahusba**, hanem védőügyvédek képviselik őket, akik jelen vannak a gyermek kihallgatása során a megfigyelőhelyiségben. A bíró igény esetén lehetővé teheti az alperes számára, hogy a gyermek Barnahusbeli kihallgatását a bírósági televíziójának képernyőjén élőben megfigyelje.

A gyermek szexuális bántalmazása esetén jellemzően a nem bántalmazó szülő/gondviselő kíséri el a gyermekeket az izlandi Barnahusba. Fizikai és családon belüli erőszak esetén gyakoribb, hogy a gyermek a bántalmazással gyanúsított szülővel/gondviselővel él együtt. Ilyen esetekben a helyi gyermekvédelmi szakszolgálat egy szociális munkása kíséri a gyermeket a Barnahusba, mivel a gyermekvédelmi dolgozó felelős a gyermek biztonságáért. Linköpingben a gyanúsított elkövetőkkel készített interjúkat mindig a rendőrségen, és soha nem a Barnahusban végzik, hogy a gyermek és a gyanúsított elkövető ne tudjanak kapcsolatba kerülni egymással a Barnahusban.

Svédországban különleges képviselőt neveznek ki, ha a bántalmazással a szülőket vagy a gondviselőket gyanúsítják. Akkor is ez történik, ha okkal feltételezhető, hogy a nem bántalmazó szülő vagy gondviselő a gyanúsított elkövetővel fenntartott kapcsolata miatt nem a gyermek mindenek felett álló érdeke szerint járna el. A különleges képviselőnek joga van döntéseket hozni a kihallgatásokról és az orvosi vizsgálatokról, ideértve azt is, hogy a szülők vagy a gondviselők értesítése nélkül kísérvé el a gyermeket a kihallgatására.

Kihallgatóhelyiség

A Barnahus egyik legfontosabb célja gyermekbarát környezetet biztosítani a gyermek kihallgatásához, hogy a gyermek szorongását csökkenteni tudják. Ez döntő fontosságú a gyermek jóléte és a történekről elmondott beszámolója érdekében. Ezért fontos, hogy a kihallgatás körülményeit alaposan megtervezzük, hogy a gyermek kényelmesen és biztonságban érezze magát.

A **Barnahus Izland** két kihallgatóhelyiséggel rendelkezik. Ezek különböző méretűek és a háromemeletes épület különböző szintjein helyezkednek el. Mindkét szoba kényelmes, a gyermekek korának megfelelő székekkel és asztalokkal van berendezve. A gyermekek megnyugtatóra szolgáló játékok és egyéb eszközök is rendelkezésre állnak, de csak minimálisan, hogy a gyermek figyelmét a kihallgatás során ne tereljék el. A helyiségek kicsik, mivel a tapasztalat azt mutatja, hogy a kisebb helyiségek nagyobb valószínűséggel keltenek a gyermekben közelség- és biztonságérzetet a beszámolójuk során. A kihallgatóhelyiségek kamerákkal és hangrendszerrel felszereltek, ami lehetővé teszi a kihallgatás valós idejű megfigyelését a megfigyelőhelyiségből.

Kihallgatóhelyiség, Barnahus Izland

A gyermek kihallgatására szolgáló helyiségek közül az egyiket elsősorban akkor használják, ha a bírósági tárgyalásokat a helyszínen folytatják le. Ez a helyiség egy nagy konferenciaterem mellett helyezkedik el, ahol a bírósági tárgyalások és a feltáró interjúk zajlanak. A konferenciateremben a megfigyelők egy tévéképernyőn keresztül, élőben nézhetik a kihallgatást, miközben lehetőségük van beszélni a kihallgatást végző szakemberrel. A kihallgatást végző szakember fülhallgatóval rendelkezik, amely lehetővé teszi a megfigyelők számára, hogy kommunikáljanak vele és kérdéseket tegyenek fel a konferenciateremben elhelyezett mikrofonon keresztül.

A másik kihallgatóhelyiséget csak a feltáró interjúk során használják. Ez a helyiség a megfigyelőterülettel szomszédos, ahol a gyermekvédelmi szakszolgálat munkatársai egy számítógép képernyőjén keresztül, élőben nézhetik a kihallgatást, miközben lehetőségük van beszélni a kihallgatást végző szakemberrel.

Megfigyelőhelyiség, Barnahus Izland

A **Barnahus Linköping** is két különböző méretű kihallgatóhelyiséggel rendelkezik, és mindkettő közelében egy-egy megfigyelőhelyiség is található. Néha nehéz biztosítani, hogy a kihallgatóhelyiség a gyermek számára barátságosnak tűnjön olyan dolgok – például plakátok, műalkotások vagy játékok – elhelyezése nélkül, amelyek elvonják a gyermek figyelmét vagy beindítják a képzeletét.

Kihallgatóhelyiség, Barnahus Linköping

Linköpingben a gyermek székét mindig báránybőr fedi, amitől a szék kényelmesebb lesz, a gyermeknek pedig van közben mit babrálnia. Nagyon fontos figyelni a részletekre: ha például van a szobában óra, annak nem szabad túl hangosnak lennie. Fontosak a színek, hogy a szoba jó benyomást keltsen, de észben kell tartani azt is, hogy a szín hogyan befolyásolja a videofelvétel

minőségét. Bizonyos színek, például a piros, túl élénknek látszanak a képernyőn, ami zavarhatja a nézőket.

Megfigyelőhelyiség, Barnahus Linköping

A kihallgatóhelyiségek kamerákkal felszereltek, ami lehetővé teszi a kihallgatás valós idejű megfigyelését a megfigyelőhelyiségből, illetve a kihallgatás rögzítését. Nincsenek detektívtükrök, mert az kevesebb tiszteletet mutatna a gyermek iránt. A detektívtükrök használata a gyermek számára zavaró is lehet. Ha a gyermek a helyiségben mozog, van egy kamera, amely követi őt. Van egy másik kamera is, amely a gyermek széke melletti kis asztalt veszi, arra az esetre, ha a gyerek az asztalon rajzolna vagy mutatna valamit. A kihallgatás során a közvetlen kommunikációra lehetséges és kipróbált gyakorlat fülhallgatókat is használni, de ez viszonylag ritka, mivel úgy találták, hogy zavarja az interjú menetét. Ehelyett az interjú vége felé egy rövid szünetet tartanak, amikor a kihallgatást végző szakember átmegy a megfigyelőhelyiségbe, hogy a többi, megfigyelőként jelen lévő szakemberrel megbeszélje az eddigieket.

5. előírás: Intézmények közötti esetkezelés

MI AZ ELŐÍRÁS?	5.1. Hivatalos eljárások és rutinok. Az esetek intézmények közötti áttekintése és tervezése a Barnahus-csapat és a Barnahusban működő intézmények munkájának szerves részét képezi, és kölcsönösen elfogadott folyamatok és rutinok teszik hivatalossá. 5.2. Folyamatos esettervezés és felülvizsgálat. A Barnahusban rendszeresen tartanak megbeszéléseket az esetek áttekintésével és tervezésével kapcsolatban, az intézmények közötti csapat illetékes intézményeinek bevonásával. 5.3. Folyamatos esetkövetés. A Barnahus folyamatosan dokumentál, illetve hozzáférést biztosít az eset állására vonatkozó információkhoz az intézmények közötti csapat tagjai számára az eset lezárásáig. 5.4. Támogató személy⁸⁹. A gyermek és a nem bántalmazó családtag/gondviselő folyamatos támogatását és utánkövetését biztosító multidiszciplináris szolgáltatást egy kijelölt, szakképzett személy vagy a Barnahus csapatának egyik tagja ellenőrzi. Az intézmények közötti tervezésre, az esetek áttekintésére és nyomon követésére kihatással lehetnek a nemzeti jogszabályok információmegosztásra vonatkozó korlátozásai vagy azon jogszabályok hiánya, amelyek a szolgálatok számára lehetővé és kötelezővé teszik az esetre vonatkozó, specifikus információk megosztását. A magas fokú integrációhoz világosan és alaposan megfogalmazott titoktartási kötelezettségek szükségesek, és előfordulhat, hogy lépésről lépésre kell biztosítani, hogy a megfelelő információcsera megvalósulhasson. Szükséges lehet továbbá megoldásokat – például intézmények közötti adatvédelmi protokollokat – találni a szakmai szervezetek által elrendelt, az adott szakemberek esetspecifikus információcseréjére vonatkozó jogi korlátozásokra és/vagy előírásokra.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Linkek a jogszabályokhoz: Az irányelvekben megfogalmazott kötelezettségek alkalmazása során elsődleges szempont a mindenek felett álló érdek biztosítása Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése Multidiszciplináris jelleg/koordináció/együttműködés A bizalmi körre vonatkozó előírások Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) hatékony eljárásokat hangsúlyoz a gyermek erőszaktól való megóvásához való jogainak érvényesítésében (UNCRC 19. cikk), ideértve az ágazatok közötti, szükség szerint protokollokkal és egyetértési egyezményekkel alátámasztott koordinációt. A CRC azt is kimondja, hogy „a gyermekvédelmi rendszerben dolgozó szakembereknek képzettnek kell lenniük az intézmények közötti együttműködést és a protokollokat illetően”. A folyamat a következőket foglalja magában: a) a gyermek, a gondviselők és a családtagok rövid és hosszú távú szükségleteinek részvételen alapuló, multidiszciplináris felmérése, amely megfelelő figyelmet szentel a gyermek, valamint a gondviselők és a család nézeteinek; b) a felmérés eredményeinek megosztása a gyermekkel, a gondviselőkkel és a családtagokkal; c) a gyermek és a családtagok átírnyítása a különböző szolgálatokhoz az igények kielégítésére; és d) a beavatkozás megfelelőségének utánkövetése és kiértékelése. 13. sz. általános megjegyzés⁹⁰ Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai⁹¹ (2010) 4.A.5 feje. és a gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás⁹² (2011) V.E, Hd, és J. feje. Kutatás és tapasztalat: Az eljárások és protokollok segítségével megvalósuló intézmények közötti ügyek tervezése fontos az intézmények közötti munkacsoport és az illetékes ügynökségek multidiszciplináris, összehangolt, hatékony és releváns beavatkozásainak biztosítása érdekében. Az esetek nyomon követése és áttekintése lehetővé teszi a csapat számára, hogy – a lehető legteljesebb mértékben, a törvényi előírások és a gyermek mindenek felett álló érdeke szerint – információkat gyűjtsenek és osszanak meg, így a vizsgálati és a bírósági eljárás bármely szakaszában megvitathatják és felülvizsgálhatják az eseteket. Az esetkövetés továbbá lehetővé teszi, hogy az intézmények közötti csapat figyelemmel kísérrje a szolgáltatáshoz irányított esetek előrehaladását és kimenetelét.

⁸⁹ Ezt az esetkezelői szerepet általában a szociális szolgálatok/gyermekevédelmi szakszolgálatok vállalják fel, amikor jelen vannak a Barnahusban. Ahol a szociális szolgálatok/gyermekevédelmi szakszolgálatok nem állnak rendelkezésre, ezt a szerepet a csapat azon tagja is betöltheti, aki a helyi szociális szolgálatokkal/gyermekevédelmi szakszolgálatokkal való kapcsolattartásért felelős.

⁹⁰ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

⁹¹ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

⁹² <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

	A kijelölt szakemberek az egész folyamat során végzett megfelelő áldozatsegítése és utánkövetése segíthet a gyermek és a nem bántalmazó családtag/gondviselő szorongásának és traumájának csökkentésében. Az áldozatsegítés kritikus eleme, hogy a gyermeket és a nem bántalmazó gondviselőket folyamatosan tájékoztassák, és hogy a gyermek véleményének megfelelő figyelmet szenteljenek. Segítségével biztosítható az is, hogy a folyamatok középpontjában a gyermek mindenek felett álló érdeke álljon, és hogy a gyermekkel folytatott munka rövid, közép- és hosszú távú célkitűzései teljesüljenek. A gyermeket és a nem bántalmazó családtagjaikat/gondviselőiket segíteni kell, hogy a gyermeket minél hatékonyabban tudják támogatni, továbbá hogy megértsék a bírósági eljárást, a gyermek jogait és a rendelkezésre álló kezeléseket.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	Hivatalos eljárások és rutinok – A Barnahusban az esetkezelést hivatalos eljárások szabályozzák, beleértve a tervezési megbeszéléseket, a dokumentálást és az utánkövetést; – Érvényben van egy protokoll, amely az intézmények közötti munkacsoport magánélet- és adatvédelmi tevékenységeit szabályozza. – Érvényben van egy rendszer a multidiszciplináris segítségnyújtás gyermekre kifejtett hatásainak felmérésére; – Az esetek áttekintését és tervezését a Barnahus egy kinevezett munkatársa koordinálja és segíti; – A munkatársak tisztában vannak az eljárásokkal és a rutinokkal, és megfelelő képzésben is részesültek ezekkel kapcsolatban. Az esetek intézmények közötti tervezése és áttekintése – A Barnahusban egy kezdeti megbeszélés során megtervezik a multidiszciplináris beavatkozást és összehangolják az összes érintett intézmény tevékenységét; – A gyermek kihallgatását és az orvosi vizsgálatot a Barnahusban egy utánkövetési megbeszélés követi, ahol minden érintett szakembert tájékoztatnak az eredményekről, illetve megtervezik és összehangolják a további beavatkozásokat; – A Barnahusban az érintett intézmények rendszeresen tartanak megbeszéléseket az esetek áttekintése, az aktualizált információk cseréje és a multidiszciplináris, intézmények közötti beavatkozás hatásainak értékelése érdekében; – Az esetek áttekintése minden intézményt egyenlően érint, egyik intézmény képviselője sem dominál a másik kárára. – Tanulási nehézségekkel küzdő vagy speciális igényű gyermekek esetén, felveszik a kapcsolatot a megfelelő szakemberekkel – lehetőleg azokkal, akik ismerik az adott gyermeket –, és velük közösen tervezik meg az összes szolgáltatást, beleértve a gyermek kihallgatását, az orvosi vizsgálatot és a terápiát. Folyamatos esetkövetés – A Barnahus rendszeresen dokumentálja az egyedi információkat, többek között az áldozat és a családtagjainak demográfiai adatait, a gyermek kihallgatását és az ezeken való részvételt, az esetek multidiszciplináris áttekintését szolgáló megbeszélések számát, ezeken a megbeszéléseken részt vevő intézményeket, illetve adott esetben a terápiás és az orvosi szakvéleményeket.⁹³ Támogató személy – A gyermeket és a gondviselőket folyamatosan támogatják és rendszeresen tájékoztatják az egész vizsgálati és bírósági eljárás során; – A bírósági eljárás és a kezelés befejezése után végzett utánkövetést a gyermek és a családtagjai/gondviselői igényei szerint szervezik meg⁹⁴; – A folyamatos támogatás, illetve a gyermek és a nem bántalmazó családtag/gondviselő számára nyújtott utánkövetés biztosítása érdekében a multidiszciplináris szolgáltatást egy kijelölt, szakképzett személy vagy az intézmények közötti csapat egyik tagja ellenőrzi. – Ha a támogató személy/koordinátor szerepét egy szolgáltatón kívüli szerv tölti be, akkor a szolgálat csapatának egyik tagja felelős a kapcsolattartásért ezzel a hatósággal, és ő biztosítja a megfelelő kommunikációt és utánkövetést.
FORRÁSOK	MDCK együttműködési megállapodás, beleértve az adatvédelmi protokollt⁹⁵ Stockholm Barnahus tervezési megbeszélésének menetrendje (lásd alább)

⁹³ A szociális szolgálatok/gyermekvédelmi szakszolgálatok általában összegyűjtik az összes vonatkozó információt, beleértve az orvosi szakvéleményeket, rendőrségi jelentéseket és a gyermekvédelmi beavatkozásokat. Minden intézmény köteles megosztani az információkat a szociális szolgálatokkal/gyermekvédelmi szakszolgálatokkal.

⁹⁴ Az utánkövetést és a folyamatos támogatást általában a helyi szociális szolgálatok/gyermekvédelmi szakszolgálatok biztosítják. Ha a szociális szolgálat/gyermekvédelmi szakszolgálat a Barnahusban van, esetkezelőként jár el és biztosítja az átfogó koordinációt és utánkövetést. Az esetkezelő felügyeli az alapelvek megvalósulását, és a gyermek jogainak tiszteletben tartását is az egész folyamat során.

⁹⁵ <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/MDCK-colab-and-privacy-agreement.docx>

Az esetek intézmények közötti tervezése és áttekintése – Barnahus Stockholm

Az intézmények közötti tervezési megbeszélések központi szerepet töltenek be a svédországi Barnahus koncepciójában és munkájában. Az intézmények közötti tervezési megbeszélések célja az információcsere és a gyermek szükségleteinek felmérése különböző (orvosi, pszichológiai, bírósági/jogi és szociális) szempontok figyelembevételével. Mindezeket a szempontokat figyelembe kell venni az átfogó terv készítésekor, amely a gyermek mindenek felett álló érdekét helyezi az összes szolgáltatás középpontjába, miközben biztosítja, hogy a jogi eljárások jogi követelményei teljesüljenek. A megbeszélések során létrejött szakmai kapcsolatok és az intézmények által közösen megfogalmazott tervek megalapozzák a folyamatos együttműködést és az egyes esetek nyomon követését.

Amint a rendőrségi jelentést átnyújtják a Barnahus Stockholmnak, a rendőrség és a gyermekvédelmi szakszolgálatok koordinátora közösen felméri, hogy szükség van-e intézmények közötti tervezési megbeszélésre az adott eset megvitatására. Olyan esetekben, amikor a gyermekről vagy a családról nincsenek korábbi ismeretek, és nem ismeretes, hogy vannak-e nehezítő tényezők, például neuropszichiátriai diagnózisok vagy mentális betegségek, a tervezést általában csak a rendőrség és a gyermekvédelmi szakszolgálatok végzik. Ilyen esetekben nem tartanak az összes intézmény részvételével zajló intézményközi tervezési megbeszélést, mivel nincs megosztható információ. A rendőrség és a gyermekvédelmi szakszolgálatok által együttesen vizsgált esetek mintegy 30%-ában tartanak intézmények közötti tervezési megbeszéléseket.

Az intézmények közötti tervezési megbeszéléseket meghatározott időpontban és heti rendszerességgel tartják. A gyűlésre mindig hivatalos a rendőrség, az ügyészség, a gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermek- és ifjúságpszichiátria és a kórház gyermekvédelmi csapata. Bizonyos esetekben, például becsületből elkövetett erőszak kapcsán más szakértőket is meghívnak. Erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy minden intézmény – a Barnahuson kívüli székhellyel rendelkezők is – részt vegyen a megbeszélésen, akár személyesen, akár telefonkonferencia útján. A Barnahusban tervezik a videokonferencia bevezetését, ami akkor is lehetővé teszi a részvételt, ha a személyes megjelenés nem lehetséges.

A gyermekvédelmi szakszolgálatok koordinátora meghatározott napirend szerint vezeti a megbeszélést. Minden esetet hozzávetőlegesen 30 percre tárgyalnak. A résztvevőktől elvárják, hogy felkészülten érkezzenek, mivel előre értesítik őket az esetről és tudják, hogy mit várnak el tőlük. Minden intézmény saját maga felelős azért, hogy feljegyzéseket készítsen a találkozóról.

Kezdetben az intézmények közötti tervezési megbeszélések strukturálatlanok voltak és nagyon sokáig tartottak. Ez frusztrációhoz vezetett, és a résztvevők egy idő után nem szívesen vettek részt rajtuk. A megbeszélés világos szerkezete és napirendje orvosolni tudta ezt a problémát és korlátozta a megbeszélés időtartamát. A különböző intézmények közötti kölcsönös bizalom és tisztelet létfontosságú, és minden kritikát konstruktívan kell megfogalmazni.

Elengedhetetlen, hogy minden intézmény megértse az intézmények közötti tervezési megbeszélések fontosságát. A Barnahus Stockholm intézmények közötti együttműködésre vonatkozó hivatalos megállapodása világos keretet biztosít a közös munkához. Ez olyan helyzetekben fontos, amikor

megkérdőjelezi az intézmények közötti tervezési megbeszélések létjogosultságát, vagy amikor az egyes intézmények a megbeszéléseket nem kezelik prioritásként.

Dokumentáció

A svédországi törvények korlátozzák az esetek dokumentációját a Barnahusban. A Barnahus kiterjedt, általános dokumentációval rendelkezik, amelyből adatok és statisztikák kérhetők le, azonban ezek nem konkrét esetekre vonatkoznak.

A különböző intézmények felelősséget vállalnak a saját dokumentációjukért, és betartják a rájuk vonatkozó szabályokat és előírásokat. Mindazonáltal lehetőségük van megosztani bizonyos információkat a tervezési megbeszéléseken, miközben egy adott esettel dolgoznak.

Az intézmények közötti megbeszélések tehát kiemelten fontosak az esetek tervezése és áttekintése szempontjából. A gyermekvédelmi szakszolgálatok átfogó felelősséget vállalnak a teljes esetért, beleértve az utánkövetést is. Helyzetüknél fogva gyakran felismerhetik, hogy szükség van-e még intézmények közötti megbeszélésekre az adott esetről, ahol a résztvevők információkat tudnak cserélni egymással.

A Stockholm Barnahus intézmények közötti megbeszéléseinek állandó menetrendje

1. A megbeszélés bevezetése és kerete

- A résztvevők bemutatása, név és képviselt intézmény szerint
- A megbeszélés dokumentációja: A találkozóról közösen vagy intézményenként külön-külön készítenek feljegyzéseket
- Titoktartási megfontolások: A részt vevő intézmények valamelyikét köti-e titoktartási kötelezettség – rövid tájékoztatás

2. A megbeszélés célja

- Információcsere és közös tervezés
- Annak biztosítása, hogy a gyermek szempontjai és mindenek felett álló érdeke az elsődlegesek
- Az üggyhöz kapcsolódó konkrét cél meghatározása

3. Az eset háttere és az esetről meglévő ismeretek

- Szociális szolgálatok:
 - A családon belüli erőszakról szóló korábbi vizsgálatok és idejük
 - Korábbi beavatkozások és azok eredményei
- Rendőrség/ügyészség:
 - Vannak korábbi rendőrségi jelentések az egyik családtaggal kapcsolatban, például erőszakos bűncselekményre, droggal való visszaélésre vagy más súlyos bűncselekményekre vonatkozóan?
- A gyermekvédelmi csapat, illetve a gyermek- és ifjúsági pszichiátriai intézmény meglévő esetenaplóinak áttekintése

4. A gyermek kihallgatásának előzetes megtervezése

- Milyen intézkedéseket hajtottak végre az adott intézmények a rendőrségi jelentés óta?
- A gyermek kihallgatásának napja:
 - Dátuma és időpontja
 - A jogi képviselő és a gyermek ismeretségi köréből kikerülő személy, aki a gyermeket a Barnahusba kíséri
 - A gyermek sajátos jellemzői és helyzete, mint például anyanyelve, speciális szükségletei, otthoni helyzete
 - A gyermek- és ifjúsági pszichiátriai intézmények jelenléte a megfigyelőhelyiségben

5. A gyermek kihallgatását követő időszak megtervezése – dolgok, amelyeket már ebben a fázisban figyelembe kell venni

- Gyermekvédelmi felmérés – különböző forgatókönyvek
- Hogyan tájékoztatják a gyermek gondviselőjét?
- A gyermek lehetséges újraegyesítésének megtervezése a szülőkkel/gondviselőkkel az interjú után
- Az ügyész és a rendőrség véleménye a következő lépésekről
- Lelki segélyszolgálat
- Orvosi vizsgálat
- Ki fogja tájékoztatni a gyermeket a döntésekről és cselekvésekről – CRC 12. cikk

6. Egyéb kérdések

- Vannak-e testvérek, akik tanúi lehetnek az erőszaknak?
- Egyéb, beleértve a tolmácsolás szükségességét

7. Az intézmények közötti megbeszélés összefoglalása

- A megbeszélés összefoglalása
- Ha a tervezést illetően változtatásra van szükség, minden ügynökséget tájékoztatni kell

Esettanulmány a stockholmi Barnahusból

Erik, egy 8 éves fiú, együtt él mindkét szülőjével, és nincsenek testvérei. Egy nap az iskolában az egyik óra után Erik elmondja a tanárának, hogy az anyja megüti, amikor dühös lesz. Az iskola jelenti ezt a gyermekvédelmi szakszolgálatoknak, akik jelentik az ügyet a rendőrségnek. Egy hét múlva a rendőrség, a gyermekvédelmi szakszolgálatok, az ügyészség, a gyermek- és ifjúságpszichiátria, valamint a kórház gyermekvédelmi csapatának képviselői intézmények közötti tervezési megbeszélést tartanak a Barnahusban. Minden szakember megosztja Erikkel és családjával kapcsolatos információit. Az intézmények közötti munkacsoport úgy dönt, hogy Eriket pár nappal később a rendőrség a Barnahusban ki fogja hallgatni. Mivel nem világos, hogy Erik apja meg tudja-e védeni a fiút az anyai erőszaktól, Eriknek jogi képviselőt jelölnek ki. A jogi képviselő az interjú napján találkozik Erikkel az iskolában. Megmagyarázza Eriknek, hova mennek, illetve megmutat Eriknek egy képet az épületről és a rendőrrel, akivel beszélgetni fog. Erik tanára csatlakozik hozzájuk, és elkíséri őket a Barnahushoz, hogy olyasvalaki legyen Erikkel, akit ismer, így a fiú biztonságban érezheti magát. A Barnahusban Eriket már várja a kihallgatást végző rendőr. Az interjú során más szakemberek, például az ügyész és egy gyermekvédelmi munkatárs megfigyelik az interjút a megfigyelőszobában. Az ügyész úgy dönt, hogy Erik esetében igazságügyi orvostani vizsgálatra van szükség, mivel a gyermek elmondja, hogy zúzódásai is lesznek, amikor az anyja megüti őt. A Barnahusban az orvosi vizsgálat közvetlenül az interjú után történik. Ezt követően Erik és tanára visszatérnek az iskolába. A gyermekvédelmi szakszolgálatok még aznap találkoznak Erik szüleivel is. Ezen a találkozón a szülőket tájékoztatják Erik Barnahusba tett látogatásáról, és tanácsot kapnak arról, hogyan segíthetnek Eriknek és hogyan bánjanak vele fizikai vagy lelki bántalmazás nélkül. A szülők egy új időpontot is kapnak a gyermekvédelmi szakszolgálatokkal folytatott utánkövetési megbeszélésre.

Az intézmények közötti megbeszéléseken részt vevő intézmények szerepe és feladatai – Barnahus Linköping

Barnahus

Vezeti az intézmények közötti megbeszélést. Felelős annak biztosításáért, hogy a megbeszélésen az adott intézmények által nyújtott megfelelő információk alapján közös felmérés készüljön. Feladata biztosítani, hogy az intézmények között megállapodás jöjjön létre az ügyek folyamatos tervezéséről. Titkárként lép fel és megosztja a jegyzőkönyvet a részt vevő intézményekkel.

A kórház gyermekgyógyászati egysége

Orvosi szakértelmet biztosít. Előzetesen felméri az orvosi vizsgálat szükségességét. Megosztja a gyermekről esetlegesen rendelkezésre álló korábbi információkat.

Gyermek- és ifjúsági pszichiátriai intézmény

A gyermek- és ifjúsági pszichiátriai intézmény gyermekpszichiátriai szakértelmet biztosít. Elvégzi az eset előzetes felmérését a válságtámogatás és a terápiás beavatkozások szükségességét illetően. Megosztja a gyermekről esetlegesen rendelkezésre álló korábbi információkat.

A rendőrség és az ügyészség

Büntetőjogi és igazságügyi szakértelmet biztosít. Elsőként felméri, hogy szükséges-e kezdeményezni a bűnügyi nyomozást.

Szociális szolgálatok

Pszichoszociális szakértelmet biztosítanak. Elvégzik az eset előzetes felmérését a gyermekvédelmi kérdéseket és beavatkozásokat illetően. Megosztja a gyermekről esetlegesen rendelkezésre álló korábbi információkat.

A Barnahusban zajló információcsere szabályozása a dán jogban

„Olyan eseteknél, amikor gyermekházat használnak, vö. 50 a. szakasz, a gyermekház, a rendőrség és az ügyészség munkatársai, valamint az egészségügyi hatóságok, a felhatalmazott egészségügyi szakemberek és a társadalmilag hátrányos helyzetű gyermekekhez és fiatalokhoz kapcsolódó feladatok miatt eljáró önkormányzati hatóságok szigorúan csak magánjellegű, a gyermek vagy a fiatal személyes és családi körülményeiről szóló információkat cserélhetnek egymás között, ha az ilyen információcserét a gyermek vagy a fiatal egészsége és fejlődése szempontjából szükségesnek ítélik meg.” [A szociális szolgáltatásokról szóló konszolidációs törvény](#) 50.1. paragrafus (c) bekezdése

A gyermek mindenk felett álló érdekét szolgáló információcsere biztosítása – Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpont, Haarlem

2011-ben a haarlemi Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpont (MDCK) heti rendszerességgel kezdett multidiszciplináris megbeszéléseket tartani. A megbeszéléseken a gyermekbántalmazás és -elhanyagolás, valamint a szülők közötti erőszak területén dolgozó különböző intézmények szakemberei vettek részt. A cél az egyes esetekre vonatkozó információk megosztása volt.

A heti megbeszéléseken a szakemberek anonim információkkal és adatokkal terjesztették elő az eseteket. Miközben ezeket a kérdéseket megvitaták a csoporton belül, gyakran nyilvánvalóvá vált, hogy számos intézmény már előzőleg foglalkozott ugyanazokkal vagy a kapcsolódó esetekkel anélkül, hogy ezzel tisztában lettek volna. Például előfordulhat, hogy a törvényszéki pszichológiai intézet pszichológusa épp az elkövetővel dolgozik, anélkül, hogy tudná, hogy az elkövető gyermekét épp a Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpont traumaszpecialistája kezeli. Az adatvédelmi szabályok miatt a különböző intézmények nem tudtak információt cserélni vagy bizonyos esetekben együttműködni.

A csapat úgy döntött, hogy feltétlenül szükséges megoldania problémát, és több lépést is tettek, hogy nagyobb mozgásterük legyen az információcserére, figyelembe véve a gyermek mindenk felett álló érdekét. Az egyik ilyen lépés egy adatvédelmi protokoll kidolgozása volt, amelyet alább mutatunk be.

Az adatvédelmi törvények által támasztott akadályok leküzdésének első konkrét lépéseként kérték a szülőket/gondviselőket tájékoztatáson alapuló beleegyezését, hogy az esetet megbeszélhessék a multidiszciplináris csoporton belül. A csapat elmagyarázta a szülőknél/gondviselőknél, hogy az információmegosztás elengedhetetlen ahhoz, a gyermek mindenk felett álló érdekének megfelelő mérlegelésével dolgozhassanak, ami biztosítja a nyújtott szolgáltatások hatékonyságát. Míg számos szülő/gondviselő ebbe beleegyezett, a csapat helyenként ellenállásba is ütközött, különösen az intenzívebb konfliktusokkal járó válási ügyekben.

Második lépésként a különböző intézmények szakemberei egy csapattréningen vettek részt a Chadwick Gyermekképviseleti Központban, San Diegóban, amelynek témája a „multidiszciplináris csapat közös munkája” volt. A képzés közös irányultságot alakított ki és pozitív hatással volt a csapattagokra, akik nagyobb hajlandóságot mutattak az információk megosztására és a szoros együttműködésre. A különböző intézmények munkatársainak magas fluktuációja miatt azonban mindig új szakemberek csatlakoztak a csapathoz. Ez megnehezítette a képzés hosszú távú hatásainak fenntartását. Továbbra is nehéz új erőforrásokat találni az új képzési lehetőségekhez, a csapatépítő tevékenységekhez, illetve biztosítani, hogy a know-how-t továbbadják az új csapattagoknak.

Végül nyilvánvalóvá vált, hogy szükség van egy olyan protokollra, amely lehetővé teszi a multidiszciplináris csapat számára az ügyekkel kapcsolatos információmegosztást a jogszabályok betartása mellett. A csapat megbízott egy gyermekjogra és gyermekbántalmazás esetén nyújtott szolgáltatásokra szakosodott jogászt az adatvédelmi protokoll vázlatának kidolgozásával. A jogász ellátogatott a Chadwick Gyermek Érdekképviseleti Központba, ahol tájékozódott az információk megosztására vonatkozó módszereikről és szabályokról. A protokollt a látogatása során szerzett ismeretek alapján dolgozta ki.

A protokolltervezetet az összes részt vevő intézmény – köztük a rendőrség, az ügyészi hivatal, a traumaközpont és a törvényszéki mentálhigiénés szervek – jogi képviselői gondosan megvizsgálták. Az adatvédelmi protokollt végül valamennyi érintett intézmény igazgatója aláírta. A protokollt ezután elküldték a Holland Adatvédelmi Hatóságnak, amely jóváhagyta azt.

Kidolgoznak az adatvédelmi protokollal történő információmegosztásra vonatkozó kézikönyvet is, amely elősegíti a munkatársak közötti információcserét. A kézikönyv legfontosabb részét az információmegosztásra vonatkozó etikai és jogi megfontolásokkal kapcsolatos kérdések teszik ki.

Az adatvédelmi protokoll előnyei különböző módon nyilvánvalóak. Az adatok protokollal összhangban történő megosztása időt takarít meg és megakadályozza az indokolatlan késedelmet. A szakemberek gyorsan hozzáférhetnek az információkhoz, nem kell időt és energiát fordítaniuk arra, hogy az egyes intézményektől információt kérjenek. Az adatmegosztás egyben a gyors és személyre szabott segítség alapja is. Segítségével átfogó és koherens áldozattámogatás biztosítható és a csapatszellem is megerősíthető.

Bár a legtöbb intézmény egyetért abban, hogy a gyermek mindenképp felett álló érdekét szolgáló információmegosztás a hatékony intézmények közötti együttműködés alapfeltétele, fennáll annak a kockázata, hogy az ügyfelek panaszt tesznek egyes szakemberek ellen. Ez aggodalomra ad okot a Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpont szakemberei számára. Míg az adatvédelmi protokoll teljes mértékben összhangban van a holland adatvédelmi törvénnyel, az egyes szakembereket nem teljes mértékben védi saját szakmai kamarájuk fegyelmi intézkedésétől. Az egyik fontos tanulság az volt, hogy a fegyelmi intézkedések kockázata elkerülhető, ha minden érintett szakmai kamara aktívan részt vesz a protokoll kidolgozásában és jóváhagyásában. Ezért elengedhetetlen az adatvédelmi protokoll tervezetét valamennyi érintett szakmai kamarához benyújtani, és valamennyi kamara hivatalos hozzájárulását megszerezni.

A Gyermekek- és Ifjúsági Traumaközpont adatvédelmi protokollja⁹⁶

Az adatvédelmi protokoll célja, hogy a Gyermekek- és Ifjúsági Traumaközpont (MDCK) tagjai számára lehetővé tegye az ügyfélre, az ügyfél szüleinek és az ügyben érintett más személyekre vonatkozó szükséges információk megosztását, kellő figyelmet fordítva a gyermek mindenek felett álló érdekére:

„Az MDCK célja megkönnyíteni az összes intézmény és a munkatársak közötti együttműködést, a gyermek mindenek felett álló érdekének megfelelő figyelembevételével, és összehangoltan biztosítani a gyermek állandó biztonságát. A multidiszciplináris módszer egyik pillére, hogy minden rendelkezésre álló információt felhasználunk egy »cselekvési terv« kidolgozásához, amelynek végrehajtása megszünteti a bántalmazást és segítséget biztosít a gyermek és családja számára. Ez a (szükséges) információk és ügyiratok megosztásával jár.” (MDCK Adatvédelmi Protokoll)

A bántalmazást vagy elhanyagolást elszenvedett gyermek esetei a helyi elirányítási mechanizmusokon keresztül jutnak el az MDCK-ba. Mielőtt egy esetet az MDCK-ba irányítanak, az adott szakemberek kötelesek tájékoztatni a szülőket és a 16 éves korukat még be nem töltött gyermekeket, hogy a gyermek és a család biztonsága szempontjából lényeges valamennyi információt a részt vevő intézmények és az MDCK szakemberei megosztják egymás között.

A gyakorlatban minden esetmegbeszélésén a következő emlékeztető hangzik el: „Csak olyan információkat oszthatunk meg, amelyek az eset kezeléséhez szükségesek és biztosítják a gyermek és családja állandó biztonságát”.

Ezután a csoportvezető felolvassa a gyermek és a családtagok nevét, születési dátumát és egyéb releváns személyes adatait, valamint az eset legfontosabb tényeit. Ekkor szünetet tartanak, hogy a csoport minden tagja megvizsgálhassa saját intézményének iratait, és ellenőrizhesse, hogy az adott gyermek vagy család szerepel-e a nyilvántartásukban. Ha igen, akkor azonosítják a vonatkozó információkat, amelyek megoszthatók a többi intézménnyel.

30 perc elteltével a csoport újra összeül. A csoport tagjai megosztják az ügyre vonatkozó információkat és kidolgozzák a cselekvési tervet. A megosztott információkat az MDCK védett fájljai közé úgy mentik el, hogy szükség esetén a csoport bármely tagja hozzáférhessen az információkhoz.

Mivel a holland törvények erősen korlátozzák az intézmények közötti információmegosztást, az egyes csoporttagok az iratokban rögzítik megfontolásaikat az MDCK csapatán belüli információcserére vonatkozóan. Általános megfogalmazás, hogy a gyermek biztonsága veszélyben van, amit tények és megfigyelések támasztanak alá, és ez indokolja az információmegosztását, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke érvényesüljön.

⁹⁶ Az adatvédelmi protokoll angol változata a következő címen érhető el: <http://www.childcentre.info/promise/wp-content/uploads/2015/11/MDCK-colab-and-privacy-agreement.docx>

6. előírás: A gyermek kihallgatása⁹⁷

MI AZ ELŐÍRÁS?	6.1. Bizonyítékon alapuló gyakorlat és protokollok. A gyermek kihallgatását bizonyítékon alapuló gyakorlat és protokollok alapján végzik, ami biztosítja a megszerzett bizonyítékok minőségét és mennyiségét. A kihallgatás fő célja az újratraumatizálás elkerülése, illetve annak lehetővé tétele, hogy a gyermek a lehető legrészletesebben számoljon be a történetéről, miközben oly módon megfogalmazott nyitott kérdéseket tesznek fel neki, hogy a gyermek állításait a legkevésbé se befolyásolják, a bizonyításra vonatkozó szabályoknak és a védelemhez való jognak megfelelően, valamint érvényesek legyenek a bíróság számára. 6.2. Szakértő személyzet. A gyermek kihallgatását a személyzet speciálisan képzett munkatársai végzik, akik rendszeresen részt vesznek gyermekek kihallgatásával kapcsolatos képzéseken. 6.3. Helyszín és felvételek. A gyermek kihallgatását a Barnahusban végzik. Az interjúkat audiovizuálisan rögzítik, hogy a gyermek beszámolóját meghallgatni szándékozó különböző szakemberek előtt ne kelljen a gyermeknek a történeteket újra és újra elmondania. 6.4. Több szakterület és intézmény párhuzamos jelenléte. A gyermek kihallgatását egy szakember végzi. A multidiszciplináris, intézmények közötti csapat minden érintett⁹⁸ tagja megfigyelheti a gyermek kihallgatását – vagy élőben, egy szomszédos szobából, vagy felvételtől. A kérdező és a megfigyelők között lehetőség van interakcióra: kérdések lehet feltenni a gyermek számára a kérdezőn keresztül. 6.5. A vádlott tisztességes eljáráshoz való jogának és a „fegyveregyenlőség elvének” tiszteletben tartása. Lehetővé kell tenni, hogy a védelem is kérdéseket tehessen fel a kiskorú áldozatnak/tanúnak a gyermek kihallgatását végző szakemberen keresztül. Ha a vádlottnak jogában áll megfigyelni a gyermek tanúvallomását, ez audiovizuális közvetítéssel történik, hogy elkerüljék a vádlott és a gyermek közötti esetleges érintkezést. 6.6. Alkalmazkodás a gyermekhez. A kihallgatás a gyermek korához, fejlettségéhez és kulturális hátteréhez igazodik, és figyelembe veszi a gyermek speciális szükségleteit, a tolmácsolást is beleértve. Ide tartozik még, hogy a kihallgatás hosszát minimálisra csökkentsék, a kihallgatás során szüneteket tarthassanak, és hogy a kihallgatást lehetőleg egynél több munkamenetben készítsék el. A bűnügyi nyomozáshoz készített interjúk számát a szükséges minimumra korlátozzák. Amennyiben többszöri kihallgatás szükséges, azokat ugyanaz a szakember vezeti.
A SZOLGÁLTATÁSOK NAK MIÉRT KELL MEGFELELNIÜK AZ ELŐÍRÁSNAK?	Linkek a jogszabályokhoz: Tájékoztató A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog A gyermekeket érintő nyomozások és bírósági eljárások során alkalmazott eljárások Az interjúk szükség esetén az erre a célra tervezett vagy átalakított helyiségekben zajlanak A kihallgatást az erre kiképzett szakemberek végzik, vagy az az ő közvetítésükkel történik A gyermek kihallgatását, ha lehetséges és helyénvaló, mindig ugyanazok a személyek végzik A szexuális erőszak, a nemi alapú erőszak vagy a hozzátartozók közötti erőszak áldozatainak esetében az interjúkat a gyermekkel azonos nemű szakember készíti A kihallgatások számát a lehető legkevesebbre korlátozzák, és csak feltétlenül szükséges esetekben, és csak a nyomozás és a bírósági eljárások céljából kerül rájuk sor Minden kiskorú áldozattal vagy adott esetben kiskorú tanúval készített interjúkat audiovizuálisan rögzíthetnek, és ezeket a felvételeket bizonyítékként felhasználhatják a bírósági eljárás során. Lehetőség annak elrendelésére, hogy a kiskorú áldozatot megfelelő kommunikációs technológiák alkalmazásával hallgassák meg Az áldozat és az elkövető közötti kapcsolat elkerüléséhez való jog Képzés és eszközök Multidiszciplináris jelleg/koordináció/együttműködés Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) hangsúlyozza, hogy „Az erőszakos cselekményeket – függetlenül attól, hogy a gyermektől, a képviselőtől vagy egy külső személytől érkezett róla bejelentés – szakképzett szakembereknek kell kivizsgálniuk, akik szerepkör-specifikus és átfogó képzésben részesültek, és ami a gyermekek jogaira alapozott és gyermekek szempontjait figyelembe vevő szemléletet követel meg. A szigorú, de gyermekek szempontjait figyelembe vevő

⁹⁷ A gyermek kihallgatása a következőként definiálható: „egy egyszeri ülés, rögzített interjú, amelynek célja a gyermek egyedi információinak kiderítése, amikor felmerül a bántalmazás megtörténtének lehetősége, vagy amikor a gyermek más személy ellen elkövetett erőszaknak lett tanúja” (<http://www.nationalcac.org/forensic-interview-services/>) vagy „a gyermekkel folytatott strukturált beszélgetés, amelynek célja részletes információt kideríteni a lehetséges esemény(ek)ről, amelyet a gyermek valószínűleg átélt vagy amelyeknek tanúja volt” (http://www.smallvoices.org/what_we_do/forensic_interviews.html). A gyermek kihallgatása során a bíróságra vonatkozó vagy annak megfelelő információkat gyűjtenek össze a gyermektől.

⁹⁸ Az érintett tagok a nemzeti gyakorlattól, a jogi eljárásoktól és a törvényektől függően változhatnak. Köztük lehet például egy pszichológus (ha az interjút a rendőrség készíti), a szociális szolgálatok, a bűnüldöző szervek képviselői, a törvényes gyám, az ügyész, és a bíró. Családtagok/gondviselők nem figyelhetik meg a gyermek kihallgatását.

	vizsgálati eljárások segítenek biztosítani, hogy az erőszakot helyesen azonosítsák, és segítenek bizonyítékokkal szolgálni a közigazgatási peres, polgári peres, gyermekvédelmi és büntetőeljárásokban. Különös figyelmet kell fordítani annak megakadályozására, hogy a gyermeket a vizsgálat folyamán újabb ártalom érje. Ennek érdekében minden felet kötelezni kell arra, hogy a gyermek véleményét meghallgassa és kellő mértékben figyelembe vegye.” (CRC 13. sz. általános megjegyzés⁹⁹). A CRC továbbá megállapítja, hogy a gyermekek jogainak megsértése esetén „az államoknak különös figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy a gyermekek számára hatékony, gyermekek szempontjait figyelembe vevő eljárásokat biztosítsanak” (5. sz. általános megjegyzés¹⁰⁰). Továbbá sürgeti a részes államokat, hogy „szabályokat és eljárásokat fogadjanak el és foganatosítsanak a fizikai erőszak, a szexuális bántalmazás vagy más erőszakos bűncselekmények kiskorú áldozatai számára, amelyek videofelvételre rögzített kihallgatásokkal elkerüljük a tanúvallomás ismételt megtételét, ezáltal csökkentve az újratraumatizálást” (Általános vitafórum a gyermek meghallgatáshoz való jogáról¹⁰¹). Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatása¹⁰² IV.D.6 feje. és a európai unió vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára¹⁰³, Európai Bizottság, pl. 1., 2. és 6. elv. Kutatás és tapasztalat: A kutatások kimutatták, hogy az ismételt kihallgatások nagyon traumatikusak lehetnek a gyermek számára és újratraumatizáláshoz vezetnek. Az ilyen „újratraumatizálásnak” még magánál a bántalmazásnál is károsabb hatása lehet a gyermekre. Ezért külön intézkedéseket kell hozni, amelyek lehetőséget biztosítanak a gyermek számára, hogy érzelmileg és fizikailag biztonságos és kedvező körülmények között szolgáltatasson bizonyítékot az újratraumatizálás megelőzése, valamint a sikeres bűnügyi nyomozás és bírósági eljárás érdekében. A kutatások azt is kimutatták, hogy a gyermek kihallgatásában speciálisan nem képzett személyek által folytatott ismételt kihallgatások nagy valószínűséggel torzítják a gyermek beszámolóját a történetekről, mivel a kérdéseikkel befolyásolhatják a gyermeket, aminek káros következményei vannak a bűnügyi nyomozásra nézve. Ezért lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a gyermek kihallgatása megfeleljen a bizonyításra vonatkozó szabályoknak és a védelemhez való jognak, illetve hogy az összegyűjtött bizonyítékok a bíróság számára érvényesek legyenek.¹⁰⁴
PÉLDÁK A TELJESÍTMÉNYMUTATÓKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK VÉGREHAJTÁSÁNAK KIMUTATÁSÁRA	Bizonyítékon alapuló gyakorlat és protokollok – Minden gyermek kihallgatása és az összes feltáró interjú során bizonyítékon alapuló protokollokat (pl. NICHD vagy NCAC) használnak; – A kihallgatást végző szakemberek képzésben részesültek a bizonyítékon alapuló gyakorlatok és protokollok használatáról; – A gyermek kihallgatását végző szakemberek által gyűjtött bizonyítékokat a bíróság előtt következetesen érvényesnek ismerik el. Szakértő személyzet – A gyermek kihallgatását és a feltáró interjúkat csak szakképzett munkatárs végezheti; – A munkatársak rendszeresen részt vesznek a gyermekek kihallgatásáról szóló képzéseken; – A munkatársakat felügyelik, illetve rendszeres iránymutatásban és tanácsadásban részesülnek, beleértve a szakmai értékelést is (lásd még: 9. előírás). Helyszín és felvételek – A Barnahusban speciális gyermekbarát kihallgatóhelyiségek állnak rendelkezésre a gyermek kihallgatásához;

⁹⁹ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹⁰⁰ https://www.unicef-irc.org/portfolios/general_comments/GC5_en.doc.html

¹⁰¹ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/DiscussionDays.aspx>

¹⁰² <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

¹⁰³ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

¹⁰⁴ Az itt említett kutatás számos publikációban szerepel, többek között az alábbiakban: Henry, Jim (1997). Following Disclosure, System Intervention Trauma to Child Sexual Abuse Victims (A gyermek beszámolója után, a szexuálisan bántalmazott gyermekek traumájára javasolt intervenciók rendszer). Journal of Interpersonal Violence (Személyek közötti erőszak folyóirat) 1997, 12. szám: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. és Bromley, Jamie L. (2002). The Retraumatization of Child Sexual Abuse: The Second Insult (A gyermekek szexuális bántalmazása kapcsán előforduló újratraumatizálás – A második bántalmazás). National Institute for Trauma and Loss in Children (A Gyermekeket ért Trauma és Veszteség Országos Intézete), 2. kötet, 2. szám, 2002. ősz. Newlin, Chris, Cordisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather és Vaughan-Eden, Viola (2014). Child Forensic Interviewing: Best Practices (A gyermek kihallgatása – Legjobb gyakorlatok). U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (az Amerikai Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Programok Hivatalának Fiatalokori Igazságszolgáltatás és Bünmegelőzési Hivatala); Westcott Helen L. és Davies, Graham M (szerk.) (2002). Children's Testimony: A Handbook of Psychological Research and Forensic Practice (A gyermek tanúvallomása – A pszichológiai kutatás és a törvényszéki gyakorlat kézikönyve). Wiley Series of the Psychology of Crime, Policing and Law (Wiley: A bűnözés, a rendőrség és a jogalkotás pszichológiája), 2002. július; Jansson, Helene, Rathje, Pia és Gade Hansen, Søren (2015). The experience of children testifying in court in cases of sexual abuse (Hogyan éli meg a gyermek a bíróságon tett tanúvallomást a szexuális bántalmazás eseteiben?). A PCK Koppenhága Szexológiai Klinikája, Szexuális Bántalmazások Áldozatait Ellátó Központ, Rigshospitalet Koppenhága és a Dán Nemzeti Tanács a Gyermekekért.

	– A kihallgatóhelyiségek kamerával és hangrendszerrel felszereltek, ami lehetővé teszi a kihallgatás jó minőségű rögzítését és a kihallgatás élő megfigyelését; – Az összes interjút audiovizuálisan rögzítik; – A kihallgatások felvételeit biztonságos helyen tárolják, amelyekhez csak korlátozott hozzáférés lehetséges. Több szakterület és intézmény párhuzamos jelenléte – A kihallgatásokat rutinszerűen egyetlen szakember végzi, miközben a munkáját a megfelelő helyiségből az érintett szakemberek figyelik; – A szomszédos szobából lehetőség nyílik a kihallgatás élő megfigyelésére egy képernyőn keresztül; – A megfigyelőknek szükség esetén lehetőségük van a kihallgatást végző szakemberrel közvetlenül, fülhallgatón keresztül kommunikálni; – A kihallgatást végző szakembereket fel kell készíteni arra, hogyan dolgozzanak tolmács jelenlétében a kihallgatás során; – A kihallgatást végző szakember elmagyarázza a tolmács szerepét a gyermeknek és a tolmácsnak. A kihallgatást végző szakember javaslata szerint a tolmács távközlési eszközök segítségével vagy személyesen vesz részt a kihallgatáson, utóbbi esetben a szakember jelöli ki a tolmács helyét a kihallgatóhelyiségben. A tolmácsolás minőségét és pontosságát egy másik tolmács ellenőrzése biztosítja; – A kísérő nélküli és a menedékkérő gyermekekkel készített feltáró interjúkat az érintett bevándorlási hatóságok figyelik meg; valamint a gyermek törvényes gyámja és más érintett szakemberek; – A megfigyelőcsapat munkáját egy ellenőrző lista segíti, amely biztosítja, hogy mindenki tisztában legyen a szerepével és a felelősségével; – A nem bántalmazó családtagok és a gondviselők nem vehetnek részt a gyermek kihallgatásán. A vádlott tisztességes eljáráshoz való jogának és a „fegyveregyenlőség elvének” tiszteletben tartása – A védőügyvédnek lehetősége nyílik arra, hogy a gyermek beszámolóját követően kérdéseket tegyen fel a gyermeknek, például a gyermek második kihallgatását kezdeményezve; – Amennyiben második kihallgatást indítványoznak, azon csak kiegészítő kérdések hangozhatnak el, az első kihallgatás során feltett kérdéseket nem szabad megismételni; – Amennyiben második kihallgatást indítványoznak, a kihallgatást ugyanaz a szakember végzi, aki az első interjút készítette; – A vádlott elkövető nem léphet a Barnahus területére, de a gyermek kihallgatását audiovizuális kapcsolaton keresztül megtekintheti. Alkalmazkodás a gyermekhez – A bűnügyi nyomozáshoz készített interjúk számát a lehető legkevesebbre korlátozzák. – Amennyiben többszöri kihallgatás szükséges, az interjúkat ugyanaz a szakember készíti; – A kihallgatás igazodik az egyén helyzetéhez és jellemzőihez az életkorát, fejlettségét, nyelvi, kognitív és társadalmi szintjét, kulturális háttérét és érzelmi állapotát illetően; – A különleges igényeket feltárják és teljesítik; – Szükség esetén tolmácsolást ajánlanak fel.
ESZKÖZÖK, POLITIKA, FORRÁSOK	NICHHD nyomozati kihallgatások készítésére vonatkozó protokoll¹⁰⁵ a gyermek kihallgatásának struktúrájára vonatkozó NCAC-protokoll¹⁰⁶ Az APSAC gyermekek kihallgatására vonatkozó gyakorlati iránymutatásai¹⁰⁷ A Corner House gyermekek kihallgatására vonatkozó protokollja¹⁰⁸

Gyermekbarát megközelítés a bizonyítékok biztosítására és a szabályszerű eljárás tiszteletben tartására – Barnahus Island

Bizonyítékon alapuló gyakorlat és protokollok

A Barnahusban a gyermek kihallgatása kétféleképpen történhet: tanúvallomás megtétele a bírósági tárgyalásokhoz és a feltáró interjúkhoz, amelyek mindegyike több célt szolgál az igazságszolgáltatási

¹⁰⁵ <http://nichdprotocol.com/>

¹⁰⁶ <http://nationalcac.org/>

¹⁰⁷ <http://www.apsac.org/practice-guidelines>

¹⁰⁸ https://www.cornerhousemn.org/images/CornerHouse_RATAC_Protocol.pdf

rendszer, valamint az egészségügyi és gyermekvédelmi szakszolgálatok számára. Mindkét típusú kihallgatást bizonyítékon alapuló gyakorlat és protokollok alapján végzik.

Az izlandi Barnahusban két kihallgatási protokoll van használatban. Az egyik a nemzetközileg elismert NCAC (National Children's Advocacy Center, Országos Gyermek-érdekvédelmi Központ) gyermekek kihallgatásának struktúrájára vonatkozó protokollja, a másik pedig az NICHHD (Gyermekegészségügyi és Fejlődéstani Nemzeti Intézet, NICHHD) nemzetközi bizonyítékon alapuló, a gyermek nyomozati kihallgatására vonatkozó protokollja. A gyermek kihallgatását az izlandi Barnahusban szakképzett mentálhigiénia és a gyermekfejlődéstan területén képzett szakemberek végzik. Mindnyájan képzésben részesülnek legalább az egyik protokoll használatáról.

Az NCAC-protokoll szerint a gyermek kihallgatásának struktúrája rugalmas felépítésű, amely a különböző korú és kulturális háttérrel rendelkező gyermekek igényeihez igazítható. Használata a feltételezhetően szexuális vagy fizikai bántalmazást elszenvedett, vagy erőszak tanújává vált gyermekek kihallgatásakor lehetséges. Az NCAC kihallgatási modellje az interjú során rugalmas gondolkodást és döntéshozatalt hangsúlyoz, az előre megírt forgatókönyv helyett. A modell egyes elemei kutatásokon alapulnak. A protokollt egy gyakorló szakértőkből álló csoport évente felülvizsgálja a kiegészítések vagy kiigazítások szükségességének felismerése céljából.¹⁰⁹

Az NICHHD-protokollt a gyermeki fejlődés kérdéseire különös figyelmet fordítva dolgozták ki, beleértve a nyelvi képességeket, a memóriát, a befolyásolhatóságot, a törvényszéki igényeket, a kihallgató viselkedését, valamint a stressz és a trauma hatásait. A protokollt egy interdiszciplináris csoport dolgozta ki, amelyben kutatók, gyermekek kihallgatását végző szakemberek, rendőrök és jogi szakemberek vettek részt, akik bizonyítékon alapuló megközelítést kerestek a gyermek kihallgatásához.¹¹⁰

Feltáró interjúk

Minél előbb azonosítják a kiskorú sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekményt és beutalják őt a Barnahusba, annál nagyobb esély van arra, hogy a gyermek felépüljön és megfelelő ellátásban részesüljön. A kiskorúak sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmény felismerése különösen nehéz, mivel a gyermek nem mindig mutatja ennek nyilvánvaló jeleit vagy nem beszél a bántalmazásról. A gyermekek azonban mutathatnak bizonyos jeleket, amelyekből sejteni lehet, hogy szexuális bántalmazás vagy szexuális kizsákmányolás történt. Például felmerülhet a gyermek szexuális bántalmazásának gyanúja, ha a gyermek a szexuális aktusokról a korának nem megfelelő ismeretekkel rendelkezik, érdeklődést mutat a szexuális aktusok iránt, szexuális aktusokat rajzol vagy a nemi szervének fájdalmaira panaszkodik. Gyanú merülhet fel akkor is, ha a gyermek hangulata és/vagy viselkedése szélsőségesen megváltozik, és életkorának nem megfelelő szexuális magatartást mutat.

Amikor gyermekek ellen elkövetett bántalmazás gyanúja merül fel, az izlandi törvények kötelezik a tisztviselőket, szakembereket és a gyermekekkel dolgozó más személyeket, hogy a bántalmazás gyanúját jelentse a gyermekvédelmi szakszolgálatok számára. A gyermekvédelmi szakszolgálatok gyakran utalják ezeket az eseteket a Barnahusba, feltáró interjúkra. Megjegyzendő, hogy feltáró

¹⁰⁹ Lásd <http://nationalcac.org>

¹¹⁰ See <http://nichdprotocol.com>

interjúkat szinte kizárólag csak szexuális bántalmazás és kizsákmányolás gyanúja esetén készítene. Ez alól kivételek a kísérő nélküli és menedékkérő gyermekekkel készített interjúk, ahol a cél dokumentálni a gyermekek beszámolóit a menedékjog iránti kérelem elbírálásához, valamint azonosítani a lehetséges traumákat, beleértve a bántalmazásokat is, amelyeknek az utazásaik során esetlegesen ki voltak téve.

A gyermek szexuális bántalmazásának gyanúja esetén akkor készítene feltáró interjúkat, ha a gyermek beszámolója hiányos vagy nem egyértelmű, ha az állítólagos elkövető az életkora miatt nem vonható büntetőjogi felelősségre, illetve olyan esetekben, amikor a gyermek beszámol a történekekről, de az elkövető nevét nem fedi fel. A szexuális bántalmazást elszennvedett gyermekek testvéreit is a Barnahusba irányítják feltáró interjúk készítése céljából azokban az esetekben, amikor az elkövető az áldozat bizalmi köréből kerül ki és velük is kapcsolatba léphetett. Ilyen feltáró interjúkat akkor is végezhetnek, ha maguk a testvérek nem számoltak be szexuális bántalmazásról.

A feltáró interjúkat a gyermek kihallgatására vonatkozó, bizonyítékon alapuló protokollok alapján készítik. A kihallgatásokat csak a gyermekvédelmi szakszolgálatok munkatársai figyelhetik meg. Ha a gyermek a feltáró interjú során szexuális bántalmazásról kezd el beszélni, fontos, hogy a kihallgatást végző szakember ne tegyen fel további kérdéseket, hanem hallgassa figyelemmel a gyermek beszámolóját, majd ezután állítsa meg az interjút és köszönje meg a gyermeknek, hogy eljött a Barnahusba. Közvetlenül a gyermek beszámolója után a megfigyelő gyermekvédelmi munkatárs az ügyet a rendőrséghez továbbítja, hogy a bűnügyi nyomozás megkezdődhessen. Ezt követi egy második interjú, amelyet egy bíró (lásd alább) felügyel és amelyet lehetőleg ugyanaz a szakember készít.

A feltáró interjút követően a gyermek a Barnahus egyik váróhelyiségében marad, míg a nem bántalmazó szülő(k) vagy gondviselő(k) beszélnek a kihallgatást végző szakemberrel és a gyermekvédelem munkatársával. A megbeszélés során a kihallgatást végző szakember végigveszi a feltáró interjú főbb pontjait és tanácsot ad az interjú során feltárt problémák kezelésére vonatkozóan. Ezek között lehetnek a gyermek viselkedésében bekövetkezett változások kezelésére, illetve a gyermek jövőbeli védelmének biztosításának érdekében teendő lépésekre vonatkozó ajánlások. Amikor a gyermek szexuális bántalmazásról számol be a feltáró interjú során, az esetet kiértékelik, majd ez alapján eldöntik, hogy a gyermeket egészségügyi vizsgálatra és/vagy kezelésre kell-e küldeni a Barnahusban.

Azokban az esetekben, amikor az állítólagos elkövető az életkora miatt nem vonható büntetőjogi felelősségre, vagy ha a gyermek az elkövető nevét nem fedi fel, feltáró interjúkat készítene, hogy a gyermek beszámolhasson a történekekről, és ezt a beszámolót dokumentálhassák. Fontos, hogy a kezelési és utánkövetési szolgáltatásokhoz szükséges összes információt és adatot összegyűjtsenek.

A gyermek közös kihallgatása – Bírósági tanúvallomás

Az izlandi Barnahus legfőbb sajátága, hogy a kiskorú áldozatnak a vizsgálati eljárás során lehetősége van egy bíró felügyelete mellett a Barnahusban tanúvallomást tenni. A gyermek a közös kihallgatás során adott tanúvallomása automatikusan bírósági vallomásnak számít, ha vádemelésre kerül sor.

A cél megóvni a gyermeket a vallomás ismételt megtételétől a bíróság előtt, illetve az alperessel való esetleges találkozástól a tárgyalás során. A gyermek tanúvallomását így indokolatlan késedelem nélkül meg lehet szerezni, míg a tárgyalásokra általában több mint egy évvel a gyermek első beszámolója után kerül sor. A gyermek vallomásának bizonyító ereje általában annál nagyobbak számítás, minél rövidebb idő telt el a bántalmazás és a gyermek kihallgatása között. Továbbá kizárható az, hogy a beszámolót a kezelési beavatkozások vagy a beszámoló és a tárgyalás közötti hosszabb időszak alatt előforduló más tényezők befolyásolják.

A gyermek kihallgatása alapvetően egyensúlyt próbál teremteni egyrészt a két alapvető emberi jog – a „szabályszerű eljárás” és az „alperes tisztességes eljáráshoz való joga” –, másrészt pedig a „gyermek mindenek felett álló érdeke” között. Az interjúkat ezért úgy kell megszervezni, hogy a védőügyvéd megfigyelhesse a gyermek tanúvallomását és kérdéseket tehessen fel a kiskorú sértettnek. A Barnahusan ez a gyermek kihallgatását végző szakember közvetítésével lehetséges. A kihallgatás megszervezése és menete összhangban van az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatában megfelelő eljárásként elfogadottakkal.

Meg kell jegyezni, hogy a gyanúsított személy nem lehet a Barnahus területén a gyermek tanúvallomásának megfigyelése céljából. A bíró engedélyezheti, hogy a vádlott audiovizuális közvetítés útján megnézhesse az interjút, amire a vádlottnak általában a bíróság épületéből van lehetősége. Ez azonban nagyon ritkán van így.

Az interjúk rögzítése

A gyermek kihallgatására két helyiség áll rendelkezésre. A gyermekekkel folytatott összes interjút audiovizuálisan rögzítik. A rögzített fájlokat biztonságos archívumban tárolják. Ha jogi lépéseket tesznek, mind a bíró, mind a rendőrségi nyomozók megkapják a rögzített interjú egy-egy példányát. A felvételt a bírósági eljárásban érvényes tanúvallomásként ismerik el. A felvételek elérhetők a Barnahus különböző szakemberei számára is, akik hozzáférést kérhetnek a gyermek beszámolójához az orvosi vizsgálat vagy a terápia érdekében.

Audiovizuális technológiát alkalmazó bírósági tárgyalás, Izland. (Fotó: Guðbrandsson, Bragi.) A Barnahus megvalósítása Izlandon. A Balti-tengeri Államok Tanácsa és az Európa Tanács által rendezett konferencia, Tallinn, 2015. február 19-20.)

Több szakterület és intézmény párhuzamos jelenléte

A gyermek kihallgatását egyetlen, erre a célra speciálisan képzett szakember végzi. A multidiszciplináris, intézmények közötti csapat minden érintett tagja valós időben vehet részt a gyermek kihallgatásának megfigyelésén egy szomszédos szobából. A kihallgatást végző szakember fülhallgatóval rendelkezik, amely lehetővé teszi a megfigyelők számára, hogy kommunikáljanak vele a megfigyelőteremben elhelyezett mikrofonon keresztül.

Az izlandi Barnahus szilárd meggyőződése, hogy a különböző helyszíneken, többek között a tárgyalóteremben, a különböző intézmények által megismételt kihallgatásokat mindenképpen el kell kerülni. A kutatások kimutatták, hogy az ismételt kihallgatások nagyon traumatikusak lehetnek a gyermek számára. Az ismételt kihallgatások nagy valószínűséggel a gyermek újratraumatizálásához vezetnek, amelynek még magánál a bántalmazásnál is károsabb hatása lehet a gyermekekre.

A gyermek kihallgatása/bírósági tárgyalás során lefolytatott kihallgatás során az interjút egy szomszédos helyiségből figyeli a bíró, aki hivatalosan felelős az eljárásért, valamint a gyermekvédelmi szakszolgálat szociális munkása, a rendőrség, illetve az ügyészség képviselője, a védőügyvéd és a gyermek jogi képviselője. A kihallgatást audiovizuálisan rögzítik, ami több célt is szolgál: információkat ad a gyermekvédelmi szakszolgálatok által végzett értékeléshez, a bűnügyi nyomozáshoz, valamint bírósági tanúvallomásként szolgál az alapeljárásban, ha vádemelésre kerül sor. Ez a megoldás az esetek többségében lehetővé teszi, hogy a kihallgatást csak egyszer folytassák le, mivel a gyermeknek nem kell megjelennie a bíróságon.

A feltáró interjúk során a gyermekvédelem egyik munkatársa élőben figyeli meg az interjút egy szomszédos szobában elhelyezett tévéképernyőn vagy monitoron keresztül.

A kísérő nélküli és a menedékkérő gyermekekkel készített feltáró interjúkat a Bevándorlási Igazgatóság képviselője, a gyermek törvényes gyámja és a helyi gyermekvédelmi szakszolgálatok által átadott ügyekért felelős szociális munkás figyeli meg. Bizonyos esetekben a rendőrséget is bevonhatják, például ha emberkereskedelem gyanúja merül fel.

Alkalmazkodás a gyermekhez

Az interjú a gyermek fejlettségéhez, korához és kulturális háttéréhez igazodik. Az interjúk figyelembe veszik a gyermekek speciális szükségleteit, és a fizikai vagy fejlődési nehézségekkel küzdő gyermekekhez igazodnak. A gyakorlatban ez szükségessé teheti, hogy az interjút megrövidítsék, szüneteket tarthassanak és hogy az interjúkat lehetőleg ugyanazon szakember készítse, egynél több munkamenetben. Tolmácsokat abban az esetben vesznek igénybe, amikor a gyerekek nem beszélnek a kihallgatást végző szakember nyelvét, illetve jelnyelvet beszélő gyerekek esetén.

A gyermek kihallgatásának elősegítése gyermekbarát helyiségekben, képzett szakemberek által – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ célja megfelelő és érvényes információkat biztosítani a bírósági eljárásokhoz, és minimálisra csökkenteni a gyermek esetleges újratraumatizálását. A központ erre a célra gyermekbarát helyszínt tart fenn, ahol a kihallgatásokat bizonyítékon alapuló protokoll alapján egyetlen szakember végzi.

A központ multidiszciplináris megközelítést alkalmaz, ami biztosítja, hogy minden gyermek számára átfogó megoldást nyújthassanak. A csapatot pszichológusok, pszichiáterek, egy gyermekneurológus, szociális munkások, szociálpedagógusok, egy beszédterapeuta, ápolók és egy jogász alkotja. A gyermek speciális szükségleteitől függően ezek a szakemberek különböző munkatársakból álló csapatot állítanak össze. A gyermek- és ifjúságvédelmi bíróság szerint a tárgyalás során gyermekeket tilos a tárgyalóteremben kihallgatni. A gyermekek kihallgatását egy szociálpedagógus külön helyiségben végzi. A kihallgatást videón keresztül élőben közvetítik a bírósági tárgyalóterembe. A gyermek kihallgatását csak különleges bírósági végzéssel lehet elrendelni, arra a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központban kerül sor, a felvétel pedig a bírósági eljárás során bizonyítékként felhasználható.

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ erőteljesen javasolja a bírónak, hogy a gyermekek kihallgatása a központban történjen, hogy az interjúkat képzett szakemberek végezhessék, gyermekbarát környezetben. A bírák és más érintett felek egy másik szobából megfigyelhetik az interjút, és kérdéseket tehetnek fel a gyermeknek a kihallgatást végző szakemberen keresztül. A bírák azonban gyakran vonakodnak elmenni a központba, hogy a kihallgatást egy másik szakember közvetítésével folytassák le.

A központ ezért jogszabályi reformot sürget, ami biztosítaná, hogy a jövőben a gyermeket kötelezően a központban kelljen kihallgatni, a kihallgatást pedig egy képzett szakember végezze. A

norvég tapasztalat például jogszabályi reformra sarkallta a horvátországi érdekképviselőket, mivel egy közelmúltban elfogadott törvény előírja, hogy a gyermekekkel folytatott interjúkat általában a Barnahusban kell megtartani.¹¹¹

Az első meghallgatások

Az első meghallgatásra akkor kerül sor, amikor a gyermeket a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központba utalják törvényszéki adatok összegyűjtése céljából. Az első meghallgatásokat a szociális szolgálatok, a rendőrség, az iskola vagy más érintett felek jelenléte nélkül tartják meg. A meghallgatást gyermekek kihallgatására speciálisan képzett munkatárs folytatja le. A meghallgatásról készült jelentést elküldik a többi illetékes intézménynek. Ez a multidiszciplináris értékelés első lépése. Ebben a szakaszban a Központ egyéb kapcsolódó információkat is gyűjt a gyermek gondviselőitől és más szolgáltatásoktól. Ezen kívül a Központ felméri a gyermek mentális és fizikai állapotát. Az információt megosztják a bűnüldöző szervekkel, az államügyésszel és/vagy a szociális jóléti szolgálatokkal, valamint közösen ajánlásokat tesznek a gyermek védelmét szolgáló további lépésekre vonatkozóan.

Kihallgatóhelyiség, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A gyermek közös kihallgatása

A gyermek közös kihallgatása a bíróságokkal kötött megállapodás részét képezi, ami biztosítja a gyermekbarát, bizonyítékon alapuló interjúk megvalósulását a bírósági eljárások során. A gyermek közös kihallgatását a központ erre a célra speciálisan képzett szakembere végzi. A központ egyik külön helyiségében, amely audiovizuális összeköttetésben áll a kihallgatóhelyiséggel, sor kerül a gyermek kihallgatására, amelyen a bíró, az alperes és ügyvédje, a rendőrség és az ügyben érintett

¹¹¹ Prop. 112 L (2014–2015) Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak): Endringer i straffeprosessloven (avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner) (Det Kongelige Justis- og Beredskapsdepartementet)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cfc370518c96405d868eff0bb67a0633/no/pdfs/prp201420150112000dddpdfs.pdf>

más illetékes felek megfigyelőként vesznek részt. A megfigyelő felek a gyermek kihallgatását végző szakember közvetítésével kérdéseket tehetnek fel a gyermeknek. A kihallgatást végző szakember a megfigyelő felek kérdéseit a gyermek fejlettségi szintjéhez, érzelmi állapotához és sajátos jellemzőihez igazítja.

Megfigyelőhelyiség, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A bíróság által elrendelt törvényszéki értékelés

A törvényszéki értékelések elvégzését a bíróság rendeli el. Az értékelést a központ akkreditált szakértő tanúként regisztrált munkatársai (pl. pszichológusok, pszichiáterek vagy szociális munkások) végzik. A törvényszéki értékelés elvégzése érdekében a gyermek kihallgatását a központ akkreditált szakértője folytatja le. A törvényszéki értékelések magukban foglalják az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak hitelességvizsgálatát, a gyermekfelügyeletre vonatkozó értékelést és a fiatalok elkövetők törvényszéki értékelését.

Bizonyítékon alapuló protokollok

A központ minden mentálhigiénés szakembere képzésben részesül, hogy a gyermek kihallgatását gyermekbarát és bizonyítékon alapuló módon tudja lefolytatni. A szakembereknek képesnek kell lenniük arra, hogy megtartsák az érzékeny egyensúlyt a bíróságon felhasználható, releváns információk összegyűjtése és a gyermek újratraumatizálás elleni védelme között. Ehhez olyan készségekre van szükség, mint például a megfelelő kapcsolat kialakítása a gyermekekkel, az aktív hallgatás és az információfeldolgozás, valamint a gyermek fejlettségének megfelelő, nem befolyásoló kérdések megfogalmazása. Néha nehéz a klinikai szerep (a gyermekek segítése és támogatása) és a törvényszéki szerep (igazságügyi szempontból megfelelő információ megszerzése) egyensúlyának megteremtése.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az interjú első szakaszában fontos sok időt és energiát szentelni például a bevezetésre, a jó viszony kialakítására, az alapvető szabályok lefektetésére, a beszámoló gyakorlatára és az epizodikus emlékezet előhívására. Ha kellő időt fordítanak ezekre az első lépésekre, rövidebb idő alatt több igazságügyi szakértői szempontból releváns információ szerezhető. Ez a gyermek újratraumatizálásának kockázatát is csökkenti. A gyermek kihallgatását az ilyen típusú, hosszabb interjúkra speciálisan képzett szakemberek végzik, akik képesek azokat az eseteket is kezelni, ahol többszöri kihallgatásra van szükség. Ez akkor fordul elő, ha a gyermek félénk vagy nehezen beszél a történekről, ha a gyermek traumatizálódik és/vagy ha a gyermek nagyon fiatal vagy fogyatékkal él.

A gyermek kihallgatásához bizonyítékon alapuló protokollokat (például az NICHD-protokoll) vezettek be, ami javította a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ szolgáltatásainak minőségét, hatásait és hatékonyságát. A gyermek kihallgatásának minősége is javult, miközben az újratraumatizálás kockázata minimálisra csökkent. A bizonyítékon alapuló protokollok bizonyíthatóan csökkentik a gyermek befolyásolhatóságát és növelik az interjú során gyűjtött, igazságügyi szempontból megfelelő információk mennyiségét.

A speciális igényű gyermekek kihallgatása – Barnahus Linköping

A linköpingi Barnahusban rendszeresen tartanak közös konzultációs megbeszéléseket, amelyek fontosak a gyermek kihallgatásának előkészítésében. Mivel a szülőket/gondviselőket általában nem tájékoztatják előre a gyermek kihallgatásáról, a gyermekről tőlük nem lehet információt szerezni. Ezért elengedhetetlen, hogy a Barnahus csapata más forrásokból gyűjthessen információkat. Ha a gyermeknek speciális igényei vannak, a Barnahus csapata a gyermek szükségleteinek figyelembevételével gyűjt információkat. A különleges igényű gyermekekről a következő szakemberektől szerezhető be információ:

- Beszéddel kapcsolatos speciális igények: A gyermek kihallgatását végző rendőr kapcsolatba lép a gyermek beszédterapeutájával. Ha a gyermeknek nincs beszédterapeutája, akkor a rendőrség kapcsolatba lép egyvel, aki tanácsot és segítséget tud nyújtani.
- Fejlődési rendellenességekkel kapcsolatos speciális igények: A gyermek kihallgatást végző rendőr kapcsolatba lép a gyermek gyermekrehabilitációs osztályon dolgozó szakorvosával. Ha a gyermekrehabilitációs osztályon a gyermeket egy szakember sem ismeri, olyan szakembert keresnek fel, aki tanácsot és segítséget tud nyújtani.
- Testi fogyatékossgal kapcsolatos speciális igények: A Barnahus nagyobb kihallgatóhelyiségét kerekesszékes gyermek esetén veszik igénybe. Az épület és a helyiségek akadálymentesítettek.
- Látás- és halláskárosodással kapcsolatos speciális igények: Olyan szakemberekkel lépnek kapcsolatba, akik segítséget nyújthatnak, például jelnyelvi tolmáccsal.
- Neuropszichiátriai rendellenességekkel (pl. autizmus vagy figyelemhiányos hiperaktivitászavar, azaz ADHD) kapcsolatos speciális igények: Közös konzultációs megbeszéléseken és az interjú során a szomszédos megfigyelőhelyiségben mindig rendelkezésre áll egy gyermekpszichiátriai szakember.
- A becsületből elkövetett erőszakkal és a nemi szervek megcsonkításával kapcsolatos speciális igények: A Barnahus csapatának rendelkezésére áll egy kézikönyv, amely iránymutatást adhat az ilyen esetek kezelésére. Emellett a nemzeti hatóságok erre a célra speciális

szakértelmet biztosítanak. A nőgyógyászati klinikán és a gyermekkorházban vannak olyan szakorvosok, akik ilyen esetekben bevonhatók.

- Egyéb speciális igények: A kihallgatást végző rendőr vagy az esetért felelős szociális munkás kapcsolatba lép a gyermek iskolai vagy óvodai nevelőjével, hogy általános információkat szerezzen a gyermekről. Ezekből megtudhatja például, hogy félénk vagy beszédes gyermekről van-e szó.

Tolmácsolás

Bizonyos esetekben tolmácsra van szükség, hogy a gyermek kihallgatása során a gyermekkel kommunikálni lehessen. A kihallgatást végző szakember speciálisan képzett, ami biztosítja, hogy az interjút ne befolyásolhassák személyes meggyőződések, attitűdök és a gyermek beszámolójára adott érzelmi reakciók. Egy hétköznapi tolmács ilyen jellegű képzettségnek és szaktudásnak feltehetőleg nincs birtokában.

A linköpingi Barnahus arra törekszik, hogy a tolmács fizikailag ne legyen jelen a kihallgatóhelyiségben. A tolmácsok ehelyett konferenciabeszélgetés útján vesznek részt a kihallgatáson. Ennek segítségével a tolmácsolás kevesebb eséllyel befolyásolja a gyermek beszámolóját a történeteiről. Fontos olyan tolmácsot választani, aki semmilyen módon nem kapcsolható a gyermekhez vagy a családhoz, így nem áll fenn annak a kockázata, hogy az interjút személyes kötődések befolyásolják. Ezért javasolt az ország másik, távolabbi részéből tolmácsot keresni, messze az áldozat közösségétől.

A linköpingi Barnahusban néhány becsületből elkövetett erőszakkal kapcsolatos esetről előfordult, hogy a tolmács megpróbálta befolyásolni a gyermeket, hogy ne beszéljen a történeteiről, illetve szándékosan félretolmácsolta a gyermek vallomását. A tolmácsolás helyességét úgy is lehet biztosítani, hogy a kihallgatás átíratának jóváhagyására egy másik tolmácsot kérnek fel. Bevált gyakorlat a tolmácsot előzetesen tájékoztatni arról, hogy munkáját egy második tolmács ellenőrizni fogja.

A Barnahus tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyermek nyelvi készségeit gondosan fel kell mérni. A gyermek ismeretei és az általa beszélt nyelvek szintje, amely elegendő például a gyermek óvodai interakciójához, nem feltétlenül elegendő ahhoz, hogy a gyermek részt vegyen egy törvényszéki kihallgatáson svéd nyelven.

A gyermek kihallgatása – Barnahus Stockholm

A stockholmi Barnahusban a gyermek kihallgatását rendőrség által foglalkoztatott alkalmazottak végzik. A gyermek kihallgatását végző munkatársnak célirányos egyetemi végzettséggel kell rendelkeznie a főként gyermekek és fiatalok bizonyítékon alapuló kihallgatásának módszertanára vonatkozóan. A képzés tantárgyai közé tartozik a fejlődési pszichológia és a speciális igényű gyermekekről szóló ismeretek is. A képzés során kitérnek az elméletre és a gyakorlatra is, és az ismeretek pár év alatt beépülnek a kihallgatást végző szakember munkájába. A képzés befejeztével folyamatos minőség-ellenőrzést, szakmai értékelést és ellenőrzési lehetőséget biztosítanak.

Kihallgatóhelyiség, Barnahus Stockholm

A gyermek kihallgatásának módszertana a Barnahusban bizonyítékon alapuló protokollokon nyugszik, ideértve a NICHD-protokollt is, és a Barnahusban folytatott bűnügyi nyomozás központi elemét képezi. A bűnügyi nyomozást a Barnahusban dolgozó legalább két rendőrségi munkatárs végzi. Legalább az egyik nyomozó képzett a gyermekek kihallgatásával kapcsolatban.

A gyermek kihallgatásához információkat kell gyűjteni azokról, akik tisztában vannak a gyermek adott fejlődési szakaszával és nyelvtudásával. Az interjú előtt beszélnek a Barnahusban dolgozó pszichológusokkal is. A Barnahus egyik pszichológusa megfigyeli az interjút, ha az interjú során esetleg további gyermekpszichológusi szaktudásra lenne szükség.

7. előírás: Orvosi vizsgálat

MI AZ ELŐÍRÁS?	7.1. Értékelés. A Barnahus területén a speciálisan képzett munkatársak rendszeresen írnak egészségügyi szakvéleményeket, illetve készítenek igazságügyi orvostani értékeléseket¹¹². 7.2. Kezelés. Az orvosi kezelést a Barnahus területén végzik (kivéve a sürgős, illetve a bonyolult, speciális kórházi beavatkozásokat igénylő eseteket járó- vagy fekvőbetegek részére). 7.3. A munkatársak. Az orvosi vizsgálatokat szakképzett munkatársak végzik, akik speciális képzésben részesültek a fizikai, szexuális és érzelmi bántalmazás és a gyermek elhanyagolása jeleinek felismerését illetően. 7.4. Az esetek áttekintése és tervezése. Az esetek áttekintésére és tervezésére szolgáló megbeszélések során megfelelő orvosi személyzet van jelen. 7.5. Tájékoztatás és a gyermek részvétele. A gyermekek és családtagjaik/gondviselőik megfelelő tájékoztatásban részesülnek a rendelkezésre álló és szükséges kezelésekről és hatással lehetnek azok időzítésére, helyszínére és a beavatkozások körülményeire.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Linkek a jogszabályokhoz: A gyermek véleményének megfelelő figyelembevétele Tájékoztatás A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog Segítségnyújtás és támogatás Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése Képzett szakemberek bevonása a pszichoszociális felmérésbe, a gyermek kihallgatásába és az orvosi vizsgálatokba / Képzések és eszközök Az (igazságügyi) orvostani vizsgálatok számát minimális szinten tartják Útmutatás: Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) hangsúlyozta, hogy a gyermekek és a nem bántalmazó gondviselők és más családtagok számára biztosítani kell a különböző áldozatsegítő intézkedéseket, beleértve az orvosi, mentálhigiénés, szociális és jogi szolgáltatásokat is. A CRC szintén támogatja az utánkövetést és a hosszú távú beavatkozásokat. Az áldozatsegítő intézkedéseket részvételen alapuló megközelítés alkalmazásával, indokolatlan késedelem nélkül kell meghatározni. Különös figyelmet kell fordítani a gyermek véleményének meghallgatására és megfelelő figyelembevételére (CRC 13. sz. általános megjegyzés¹¹³). A CRC továbbá hangsúlyozza az erőszak áldozatainak fizikai és pszichológiai felépülését elősegítő intézkedéseket, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat is. Az orvosi vizsgálat, a kezelés és adott esetben a speciális gyógykezelésre utalás szerves részét képezni a Barnahus által kínált szolgáltatásoknak, ami biztosítja az áldozatok egészséghez való jogát és gondoskodik az igazságügyi bizonyítékokról. (CRC 13. sz. általános megjegyzés¹¹⁴) Lásd még: az Európa Tanács Guidelines gyermekbarát egészségügyről szóló iránymutatásai¹¹⁵ (2011) IV.19 feje. Kutatás és tapasztalat: Egy adott gyermeknél egyszerre is előfordulhat a bántalmazás és az elhanyagolás többféle formája, amelyek közül néhányat csak orvosi vizsgálat révén lehet felfedezni. Így minden gyermek orvosi vizsgálata minden egyes esetben növeli a diagnózis pontosságát.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	Értékelés – A Barnahus területén rendszeresen írnak egészségügyi szakvéleményeket, illetve készítenek igazságügyi orvostani értékeléseket. Kezelés – Az orvosi kezelést indokolt esetben a Barnahus helyiségeiben végzik; – A Barnahus állandó kapcsolatban áll a helyi kórházzal, hogy a releváns eseteket átirányíthassa további vélemények kikérésére vagy kezelése elvégzésére, beleértve azokat a sürgős vagy bonyolult eseteket is, amelyek speciális, kórházi beavatkozásokat igényelnek járó- vagy fekvőbetegek részére, valamint hogy a kórházak is átirányíthassanak adott eseteket a szolgáltatáshoz.¹¹⁶

¹¹² Az igazságügyi orvostani vizsgálat egy vizsgálat, amely olyan sérülések nyomát keresi és olyan mintákat vesz, amelyek bizonyítékként felhasználhatók a rendőrségi nyomozás során vagy a bíróság előtt.

¹¹³ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹¹⁴ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹¹⁵ http://www.coe.int/t/dg3/health/Guidelines_on_child_friendly_health_care_English_version_.pdf

¹¹⁶ Az egészségügyi szakvéleményt sürgős kiadását igénylő körülmények közé tartoznak többek között a sürgős figyelmet igénylő fizikai és/vagy nemi szervi panaszok, a szexuális úton terjedő fertőzések szűrése és megelőzése, az öngyilkossági gondolatok felmérése, illetve ha

	Munkatársak – A Barnahusban az egészségügyi szakvélemény kiadását, illetve a kezelést a gyermek igényeinek megfelelően gyermekgyógyász, nőgyógyász, igazságügyi orvosszakértő vagy a bántalmazott és elhanyagolt gyermekek szükségletei vonatkozásában megfelelő végzettséggel rendelkező szakápoló végzi; – A munkatársak felkészültek az áldozat testén lévő sérülések és elváltozások fényképes dokumentálására; – A Barnahus munkatársai az általános és a nemiszerv-vizsgálatokat gyermekbarát berendezések segítségével (pl. a szexuális bántalmazás vizsgálatára szolgáló videokolposzkóp és egy jó minőségű fényképezőgép a fizikai bántalmazások esetére), magas fokú hozzáértéssel végzik. Ha a fenti berendezések nem állnak rendelkezésre, a gyermeket olyan szolgáltatáshoz irányítják, amely késedelem nélkül képes elvégezni a vizsgálatot. Az esetek áttekintése és tervezése – Az esetek áttekintése és megtervezése a kezdeti felmérés és az utókezelés áttekintésekor tartott megbeszélések során, orvosi személyzet jelenlétében történik. Tájékoztatás és a gyermek részvétele – A gyermeket és a gondviselőket megfelelően tájékoztatják a vizsgálatról és a rendelkezésre álló kezeléstről; – A Barnahus meghallgatja és megfelelő jelentőséget tulajdonít a gyermek véleményének a vizsgálatra és a kezelésre vonatkozóan.
--	---

Egészségügyi szakvélemény és kezelés – Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpont, Haarlem

Amikor a gyermeket a haarlemi Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpontba utalják, a csapat egy kezdeti tervezési megbeszélést tart, információmegosztás céljából. A csapat közösen eldönti, hogy szükség van-e egészségügyi szakvélemény beszerzésére. Az esetek túlnyomó többségében szükség van az egészségügyi szakvélemény beszerzésére a fizikai ártalom, az alultápláltság vagy a régi csonttörések azonosítása érdekében. Az egészségügyi szakvélemény beszerzése azonban gyakran jó hatással van a gyermek és a szülők/gondviselők mentális jólétére is. A gyermeknek fontos, hogy egy orvostól hallja, hogy a teste rendben van, és hogy bármilyen potenciális fizikai sérülése kezelhető. Hatalmas megkönnyebbülés lehet a gyermeknek és szüleinek/gondviselőiknek, ha egy orvos erősíti meg őket abban, hogy a gyermek nem kapott el semmilyen nemi úton terjedő betegséget, nem lett terhes és nem szenvedett tartós fizikai sérüléseket.

A Gyermek- és Ifjúsági Traumaközpontnak otthont adó kórházban három, a gyermekbántalmazás és elhanyagolás eseteire speciálisan képzett gyermekorvos is rendelkezik megfelelő végzettséggel egészségügyi szakvélemény írására. Ezek az orvosok a központban hetente két délután vannak jelen. Az egészségügyi szakvélemény elkészítését délutánra lehet ütemezni, amikor a gyermekorvosok helyben elérhetők, illetve vészhelyzet esetén a gyermekorvosokat be lehet hívni a vonatkozó szakvélemény kiadására. A központban egy gyermekgyógyászati szakápoló mindig jelen van.

Az egészségügyi szakvéleményt az egyik gyermekorvos és a gyermekgyógyászati szakápoló közösen készíti el. Az orvosok és a szakápolók speciális képzésben részesültek, rendszeresen tanfolyamokon és konferenciákon vesznek részt, és hozzáférésük van a témában publikált legújabb kutatásokhoz és szakirodalomhoz.

A gyermekorvos és a szakápoló hozzáférhet a gyermekbarát vizsgálatok elvégzéséhez szükséges berendezésekhez. A szexuális bántalmazás feltárását szolgáló videokolposzkópos vizsgálat a kórház

sürgősségi fogamzásgátlásra van szükség. Bizonyos helyeken a szolgáltatás szuicid gondolatok felmérését is végzi. Ha magas az öngyilkosság kockázata, a gyermeket egy pszichiátriai osztályra utalják.

Orvosi vizsgáló, MDCK Haarlem

és a gyermekbántalmazás eseteinek felmérésére szakosodott radiológusokból álló, magasan képzett szakorvosi team áll rendelkezésre.

Orvosi vizsgálat és kezelés – Barnahus Linköping

A linköpingi Barnahus egy teljesen felszerelt orvosi vizsgálóval és egy videokolposzkóppal rendelkezik. Olyan esetekben, amikor orvosi vizsgálatra van szükség, a vizsgálat mindig a Barnahusban történik. A vérvétel és a röntgenvizsgálat a kórházakban történik.

Az orvosi vizsgálatokat az ügyeletes gyermekorvos, és gyakran egy törvényszéki orvos végzi. Ha a gyermek nemi szerveinek vizsgálatára van szükség, a vizsgálatot általában a gyermekgyógyászati urológiai, neurológiai és bélrendszeri osztály egyik szakápolója a gyermekorvossal szorosan együttműködve végzi, akik szaktudásukkal és tapasztalataikkal segíti a gyermeket a vizsgálat során. A gyermekorvos többnyire mindig ugyanaz a szakember, aki a szexuális bántalmazás esetén folytatott vizsgálatok területén már nagy tapasztalattal és szakértelemmel rendelkezik. Amennyiben pubertáskorú gyermek szexuális bántalmazásának gyanúja merül fel, a vizsgálatokat mindig a nőgyógyászati klinika egyik nőgyógyásza végzi.

nőgyógyászati osztályán végezhető el, ahol a központ is található. A régi és az új csonttörések felismeréséhez a kórház radiológiai osztállyal is rendelkezik. Adott esetben a Holland Törvényszéki Intézet (Netherlands Forensic Institute, NFI) gyermekek/serdülők igazságügyi vizsgálatára specializálódott törvényszéki orvosa egy órán belül megjelenik a központban, és az igazságügyi orvostani vizsgálatok környezetére vonatkozó hatályos jogszabályoknak megfelelően speciálisan kialakított helyiségben elvégzi az igazságügyi orvostani vizsgálatot.

Szakorvosi ellátást a kórházban biztosítanak. Szükség esetén a gyermeket az Amsterdam Medical Centerbe, egy egyetemi kórházba szállítják, amely 15 perc alatt

megközelíthető. A kórházban gyermekszakorvosokból

Orvosi vizsgáló, Barnahus Linköping

Az orvosi vizsgálatokat többnyire a gyermek kihallgatásának napján végzik, a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele, valamint a gyermekvédelem és a kockázatértékelés szempontjából megfelelő előkészítés biztosítása mellett. Sürgős esetekben az orvosi vizsgálatot ugyanazon a napon végzik, amikor a Barnahus értesül az esetről.

A Barnahus esetkezelése során fontos a gyermekorvosok szaktudása, akik jelen vannak a közös konzultációs megbeszéléseken, ahol az eseteket megtervezik és áttekintik. Ez a rutin a kórház gyermekorvosai változó beosztásának köszönhetően tartható fenn, amelynek összeállításakor a Barnahusbeli feladataikat rendszeresen figyelembe veszik és beépítik. A kórház minden osztályán létrehozták a régió egészségügyi ellátórendszerének Gyermekvédelmi Csatát, amely segíti a gyermekbántalmazásról szóló információk terjesztését az egészségügyi dolgozók körében.

8. előírás: Terápiás szolgáltatások

MI AZ ELŐÍRÁS?	8.1. Értékelés és kezelés¹¹⁷. Az értékelések és kezelés a Barnahusba irányított kiskorú sértettek és tanúk számára automatikusan rendelkezésre állnak. 8.2. A munkatársak. A mentálhigiénés szolgáltatásokat és kezeléseket speciálisan képzett szakemberek biztosítják. 8.3. Tájékoztatás és a gyermek részvétele. A gyermekek és családtagjaik/gondviselőik megfelelő tájékoztatásban részesülnek a rendelkezésre álló kezelésekről és hatással lehetnek azok időzítésére, helyszínére és a beavatkozások körülményeire. 8.4. Lelki segélyszolgálat. A Barnahus átlátható szervezeti felépítéssel és állandó munkatársakkal rendelkezik, akik szükség esetén válságtámogatást nyújtanak a gyermek és a nem bántalmazó családtagok/gondviselők számára.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Nemzetközi és európai jogi kötelezettségek: Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének (UNCRC) 39. cikke előírja, hogy a „részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést arra, hogy az elhanyagolás, a kizsákmányolás és a durva bánásmód [...] bármely más formájának [...] áldozatává vált bármely gyermek testi és szellemi rehabilitációját és a társadalomba való beilleszkedését megkönnyítsék”. Linkek a jogszabályokhoz: A gyermek véleményének megfelelő figyelembevétele Tájékoztatás A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog Segítségnyújtás és támogatás Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése Képzett szakemberek bevonása a pszichoszociális felmérésbe, a gyermek kihallgatásába és az orvosi vizsgálatokba / Képzés és eszközök Útmutatás: Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) hangsúlyozta, hogy a gyermekek és a nem bántalmazó gondviselők és más családtagok számára biztosítani kell a különböző áldozatsegítő intézkedéseket, beleértve az orvosi, mentálhigiénés, szociális és jogi szolgáltatásokat is. A CRC szintén támogatja az utánkövetést és a hosszú távú beavatkozásokat. Az áldozatsegítő intézkedéseket részvételen alapuló megközelítés alkalmazásával, indokolatlan késedelem nélkül kell meghatározni. Különös figyelmet kell fordítani a gyermek véleményének meghallgatására és megfelelő figyelembevételére (CRC 13. sz. általános megjegyzés¹¹⁸). A CRC azt is megerősítette, hogy a kezelés egy a sok szükséges szolgáltatás közül, amely megkönnyíti az erőszakot megtapasztalt gyermekek „testi és lelki rehabilitációját és a társadalomba való visszailleszkedését”. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye 39. cikke szerint az ilyen rehabilitációnak „a gyermek egészségét, önbecsülését és emberi méltóságát fejlesztő körülmények között kell történnie”. Különös figyelmet kell fordítani a gyermek véleményének meghallgatására és megfelelő figyelembevételére. A CRC hangsúlyozza továbbá, hogy a szolgáltatásokban a nem bántalmazó családtagoknak is részesülniük kell (CRC 13. sz. általános megjegyzés¹¹⁹). Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai¹²⁰ (2011) V.J. fej.; A gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás¹²¹ (2011) IV.B, V.E.1-3 fej. és európai uniós vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára¹²², 1. és 6. alapelv. Kutatás és tapasztalat: A gyermek és szükség esetén a nem bántalmazó családtagok/gondviselők számára nyújtott hatékony kezelések minimálisan csökkenthetik a gyermek traumájának negatív társadalmi, érzelmi és fejlődési hatásait. Az indokolatlan késedelem elkerülése a hatékony kezelés biztosításának központi eleme, ezért a kezelést igénylő gyermekeket és nem bántalmazó családtagokat/gondviselőket a lehető leghamarabb terápiás/mentálhigiénés szolgáltatásokban kell részesíteni.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ	Értékelés és kezelés – A Barnahusban rutinszerűen végeznek mentálhigiénés értékelést validált eszközök és kérdőívek alapján, amely a bizonyítékon alapuló és az átélt traumára épülő kezelési terv kidolgozásának alapja;

¹¹⁷ Az igények meghatározása és a kezelési terv megfogalmazása az adott eset sajátosságaitól függően változhat.

¹¹⁸ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹¹⁹ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹²⁰¹²⁰ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

¹²¹ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

¹²² http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	– A kezelés igazodik a gyermek sajátos jellemzőihez, többek között az életkorához, fejlettségéhez, nyelvi, kognitív és társadalmi szintjéhez, kulturális háttéréhez és érzelmi állapotához; – Az első hivatalos terápiás foglalkozás a gyermek kihallgatását követően a lehető leghamarabb elkezdődik, hogy megakadályozzák a gyermek elbeszélésének torzulását és elkerüljék az indokolatlan késedelmet. Ha sürgős beavatkozásokra van szükség, igazságügyi szempontból érzékeny kezelést ajánlanak¹²³; – Szükség esetén a gyermekek rövid és hosszú távú kezelésben részesülnek. Ha a Barnahus nem kínál hosszú távú kezeléseket, a gyermeket egy másik terápiás/mentálhigiénés szolgáltatáshoz irányítják, amely hosszú távú kezelést biztosít; – Az értékelésnek és a kezelésnek soha nem feltétele az áldozat bünygi nyomozásban, büntetőeljárársban vagy tárgyalás során tanúsított együttműködési szándéka. Munkatársak – A mentálhigiénés szolgáltatásokat nyújtó munkatársak speciális képzésben részesültek az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak értékelése és kezelése terén; – A munkatársaknak rendszeresen lehetőségük van képzéseken, valamint iránymutatást, felügyeletet és tanácsadást célzó foglalkozásokon részt venni. Tájékoztatás és a gyermek részvétele – A gyermeket és a nem bántalmazó szülőket/gondviselőket rutinszerűen tájékoztatják a rendelkezésükre álló kezelésekről; – A gyermeknek és a nem bántalmazó szülőnek/gondviselőnek lehetőségük van befolyásolni a tervezett kezelést, beleértve annak időzítését, helyét és menetét; – A tájékoztatás és a kezelés a gyermek és a családtagjai/gondviselői által beszélt nyelven érhető el; – Különös erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy az áldozatsegítő intézkedések megfeleljenek a különleges szükségleteknek, beleértve a fogyatékkal élő gyermekek igényeit. Lelki segélyszolgálat – A Barnahus átlátható szervezeti felépítéssel és a válságtámogatási szolgáltatások terén jártas, állandó, képzett munkatársakkal rendelkezik. – A Barnahusban rendszeresen kínálnak válságtámogatást minden gyermeknek és nem bántalmazó családtagnak/gondviselőnek, aki ezt igényli.
FORRÁSOK	MEGJEGYZENDŐ: Az itt szereplő eszközök csak példák, nem pedig az empirikusan validált értékelési és kezelési módszerek teljes felsorolása. Minden szolgáltatnak alaposan meg kell válogatnia a munkája során alkalmazott erőforrásokat, és gondoskodnia kell ezek megfelelő fordításáról és standardizálásáról a saját országuk kontextusában. <i>Felmérés</i> UCLA PTSD indexe a DSM-IV-hez (gyermek és felnőtt verzió)¹²⁴, Beck Youth Inventory (Beck Ifjúsági Leltár, BYI)¹²⁵, gyermek multidimenzionális szorongáskála (MASC)¹²⁶, gyermek depresszió-leltár (CDI)¹²⁷, depresszió-, szorongás-, stresszskálák (DASS)¹²⁸, szorongás-zavar interjúütemterv a DSM-IV gyermek verziójához (ADIS-IV-Child)¹²⁹ és a klinikailag adminisztrált PTSD skála (CAPS)¹³⁰; traumatünet-kérdőív gyermekeknek¹³¹, traumatünet-kérdőív fiatalabb gyermekeknek¹³² és traumatünet-leltár 16 évnél idősebb serdülőknek¹³³; gyermek viselkedés-kérdőív (CBCL)¹³⁴. Lásd még: www.cebc4cw.org <i>Kezelés:</i> Traumafókuszú kognitív viselkedésterápia (Trauma Focused Cognitive Behavioral Therapy)¹³⁵ (TFCBT), kognitív feldolgozásterápia (Cognitive Processing Therapy)¹³⁶ (CPT), kognitív viselkedésterápia

¹²³ Ez akkor fordul elő, ha például a bírósági eljárások még folyamatban vannak, és a gyermeket tanúként beidézik, amire bizonyos európai országokban szükség van.

¹²⁴ Pynoos, R., Rodriguez, N., Steinberg, A., Stuber, M. és Frederick, C. (1998). *The UCLA PTSD reaction index for DSM IV (Revision 1)* [Az UCLA PTSD reakcióindexe a DSM IV-hez (1. módosítás)]. Los Angeles: UCLA Trauma Psychiatry Program [Trauma Pszichiátriai Program].

¹²⁵ Beck, J. S., Beck, A. T. and Jolly, J. (2001). *Beck Youth Inventories of Emotional and Social Impairment manual* (Beck – Ifjúsági leltár az érzelmi és szociális károsodásról – kézikönyv). San Antonio: Psychological Corporation.

¹²⁶ March, J. S. (1997). *Multidimensional Anxiety Scale for Children: Technical Manual (Többdimenziós szorongáskála gyermekeknek – Kézikönyv). Technical manual*. Toronto, ON: Multi-Health Systems.

¹²⁷ Kovacs, M. (1992). *Children's Depression Inventory*. Toronto, ON: Multi-Health Systems.

¹²⁸ Loviband S. H. and Loviband P. F. (1995). *Manual for the Depression Anxiety Stress Scales* (2nd edition) [depresszió-, szorongás-, stresszskálákhoz, 2. kiadás]. Sydney: Psychological Foundation [Pszichológiai Alapítvány].

¹²⁹ Silverman W. K. and Albano, A. M. (1996). *Anxiety Disorders Interview Schedule for DSM-IV Child Version (Szorongás Zavar Interjú Ütemterv a DSM-IV Gyermek verziójához)* (ADIS-IV-Child). New York: Oxford University Press.

¹³⁰ Blake, DD, Weathers, FW, Nagy LM, Kaloupek D, Klauminzer G, Charney DS, Keane TM, and Buckley TC. (2000). *Clinician-Administered PTSD Scale (CAPS) Instruction Manual*. Boston, MA: National Center for PTSD.

¹³¹ See <http://www.johnbriere.com/tsc.htm>

¹³² See <http://www.johnbriere.com/tscyc.htm>

¹³³ See <http://www.johnbriere.com/tsi.htm>

¹³⁴ Achenbach, T.M., & Rescorla, L.A. (2000). *Manual for the ASEBA Preschool forms and Profiles*. Burlington, VT: University of Vermont Department of Psychiatry.; Achenbach, T.M., & Rescorla, L. A. (2001). *Manual for the ASEBA School-Age Forms and Profiles*. Burlington, VT: University of Vermont, Research Center for Children, Youth, and Families.

¹³⁵ Lásd pl.: <https://tfcbt.musc.edu/>

¹³⁶ Lásd pl.: <https://cpt.musc.edu/>

(Cognitive Behavioral Therapy) ¹³⁷ (CBT), szemmozgásos deszenzitizálás és élményátstrukturálás (Eye Movement Desensitization and Reprocessing) terápia ¹³⁸ (EMDR).
--

Áldozatsegítés – Barnahus Island

Támogató szolgáltatások

Miután a gyermekkel a feltáró interjút lefolytatták vagy a bírósági tárgyalás során kihallgatták, a Barnahus csapata eldönti, hogy a gyermeknek van-e szüksége további szolgáltatásokra (pl. orvosi vizsgálatra vagy terápiás szolgáltatásokra) a Barnahusban. Ha gyermek bántalmazásról számol be, mindig ajánlanak terápiás szolgáltatásokat. A gyermeket egy olyan terapeutához irányítják, aki a gyermek értékelése után megfelelő kezelésben és utókezelésben részesíti őt. A Barnahus terapeutái mind mentálhigiénés szakemberek, akik jártasak a traumaközpontú terápiában.

Az ország törvényei szerint a 15 évnél idősebb gyermek kihallgatását nem kötelező a Barnahusban elvégezni. Egyes 15-18 éves serdülők a rendőrségen tesznek vallomást. Mindazonáltal jogosultak a Barnahus terápiás szolgáltatásainak igénybe vételére, valamint az orvosi vizsgálatra, ha ezt hasznosnak vagy szükségesnek ítélik meg.

A Barnahus terapeutái a gyermekvédelmi szakszolgálattal, valamint számos más, kezelést szolgáltató intézettel működnek együtt, köztük az Országos Egyetemi Kórház Gyerme- és Ifjúsági Pszichiátriai Osztályával, valamint gyermekek és serdülők esetében az Állami Ifjúságértékelő Központtal (State Assessment Centre for Youth).

A gyermekvédelmi szakszolgálatok egyik munkatársa koordinálja a multidiszciplináris csapatot, amely folyamatos támogatást és utánkövetést biztosít a gyermeknek és családjának/gondviselőjének/gondviselőinek. A Barnahus munkatársai felelősek a gyermeknek nyújtott kezelésekről és a nem bántalmazó szülőknek/gondviselőknél legfeljebb három alkalommal nyújtott foglalkozásokért. Ez rendszeres kommunikációt igényel a gyermekvédelmi szakszolgálatok munkatársaival. A közös munka révén nyílik lehetőség együttműködésre a gyermekvédelmi szakszolgálat munkatársaival, ami biztosítja a Barnahus szolgáltatásaiban részesülő gyermekek és családtagok jólétét.

Felmérés

A kezelési igények felmérése az első lépés a kezelési és a pszchoeducációs terv meghatározásához. Ha a gyermeknek további kezelésre van szüksége, bizonyítékon alapuló traumaközpontú kezelésben lehet őt részesíteni.

Az első három terápiás foglalkozás a felmérésről és a pszchoeducációról¹³⁹ szól. A felmérés a kezelés egyik alapvető része. Felmérés nélkül az adott gyermek kezelési igényei nem állapíthatók meg. A

¹³⁷ Lásd pl.: <http://www.nacbt.org/>

¹³⁸ Lásd pl.: <http://www.emdr.com/>

¹³⁹ A leggyakrabban használt felmérési eszközök a következők: Pynoos, R., Rodriguez, N., Steinberg, A., Stuber, M. és Frederick, C. (1998). *The UCLA PTSD reaction index for DSM IV (Revision 1)* [Az UCLA PTSD reakcióindexe a DSM IV-hez (1. módosítás)]. Los Angeles: UCLA Trauma Psychiatry Program (Trauma Pszichiátriai Program); Beck, J. S., Beck, A. T. og Jolly, J. (2001). *Beck Youth Inventories of Emotional and Social Impairment manual* (Beck – Ifjúsági leltár az érzelmi és szociális károsodásról – kézikönyv). San Antonio: Psychological Corporation; March, J. S. (1997). *Multidimensional Anxiety Scale for Children: Technical Manual* (Többdimenziós szorongáskészle gyermekeknek – Kézikönyv). *Technical manual*. Toronto, ON: Multi-Health Systems; Kovacs, M. (1992). *Children's Depression Inventory*.

kezelés egyik fontos célja megismerni a traumás expozíció történetét és azonosítani a poszttraumás stressz szindróma tüneteit.

Óvodás korú és a 7 évesnél fiatalabb gyermekek esetében a gyermek tüneteivel és viselkedésével kapcsolatban javasolt konzultálni a gondviselővel. A fiatalabb gyermekeknél a tünetek közé a gyermek alvási szokásaiban, hangulatában, étvágyában és viselkedésében bekövetkezett változások tartoznak. A 8 évesnél idősebb gyermekek általában önértékelő kérdőíveket töltenek ki vagy strukturált klinikai interjúkon vesznek részt.

Kezelés

A felmérést követően egyéni kezelési tervet határoznak meg, amely a Barnahus folyamatos szolgáltatásnyújtásának alapjául szolgál. Ha a gyermek a főváros térségén kívül lakik, az utánkövetési szolgáltatásokat a gyermek otthoni közösségében nyújtják a kezelési tervnek megfelelően. A Barnahus terapeutája bizonyítékon alapuló kezelést alkalmaz, például traumafókuszú kognitív viselkedésterápiát (Trauma Focused Cognitive Behavioral Therapy, TFCBT), kognitív feldolgozásterápiát (Cognitive Processing Therapy, CPT), kognitív viselkedésterápiát (Cognitive Behavioral Therapy, CBT), és bizonyos esetekben szemmozgásos deszenzitizálás és élményátstrukturálás terápiát (Eye Movement Desensitization and Reprocessing, EMDR).

Toronto, ON: Multi-Health Systems; Loviband S.H., og Loviband P.F. (1995). *Manual for the Depression Anxiety Stress Scales* (2nd edition) (Kézikönyv a depresszió-, szorongás-, stresszskálákhoz. *Sydney: Psychological Foundation (Pszichológiai Alapítvány)*); Silverman W. K., & Albano, A. M. (1996). *Anxiety Disorders Interview Schedule for DSM-IV Child Version* (Szorongás Zavar Interjú Ütemterv a DSM-IV Gyermekek verziójához) (ADIS-IV-Child). New York: Oxford University Press; Blake, DD, Weathers, FW, Nagy LM, Kaloupek D, Klauminzer G, Charney DS, Keane TM és Buckley TC. (2000). *Clinician-Administered PTSD Scale (CAPS) Instruction Manual*. Boston, MA: National Center for PTSD.

Kezelőszoba, Barnahus Island

Óvodás korú gyermekek esetén a gyermek és a nem bántalmazó szülők/gondviselő kezelése pszchoeducáció formájában történik. A Barnahus játékerápiás szobájában a kezelést nyújtó szakemberek különböző tevékenységeket folytatnak a gyermekkel, például ösztönzik, hogy a játékokat használva mondja el a történetét vagy fejezze ki az érzelmeit. Ezt a módszert főként kisebb gyermekeknél alkalmazzák. A játékerápia során különféle anyagokat használnak, mint például különböző figurákkal teli homokterápiás dobozt, fából készült babaházat, fából készült bútorokkal és családfigurákkal, állatfigurákat, gyurmát, festéket és ecseteket vagy kézműves anyagokat.

Családterápiát olyan esetekben alkalmaznak, amikor a családok válságon mennek keresztül és azonnali támogatásra van szükségük. A Barnahusban a családterápia elsősorban a család szükségleteinek felmérésére és az előttük álló problémák feltárására szolgál. A családokat szükség esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatokhoz irányítják további családterápiás foglalkozásokra.

A Barnahus kidolgozott egy önbizalom-növelő kurzust is, amely segíti a tizenéveseket önbecsülésük fejlesztésében. A kurzust a tinédzserek a traumaközpontú kezelés után végzik el, ha még mindig alacsony önbecsülés tüneteit mutatják.

Munkatársak

A Barnahus összes terapeutája, illetve a gyermekek kihallgatás átvégző szakemberek felsőfokú végzettséggel (pl. a pszichológia, szociális munka, családterápia, kriminológia és pedagógia területén szerzett mesterdiplomával) rendelkeznek. Mindannyian képzettek a különböző kezelési beavatkozásokban és munkájukat a területen nagy tapasztalattal rendelkező pszichológusok rendszeresen felügyelik.

Rövid és hosszú távú támogatás biztosítása a bántalmazás kiskorú áldozatainak – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ legfőbb feladata támogatást nyújtani a traumatikus élményeket elszenvedett gyermekeknek. A központ a közegészségügyi rendszer részeként működik, így hozzáférhető minden gyermek számára, a család pénzügyi helyzetétől függetlenül. Az alapvető egészségbiztosítás Horvátországban kötelező, és az állam finanszírozza.

Támogatási lehetőségek

Az egyéni kezelési terveket a központban végzett multidiszciplináris értékelés alapján állítják össze. A kezelési terv figyelembe veszi az olyan körülményeket, mint a gyermek mentális és fizikai jóléte, a gyermek támogató hálózatának státusza és kapacitása, a gyermek lakóhelye és a folyamatban lévő bírósági eljárások. Igényeiktől függően a gyermek és a gyermek családja rövid vagy hosszú távú támogatásban részesülhet.

A központ támogatja a gyermeket és a családot tájékoztatással, válságtámogatással és különböző kezelésekkel, beleértve a tanácsadást, a bizonyítékon alapuló és az átélt traumára épülő pszichoterápiát, a beszédterápiát vagy a gyógyszeres kezelést. Ha a gyermek nem tud a központba járni kezelésekre, például az otthonától való távolság miatt, akkor a csoport javaslatokat tesz a gyermek lakóhelyéhez közeli alternatív kezelésre vonatkozóan. A gyermeket és a családot tájékoztatják a rendelkezésre álló kezelési szolgáltatásokról, akik befolyásolhatják e szolgáltatások időzítését és formáját.

A központ által nyújtott terápiás támogatás a bizonyítékon alapuló, az átélt traumára épülő terápián alapul.¹⁴⁰ A központ szakemberei jártasak a különböző pszichoterápiás módszerek alkalmazásában és széles körű lehetőségeket kínálnak az ügyfeleknek, amelyek biztosítják a család különleges igényeinek kielégítését¹⁴¹.

A terápia jellemzően a gyermek kihallgatása után kezdődik, hogy a gyermek tanúvallomását ne befolyásolja. Ha a bírósági eljárás még folyamatban van, és a gyermek várhatóan tanúskodni fog, a kezelést igazságügyi szempontból érzékeny módon végzik.

A nem bántalmazó szülő/gondviselő támogatása

A gyermek áldozatok és a bántalmazások tanúinak gyógyítási folyamatában szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy a nem bántalmazó gondviselő támogatása a gyermek gyógyulásának egyik

¹⁴⁰ A kezelési lehetőségekről bővebben lásd pl.: http://www.nctsn.org/nctsn_assets/pdfs/CCG_Book.pdf.

¹⁴¹ A terápiás háttérüktől függően a központ munkatársai a következő elméletek alapján is nyújtanak kezelést: játékterápia, kognitív viselkedésterápia, gestalt-terápia, pszichoanalízis, tranzakcióanalízis, szisztémás terápia és integratív terápia.

legfontosabb előfeltétele. A gyermekek ha megpróbálnak beszélni a bántalmazásról, gyakran szembesülnek nemtörődomséggel, az átéltek elbagatellizálásával, hitetlenséggel, azzal, hogy őket hibáztatják a történekekért vagy hogy arra kényszerítik őket, hogy a bántalmazást tagadják le. A nem bántalmazó szülő/gondviselő magatartása a nem megfelelő támogatástól az érzelmileg elhanyagoló vagy bántalmazó viselkedésig sokféle lehet.

A szülő/gondviselő a gyermek támogatásában mutatott korlátozott képessége néha összefüggésben lehet a régóta fennálló problémás személyes vagy családi mintákkal. Ugyanakkor előfordulhat, hogy ez csupán az új valóság elfogadásával járó érzelmi folyamatok átmeneti hatása. A szülőkre/gondviselőkre érzelmileg mély hatást gyakorolhat a bűntudat, a bánat, a jövőtől való félelem vagy az elkövető, saját maguk vagy a gyermek ellen táplált harag. A szülőknél/gondviselőknél is torzult kép alakulhat ki a helyzetről a bántalmazásról meglévő a téves elképzelések, vagy a gyermek és a bántalmazó szülő/gondviselő közötti választási kényszerből eredő belső konfliktusok miatt. Emellett nehézséget okozhat a gyermek gondozása vagy a megbirkózás a gyermek érzelmi jólétében és viselkedésében bekövetkező változásokkal, amelyeket az erőszak elszívása vagy látványa okozott.

Ha a szülő vagy a gondviselő tisztába kerül védelmi szerepével és kialakulnak az érzelmi distressz leküzdéséhez, valamint a gyermek támogatásához szükséges készségei, lehetségessé válik, hogy nem bántalmazó szülőből/gondviselőből támogató szülővé/gondviselővé váljon.

A traumafókuszú kognitív viselkedésterápia modell használatakor a nem bántalmazó szülő/gondviselő és más családtagok, például testvérek is részt vehetnek a gyermek kezelésében (további információkért lásd a következő részt). Alapvető pszichoedukációt, egyéni tanácsadást, egyéni terápiát vagy csoporttámogatást is nyújthatnak.

Ha a szülő/gondviselő igényei túlmutatnak a támogatási formák és a terápiák által nyújtott lehetőségeken, általában egyéni terápiában részesítik őket. Ez akkor fordulhat elő, ha egy személyesen átélt bántalmazást még nem dolgoztak fel, vagy a szülői kapacitásukban régóta korlátozottak.¹⁴²

Traumafókuszú kognitív viselkedésterápia (TF-CBT)

A TF-CBT bizonyítékon alapuló kezelési megközelítés, amely bizonyítottan segít a gyermekek és gondviselőik számára leküzdni a traumával kapcsolatos nehézségeket.¹⁴³ Ennek a modellnek a fő célja csökkenteni a traumával összefüggő érzelmi és viselkedési nehézségeket, segíteni a gyermeknek és a családnak feldolgozni a traumatikus élményt és elősegíteni a gyermek természetes fejlődését.

A TF-CBT sikeresnek bizonyult a 3 és 18 év közötti gyermekek és serdülők esetében, akik jelentős, traumatikus életeseményekből fakadó érzelmi problémákkal küzdenek. Ide tartoznak például a poszttraumás stressz szindróma, a félelem, a szorongás vagy a depresszió tünetei is. A kezelés szülői

¹⁴² A nem bántalmazó gondviselő szükségleteiről és a traumafókuszú kognitív viselkedésterápia (TF-CBT) alkalmazása utáni támogatásukról szóló további információ a következő könyvben található: Deblinger, E., & Heflin, A. H. (1996). *Treating sexually abused children and their non-offending parents: a cognitive behavioural approach* (A szexuálisan bántalmazott gyermekek és a nem bántalmazó szülők kezelése: kognitív viselkedésterápiás megközelítés). Sage Publications, Inc.

¹⁴³ A TF-CBT-re vonatkozó részletes információkért lásd: see: <https://www.childwelfare.gov/pubPDFs/trauma.pdf>, http://www.nctsn.org/nctsn_assets/pdfs/TF-CBT_Implementation_Manual.pdf, <https://tfcbt.musc.edu/> (webalapú tanfolyam), Cohen, J. A., Mannarino, A. P., & Deblinger, E. (szerk.). (2012). *Trauma-focused CBT for children and adolescents: Treatment applications* (Traumafókuszú CBT gyermekek és serdülők számára – Kezelési alkalmazások). Guilford Press.

részvétellel vagy anélkül, sokféle környezetben, például a szülői otthonban, nevelőszülőknél, rokonsági gondozásban, vagy nevelőotthonban, valamint különböző kulturális háttérrel rendelkező gyermekekkel zajlik.

A terápiás munka forrásai

A központ terápiás munkájának legfontosabb forrásai a központ saját tudományos könyvtára és az elismert szakemberek által nyújtott online képzések. Ezek teszik lehetővé a központ munkatársai számára, hogy értesülhessenek a bántalmazásokról és az elhanyagolásról, valamint a gyermekekkel és családokkal folytatott terápiás munkával kapcsolatos legújabb fejleményekről és kutatásokról.

A gyermekkel végzett terápiás munka teret hagy a kreativitásnak, még egy adott modell, például a TF-CBT követése esetén is. Például a központ terápiás munkafüzeteit és munkalapokat, terápiás mesekönyveket, ceruzákat vagy festékeket, örökmozgó homokot (kinetic sand), apró tárgyakkal és figurákkal teli homokozótálat, babákat, babaházakat és számos más kreatív anyagot, például varázspálcát és közlekedési lámpákat használ.

Terápiás foglalkozás, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A központ számos prospektust és szórólapot is kiadott. A pszichoedukációs foglalkozások során a szülőt/gondviselőt gyakran túlterheli az érzelmi distressz és/vagy a rengeteg új információ. Ezért előfordulhat, hogy nehezen tudják csak megérteni vagy felidézni a szakember által elmondottakat. Az írásos anyagok által akkor férhetnek hozzá az információkhoz, amikor már készen állnak annak befogadására, illetve ha később egy konkrét információt felidézniük.¹⁴⁴

Lehetőségek és kihívások

A központnak gyakran meg kell felelnie annak a kihívásnak, hogy időben reagáljon a gyermek szükségleteire anélkül, hogy befolyásolná a gyermek tanúvallomását. A horvát bírósági eljárások néha évekig is eltarthatnak. A bizonyítékok azonban azt mutatják, hogy az azonnali segítségnyújtás

¹⁴⁴ A leggyakrabban használt anyagok a szexuálisan bántalmazott (<http://www.poliklinika-djeca.hr/english/publications/its-happened-what-now%E2%80%A6/>), a családon belüli erőszak tanújává vált (<http://www.poliklinika-djeca.hr/english/publications/whitnassing-family-violence/>) vagy bármilyen traumát elszenvedett (<http://www.poliklinika-djeca.hr/english/publications/the-child-and-trauma/>) gyermekeknek nyújtanak támogatást.

csökkenti a trauma hosszú távú következményeinek kockázatát és súlyosságát. A központ ezt a dilemmát úgy oldja meg, hogy a kezelést igazságügyi szempontból érzékeny módon végzi, feltéve, ha a bírósági eljárás még folyamatban van, és a gyermek várhatóan tanúskodni fog. A gyermeket fel lehet erre készíteni olyan készségek – például relaxációs és stresszkezelési készségek, érzelmi kifejezőkészség, moduláció és kognitív alkalmazkodóképesség – megtanításával, amelyek segítenek neki megbirkózni a helyzettel. Mindaddig, amíg a bírósági eljárás folyamatban van, a traumás események feldolgozását el kell halasztani.

A központ fontos szerepet játszik a gyermek szociális támogató hálózatának megerősítésében. Ha azonban a nem bántalmazó szülő nem támogató, a terapeuta a közös munka során könnyen érezhet haragot iránta, amiért nem támogatja a segítségre szoruló gyermekét. Fennáll a veszélye annak is, hogy a terapeuta kísértést érez bizonyos szülői szerepkörök betöltésére. Ennek megakadályozása érdekében fontos, hogy a terapeuta tisztában legyen a reakcióival és munkáját rendszeres szupervízió mellett végezze.

Esettanulmány a zágrábi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központból

Mariát, miután beszélt az őt ért szexuális bántalmazásról, édesanyja kísérte el a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központba. Maria a TV-ben látta egy gyermek segélyvonal reklámját, és ez készítette arra, hogy elmondja az anyjának az őt ért bántalmazást. Apja már 5 éves korában meghalt. Két évvel később az anyja újra férjhez ment, a bántalmazások nem sokkal ezután kezdődtek. Maria most 12 éves. Az édesanyját sokkolta, amit Maria elmondott neki. Érzelmi distressz hatása alatt volt és bűntudatot érzett, de támogatóként viselkedett és hitt a lányának.

A multidiszciplináris értékelés és a gyermek kihallgatása során a pszichológus által összegyűjtött információk megerősítették, hogy Mariát a mostohaapja szexuálisan bántalmazta. Mariát poszttraumás stressz szindrómával diagnosztizálták. Az ezzel járó koncentrációs nehézségek, motivátlanság és szorongás miatt problémái voltak az iskolában, ami többek között tanulási nehézségeket és a társaival kialakult kapcsolatának megromlását eredményezte.

Az értékelést követően a csapat pszichoterápiát javasolt, valamint indítványozta egy szociálpedagógus bevonását, aki segíthet a tanulási nehézségek leküzdésében és a társas kapcsolatok helyreállításában. A pszichológus a TF-CBT modellre épülő pszichoterápiát kezdeményezett. Mivel Maria várhatóan bírósági tanúvallomást tesz, a kezelést igazságügyi szempontból érzékeny módon végezték.

Mariát tájékoztatták a szexuális bántalmazásról, a gyakori tévhitekről és a leggyakoribb érzelmi és viselkedésbeli reakciókról. Maria rájött, hogy nehézségei a traumatikus élményben gyökereznek, amitől „végül úgy érezte, hogy nincs semmi baj vele, és hogy teljesen normális”. Ugyanakkor az édesanyjának a pszichoedukáció segített abban, hogy jobban megértse Mária helyzetét, hatékonyabban kommunikáljon vele, illetve kezelje Maria érzelmi és viselkedésbeli reakcióit. Ezt követően az egyéni foglalkozások középpontjába a készségfejlesztés került, aminek során Maria és az édesanyja megtanult hatékonyabban megbirkózni a helyzettel, például relaxáció, stresszkezelés és a kognitív alkalmazkodóképesség fejlesztése segítségével, a traumatikus események közvetlen feldolgozása nélkül.

A bírósági eljárás után folytatódott a terápia. Maria és az édesanya is vonakodott attól, hogy a lány bírósági tanúvallomást tegyen, mert féltek, hogy Mariára negatív hatással lesz, ha beszámol a történekekről, de a terapeuta által nyújtott támogatás végül átsegítette őket ezen. A kezelés a traumával kapcsolatos ismeretek feldolgozásával folytatódott, amelyek jórészt Mária szégyenérzetével és büntudatával álltak kapcsolatban. A végső foglalkozások középpontjában a személyes biztonsággal kapcsolatos készségek fejlesztése és Maria fejlődési szakaszának megfelelő szexuális felvilágosítás állt, hogy csökkentsék az újbóli áldozattá válás kockázatát és elősegítsék az egészséges fejlődést. A másfél évig tartó TF-CBT kezelés után Maria továbbra is részesült utánkövetési szolgáltatásokban. A foglalkozások egyre ritkábbá váltak, hosszabb támogatási időszakokkal, amikor a lány megkezdte az első romantikus kapcsolatát serdülőkorában, és amikor a mostohaapja, akit elítélték, szabadult a börtönből.

Kombinált szülő-gyermek kognitív viselkedésterápia, Barnahus Linköping

Néha, kevésbé súlyos esetekben a gyermek továbbra is kapcsolatban maradhat a bántalmazó szülővel/gondviselővel. Ha a szociális szolgálatok arra a következtetésre jutnak, hogy biztonságos és a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja, a gyermeket és a szülőket/gondviselőket, beleértve a bántalmazó szülőt is, közös kezelésre utalhatják. Az ilyenfajta kezelés csak kevésbé súlyos bántalmazás esetén valósulhat meg, és csak ha a bántalmazó szülő/gondviselő elismerte a bántalmazást.

Ezekben az esetekben a linköpingi Barnahus egy bizonyítékon alapuló kezelési programot kínál, amelyet kombinált szülő-gyermek kognitív viselkedésterápiának (CPC-CBT) hívnak. A kezelés célja csökkenteni az újbóli fizikai bántalmazás kockázatát és a segíteni a szülőknek a gyermek viselkedésével szemben reális elvárásokat támasztani, illetve azt helyesen értelmezni. A kezelés célja továbbá fejleszteni az indulatkezelést és a nem erőszakos gyermeknevelési készségeket, elősegíteni a pozitív szülő-gyermek interakciót és javítani a gyermek általános érzelmi beállítódását.¹⁴⁵

A kezelést körülbelül 16 foglalkozás során hajtják végre, ami két terapeutát igényel. A szülő(k)/gondviselő(k) és a gyermek saját terapeutához jár. A résztvevők minden foglalkozás végén találkoznak. A szülőkkel/gondviselőkkel foglalkozó terapeuták a kezelés során a pszichoedukációra, az erőszak elleni elkötelezettségre, a kognitív készségekre, a vezetői képességekre, a tudatosságra és a problémamegoldó készségekre fókuszálnak. A szülőknek/gondviselőknek levelet is kell írniuk a gyermeknek, amiben teljes felelősséget vállalnak az erőszakért. A gyermekkel folytatott terápia az általa elszenvedett erőszak rá gyakorolt hatásait, a helyzet feldolgozásában segítő készségeket, a problémamegoldó készségeket és a traumához kapcsolódó narratívát helyezi a középpontba. A közös családi megbeszélések témája, hogy a résztvevők megengedjék, hogy beszéljenek az erőszakról, a szülők/gondviselők használják a gyermekekkel kapcsolatos új készségeiket, kidolgozzanak egy családbiztonsági tervet, megosszák a traumához kapcsolódó narratívát és azt a levelet, amelyben a szülő teljes felelősséget vállal az erőszakért.

¹⁴⁵ Runyon, M.K, Deblinger, E. & Schroeder. C.M. (2009) *Pilot evaluation of outcomes of combined parent-child cognitive-behavioral group therapy for families at-risk for child physical abuse* (A fizikai gyermekbántalmazás veszélyének kitett családok számára nyújtott kombinált szülő-gyermek kognitív viselkedés-csoportterápia kimenetelének kísérleti értékelése). *Cognitive Behavioral Practice* (Kognitív viselkedésgyakorlat), 16, 101–118.

9. előírás: Kapacitásépítés

MI AZ ELŐÍRÁS?	9.1. A szakemberek képzése. A Barnahus csapata és az érintett intézmények rendszeresen vesznek részt szakterületüknek megfelelő és a több területet egyszerre érintő problémák megoldásával kapcsolatos közös képzéseken. 9.2. Iránymutatás, felügyelet, tanácsadás. A Barnahus-csapat tagjai rendszeres iránymutatásban, felügyeletben, tanácsadásban és szakmai értékelésben részesülnek mind az egyéni esetek, mind pedig az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival folytatott munkájuk során felmerülő szakmai és személyes érzelmi megterhelés, kihívások és etikai dilemmák kezelését illetően.
MIÉRT KELL BETARTANI AZ ADOTT ELŐÍRÁST?	Linkek a jogszabályokhoz: A kihallgatást az erre kiképzett szakemberek végzik, vagy az az ő közvetítésükkel történik Segítségnyújtás és támogatás Képzett szakemberek bevonása a pszichoszociális felmérésbe, a gyermek kihallgatásába és az orvosi vizsgálatokba / Képzések és eszközök Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága (CRC) a széles körű tájékozottságot ír elő, beleértve az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 19. cikkében szereplő gyermekjogi megközelítést is. A szakemberek munkáját „kezdeti és folyamatos, általános és szerepkör-specifikus képzésekkel (szükség esetén ideértve az ágazatokon átívelő képzéseket is)” kell elősegíteni. A CRC azt is kimondja, hogy „a gyermekvédelmi rendszerben dolgozó szakembereknek képzettnek kell lenniük az intézmények közötti együttműködést és a protokollokat illetően”¹⁴⁶CRC 13. sz. általános megjegyzés Lásd még: az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai¹⁴⁷ (2011); a gyermekbarát szociális szolgálatokról szóló Európa tanácsi ajánlás¹⁴⁸ (2011) és európai uniós vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára¹⁴⁹. Kutatás és tapasztalat: A speciálisan képzett munkatársak kulcsfontosságú indikátorai a jelen dokumentum különböző előírásainak. A Barnahushoz kapcsolódó szakemberek folyamatos szakmai továbbképzése és oktatása elengedhetetlen a munkatársak képzettségének és a szolgáltatás magas színvonalának biztosítása érdekében. A közös képzések elősegíthetik a multidiszciplináris és intézmények közötti csoportos együttműködést, például kölcsönös megértést és konszenzus kialakításával, valamint nagyobb rálátás biztosításával az egyes intézmények szerepeire és felelősségeire. Elengedhetetlen, hogy a munkatársak rendszeresen egyéni és csoportos iránymutatásban, szupervízióban, tanácsadásban és szakmai értékelésben részesüljenek, ami biztosítja a szakmai magatartási szabályok betartását, a magas színvonalú beavatkozásokat és megelőzi a munkatársak kiégését.
PÉLDÁK AZ INDIKÁTOROKRA ÉS/VAGY AZ ELŐÍRÁSOK TELJESÜLÉSÉNEK KIMUTATÁSÁRA	A szakemberek képzése – A Barnahus gyermekekkel dolgozó munkatársai kompetenciájának fejlesztésére és folyamatos továbbképzésére kidolgozott terv áll rendelkezésre¹⁵⁰; – A Barnahus munkatársai egyéni képzési tervvel rendelkeznek, amelyet teljes mértékben végrehajtanak, illetve rendszeresen felülvizsgálják. – Az intézmények közötti munkacsoport tagjai rendszeres vesznek részt közös képzésben és kapacitásépítési tevékenységekben, pl. átfogó és multidiszciplináris kérdésekben, a munkatársak sajátos szükségleteinek megfelelően; Iránymutatás, felügyelet, tanácsadás – A Barnahus-csapat tagjai számára egyéni és csoportos iránymutatással, felügyelettel és szakmai kérdésekkel kapcsolatos tanácsadás érhető el.

¹⁴⁶ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹⁴⁷ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-justice>

¹⁴⁸ <http://www.coe.int/en/web/children/child-friendly-social-services>

¹⁴⁹ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

¹⁵⁰ A képzés többek között a következőket tartalmazhatja: gyermekfejlődéstan; a gyermekbántalmazás és a gyermekelhanyagolás jelenségének megértése; a gyermek kihallgatása; gyermekbarát, traumaérzékeny megközelítés a klinikai és igazságügyi vizsgálatokban; bizonyítékon alapuló traumaközpontú kezelés különböző formái; a jogi környezet és követelmények megértése; a kockázati tényezők azonosítása és a veszélyeztetett családok támogatása az újratraumatisztás megelőzése érdekében; a nem bántalmazó szülők támogatása.

	– A Barnahus-csapat tagjai számára egyéni és csoportos tanácsadás érhető el az egyedi esetekhez, valamint az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival való együttműködés során előforduló szakmai és személyes érzelmi terhek, kihívások és etikai dilemmák kezeléséhez.
FORRÁSOK	Lásd például a http://www.nationalcac.org/ képzési lehetőségei, webinárjai és más online forrásai

Kapacitásépítés – Barnahus Linköping

A szociális munkások képzése a gyermekek kihallgatásával kapcsolatban

A szociális munkások központi szerepet töltenek be a gyermek helyzetével kapcsolatos információk megszerzésében. A Linköpingben működő Barnahus képzésben részesíti a szociális munkásokat, akik így magabiztosabban tudnak beszélni a gyermekekkel az olyan nehéz kérdésekről is, mint például a bántalmazás. Évente kétszer, a gyermekvédelmi felmérésekkel foglalkozó szociális munkások gyermekek kihallgatásával kapcsolatos képzésben részesülnek. A képzés általános tájékoztatást nyújt az erőszakot és traumát elszenvedett gyermekekről és gyakorlati képzést is tartalmaz a különböző kihallgatási technikákról.

A résztvevőket felkérlik, hogy rögzítsék videóra három gyermek interjút, amelyeket a képzés során elemeznek. A résztvevők visszajelzést és útmutatást kapnak a teljesítményükről. A videofelvétel a képzés kihívást jelentő eleme, mivel néha nehéz megszerezni a gyermek és a szülők beleegyezését az interjú felvételéhez. Érdemes azonban foglalkozni vele, hiszen kitűnő hatással van a szociális munkások teljesítményére. A képzés népszerű a szociális munkások körében, és mindig van várólista a különböző kurzusokra.

Szükségletalapú

képzések

A linköpingi Barnahus rendszeresen szervez workshopokat az együttműködő intézmények számára fontos témákban, például új nemzeti iránymutatások és/vagy új kutatások vonatkozásában. A témák közé tartoznak például a gyermekek ellen elkövetett, halált hozó erőszak, az online szexuális viselkedés és a gyermekek szexualitása. A tréningek többnyire ingyenesek.

A képzés a Barnahus egyik fontos alkotóeleme, de néha nehéz lépést tartani az új fejleményekkel és folyamatosan felmérni a képzési igényeket. A képzés ezért a hivatalos együttműködési megállapodások központi eleme, és az éves költségvetés egy elkülönített része biztosítja, hogy a tréningek prioritást élvezzenek, valamint tervezzék és finanszírozzák őket.

A Barnahus rendszeresen szervez „Barnahus-napot” az együttműködő intézmények, a Svédországban működő Barnahus-házak és más fontos szereplők számára. Az esemény célja, elősegíteni a tudás- és tapasztalatcserét közérdekű kérdésekben, amelyek központi szerepet játszanak az erőszakot elszenvedett gyermekek számára nyújtott multidiszciplináris és intézmények közötti támogatásban.

Kapacitás- és szakmai kompetenciaépítés: oktatás és felügyelet – Gyermekek és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A zágrábi Gyermekek és Ifjúságvédelmi Központ a működését motivált és jól képzett szakemberek közreműködésével kezdte, akik kimagasló tapasztalattal rendelkeztek a gyermekekkel való foglalkozás terén. Mindnyájuknak volt már dolguk traumatizált gyermekekkel, de egy bántalmazott és elhanyagolt gyermekek támogatására szakosodott intézmény híján mindannyian úgy érezték, hogy még fejlődniük és tanulniuk kell.

A Központ arra ösztönzi munkatársait, hogy képzéseken, konferenciákon és posztgraduális tanulmányokban vegyenek részt, valamint pénzügyi és szervezeti támogatást nyújt a munkatársak továbbképzéséhez.¹⁵¹ A Központ minden évben éves tervet készít a munkatársak folyamatos képzésére és oktatására vonatkozóan. Minden alkalmazottat megkérdeznek a preferenciáiról és szükségleteiről, aminek eredményeit beépítik a tervbe.

A Központ folyamatosan szervez házon belüli tréningeket is horvátországi és külföldi szakemberek bevonásával. A képzések témaköreibe tartoznak például a trauma és az empátia, a kötődés és a trauma, a traumafókuszú kognitív viselkedésterápia és a nem bántalmazó szülővel folytatott munka. Ezenkívül a munkatársak időről időre képzésben részesülnek a gyermek kihallgatására vonatkozó, bizonyítékon alapuló módszerekről elérhető friss információk vonatkozásában, beleértve a kiterjesztett kihallgatásokat is.¹⁵²

Felügyelet

A központban kétféle ellenőrzés létezik: az esetkezeléshez kapcsolódó ellenőrzés, különösen a bonyolult eseteknél, valamint a szakemberek jólétével, helyzetkezelő stratégiáival, attitűdjeikkel és etikai dilemmáival foglalkozó szupervízió. A központ által végzett ellenőrzés általános célja biztosítani, hogy a szolgáltatások magas színvonalúak legyenek és a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálják, valamint mérsékelni a munkatársak kiégésének kockázatát.

Az ellenőrzésben való részvétel minden gyermekekkel foglalkozó szakember számára kötelező. Az ellenőrzés havonta kétszer, az alkalmazottak munkaideje alatt történik. Az ellenőrzés során, amelyet egy külső ellenőr irányít, a munkatársak megvitatják a konkrét eseteket, valamint az erőszak kiskorú áldozataival és tanúival való együttműködés során előforduló szakmai és személyes kihívásokat és etikai dilemmákat.

Az oktatásba, képzésbe és felügyeletbe fektetett erőforrások jelentős hatással voltak a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központban megvalósuló intézmények közötti együttműködésre. A befektetések megerősítették a szakmai hálózatot és elkötelezettebbé tették a munkatársakat a közös cél elérése iránt. A szakemberek folyamatos képzése a központ munkájának általános minőségét és hatékonyságát is javította. A fennmaradó kihívások közé tartoznak a következők:

¹⁵¹ A legutóbbi tréningeket Barbara Bonner (az oklahomai National Center on the Sexual Behavior of Youth, azaz az Ifjúság Szexuális Viselkedésével Foglalkozó Országos Központ) tartotta a TF-CBT témakörében, valamint Linda C. Steel (National Children's Advocacy Center, Országos Gyermek-érdekvédelmi Központ, Alabama) a gyermek kihallgatása vonatkozásában.

¹⁵² A képzések témái többek között a következők: a gyermek bántalmazásának és elhanyagolásának okai és következményei; kapcsolatépítés és beszélgetés a szexuálisan bántalmazott gyermekkel; képességfejlesztés és fejlődési pszichopatológia; gyermekvédelem a büntetőügyekben; bizonyítékok gyűjtése és a gyermekek kihallgatása; válságtámogató beavatkozások; a pszichoterápiás beavatkozások különböző formái; a nem bántalmazó szülők és családtagok támogatása; jogi környezet; valamint a gyermekek bántalmazásának és elhanyagolásának megelőzése.

10. előírás: Megelőzés: Információmegosztás, ismeretterjesztés és külső kompetenciaépítés

MI AZ ELŐÍRÁS?	10.1. Adatgyűjtés, információmegosztás és ismeretterjesztés. Összesített és bontott adatokat/statistikákat gyűjtenek össze és osztanak meg az érdekelt felekkel, ideértve a döntéshozókat, az egyetemeket, a gyermekvédelmi szakembereket és a szélesebb közvéleményt, hogy felhívják a figyelmet a gyermekekkel szembeni erőszakra és az multidiszciplináris és intézmények közötti (MD/IK) munkacsoportok reakcióinak szerepére a kutatások elősegítése és a bizonyítékon alapuló jogalkotás, szakpolitikák és eljárások támogatása érdekében. 10.2. Külső kompetenciaépítés. A Barnahus célzott tevékenységekkel építi a gyermekekkel és a gyermekekért dolgozó szakemberek kompetenciáját és szaktudását, például tanulmányi látogatások, információs találkozók és előadások szervezésével, valamint írásos anyagok összeállításával.
A SZOLGÁLTATÁSOK NAK MIÉRT KELL MEGFELELNIÜK AZ ELŐÍRÁSNAK?	Nemzetközi és európai jogi kötelezettségek: Szükséges intézkedések a kiskorú áldozatok magánéletének, személyazonosságának és imázsának védelme érdekében, továbbá annak megakadályozása, hogy a gyermek beazonosítását lehetővé tevő információk nyilvánosságra kerüljenek. Képzés és eszközök Adatok és monitoring Ismeretterjesztés Megelőzés Útmutatás: Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága az erőszakról nyílt vitát ösztönöz, a média és a civil társadalom bevonásával. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye a részes államok számára továbbá előírja egy „átfogó és megbízható országos adatgyűjtési rendszer létrehozását, a rendszerek (hatáselemzések), szolgáltatások, programok és eredmények szisztematikus nyomon követése és értékelése érdekében”. Az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak nyújtott szolgáltatások fontos információkkal járulhatnak hozzá az adatgyűjtéshez. UNCRC 13. sz. általános megjegyzés¹⁵³ Lásd még: európai unió vitaanyag, amely 10 alapelvet javasol az integrált gyermekvédelmi rendszerek számára¹⁵⁴, beleértve a 3., 5., 6., 9. elveket. Kutatás és tapasztalat: A tájékoztató tevékenység magába foglalhatja a gyermekek ellen elkövetett erőszakkal kapcsolatos általános és konkrét adatok, statisztikák és információk megosztását, felvilágosítást nyújt a megfelelő megelőzésről és megoldásokról, valamint fontos megelőző intézkedésként szolgálhat. A külső ismeretterjesztés és kompetenciaépítés segít a közvélemény figyelmének és támogatásának elnyerésében, növeli a szakemberek kompetenciát és a döntéshozók és jogalkotók elkötelezettségét a multidiszciplináris és intézmények közötti (MD/IK) munkacsoportok által nyújtott megoldások iránt. A médiával való együttműködés biztosíthatja a szélesebb tömegek elérését és tájékoztatását. A médiával közösen végzett munka során biztosítani kell a gyermek identitásának és érdekeinek védelmét.
PÉLDÁK AZ ELŐÍRÁSOK VÉGREHAJTÁSÁNA K KIMUTATÁSÁRA	Gyermekvédelem - Intézkedéseket hoznak a gyermekek védelme, valamint a magánélet és az adatok védelme érdekében mindenfajta tájékoztatásban, beleértve az adatok biztonságos tárolását és korlátozott hozzáférhetőségét; - A média bevonására etikai iránymutatások vannak érvényben, amelyeket be is tartanak; - Iránymutatásokat kell kialakítani a Barnahus megfelelő, releváns és etikus bevonására az ismeretterjesztésbe, a kompetenciaépítésbe és a kampányokba, tanulmányok írásába, kutatások végzésébe, illetve konzultációk tartásába; - A Barnahus munkatársai tisztában vannak a vonatkozó etikai iránymutatásokkal és megfelelő képzésben is részesültek ezekkel kapcsolatban. Ismeretterjesztés és kompetenciaépítés - AA Barnahus rendszeresen szervez tanulmányi látogatásokat a szakemberek, a döntéshozók, a tudományos élet képviselői, a média és más érdekeltek számára. - A Barnahus előadásokat, tréningeket és workshopokat is tart szakembereknek és diákoknak; - A Barnahus adott esetben népszerűsítő kampányokban is részt vesz.

¹⁵³ http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

¹⁵⁴ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf

	Adatgyűjtés és kutatás · A lebontott adatok gyűjtésére érvényben van egy rendszer, amelynek szisztematikus használatával különböző bontások szerinti releváns adatokat tudnak összegyűjteni. · A Barnahus az etikai megfontolások figyelembevételével támogatja kutatásokat, tanulmányok, felmérések és konzultációk létrejöttét. Média · A prevenciót és a közvélemény körében történő ismeretterjesztést elősegítő médiamunka a szolgálat funkciójának egyik hivatalos szempontja és a releváns munkatársak munkaköri leírásának részét képezi; · A Barnahus vonatkozó munkatársainak lehetősége van a médiával kapcsolatos továbbképzésre.
FORRÁSOK	A gyermekek védelme: Keeping Children Safe (A Gyermekek Biztonságáért nevű szervezet)¹⁵⁵. Médiára vonatkozó iránymutatás: Az American Academy of Pediatrics (Amerikai Gyermekgyógyászati Akadémia, APP) médiára vonatkozó iránymutatása¹⁵⁶, az European Federation of Psychologists' Association Board of Ethics (Európai Pszichológiai Társaságok Szövetsége – EFPA – Etikai Bizottságának) médiára vonatkozó iránymutatása¹⁵⁷, A BASPCAN (British Association for the Prevention of Child Abuse and Neglect, a gyermekbántalmazás és -elhanyagolás megelőzését célzó brit társaság) médiára vonatkozó iránymutatása¹⁵⁸

A média mint partner a gyermekek elleni erőszak megelőzésében és kezelésében – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

Miért működik együtt a központ a médiával?

A bántalmazott gyermekekkel folytatott munka során a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ munkatársai megismerhették a gyermekek sajátos érzéseit, gondolatait és szükségleteit. Ez a tudás alapfeltétele annak, hogy a gondviselőket, a döntéshozókat és más, a gyermekkel érintkezésbe kerülő szakembereket támogatni tudják és arra ösztönözzék őket, hogy a gyermekekkel szembeni erőszakot megelőzzék és reagáljanak rá.

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ a médiák által kevés idő- és energiabefektetés révén képes eljutni minden otthonba. A média lefedettsége és ereje által lehetőség nyílik a ismeretterjesztésre, a nevelésre, a döntéshozók motiválásához szükséges kritikus tömegek aktiválására és a szisztematikus, kulturális és társadalmi-gazdasági hiányosságok pótlására.

Segíthet továbbá a gyermekeknek is, akik megnyílnak és beszélnek az általuk elszenvedett bántalmazásról és erőszakról. A gyermekek gyakran a bizalmi körükben lévő felnőtteknek nyílnak meg, köztük a szülőknek, nagyszülőknek, nagynénjüknek és nagybátyjuknak, szomszédoknak vagy tanáraiknak. Ezeknek a személyeknek van lehetőségük tenni a bántalmazás ellen, másrészt előfordul olyan is, hogy ezek a személyek semmibe veszik a gyermek beszámolóját, vagy nem megfelelő reakciók révén újratraumatizálják őt. Számos kutatás bizonyította, hogy az átélt élményeiről beszámoló gyermekek számára ezen személyek támogatása és megértése meghatározó. Ezt a bántalmazott gyermekek is megerősítik. Ezért kiemelkedően fontos annak a személynek a tudatossága, akinek a gyermek beszámol a bántalmazásról.

¹⁵⁵ www.keepingchildrensafe.org.uk

¹⁵⁶ www.apa.org/pubs/authors/media/

¹⁵⁷ www.bdp-verband.org/bdp-verband/clips/efpa_media_guidelines.pdf

¹⁵⁸ <http://napac.org.uk/wp-content/uploads/2016/06/NAPAC-media-guidelines-FINAL-Jan-2016.pdf>

"Édesanyám miatt szeretném visszavonni a vallomásomat. Szeretik egymást, és nem akarom, hogy börtönbe menjen. Százszor hívott már, és kérte, hogy ne vegyem el tőle a férjét. Most anyu boldog lesz, és én is jobban örülök, hogy anyu boldog. Az én hibám, hogy apa rosszul bánt vele.

Amit elmondtam, mind igaz, de anyu soha nem hitt nekem, és a tanár úr sem, meg senki, akinek elmeséltem. Gyakran nem tudok éjjel aludni, mert anyu nem bíz meg bennem. Úgy érzem, nincs senkim. Azt akarom, hogy anyu boldog legyen, és akkor szeretni fog."

Szexuálisan bántalmazott lány, 11 éves

A médiával kialakított partnerség is elősegítette a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ létrehozását. A médiában megjelent hírek politikai támogatást váltottak ki, továbbá arra ösztönözték a szakembereket, hogy kezdjék el lefektetni egy multidiszciplináris és intézmények közötti megközelítést alkalmazó, gyermekbarát szervezet alapjait, amely a traumatizált gyermekek támogatására specializálódott.

Együttműködés a médiával

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ általános tájékoztatást nyújt a médiának, többek között a tudományos adatokról és kutatásokról, a bántalmazás gyakoriságáról és következményeiről, valamint a bántalmazott gyermekek szükségleteiről és támogatásuk módjairól. A központ a gyermekek bántalmazásával és elhanyagolásával kapcsolatos konkrét tájékoztatást is nyújt, amikor egyes esetek felkeltik a média érdeklődését. A központ néha megosztja a bántalmazott gyermekek rajzait és leveleit, hogy empatikusabb rálátást biztosítsanak a bántalmazott gyermekek világára. A rajzok és a levelek megosztása mindig a gyermek és a gondviselők beleegyezésével történik. A személyes adatok védelméről gondoskodnak, azok soha nem kerülnek nyilvánosságra. A központ rendszeresen megjelenik a TV-ben és a rádióban is, és aktívan vesz részt a hírlapokban megjelenő cikkek megírásában.

Szembenézni a kihívásokkal

Gyakran nagy kihívást jelent megtenni az első lépést és a gyermekek bántalmazásáról és elhanyagolásáról a nyilvánosság előtt, nyíltan beszélni. Amikor a központ 20 évvel ezelőtt megkezdte tevékenységét, sokan nem tudtak róla vagy tagadták, hogy a gyermekbántalmazás és -elhanyagolás Horvátországban valóban előfordulhat. A szakmának sok évébe és még több erőfeszítésébe került, míg a témáról nyíltan kezdhettek el beszélni a médiában.

A Központot munkáját számos rendkívül nagy szaktudású újságíró segíti, akikkel a központ rendszeresen dolgozik együtt. Ugyanakkor a központ megtapasztalta már azt is, hogy a gyermekbántalmazással kapcsolatos megfelelő ismereteket és érzékenységet még nélkülöző, vagy az etikai normákat semmibe vevő médiszakemberek gyakran hajlamosak szakszerűtlen és etikátlan beszámolókat írására/összeállítására. Ezek az újságírók kizárólag az ügy szenzációhajhász aspektusaira összpontosítanak. A szenzációhajhász újságírás nem képes támogatni a pozitív gyakorlatokat, sem pedig tájékoztatni a nyilvánosságot a megelőzésről vagy a megfelelő megoldásokról. Az etikai normákat nem ismerő újságírók ritkábban számolnak be gyermekek bántalmazásáról és elhanyagolásáról a kisebb horderejű, a nyilvánosság figyelmét elkerülő esetek kapcsán.

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ munkatársai találkoztak már újságírókkal, akik nem tartották tiszteletben a gyermek magánélethez való jogait, néha még a gyermeket is veszélyeztették. Voltak esetek, amikor a nem megfelelő módon készített interjúk a gyermek újratraumatizálásához vezettek, mindezt csupán a nagyobb nézettség elérése érdekében.

A központ ezért a velük együttműködő médiaszakemberektől megköveteli az etikai megfontolásokkal és iránymutatásokkal kapcsolatos magas fokú tájékozottságot és elkötelezettséget. A Központ a médiaszakemberek körében történő ismeretterjesztés és az ő érzékenyítésük révén hozzájárul az etikai kérdések jobb megítéléséhez és elősegíti az etikus újságírást. A Központ fenntartja magának a jogot, hogy megtagadja az újságírókkal való együttműködést, ha az etikai normákat nem tartják tiszteletben.

Tájékoztatás és külső kompetenciaépítés – Barnahus Linköping

Az erőszak kiskorú áldozatainak és tanúinak azonosítása és megfelelő figyelembevétele a gyermekek elleni erőszak megelőzésének és kezelésének egyik fontos tényezője. Ezért a linköpingi Barnahus évente egyszer minden óvoda és iskola munkatársát meghívja egy tájékoztató rendezvényre. A meghívást mind a kilenc, a Barnahus vonzáskörzetéhez tartozó településen működő önkormányzat megkapja.

Az óvodák és az iskolák munkatársai tanulmányi látogatást tesznek a Barnahusba, ahol tájékoztatást kapnak a „Barnahusban zajló folyamatokról”. Tájékoztatást kapnak azokról a kulcsfontosságú kérdésekről, amelyeket fontos végiggondolni, amikor a gyermek spontán beszámol az általa elszenvedett bántalmazásról, és megtudhatják, mire számíthatnak, amikor a gyermeket elkísérik a Barnahusba. Ösztönzik őket arra, hogy figyeljenek a lehetséges bántalmazásokra és felhívják a figyelmüket, hogy milyen fontos „bátornak” lenniük ahhoz, hogy törődjenek a hozzájuk forduló gyermekekkel és meghallgassák őket.

Nagy kihívást jelent a szakemberek ilyen nagy célcsoportjának elérése. A megbeszéléseket estéken át tartják, és a Barnahus csapatának tagjai felváltva rendezik meg és biztosítanak helyszínt a találkozóknak. A megbeszélések egyre népszerűbbekké váltak, és a résztvevők általában úgy érzik, hogy felkészültebben kezelik a gyermekekkel szemben elkövetett erőszakos helyzetek kapcsán felmerülő aggodalmaikat.

A Barnahus reagál az egyéni kérésekre is és gyakran találkozik szakemberek különböző csoportjaival tájékoztatás és az aggodalmak megbeszélése céljából. A tanácsadás telefonon is lehetséges.

Külső kompetenciaépítési tevékenységek – Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Zágráb

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ képzéseket biztosít a helyi, országos és nemzetközi szintű tisztviselők és szakemberek releváns csoportjai számára. Céljuk a gyermekekkel foglalkozó horvátországi tisztviselők és szakemberek képzése, továbbá szeretnék biztosítani, hogy a gyermekvédelmi szakszolgálatok az ország minden gyermeke számára hozzáférhetőek legyenek. A képzési és oktatási tevékenységek a vonatkozó nemzetközi jogi kereteken, iránymutatásokon és ajánlásokon, valamint kutatási eredményeken alapulnak. A fő cél a meglévő és naprakész ismereteket beépíteni egy átfogó, gyermekközpontú és bizonyítékon alapuló megközelítésbe.

A helyi oktatási programokat és tevékenységeket Zágráb város finanszírozza, míg az országos oktatási programok és tevékenységek költségeit különböző horvát minisztériumok teremtik elő.

A képzési kezdeményezések a kormány, a minisztériumok és a hatóságok együttműködésével valósulnak meg. A célcsoportba a szociális szolgálatok, az egészségügyi ellátórendszer, az oktatási rendszer, a bűnüldözés, az igazságszolgáltatás és a nem kormányzati szervezetek tartoznak. Például a szociális munkások képzése a Szociálpolitikai és Ifjúsági Minisztériummal együttműködve valósult meg. Két képzéssorozatban az ország szociális szolgálatainak minden szakembere részt vett. A Tudományos, Oktatási és Sportminisztériummal közösen folytatott képzési program minden általános és középiskolába eljutott. A gyermekorvosok az Egészségügyi Minisztériummal együttműködésben részesültek képzésben. A képzés alapjául egy tanulmány szolgált, amely felmérte a gyermekorvosok gyermekek bántalmazására és elhanyagolására vonatkozó ismereteit és attitűdjeit. A tanulmány kimutatta, hogy a gyermekorvosok e téren korlátozott ismeretekkel rendelkeznek és speciális képzésre van szükségük. A bírákat az Igazságügyi Akadémiával együttműködve képezték.

A Központ együttműködik az Ifjúsági és Családjogi Bírák és Szakértők Szövetségével is. A két intézmény közös képzési programokat és rendezvényeket szervez, ami elősegíti a tapasztalatcserét, elsősorban a gyermekbarát igazságszolgáltatás területén.

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ különböző intézmények tanulóinak, például a pszichológiát, szociális munkát, oktatástudományt, rehabilitációs ismereteket tanuló hallgatók, illetve a tanárképzés, a jog és a rendőrakadémia hallgatóinak oktatási központjaként szolgál. A Központ hozzájárul ahhoz, hogy előbb felsorolt karok és intézetek hallgatói e képzések által már a korai szakaszában felismerjék a gyermekek bántalmazását és elhanyagolását, megfelelően reagáljanak a gyermek beszámolójára és gyermekbarát gyakorlatok alkalmazásával támogatást nyújtanak az ezt követő időszakban.

A Központ igazgatója a Zágrabi Egyetem Pszichológiai Tanszékén új, egyetemi kurzusokat indított, amelyek középpontjában a gyermekbántalmazás és -elhanyagolás, a gyermek áldozatok kihallgatása és a szülői készségek fejlesztése állnak. A már említett karok hallgatói a Központban gyakorlati tapasztalatokat is szerezhhetnek. A Központ munkatársai mentorként vesznek részt a különböző háttérű, például szociális munkát, oktatástudományt, rehabilitációs ismereteket, szociális pedagógiát és pszichológiát oktató karokról érkező szakemberek és gyakornokok képzésében.

A Központ a Zágrabi Egyetem Fogorvostudományi Karával is együttműködésben áll. Közös kutatásokat folytatnak a szexuálisan bántalmazott gyermekek fogászati szorongásaival kapcsolatban. A Központ munkatársai különböző kurzusokat is tartanak, többek között a gyermekbántalmazásról és -elhanyagolásról, a gyermekbarát igazságszolgáltatásról, a gyermekek jogairól és más, a különböző karokhoz és posztgraduális tanulmányokhoz kapcsolódó témákról, valamint tudományos cikkeket és könyveket publikálnak.

A Brave Phone (Bátor Telefon) nevű nem kormányzati szervezet központja a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ területén található. Céljuk segíteni és védelmet biztosítani a bántalmazott és elhanyagolt gyermekek számára. Szociális szolgáltatásokat is nyújtanak a gyermekek, a szülők és a

szakemberek számára, különös tekintettel a védelemre, a támogatásra és a megelőzésre. A Központ munkatársai folyamatos képzést és felügyeletet biztosítanak a Brave Phone 180 önkéntese számára.

A folyamatos továbbképzés és oktatás legfőbb kihívásai az e célra csak korlátozottan rendelkezésre álló költségvetésben rejlenek. A politikai döntéshozók gyakran nincsenek tudatában, milyen fontos az oktatásba invesztálni, valamint politikai és szervezeti támogatást biztosítani a tréningprogramok megvalósításához. A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ talált egy nagy előadótermet a tréningekhez és az egyetemi képzésekhez, és ezzel sikeresen leküzdötte a szervezés jelentette akadályokat.

A Központ oktatási és képzési tevékenysége részeként prospektusokkal, szórólapokkal, útmutatókkal és egyéb nyomtatott anyagokkal is támogatja a gyermekeket, családokat és szakembereket. Az anyagok célja megakadályozni a bántalmazó/elhanyagoló magatartást és megelőzni a gyermek beszámolójára adott nem megfelelő reakciókat. Támogatja a kezelés folyamatát és használható pszichoeducációs célokra is. A Központ, Zágráb városával együttműködve, ez idáig 350 000 ingyenes prospektust és szórólapot állított össze és osztott szét gyermekek, szülők és szakemberek között.

A Központ rengeteg energiát fordít a folyamatosan zajló tudományos tevékenységekre is. A Központ kutatásokat folytat, amelyek áthatják a médiával és az érdekelt felekkel a figyelemfelhívás céljából folytatott együttműködést. A Központ együttműködik a kormányzati szervekkel és intézményekkel, valamint a nem kormányzati szervezetekkel, akikkel közösen kutatásokon és bizonyítékon alapuló cselekvési programokat dolgoznak ki a gyermekekkel szemben elkövetett erőszak megelőzésére és kezelésére.

IV. A rendelkezések, a jogi kötelezettségek és az Európai Barnahus-előírások összekapcsolása – áttekintés

A táblázat bemutatja az európai Barnahus-előírások és három európai jogi eszközben megfogalmazott legfontosabb jogi kötelezettségek kapcsolatát: a gyermekek szexuális kizsákmányolással és bántalmazással szembeni védelméről szóló 2010. évi Európa tanácsi egyezmény (Lanzarotei Egyezmény), a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló, 2011. december 13-i uniós irányelv (a gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv, 2011/92/EU) és a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló 2012. október 25-i uniós irányelv (a bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv, 2012/29/EU).

A táblázat első oszlopa (Gyakorlati/működési standard) az európai Barnahus-előírásokat sorolja fel.

A második oszlop az egyes előírásokra leginkább vonatkozó jogi kötelezettségeket tartalmazza. A jogi kötelezettségek a PROMISE jogi kötelezettségek keretéből származnak. A keretet az *európai és nemzetközi jogra és útmutatásra vonatkozó PROMISE referenciadokumentum*ban dolgozták ki, hogy meghatározzák a bűncselekmények sértetteire és büntetőeljáráásokban való részvételükre vonatkozó alapvető kötelezettségeket.¹⁵⁹ Ezt a keretet használták a releváns jogszabályok profiljának létrehozására az említett kulcsfontosságú kötelezettségek tekintetében. A táblázatban szereplő három eszköz profilja az alábbiakban található.

A táblázat harmadik oszlopa (Jogi eszközök) a fent említett három európai jogi eszköz konkrét cikkeit tartalmazza, amelyek a releváns kötelezettségekre vonatkoznak. Ebben az oszlopban található továbbá a jogi eszközökben szereplő preambulumbekendések is, amelyek fontos értelmező útmutatást nyújtanak a jogi kötelezettségekről.

A megfelelő jogi aktusokban szereplő preambulumbekendések és cikkek teljes szövegének megtekintéséhez kattintson a harmadik oszlopban található hiperhivatkozásra. A jogi kötelezettségek kerete szerinti eszközök teljes feltérképezése itt található: [1. sz. melléklet](#) (a bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv), [2. sz. melléklet](#) (a gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv) és a [3. sz. melléklet](#) (a Lanzarotei Egyezmény).

BARNAHUS ELŐÍRÁS	VONATKOZÓ JOGI KÖTELEZETTSÉG	JOGI AKTUS	MAGYARÁZÓ TARTALOM
1.1. A gyermek mindenek felett álló érdeke	Az irányelvekben megfogalmazott kötelezettségek alkalmazása során elsődleges szempont a mindenek felett álló érdek biztosítása	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 14. preambulumbekendés, 1.2. cikk A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv : 2., 6., 30.	A preambulumbekendésekre és cikkekre mutató hivatkozások az általános kötelezettségekre vonatkoznak, amelyek biztosítják a gyermek mindenek felett álló érdekét. Az egyes gyakorlatokra vonatkozó konkrét jogi kötelezettségek az 1.2., 1.3., 4.-10. előírásokban találhatók.

¹⁵⁹ O'Donnell, Rebecca (2017). Child victims of violence and multidisciplinary and interagency services: Reference Document on European & International Law & Guidance (Az erőszak kiskorú áldozatai, multidiszciplináris és intézmények közötti szolgálatok – Referenciadokumentum az európai és nemzetközi jogról és iránymutatásról). Stockholm, PROMISE projekt www.childrenatrisk/promise

		preambulumbekezdés, 18.1. cikk Lanzarotei Egyezmény 30.1. cikk	
1.2. A meghallgatáshoz és tájékoztatáshoz való jog	A gyermek véleményének megfelelő figyelembevétele	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 14., 42. preambulumbekzdés, 1., 2., 10.1. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 19.3. Lanzarotei Egyezmény: 14.1, 31.1. pont	Lásd még a 6. előírást (A gyermek kihallgatása a gyermek a bűnügyi nyomozási eljárásban való meghallgatáshoz való jogának érvényesítése mellett). Lásd még a 7. és 8. előírást.
	Tájékoztatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 21., 26., 30., 31. preambulumbekzdés, 1.1., 3., 4., 6. cikk Lanzarotei Egyezmény: 31.1. a, b, 31.2., 31.6. cikk	Lásd még a 6., 7. és 8. előírást.
	A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 34., 36. preambulumbekzdés, 5.2-3., 7.1.-7.8. cikk Lanzarotei Egyezmény: 31.6. cikk	Lásd még a 6. és 8. előírást. A Lanzarotei Egyezmény 31.6. cikkét itt idézzük, mert a benne foglalt vonatkozó tájékoztatást a gyermekek számára is érthető módon fogalmazták meg.
	Lehetőség annak elrendelésére, hogy a kiskorú áldozatot megfelelő kommunikációs technológiák alkalmazásával hallgassák meg	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 23.3. cikk (a) (b) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 20.5. cikk b) Lanzarotei Egyezmény : 36.2. cikk b)	Lásd még a 6. előírást.

<u>1.3. Az indokolatlan késelem megelőzése</u>	Nincs indokolatlan késelem a tények bejelentése és az interjú elkészítése között	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv</u> : 20. cikk a) pont <u>A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv</u> : 20.3. cikk (a) Lanzarotei Egyezmény 30.3. cikk, 35.1. cikk a.	A preambulumbekzdésekre és cikkekre mutató hivatkozások itt található, köztük olyan hivatkozásokkal, amelyek az indokolatlan késelem elkerülésére vonatkoznak.
	Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv</u> : 22.1. cikk	Lásd még az 5. és 7. előírást.
	Tájékoztatás	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv</u> : 4.1., 6.1. cikk Lanzarotei Egyezmény 31.2. cikk	Lásd még az 1.2. előírást.
	Segítségnyújtás és támogatás	<u>A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv</u> : 18.2., 18.3. cikk	Lásd még a 8. előírást.
<u>2. Multidiszciplináris és intézmények közötti együttműködés a Barnahusban</u>	Multidiszciplináris jelleg/koordináció/együttműködés	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv</u> : 38., 62. preambulumbekzdés, 26.1. cikk Lanzarotei Egyezmény 10.1., 10.3., 11.1. cikk	Lásd még a Lanzarotei Egyezmény 5.3. és 15. cikkét a megelőző intézkedésekről és a 38.1. cikk a-c bekezdését a nemzetközi együttműködésről.
<u>3. Célcsoport</u>	Megkülönböztetésmentesség	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv</u> : 9., 10., 15., 19., 66. preambulumbekzdés; 1., 22.3. cikk Lanzarotei Egyezmény : 2. cikk	Az itt felsorolt preambulumbekzdések és cikkek széles körű kötelezettségeket írnak elő annak biztosítására, hogy minden gyermek egyenlő jogokkal rendelkezzen az igazságszolgáltatás és a segítség tekintetében.
	Az áldozatok azonosítására vonatkozó rendelkezések, beleértve azokat a különös rendelkezéseket, amelyek alapján a gyermek bűncselekmény áldozatának nyilvánítható, mint például a korhatár vagy a családtagok felmérése	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv</u> : 19. preambulumbekzdés, 1., 2.1., 17., 24.2. cikk <u>A szexuális bántalmazásról szóló irányelv</u> : 18.2., 18.3., 19.5. cikk Lanzarotei Egyezmény : 3. a, 11.2., 14.4., 34.2., 35.3. cikk	A felsorolt cikkek közvetlenül a gyermek kihallgatására, az intézmények közötti tervezésre és esetkezelésre, az orvosi vizsgálatokra és a terápiás szolgáltatásokra vonatkoznak.

4. <u>Gyermekbarát környezet</u>	Az interjúk az erre a célra tervezett vagy átalakított helyiségekben zajlanak	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv:</u> 9.1., 9.3., 12.1., 18., 22.1., 22.4; 26. cikk <u>A szexuális bántalmazásról szóló irányelv:</u> 20.3. cikk Lanzarotei Egyezmény 35.1. pont b) bekezdés	Lásd még a 6. előírást.
	Az áldozat és az elkövető közötti kapcsolat elkerüléséhez való jog	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv:</u> 19. cikk 1-2. <u>A szexuális bántalmazásról szóló irányelv:</u> 30. preambulumbekkezdés	Lásd még a Lanzarotei Egyezmény 31.1. cikkét. Lásd még a 6. előírást.
5. <u>Intézmények közötti esetkezelés</u>	Az irányelvekben megfogalmazott kötelezettségek alkalmazása során elsődleges szempont a mindenek felett álló érdek biztosítása	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv:</u> 1. cikk c) bekezdés 2. <u>A szexuális bántalmazásról szóló irányelv:</u> 18.1., 19.2. Lanzarotei Egyezmény 30.1. cikk	Az intézmények közötti csapatnak a tervezés és az ügykezelés egésze során a gyermek mindenek felett álló érdekét mint alapgondolatot kell figyelembe vennie.
	Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv:</u> 9., 55., 56., 58. preambulumbekkezdés, 22.1-7. cikk <u>A szexuális bántalmazásról szóló irányelv:</u> 19.3.	Az itt felsorolt preambulumbekkezdések és cikkek az intézmények közötti munkacsoport az egyéni felmérések elvégzésében és a tervek kidolgozásában betöltött szerepére vonatkoznak.
	Multidiszciplináris jelleg/koordináció/együttműködés	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv:</u> 62. preambulumbekkezdés, 26.1. cikk Lanzarotei Egyezmény: 10. cikk (1) bekezdés	Lásd még a Lanzarotei Egyezmény 38.1. cikk a-c bekezdéseit a nemzetközi együttműködésről.
	A bizalmi körre vonatkozó előírások	<u>A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv:</u> 18. preambulumbekkezdés <u>A szexuális bántalmazásról szóló irányelv:</u> 30. preambulumbekkezdés, 19.1. cikk Lanzarotei Egyezmény 14.1. cikk	A preambulumbekkezdések és cikkek az intézmények közötti munkacsoport a gyermekek további bántalmazástól való védelmének biztosításában betöltött szerepére vonatkoznak.

6. A gyermek kihallgatása	Tájékoztatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 21., 26., 30., 31. preambulumbekzdés, 1.1., 3.1-3., 4.1-2., 6. cikk Lanzarotei Egyezmény: 31.1., 31.2. cikk	Lásd még az 1.2. előírást.
	A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 9.1., 9.3., 12.1., 18., 22.1., 22.4; 26. cikk Lanzarotei Egyezmény: 31.6.	Lásd még az 1.2. előírást. A Lanzarotei Egyezmény 31.6. cikkét itt idézzük, mert a benne foglalt vonatkozó tájékoztatást a gyermekek számára is érthető módon fogalmazták meg.
	A gyermekeket érintő nyomozások és bírósági eljárások során alkalmazott eljárások	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 58., 59., 66. preambulumbekzdés, 1.1., 18., 23.1. cikk Lanzarotei Egyezmény: 30.1-4., 31.1. cikk	Lásd még az 1.1.-1.3. előírásokat. Az 1.3. előírás a jogi kötelezettségeket fogalmaz meg, amelyek biztosítják, hogy ne forduljon elő indokolatlan késedelem a tények bejelentése és az interjúk elkészítése között.
	Az interjúk szükség esetén az erre a célra tervezett vagy átalakított helyiségekben zajlanak	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: : 23.2. cikk b) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 20.3. cikk Lanzarotei Egyezmény: 35.1. cikk (b)	Lásd még a 4. előírást.
	A kihallgatást az erre kiképzett szakemberek végzik, vagy az az ő közvetítésükkel történik	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: : 23.2. cikk b) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 20.3. cikk c) Lanzarotei Egyezmény 35.1. cikk c)	Lásd alább a Képzések és eszközök részt is.
	A gyermek kihallgatását, ha lehetséges és helyénvaló, mindig ugyanazok a személyek végzik	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 23.2. cikk (c) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: : 20.3. cikk (d) Lanzarotei Egyezmény 35.1. cikk (d)	

	A szexuális erőszak, a nemi alapú erőszak vagy a hozzátartozók közötti erőszak áldozatai esetében az interjút a gyermekkel azonos nemű szakember készíti	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 23.2. cikk (d)	
	A kihallgatások számát a lehető legkevesebbre korlátozzák, és csak feltétlenül szükséges esetekben, és csak a nyomozás és a bírósági eljárások céljából kerül rájuk sor	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 20. cikk b) bekezdés A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 20.3. cikk (e) Lanzarotei Egyezmény : 35.1. cikk (e)	
	Minden kiskorú áldozattal vagy adott esetben kiskorú tanúval készített interjút audiovizuálisan rögzíthetnek, és ezeket a felvételeket bizonyítékként felhasználhatják a bírósági eljárás során.	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 24.1. cikk (a) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 20.4. 4 cikk Lanzarotei Egyezmény 35.2. cikk	Lásd még az 1.2. előírást.
	Lehetőség annak elrendelésére, hogy a kiskorú áldozatot megfelelő kommunikációs technológiák alkalmazásával hallgassák meg	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 58. preambulumbekkezdés, 23.3. cikk a b) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 20.5. cikk b) Lanzarotei Egyezmény : 36.2. cikk b)	Lásd még az 1.2. előírást.
	Az áldozat és az elkövető közötti kapcsolat elkerüléséhez való jog	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 58. preambulumbekkezdés, 19. cikk 1-2. A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 30. preambulumbekkezdés Lanzarotei Egyezmény 31.1. cikk	Lásd még a 4. előírást.
	Képzés és eszközök	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 61., 63. preambulumbekkezdés 25. cikk	Lásd még a 9. előírást.

		A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 30A preambulumbekzdés Lanzarotei Egyezmény 5.1., 5.2., 35.1. c, 36.1. cikk	
	Multidiszciplináris jelleg/koordináció/együttműködés	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 38., 62. preambulumbekzdés, 26.1. cikk Lanzarotei Egyezmény: 10.1. cikk	Lásd még az 5. előírást.
7. Orvosi vizsgálat	A gyermek véleményének megfelelő figyelembevétele	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 1., 2., 10.1. és 10.2. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 19.3. Lanzarotei Egyezmény 14.1. cikk	Lásd még az 1.2. előírást.
	Tájékoztatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: : 1.1., 3., 4., 6. cikk Lanzarotei Egyezmény : 31.1., 31.6. cikk	Lásd még az 1.2. előírást.
	A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 5.2.–3., 7.1–7.8. cikk Lanzarotei Egyezmény 31.6.	Lásd még az 1.2. előírást. A Lanzarotei Egyezmény 31.6. cikkét itt idézzük, mert a benne foglalt vonatkozó tájékoztatást a gyermekek számára is érthető módon fogalmazták meg.
	Segítségnyújtás és támogatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 38. preambulumbekzdés, 8. 1-5., 9. 1.-3., 25.4. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 31. preambulumbekzdés, 18.1. cikk Lanzarotei Egyezmény: 14.1. cikk	
	Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségeinek egyedi felmérése	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 9., 55., 56. preambulumbekzdés, 22.1., 22.4. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 19.3.	Lásd még az 5. előírást.

	Képzett szakemberek bevonása a pszichoszociális felmérésbe, a gyermek kihallgatásába és az orvosi vizsgálatokba / Képzések és eszközök	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 25.4. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 36. preambulumbekzdés Lanzarotei Egyezmény : 5.1., 5.2. cikk	Lásd még a 9. előírást.
	BŰNÜGYI NYOMOZÁS Az (igazságügyi) orvostani vizsgálatok számát minimális szinten tartják	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 20. cikk (c) és (d) rész	
8. Terápiás szolgáltatások/mentálhigiénia	A gyermek véleményének megfelelő figyelembevétele	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 1., 2., 10.1. és 10.2. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 19.3. Lanzarotei Egyezmény 14.1. cikk	Lásd még az 1.2. előírást.
	Tájékoztatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : : 1.1., 3., 4., 6. cikk Lanzarotei Egyezmény : 31.1., 31.6. cikk	
	A tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 5.2.–3., 7.1–7.8. cikk Lanzarotei Egyezmény 31.6.	Lásd még az 1.2. előírást. A Lanzarotei Egyezmény 31.6. cikkét itt idézzük, mert a benne foglalt vonatkozó tájékoztatást a gyermekek számára is érthető módon fogalmazták meg.
	Segítségnyújtás és támogatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 1.1., 8. 1-5, 9., 17., 25.4. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 31. preambulumbekzdés, 18.2., 18.3., 19.1-19.5. cikk Lanzarotei Egyezmény 11.1., 14.1., 14.4. cikk	Lásd még a Lanzarotei Egyezmény 38.1. cikk b bekezdését a multidiszciplináris jellegről a nemzetközi együttműködés vonatkozásában

	Az adott gyermek körülményeinek és a nem bántalmazó családtagok szükségleteinek egyedi felmérése	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 9., 55., 56. preambulumbekzdés, 22.1., 22.4. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 19.3.	Lásd még az 5. előírást.
	Képzett szakemberek bevonása a pszichoszociális felmérésbe, a gyermek kihallgatásába és az orvosi vizsgálatokba/ Képzés és eszközök	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 66. preambulumbekzdés, 25.4. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 30., 36. preambulumbekzdés Lanzarotei Egyezmény : : 5.1., 5.2. cikk	Lásd még a 9. előírást.
9. Kapacitásépítés	A kihallgatást az erre kiképzett szakemberek végzik, vagy az az ő közvetítésükkel történik	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : : 23.2. cikk b) A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 20.3. cikk c) Lanzarotei Egyezmény 35.1. cikk c)	Lásd még a 6. előírást.
	Segítségnyújtás és támogatás	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 66. preambulumbekzdés, 8. 1-5., 9. 1.-3., 25.4. cikk Lanzarotei Egyezmény : : 5.1., 5.2. cikk	Lásd még a 7. és 8. előírást.
	Képzett szakemberek bevonása a pszichoszociális felmérésbe, a gyermek kihallgatásába és az orvosi vizsgálatokba/ Képzés és eszközök	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv : 61., 62., 66. preambulumbekzdés, 25. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv : 30., 36. preambulumbekzdés, 20.3. cikk c Lanzarotei Egyezmény 5.1., 5.2., 35.1. c, 36.1. cikk	Lásd még a 6., 7. és 8. előírást.

10. Megelőzés: Információmegosztás és külső kompetenciaépítés	Szükséges intézkedések a kiskorú áldozatok magánéletének, személyazonosságának és imázsának védelme érdekében, továbbá annak megakadályozása, hogy a gyermek beazonosítását lehetővé tevő információk nyilvánosságra kerüljenek.	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 21. cikk 1-2. A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 20.6. cikk Lanzarotei Egyezmény 31.1. cikk (e)	Az itt említett jogi kötelezettség alapvető fontosságú a szolgáltatás teljes munkájához, a jogi eszközök azonban főként a bírósági eljárások vonatkozásában összpontosítanak erre.
	Képzés és eszközök	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 61., 62. preambulumbekzdés, 25., 26.1. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 30., 36. preambulumbekzdés, 23.1., 23.3. cikk Lanzarotei Egyezmény: 5.1., 5.2., 35.1. c, 36.1., 38. cikk	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv 26.1. cikkét és a Lanzarotei Egyezmény 38. cikkét itt idézzük, mert a nemzetközi együttműködés keretében megvalósuló legjobb gyakorlatok cseréjére vonatkozó információkat tartalmaznak.
	Adatok és monitoring	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 62., 64. preambulumbekzdés A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 44. preambulumbekzdés Lanzarotei Egyezmény 10.2. pont b) bekezdés	Szintén érdekes lehet a Lanzarotei Egyezmény X. fejezete, amely az Európa Tanács szintjén alkalmazott monitoring mechanizmusokra fókuszál.
	Ismeretterjesztés	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 62. preambulumbekzdés, 26.2. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv 34., 45. preambulumbekzdés, 23.1-23.3. cikk Lanzarotei Egyezmény: 5., 6. és 8. cikk	
	Megelőzés	A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv: 26.1., 26.2. cikk A szexuális bántalmazásról szóló irányelv: 34., 37., 45. preambulumbekzdés, 22., 23.1-3. cikk Lanzarotei Egyezmény: 4., 5.3., 7., 15., 16., 17., 38. cikk	Lásd még a Lanzarotei Egyezmény 10.1., 10.3. cikkét, amelyek a szexuális bántalmazást és kizsákmányolást megelőző együttműködésre fókuszálnak. A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv 26.1. cikkét és a Lanzarotei Egyezmény 38. cikkét itt idézzük, mert a nemzetközi együttműködés keretében megvalósuló legjobb gyakorlatok cseréjére vonatkozó információkat tartalmaznak.

1. sz. melléklet – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/29/EU IRÁNYELVE (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról, valamint a 2001/220/JHA tanácsi kerethatározat felváltásáról (A bűncselekmények áldozatairól szóló irányelv)

PROVISIONS	DIRECTIVE 2012/29/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA
GENERAL PRINCIPLES	
Avoiding repeat or secondary victimisation of victims	(9) ..Victims of crime should be protected from secondary and repeat victimisation, from intimidation and from retaliation, should receive appropriate support to facilitate their recovery and should be provided with sufficient access to justice... (17) Women victims of gender-based violence and their children often require special support and protection because of the high risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation connected with such violence. (46) Restorative justice services, including for example victim- offender mediation, family group conferencing and sentencing circles, can be of great benefit to the victim, but require safeguards to prevent secondary and repeat victimisation, intimidation and retaliation... (52) Measures should be available to protect the safety and dignity of victims and their family members from secondary and repeat victimisation, from intimidation and from retaliation, such as interim injunctions or protection or restraining orders. (53) The risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation by the offender or as a result of participation in criminal proceedings should be limited by carrying out proceedings in a coordinated and respectful manner, enabling victims to establish trust in authorities. Interaction with competent authorities should be as easy as possible whilst limiting the number of unnecessary interactions the victim has with them through, for example, video recording of interviews and allowing its use in court proceedings. As wide a range of measures as possible should be made available to practitioners to prevent distress to the victim during court proceedings in particular as a result of visual contact with the offender, his or her family, associates or members of the public. To that end, Member States should be encouraged to introduce, especially in relation to court buildings and police stations, feasible and practical measures enabling the facilities to include amenities such as separate entrances and waiting areas for victims. In addition, Member States should, to the extent possible, plan the criminal proceedings so that contacts between victims and their family members and offenders are avoided, such as by summoning victims and offenders to hearings at different times. (54) Protecting the privacy of the victim can be an important means of preventing secondary and repeat victimisation, intimidation and retaliation and can be achieved through a range of measures including non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of the victim. Such protection is particularly important for child victims, and includes non-disclosure of the name of the child...

	(55) Some victims are particularly at risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation by the offender during criminal proceedings. It is possible that such a risk derives from the personal characteristics of the victim or the type, nature or circumstances of the crime. Only through individual assessments, carried out at the earliest opportunity, can such a risk be effectively identified. Such assessments should be carried out for all victims to determine whether they are at risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation and what special protection measures they require. (57) Victims of human trafficking, terrorism, organised crime, violence in close relationships, sexual violence or exploitation, gender-based violence, hate crime, and victims with disabilities and child victims tend to experience a high rate of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation. Particular care should be taken when assessing whether such victims are at risk of such victimisation, intimidation and of retaliation and there should be a strong presumption that those victims will benefit from special protection measures. (58) Victims who have been identified as vulnerable to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation should be offered appropriate measures to protect them during criminal proceedings. (63) In order to encourage and facilitate reporting of crimes and to allow victims to break the cycle of repeat victimisation, it is essential that reliable support services are available to victims and that competent authorities are prepared to respond to victims' reports in a respectful, sensitive, professional and non-discriminatory manner. Article 9.1. Victim support services, as referred to in Article 8(1), shall, as a minimum, provide: ...(e) unless otherwise provided by other public or private services, advice relating to the risk and prevention of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation... Article 9.3. Unless otherwise provided by other public or private services, specialist support services referred to in Article 8(3), shall, as a minimum, develop and provide: (a) shelters or any other appropriate interim accommodation for victims in need of a safe place due to an imminent risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation; Article 12. 1. Member States shall take measures to safeguard the victim from secondary and repeat victimisation, from intimidation and from retaliation, to be applied when providing any restorative justice services. Article 18 ..Without prejudice to the rights of the defence, Member States shall ensure that measures are available to protect victims and their family members from secondary and repeat victimisation, from intimidation and from retaliation, including against the risk of emotional or psychological harm, and to protect the dignity of victims during questioning and when testifying. When necessary, such measures shall also include procedures established under national law for the physical protection of victims and their family members...
--	---

	Article 22. 1. Member States shall ensure that victims receive a timely and individual assessment, in accordance with national procedures, to identify specific protection needs and to determine whether and to what extent they would benefit from special measures in the course of criminal proceedings, as provided for under Articles 23 and 24, due to their particular vulnerability to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation.... Article 22. 4. For the purposes of this Directive, child victims shall be presumed to have specific protection needs due to their vulnerability to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation. To determine whether and to what extent they would benefit from special measures as provided for under Articles 23 and 24, child victims shall be subject to an individual assessment as provided for in paragraph 1 of this Article. Article 26 Member States shall take appropriate action, including through the internet, aimed at raising awareness of the rights set out in this Directive, reducing the risk of victimisation, and minimising the negative impact of crime and the risks of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation, in particular by targeting groups at risk such as children, victims of gender-based violence and violence in close relationships. Such action may include information and awareness raising campaigns and research and education programmes, where appropriate in cooperation with relevant civil society organisations and other stakeholders.
Ensuring the best interests is a primary consideration in the application of the obligations in the Directives	(14) In applying this Directive, children's best interests must be a primary consideration, in accordance with the Charter of Fundamental Rights of the European Union and the United Nations Convention on the Rights of the Child adopted on 20 November 1989. Child victims should be considered and treated as the full bearers of rights set out in this Directive and should be entitled to exercise those rights in a manner that takes into account their capacity to form their own views. (19) A person should be considered to be a victim regardless of whether an offender is identified, apprehended, prosecuted or convicted and regardless of the familial relationship between them. It is possible that family members of victims are also harmed as a result of the crime. In particular, family members of a person whose death has been directly caused by a criminal offence could be harmed as a result of the crime. Such family members, who are indirect victims of the crime, should therefore also benefit from protection under this Directive. However, Member States should be able to establish procedures to limit the number of family members who can benefit from the rights set out in this Directive. In the case of a child, the child or, unless this is not in the best interests of the child, the holder of parental responsibility on behalf of the child, should be entitled to exercise the rights set out in this Directive. Article 1. 2 Member States shall ensure that in the application of this Directive, where the victim is a child, the child's best interests shall be a primary consideration and shall be assessed on an individual basis. A child-sensitive approach, taking due account of the child's age, maturity, views, needs and concerns, shall prevail. The child and the holder of parental responsibility or other legal representative, if any, shall be informed of any measures or rights specifically focused on the child.
Non-discrimination	(9) Crime is a wrong against society as well as a violation of the individual rights of victims. As such, victims of crime should be recognised and treated in a respectful, sensitive and professional manner without discrimination of any kind based on any ground such as race, colour, ethnic or social origin, genetic features, language, religion or belief, political or any other opinion, membership of a national minority, property, birth, disability, age, gender, gender expression, gender identity, sexual orientation, residence status or health... (10) This Directive does not address the conditions of the residence of victims of crime in the territory of the Member States. Member States should take the necessary measures to ensure

	that the rights set out in this Directive are not made conditional on the victim's residence status in their territory or on the victim's citizenship or nationality. Reporting a crime and participating in criminal proceedings do not create any rights regarding the residence status of the victim. (15) In applying this Directive, Member States should ensure that victims with disabilities are able to benefit fully from the rights set out in this Directive, on an equal basis with others, including by facilitating the accessibility to premises where criminal proceedings are conducted and access to information. (17) Violence that is directed against a person because of that person's gender, gender identity or gender expression or that affects persons of a particular gender disproportionately, is understood as gender-based violence. It may result in physical, sexual, emotional or psychological harm, or economic loss, to the victim. Gender-based violence is understood to be a form of discrimination and a violation of the fundamental freedoms of the victim and includes violence in close relationships, sexual violence (including rape, sexual assault and harassment), trafficking in human beings, slavery, and different forms of harmful practices, such as forced marriages, female genital mutilation and so-called 'honour crimes'. Women victims of gender-based violence and their children often require special support and protection because of the high risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation connected with such violence. (25) Without prejudice to rules relating to limitation periods, the delayed reporting of a criminal offence due to fear of retaliation, humiliation or stigmatisation should not result in refusing acknowledgement of the victim's complaint. (56) Individual assessments should take into account the personal characteristics of the victim such as his or her age, gender and gender identity or expression, ethnicity, race, religion, sexual orientation, health, disability, residence status, communication difficulties, relationship to or dependence on the offender and previous experience of crime. They should also take into account the type or nature and the circumstances of the crime such as whether it is a hate crime, a bias crime or a crime committed with a discriminatory motive, sexual violence, violence in a close relationship, whether the offender was in a position of control, whether the victim's residence is in a high crime or gang dominated area, or whether the victim's country of origin is not the Member State where the crime was committed. (66) This Directive respects fundamental rights and observes the principles recognised by the Charter of Fundamental Rights of the European Union. In particular, it seeks to promote the right to dignity, life, physical and mental integrity, liberty and security, respect for private and family life, the right to property, the principle of non- discrimination, the principle of equality between women and men, the rights of the child, the elderly and persons with disabilities, and the right to a fair trial. Article 1 ... Member States shall ensure that victims are recognised and treated in a respectful, sensitive, tailored, professional and non-discriminatory manner, in all contacts with victim support or restorative justice services or a competent authority, operating within the context of criminal proceedings. The rights set out in this Directive shall apply to victims in a non-discriminatory manner, including with respect to their residence status... Article 22 3. In the context of the individual assessment, particular attention shall be paid to victims who have suffered considerable harm due to the severity of the crime; victims who have suffered a crime committed with a bias or discriminatory motive which could, in particular, be related to their personal characteristics; victims whose relationship to and dependence on the
--	---

	offender make them particularly vulnerable. In this regard, victims of terrorism, organised crime, human trafficking, gender-based violence, violence in a close relationship, sexual violence, exploitation or hate crime, and victims with disabilities shall be duly considered. Article 25.5 In accordance with the duties involved, and the nature and level of contact the practitioner has with victims, training shall aim to enable the practitioner to recognise victims and to treat them in a respectful, professional and non-discriminatory manner.
Taking due account of the views of the child	(14) In applying this Directive, children's best interests must be a primary consideration, in accordance with the Charter of Fundamental Rights of the European Union and the United Nations Convention on the Rights of the Child adopted on 20 November 1989. Child victims should be considered and treated as the full bearers of rights set out in this Directive and should be entitled to exercise those rights in a manner that takes into account their capacity to form their own views. (41) The right of victims to be heard should be considered to have been fulfilled where victims are permitted to make statements or explanations in writing. (42) The right of child victims to be heard in criminal proceedings should not be precluded solely on the basis that the victim is a child or on the basis of that victim's age. (58) Victims who have been identified as vulnerable to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation should be offered appropriate measures to protect them during criminal proceedings. The exact nature of such measures should be determined through the individual assessment, taking into account the wish of the victim. The extent of any such measure should be determined without prejudice to the rights of the defence and in accordance with rules of judicial discretion. The victims' concerns and fears in relation to proceedings should be a key factor in determining whether they need any particular measure. Article 1. 2. Member States shall ensure that in the application of this Directive, where the victim is a child, the child's best interests shall be a primary consideration and shall be assessed on an individual basis. A child-sensitive approach, taking due account of the child's age, maturity, views, needs and concerns, shall prevail. The child and the holder of parental responsibility or other legal representative, if any, shall be informed of any measures or rights specifically focused on the child. Article 10 1. Member States shall ensure that victims may be heard during criminal proceedings and may provide evidence. Where a child victim is to be heard, due account shall be taken of the child's age and maturity. 2. The procedural rules under which victims may be heard during criminal proceedings and may provide evidence shall be determined by national law.
TARGET GROUP	
Provisions concerning identifying victims, including specific provisions identifying children as a victim of crime, such as age assessment provision, family	(19) A person should be considered to be a victim regardless of whether an offender is identified, apprehended, prosecuted or convicted and regardless of the familial relationship between them. It is possible that family members of victims are also harmed as a result of the crime. In particular, family members of a person whose death has been directly caused by a criminal offence could be harmed as a result of the crime. Such family members, who are indirect victims of the crime, should therefore also benefit from protection under this Directive. However, Member States should be able to establish procedures to limit the number of family members who can benefit from the rights set out in this Directive. In the case of a child, the child or, unless this is not in the best interests of the child, the holder of parental responsibility on behalf of the child, should be entitled to exercise the rights set out in this Directive. This Directive is without prejudice to any national administrative procedures required to establish that a person is a victim. Article 1.1 ... Member States shall ensure that victims are recognised and treated in a respectful, sensitive, tailored, professional and non-discriminatory manner, in all contacts with victim support or restorative justice services or a competent authority, operating within the context of criminal proceedings. The rights set out in this Directive shall apply to victims in a non-discriminatory manner, including with respect to their residence status.

members	Article 2.1 (a) ‘victim’ means: (i) a natural person who has suffered harm, including physical, mental or emotional harm or economic loss which was directly caused by a criminal offence; (ii) family members of a person whose death was directly caused by a criminal offence and who have suffered harm as a result of that person's death; (b) ‘family members’ means the spouse, the person who is living with the victim in a committed intimate relationship, in a joint household and on a stable and continuous basis, the relatives in direct line, the siblings and the dependants of the victim; Article 2 (c) ‘child’ means any person below 18 years of age; Article 2.2. Member States may establish procedures: (a) to limit the number of family members who may benefit from the rights set out in this Directive taking into account the individual circumstances of each case; and (b) in relation to paragraph (1)(a)(ii), to determine which family members have priority in relation to the exercise of the rights set out in this Directive. Article 17 Rights of victims resident in another Member State 1. Member States shall ensure that their competent authorities can take appropriate measures to minimise the difficulties faced where the victim is a resident of a Member State other than that where the criminal offence was committed, particularly with regard to the organisation of the proceedings. For this purpose, the authorities of the Member State where the criminal offence was committed shall, in particular, be in a position: (a) to take a statement from the victim immediately after the complaint with regard to the criminal offence is made to the competent authority; (b) to have recourse to the extent possible to the provisions on video conferencing and telephone conference calls laid down in the Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union of 29 May 2000 (1) for the purpose of hearing victims who are resident abroad. 2. Member States shall ensure that victims of a criminal offence committed in Member States other than that where they reside may make a complaint to the competent authorities of the Member State of residence, if they are unable to do so in the Member State where the criminal offence was committed or, in the event of a serious offence, as determined by national law of that Member State, if they do not wish to do so. 3. Member States shall ensure that the competent authority to which the victim makes a complaint transmits it without delay to the competent authority of the Member State in which the criminal offence was committed, if the competence to institute the proceedings has not been exercised by the Member State in which the complaint was made. Article 24. 2. Where the age of a victim is uncertain and there are reasons to believe that the victim is a child, the victim shall, for the purposes of this Directive, be presumed to be a child.
ASSISTANCE & SUPPORT	
Provision of information	(15) In applying this Directive, Member States should ensure that victims with disabilities are able to benefit fully from the rights set out in this Directive, on an equal basis with others, including by facilitating the accessibility to premises where criminal proceedings are conducted and access to information. (21) Information and advice provided by competent authorities, victim support services and restorative justice services should, as far as possible, be given by means of a range of media and

	in a manner which can be understood by the victim. Such information and advice should be provided in simple and accessible language. It should also be ensured that the victim can be understood during proceedings. In this respect, the victim's knowledge of the language used to provide information, age, maturity, intellectual and emotional capacity, literacy and any mental or physical impairment should be taken into account. Particular account should be taken of difficulties in understanding or communicating which may be due to a disability of some kind, such as hearing or speech impediments. Equally, limitations on a victim's ability to communicate information should be taken into account during criminal proceedings. (23) Information about reimbursement of expenses should be provided, from the time of the first contact with a competent authority, for example in a leaflet stating the basic conditions for such reimbursement of expenses. Member States should not be required, at this early stage of the criminal proceedings, to decide on whether the victim concerned fulfils the conditions for reimbursement of expenses. (26) When providing information, sufficient detail should be given to ensure that victims are treated in a respectful manner and to enable them to make informed decisions about their participation in proceedings. In this respect, information allowing the victim to know about the current status of any proceedings is particularly important. This is equally relevant for information to enable a victim to decide whether to request a review of a decision not to prosecute. Unless otherwise required, it should be possible to provide the information communicated to the victim orally or in writing, including through electronic means. (27) Information to a victim should be provided to the last known correspondence address or electronic contact details given to the competent authority by the victim. In exceptional cases, for example due to the high number of victims involved in a case, it should be possible to provide information through the press, through an official website of the competent authority or through a similar communication channel. (28) Member States should not be obliged to provide information where disclosure of that information could affect the proper handling of a case or harm a given case or person, or if they consider it contrary to the essential interests of their security. (29) Competent authorities should ensure that victims receive updated contact details for communication about their case unless the victim has expressed a wish not to receive such information. (30) A reference to a 'decision' in the context of the right to information, interpretation and translation, should be understood only as a reference to the finding of guilt or otherwise ending criminal proceedings. The reasons for that decision should be provided to the victim through a copy of the document which contains that decision or through a brief summary of them. (31) The right to information about the time and place of a trial resulting from the complaint with regard to a criminal offence suffered by the victim should also apply to information about the time and place of a hearing related to an appeal of a judgment in the case.
--	---

	(32) Specific information about the release or the escape of the offender should be given to victims, upon request, at least in cases where there might be a danger or an identified risk of harm to the victims, unless there is an identified risk of harm to the offender which would result from the notification... (33) Victims should receive information about any right to appeal of a decision to release the offender, if such a right exists in national law. Article 1.1. The purpose of this Directive is to ensure that victims of crime receive appropriate information, support and protection and are able to participate in criminal proceedings. Article 3.1. Member States shall take appropriate measures to assist victims to understand and to be understood from the first contact and during any further necessary interaction they have with a competent authority in the context of criminal proceedings, including where information is provided by that authority. 2. Member States shall ensure that communications with victims are given in simple and accessible language, orally or in writing. Such communications shall take into account the personal characteristics of the victim including any disability which may affect the ability to understand or to be understood. 3. Unless contrary to the interests of the victim or unless the course of proceedings would be prejudiced, Member States shall allow victims to be accompanied by a person of their choice in the first contact with a competent authority where, due to the impact of the crime, the victim requires assistance to understand or to be understood. Article 4. 1. Member States shall ensure that victims are offered the following information, without unnecessary delay, from their first contact with a competent authority in order to enable them to access the rights set out in this Directive: (a) the type of support they can obtain and from whom, including, where relevant, basic information about access to medical support, any specialist support, including psychological support, and alternative accommodation; (b) the procedures for making complaints with regard to a criminal offence and their role in connection with such procedures; (c) how and under what conditions they can obtain protection, including protection measures; (d) how and under what conditions they can access legal advice, legal aid and any other sort of advice; (e) how and under what conditions they can access compensation; (f) how and under what conditions they are entitled to interpretation and translation; (g) if they are resident in a Member State other than that where the criminal offence was committed, any special measures, procedures or arrangements, which are available to protect their interests in the Member State where the first contact with the competent authority is made; (h) the available procedures for making complaints where their rights are not respected by the competent authority operating within the context of criminal proceedings; (i) the contact details for communications about their case; (j) the available restorative justice services;
--	---

	(k) how and under what conditions expenses incurred as a result of their participation in the criminal proceedings can be reimbursed. 2. The extent or detail of information referred to in paragraph 1 may vary depending on the specific needs and personal circumstances of the victim and the type or nature of the crime. Additional details may also be provided at later stages depending on the needs of the victim and the relevance, at each stage of proceedings, of such details. Article 5.1. Member States shall ensure that victims receive written acknowledgement of their formal complaint made by them to the competent authority of a Member State, stating the basic elements of the criminal offence concerned. Article 6 1. Member States shall ensure that victims are notified without unnecessary delay of their right to receive the following information about the criminal proceedings instituted as a result of the complaint with regard to a criminal offence suffered by the victim and that, upon request, they receive such information: (a) any decision not to proceed with or to end an investigation or not to prosecute the offender; (b) the time and place of the trial, and the nature of the charges against the offender. 2. Member States shall ensure that, in accordance with their role in the relevant criminal justice system, victims are notified without unnecessary delay of their right to receive the following information about the criminal proceedings instituted as a result of the complaint with regard to a criminal offence suffered by them and that, upon request, they receive such information: (a) any final judgment in a trial; (b) information enabling the victim to know about the state of the criminal proceedings, unless in exceptional cases the proper handling of the case may be adversely affected by such notification. 3. Information provided for under paragraph 1(a) and paragraph 2(a) shall include reasons or a brief summary of reasons for the decision concerned, except in the case of a jury decision or a decision where the reasons are confidential in which cases the reasons are not provided as a matter of national law. 4. The wish of victims as to whether or not to receive information shall bind the competent authority, unless that information must be provided due to the entitlement of the victim to active participation in the criminal proceedings. Member States shall allow victims to modify their wish at any moment, and shall take such modification into account. 5. Member States shall ensure that victims are offered the opportunity to be notified, without unnecessary delay, when the person remanded in custody, prosecuted or sentenced for criminal offences concerning them is released from or has escaped detention. Furthermore, Member States shall ensure that victims are informed of any relevant measures issued for their protection in case of release or escape of the offender. 6. Victims shall, upon request, receive the information provided for in paragraph 5 at least in cases where there is a danger or an identified risk of harm to them, unless there is an identified risk of harm to the offender which would result from the notification.
Right to interpretation & translation	(34) Justice cannot be effectively achieved unless victims can properly explain the circumstances of the crime and provide their evidence in a manner understandable to the competent authorities. It is equally important to ensure that victims are treated in a respectful manner and that they are able to access their rights. Interpretation should therefore be made available, free of charge, during questioning of the victim and in order to enable them to participate actively in court hearings, in accordance with the role of the victim in the relevant criminal justice system. For other aspects of criminal proceedings, the need for interpretation and translation can vary depending on specific issues, the role of the victim in the relevant criminal justice system and his or her involvement in proceedings and any specific rights they have. As such, interpretation and translation for these other cases need only be provided to the extent necessary for victims to exercise their rights. (35) The victim should have the right to challenge a decision finding that there is no need for interpretation or translation, in accordance with procedures in national law. That right does not

	entail the obligation for Member States to provide for a separate mechanism or complaint procedure in which such decision may be challenged and should not unreasonably prolong the criminal proceedings. An internal review of the decision in accordance with existing national procedures would suffice. (36) The fact that a victim speaks a language which is not widely spoken should not, in itself, be grounds to decide that interpretation or translation would unreasonably prolong the criminal proceedings. Article 5 2. Member States shall ensure that victims who wish to make a complaint with regard to a criminal offence and who do not understand or speak the language of the competent authority be enabled to make the complaint in a language that they understand or by receiving the necessary linguistic assistance. 3. Member States shall ensure that victims who do not understand or speak the language of the competent authority, receive translation, free of charge, of the written acknowledgement of their complaint provided for in paragraph 1, if they so request, in a language that they understand. Article 7.1. Member States shall ensure that victims who do not understand or speak the language of the criminal proceedings concerned are provided, upon request, with interpretation in accordance with their role in the relevant criminal justice system in criminal proceedings, free of charge, at least during any interviews or questioning of the victim during criminal proceedings before investigative and judicial authorities, including during police questioning, and interpretation for their active participation in court hearings and any necessary interim hearings. 2. Without prejudice to the rights of the defence and in accordance with rules of judicial discretion, communication technology such as videoconferencing, telephone or internet may be used, unless the physical presence of the interpreter is required in order for the victims to properly exercise their rights or to understand the proceedings. 3. Member States shall ensure that victims who do not understand or speak the language of the criminal proceedings concerned are provided, in accordance with their role in the relevant criminal justice system in criminal proceedings, upon request, with translations of information essential to the exercise of their rights in criminal proceedings in a language that they understand, free of charge, to the extent that such information is made available to the victims. Translations of such information shall include at least any decision ending the criminal proceedings related to the criminal offence suffered by the victim, and upon the victim's request, reasons or a brief summary of reasons for such decision, except in the case of a jury decision or a decision where the reasons are confidential in which cases the reasons are not provided as a matter of national law. 4. Member States shall ensure that victims who are entitled to information about the time and place of the trial in accordance with Article 6(1)(b) and who do not understand the language of the competent authority, are provided with a translation of the information to which they are entitled, upon request. 5. Victims may submit a reasoned request to consider a document as essential. There shall be no requirement to translate passages of essential documents which are not relevant for the purpose of enabling victims to actively participate in the criminal proceedings. 6. Notwithstanding paragraphs 1 and 3, an oral translation or oral summary of essential documents may be provided instead of a written translation on condition that such oral translation or oral summary does not prejudice the fairness of the proceedings. 7. Member States shall ensure that the competent authority assesses whether victims need interpretation or translation as provided for under paragraphs 1 and 3. Victims may challenge a decision not to provide interpretation or translation. The procedural rules for such a challenge shall be determined by national law. 8. Interpretation and translation and any consideration of a challenge of a decision not to provide interpretation or translation under this Article shall not unreasonably prolong the criminal proceedings.
Provision of assistance & support	(17) .. Women victims of gender-based violence and their children often require special support and protection because of the high risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation connected with such violence. (37) Support should be available from the moment the competent authorities are aware of the victim and throughout criminal proceedings and for an appropriate time after such

	proceedings in accordance with the needs of the victim and the rights set out in this Directive. Support should be provided through a variety of means, without excessive formalities and through a sufficient geographical distribution across the Member State to allow all victims the opportunity to access such services. Victims who have suffered considerable harm due to the severity of the crime could require specialist support services. (38) Persons who are particularly vulnerable or who find themselves in situations that expose them to a particularly high risk of harm, such as persons subjected to repeat violence in close relationships, victims of gender-based violence, or persons who fall victim to other types of crime in a Member State of which they are not nationals or residents, should be provided with specialist support and legal protection. Specialist support services should be based on an integrated and targeted approach which should, in particular, take into account the specific needs of victims, the severity of the harm suffered as a result of a criminal offence, as well as the relationship between victims, offenders, children and their wider social environment. A main task of these services and their staff, which play an important role in supporting the victim to recover from and overcome potential harm or trauma as a result of a criminal offence, should be to inform victims about the rights set out in this Directive so that they can take decisions in a supportive environment that treats them with dignity, respect and sensitivity. The types of support that such specialist support services should offer could include providing shelter and safe accommodation, immediate medical support, referral to medical and forensic examination for evidence in cases of rape or sexual assault, short and long-term psychological counselling, trauma care, legal advice, advocacy and specific services for children as direct or indirect victims. (39) Victim support services are not required to provide extensive specialist and professional expertise themselves. If necessary, victim support services should assist victims in calling on existing professional support, such as psychologists. (40) Although the provision of support should not be dependent on victims making a complaint with regard to a criminal offence to a competent authority such as the police, such authorities are often best placed to inform victims of the possibility of support. Member States are therefore encouraged to establish appropriate conditions to enable the referral of victims to victim support services, including by ensuring that data protection requirements can be and are adhered to. Repeat referrals should be avoided. (51) If the victim has left the territory of the Member State where the criminal offence was committed, that Member State should no longer be obliged to provide assistance, support and protection except for what is directly related to any criminal proceedings it is conducting regarding the criminal offence concerned, such as special protection measures during court proceedings. The Member State of the victim's residence should provide assistance, support and protection required for the victim's need to recover. (61) .. Member States should ensure such training for police services and court staff. Equally, training should be promoted for lawyers, prosecutors and judges and for practitioners who provide victim support or restorative justice services. This requirement should include training on the specific support services to which victims should be referred or specialist training where their work focuses on victims with specific needs and specific psychological training, as appropriate. Where relevant, such training should be gender sensitive. Member States' actions on training should be complemented by guidelines, recommendations and exchange of best practices in accordance with the Budapest roadmap. (62) .. Member States should encourage and work closely with civil society organisations, including recognised and active non-governmental organisations working with victims of crime, in particular in policymaking initiatives, information and awareness-raising campaigns, research and education programmes and in training, as well as in monitoring and evaluating the impact of measures to support and protect victims of crime. For victims of crime to receive the proper degree of assistance, support and protection, public services should work in a coordinated manner and should be involved at all administrative levels — at Union level, and at national, regional and local level. Victims should be assisted in finding and addressing the competent authorities in order to avoid repeat referrals. Member States should consider developing 'sole points of access' or 'one-stop shops', that address victims' multiple needs when involved in criminal proceedings, including the need to receive information, assistance, support, protection and compensation. (63) In order to encourage and facilitate reporting of crimes and to allow victims to break the cycle of repeat victimisation, it is essential that reliable support services are available to victims and that competent authorities are prepared to respond to victims' reports in a respectful, sensitive, professional and non-discriminatory manner. This could increase victims' confidence in the criminal justice systems of Member States and reduce the number of unreported crimes. Practitioners who are likely to receive complaints from victims with regard to criminal offences should be appropriately trained to facilitate reporting of crimes, and measures should be put in place to enable third-party reporting, including by civil society organisations. It should be possible to make use of communication technology, such as e- mail, video recordings or online electronic forms for making complaints. (64) .. Relevant statistical data can include data recorded by the judicial authorities and by law enforcement agencies and, as far as possible, administrative data compiled by healthcare and
--	---

	social welfare services and by public and non-governmental victim support or restorative justice services and other organisations working with victims of crime. Judicial data can include information about reported crime, the number of cases that are investigated and persons prosecuted and sentenced. Service-based administrative data can include, as far as possible, data on how victims are using services provided by government agencies and public and private support organisations, such as the number of referrals by police to victim support services, the number of victims that request, receive or do not receive support or restorative justice. Article 8. 1. Member States shall ensure that victims, in accordance with their needs, have access to confidential victim support services, free of charge, acting in the interests of the victims before, during and for an appropriate time after criminal proceedings. Family members shall have access to victim support services in accordance with their needs and the degree of harm suffered as a result of the criminal offence committed against the victim. 2. Member States shall facilitate the referral of victims, by the competent authority that received the complaint and by other relevant entities, to victim support services. 3. Member States shall take measures to establish free of charge and confidential specialist support services in addition to, or as an integrated part of, general victim support services, or to enable victim support organisations to call on existing specialised entities providing such specialist support. Victims, in accordance with their specific needs, shall have access to such services and family members shall have access in accordance with their specific needs and the degree of harm suffered as a result of the criminal offence committed against the victim. 4. Victim support services and any specialist support services may be set up as public or non-governmental organisations and may be organised on a professional or voluntary basis. 5. Member States shall ensure that access to any victim support services is not dependent on a victim making a formal complaint with regard to a criminal offence to a competent authority. Article 9. 1. Victim support services, as referred to in Article 8(1), shall, as a minimum, provide: (a) information, advice and support relevant to the rights of victims including on accessing national compensation schemes for criminal injuries, and on their role in criminal proceedings including preparation for attendance at the trial; (b) information about or direct referral to any relevant specialist support services in place; (c) emotional and, where available, psychological support; (d) advice relating to financial and practical issues arising from the crime; (e) unless otherwise provided by other public or private services, advice relating to the risk and prevention of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation. 2. Member States shall encourage victim support services to pay particular attention to the specific needs of victims who have suffered considerable harm due to the severity of the crime. 3. Unless otherwise provided by other public or private services, specialist support services referred to in Article 8(3), shall, as a minimum, develop and provide: (a) shelters or any other appropriate interim accommodation for victims in need of a safe place due to an imminent risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation; (b) targeted and integrated support for victims with specific needs, such as victims of sexual violence, victims of gender-based violence and victims of violence in close relationships, including trauma support and counselling. Article 25. 4. Through their public services or by funding victim support organisations, Member States shall encourage initiatives enabling those providing victim support and restorative justice services to receive adequate training to a level appropriate to their contact with victims and observe professional standards to ensure such services are provided in an impartial, respectful and professional manner.
--	--

Individual assessment of each child's circumstances and non-offending family members'	(9) .. In all contacts with a competent authority operating within the context of criminal proceedings, and any service coming into contact with victims, such as victim support or restorative justice services, the personal situation and immediate needs, age, gender, possible disability and maturity of victims of crime should be taken into account while fully respecting their physical, mental and moral integrity... (55) Some victims are particularly at risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation by the offender during criminal proceedings. It is possible that such a risk derives from the personal characteristics of the victim or the type, nature or circumstances of the crime. Only through individual assessments, carried out at the earliest opportunity, can such a risk be effectively identified. Such assessments should be carried out for all victims to determine whether they are at risk of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation and what special protection measures they require. (56) Individual assessments should take into account the personal characteristics of the victim such as his or her age, gender and gender identity or expression, ethnicity, race, religion, sexual orientation, health, disability, residence status, communication difficulties, relationship to or dependence on the offender and previous experience of crime. They should also take into account the type or nature and the circumstances of the crime such as whether it is a hate crime, a bias crime or a crime committed with a discriminatory motive, sexual violence, violence in a close relationship, whether the offender was in a position of control, whether the victim's residence is in a high crime or gang dominated area, or whether the victim's country of origin is not the Member State where the crime was committed. (58) Victims who have been identified as vulnerable to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation should be offered appropriate measures to protect them during criminal proceedings. The exact nature of such measures should be determined through the individual assessment, taking into account the wish of the victim. The extent of any such measure should be determined without prejudice to the rights of the defence and in accordance with rules of judicial discretion. The victims' concerns and fears in relation to proceedings should be a key factor in determining whether they need any particular measure. (61) .. Persons who are likely to be involved in the individual assessment to identify victims' specific protection needs and to determine their need for special protection measures should receive specific training on how to carry out such an assessment... Article 22 1. Member States shall ensure that victims receive a timely and individual assessment, in accordance with national procedures, to identify specific protection needs and to determine whether and to what extent they would benefit from special measures in the course of criminal proceedings, as provided for under Articles 23 and 24, due to their particular vulnerability to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation. 2. The individual assessment shall, in particular, take into account: (a) the personal characteristics of the victim; (b) the type or nature of the crime; and (c) the circumstances of the crime. 3. In the context of the individual assessment, particular attention shall be paid to victims who have suffered considerable harm due to the severity of the crime; victims who have suffered a crime committed with a bias or discriminatory motive which could, in particular, be related to their personal characteristics; victims whose relationship to and dependence on the offender make them particularly vulnerable. In this regard, victims of terrorism, organised crime, human trafficking, gender-based violence, violence in a close relationship, sexual violence, exploitation or hate crime, and victims with disabilities shall be duly considered. 4. For the purposes of this Directive, child victims shall be presumed to have specific protection needs due to their vulnerability to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation. To determine whether and to what extent they would benefit from special measures as provided for under Articles 23 and 24, child victims shall be subject to an individual assessment as provided for in paragraph 1 of this Article.
--	---

	5. The extent of the individual assessment may be adapted according to the severity of the crime and the degree of apparent harm suffered by the victim. 6. Individual assessments shall be carried out with the close involvement of the victim and shall take into account their wishes including where they do not wish to benefit from special measures as provided for in Articles 23 and 24. 7. If the elements that form the basis of the individual assessment have changed significantly, Member States shall ensure that it is updated throughout the criminal proceedings
Circle of Trust provisions	(18) Where violence is committed in a close relationship, it is committed by a person who is a current or former spouse, or partner or other family member of the victim, whether or not the offender shares or has shared the same household with the victim. Such violence could cover physical, sexual, psychological or economic violence and could result in physical, mental or emotional harm or economic loss. Violence in close relationships is a serious and often hidden social problem which could cause systematic psychological and physical trauma with severe consequences because the offender is a person whom the victim should be able to trust. Victims of violence in close relationships may therefore be in need of special protection measures. Women are affected disproportionately by this type of violence and the situation can be worse if the woman is dependent on the offender economically, socially or as regards her right to residence. (46) Restorative justice services, including for example victim- offender mediation, family group conferencing and sentencing circles, can be of great benefit to the victim, but require safeguards to prevent secondary and repeat victimisation, intimidation and retaliation. Such services should therefore have as a primary consideration the interests and needs of the victim, repairing the harm done to the victim and avoiding further harm. Factors such as the nature and severity of the crime, the ensuing degree of trauma, the repeat violation of a victim's physical, sexual, or psychological integrity, power imbalances, and the age, maturity or intellectual capacity of the victim, which could limit or reduce the victim's ability to make an informed choice or could prejudice a positive outcome for the victim, should be taken into consideration in referring a case to the restorative justice services and in conducting a restorative justice process. Restorative justice processes should, in principle, be confidential, unless agreed otherwise by the parties, or as required by national law due to an overriding public interest. Factors such as threats made or any forms of violence committed during the process may be considered as requiring disclosure in the public interest.
Representation where appropriate for children deprived of parental care or where their interests conflict with those of their parents	(60) Where, in accordance with this Directive, a guardian or a representative is to be appointed for a child, those roles could be performed by the same person or by a legal person, an institution or an authority. Article 24.1 (b) in criminal investigations and proceedings, in accordance with the role of victims in the relevant criminal justice system, competent authorities appoint a special representative for child victims where, according to national law, the holders of parental responsibility are precluded from representing the child victim as a result of a conflict of interest between them and the child victim, or where the child victim is unaccompanied or separated from the family;
Legal counselling and representation	Article 13 Member States shall ensure that victims have access to legal aid, where they have the status of parties to criminal proceedings. The conditions or procedural rules under which victims have access to legal aid shall be determined by national law. Article 24. 1 (c) where the child victim has the right to a lawyer, he or she has the right to legal advice and representation, in his or her own name, in proceedings where there is, or there could be, a conflict of interest between the child victim and the holders of parental responsibility.
REPORTING/INVESTIGATION/COURT PROCEEDINGS	

Investigation & Prosecution do not depend on report/accusation by victim	n/a
Reporting	(63) In order to encourage and facilitate reporting of crimes and to allow victims to break the cycle of repeat victimisation, it is essential that reliable support services are available to victims and that competent authorities are prepared to respond to victims' reports in a respectful, sensitive, professional and non-discriminatory manner. This could increase victims' confidence in the criminal justice systems of Member States and reduce the number of unreported crimes. Practitioners who are likely to receive complaints from victims with regard to criminal offences should be appropriately trained to facilitate reporting of crimes, and measures should be put in place to enable third-party reporting, including by civil society organisations. It should be possible to make use of communication technology, such as e- mail, video recordings or online electronic forms for making complaints.
Adapted procedures in investigations and judicial proceedings involving children	(59) Immediate operational needs and constraints may make it impossible to ensure, for example, that the same police officer consistently interview the victim; illness, maternity or parental leave are examples of such constraints. Furthermore, premises specially designed for interviews with victims may not be available due, for example, to renovation. In the event of such operational or practical constraints, a special measure envisaged following an individual assessment may not be possible to provide on a case-by-case basis. Article 18 Without prejudice to the rights of the defence, Member States shall ensure that measures are available to protect victims and their family members from secondary and repeat victimisation, from intimidation and from retaliation, including against the risk of emotional or psychological harm, and to protect the dignity of victims during questioning and when testifying. When necessary, such measures shall also include procedures established under national law for the physical protection of victims and their family members. Article 22 1. Member States shall ensure that victims receive a timely and individual assessment, in accordance with national procedures, to identify specific protection needs and to determine whether and to what extent they would benefit from special measures in the course of criminal proceedings, as provided for under Articles 23 and 24, due to their particular vulnerability to secondary and repeat victimisation, to intimidation and to retaliation. (See section on individual needs assessment.) Article 23. 1. Without prejudice to the rights of the defence and in accordance with rules of judicial discretion, Member States shall ensure that victims with specific protection needs who benefit from special measures identified as a result of an individual assessment provided for in Article 22(1), may benefit from the measures provided for in paragraphs 2 and 3 of this Article. A special measure envisaged following the individual assessment shall not be made available if operational or practical constraints make this impossible, or where there is a an urgent need to interview the victim and failure to do so could harm the victim or another person or could prejudice the course of the proceedings.
CRIMINAL INVESTIGATION: No unjustified delay between the reporting of the facts and interviews take place	Article 20.. (a) interviews of victims are conducted without unjustified delay after the complaint with regard to a criminal offence has been made to the competent authority;
CRIMINAL INVESTIGATION: Medical	Article 20 (c) (d) medical examinations are kept to a minimum and are carried out only where strictly necessary for the purposes of the criminal proceedings

examinations are kept to a minimum	
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews take place, where necessary in premises designed or adapted for this purpose	Article 23.2 (a) interviews with the victim being carried out in premises designed or adapted for that purpose;
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews are carried out by or through professionals trained for this purpose	Article 23.2 (b) interviews with the victim being carried out by or through professionals trained for that purpose;
CRIMINAL INVESTIGATION: The same persons, if possible and were appropriate, conduct all interviews with children	Article 23.2 (c) all interviews with the victim being conducted by the same persons unless this is contrary to the good administration of justice;
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews of victims of sexual violence, gender-based violence or violence in close relationships being carried out by persons of the same sex	Article 23.2 (d) all interviews with victims of sexual violence, gender-based violence or violence in close relationships, unless conducted by a prosecutor or a judge, being conducted by a person of the same sex as the victim, if the victim so wishes, provided that the course of the criminal proceedings will not be prejudiced.

CRIMINAL INVESTIGATION: The number of interviews is as limited as possible and interviews are carried out only where strictly necessary and for the purpose of the investigations and proceedings	Article 20(b) the number of interviews of victims is kept to a minimum and interviews are carried out only where strictly necessary for the purposes of the criminal investigation;
CRIMINAL INVESTIGATION: Accompaniment by legal representative or where appropriate by an adult of his or her choice unless a reasoned decision has been made to the contrary in respect of that person.	Article 20 (c) victims may be accompanied by their legal representative and a person of their choice, unless a reasoned decision has been made to the contrary;
CRIMINAL INVESTIGATION/COURT PROCEEDING: All interviews with a child victim)or where appropriate a child witness, may be audio-visually recorded and that such recordings may be used as evidence in criminal court proceedings	Article 24. 1 (a) in criminal investigations, all interviews with the child victim may be audiovisually recorded and such recorded interviews may be used as evidence in criminal proceedings; ...The procedural rules for the audiovisual recordings referred to in point (a) of the first subparagraph and the use thereof shall be determined by national law.
COURT PROCEEDING:	Article 23.3 (d) measures allowing a hearing to take place without the presence of the public.

Possibility to order that the hearing take place without the presence of the public	
COURT PROCEEDING: Possibility to order that the child victim be heard through the use of appropriate communication technologies	Article 23.3 (a) measures to avoid visual contact between victims and offenders including during the giving of evidence, by appropriate means including the use of communication technology; (b) measures to ensure that the victim may be heard in the courtroom without being present, in particular through the use of appropriate communication technology;
CRIMINAL PROCEEDING/GENERAL Necessary measures to protect the privacy, identity and image of child victims and to prevent the public dissemination of any information that could lead to their identification.	(54) Protecting the privacy of the victim can be an important means of preventing secondary and repeat victimisation, intimidation and retaliation and can be achieved through a range of measures including non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of the victim. Such protection is particularly important for child victims, and includes non-disclosure of the name of the child. However, there might be cases where, exceptionally, the child can benefit from the disclosure or even widespread publication of information, for example where a child has been abducted. Measures to protect the privacy and images of victims and of their family members should always be consistent with the right to a fair trial and freedom of expression, as recognised in Articles 6 and 10, respectively, of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. (68) Personal data processed when implementing this Directive should be protected in accordance with Council Framework Decision 2008/977/JHA of 27 November 2008 on the protection of personal data processed in the framework of police and judicial cooperation in criminal matters (1) and in accordance with the principles laid down in the Council of Europe Convention of 28 January 1981 for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, which all Member States have ratified. Article 21. 1. Member States shall ensure that competent authorities may take during the criminal proceedings appropriate measures to protect the privacy, including personal characteristics of the victim taken into account in the individual assessment provided for under Article 22, and images of victims and of their family members. Furthermore, Member States shall ensure that competent authorities may take all lawful measures to prevent public dissemination of any information that could lead to the identification of a child victim. 2. In order to protect the privacy, personal integrity and personal data of victims, Member States shall, with respect for freedom of expression and information and freedom and pluralism of the media, encourage the media to take self-regulatory measures. Article 23.3 (c) measures to avoid unnecessary questioning concerning the victim's private life not related to the criminal offence;
CRIMINAL PROCEEDING/GENERAL Right to avoid contact between victim and offender	Article 19 1. Member States shall establish the necessary conditions to enable avoidance of contact between victims and their family members, where necessary, and the offender within premises where criminal proceedings are conducted, unless the criminal proceedings require such contact. 2. Member States shall ensure that new court premises have separate waiting areas for victims.
Involvement of trained professionals in psychosocial assessment,	See Article 25

forensic interview and physical examinations	
Necessary measures to find durable solutions for unaccompanied children who have been trafficked	N/A
Other measures	
Training & tools	(61) .. Persons who are likely to be involved in the individual assessment to identify victims' specific protection needs and to determine their need for special protection measures should receive specific training on how to carry out such an assessment. Member States should ensure such training for police services and court staff. Equally, training should be promoted for lawyers, prosecutors and judges and for practitioners who provide victim support or restorative justice services. This requirement should include training on the specific support services to which victims should be referred or specialist training where their work focuses on victims with specific needs and specific psychological training, as appropriate. Where relevant, such training should be gender sensitive. Member States' actions on training should be complemented by guidelines, recommendations and exchange of best practices in accordance with the Budapest roadmap. (63) In order to encourage and facilitate reporting of crimes and to allow victims to break the cycle of repeat victimisation, it is essential that reliable support services are available to victims and that competent authorities are prepared to respond to victims' reports in a respectful, sensitive, professional and non-discriminatory manner. This could increase victims' confidence in the criminal justice systems of Member States and reduce the number of unreported crimes. Practitioners who are likely to receive complaints from victims with regard to criminal offences should be appropriately trained to facilitate reporting of crimes, and measures should be put in place to enable third-party reporting, including by civil society organisations. It should be possible to make use of communication technology, such as e- mail, video recordings or online electronic forms for making complaints. Article 25.1. Member States shall ensure that officials likely to come into contact with victims, such as police officers and court staff, receive both general and specialist training to a level appropriate to their contact with victims to increase their awareness of the needs of victims and to enable them to deal with victims in an impartial, respectful and professional manner. 2. Without prejudice to judicial independence and differences in the organisation of the judiciary across the Union, Member States shall request that those responsible for the training of judges and prosecutors involved in criminal proceedings make available both general and specialist training to increase the awareness of judges and prosecutors of the needs of victims. 3. With due respect for the independence of the legal profession, Member States shall recommend that those responsible for the training of lawyers make available both general and specialist training to increase the awareness of lawyers of the needs of victims. 4. Through their public services or by funding victim support organisations, Member States shall encourage initiatives enabling those providing victim support and restorative justice services to receive adequate training to a level appropriate to their contact with victims and observe professional standards to ensure such services are provided in an impartial, respectful and professional manner. 5. In accordance with the duties involved, and the nature and level of contact the practitioner has with victims, training shall aim to enable the practitioner to recognise victims and to treat them in a respectful, professional and non-discriminatory manner.

Multi-disciplinary/coordination	(38) .. Specialist support services should be based on an integrated and targeted approach which should, in particular, take into account the specific needs of victims, the severity of the harm suffered as a result of a criminal offence, as well as the relationship between victims, offenders, children and their wider social environment... (62) .. For victims of crime to receive the proper degree of assistance, support and protection, public services should work in a coordinated manner and should be involved at all administrative levels — at Union level, and at national, regional and local level. Victims should be assisted in finding and addressing the competent authorities in order to avoid repeat referrals. Member States should consider developing ‘sole points of access’ or ‘one-stop shops’, that address victims' multiple needs when involved in criminal proceedings, including the need to receive information, assistance, support, protection and compensation. International cooperation Article 26 1. Member States shall take appropriate action to facilitate cooperation between Member States to improve the access of victims to the rights set out in this Directive and under national law. Such cooperation shall be aimed at least at: (a) the exchange of best practices; (b) consultation in individual cases; and (c) assistance to European networks working on matters directly relevant to victims' rights.
Data and monitoring	(62) Member States should encourage and work closely with civil society organisations, including recognised and active non-governmental organisations working with victims of crime, in particular in policymaking initiatives, information and awareness-raising campaigns, research and education programmes and in training, as well as in monitoring and evaluating the impact of measures to support and protect victims of crime. (64) Systematic and adequate statistical data collection is recognised as an essential component of effective policymaking in the field of rights set out in this Directive. In order to facilitate evaluation of the application of this Directive, Member States should communicate to the Commission relevant statistical data related to the application of national procedures on victims of crime, including at least the number and type of the reported crimes and, as far as such data are known and are available, the number and age and gender of the victims. Relevant statistical data can include data recorded by the judicial authorities and by law enforcement agencies and, as far as possible, administrative data compiled by healthcare and social welfare services and by public and non-governmental victim support or restorative justice services and other organisations working with victims of crime. Judicial data can include information about reported crime, the number of cases that are investigated and persons prosecuted and sentenced. Service-based administrative data can include, as far as possible, data on how victims are using services provided by government agencies and public and private support organisations, such as the number of referrals by police to victim support services, the number of victims that request, receive or do not receive support or restorative justice.
Awareness Raising	(62) Member States should encourage and work closely with civil society organisations, including recognised and active non-governmental organisations working with victims of crime, in particular in policymaking initiatives, information and awareness-raising campaigns, research and education programmes and in training, as well as in monitoring and evaluating the impact of measures to support and protect victims of crime. Article 26.2. Member States shall take appropriate action, including through the internet, aimed at raising awareness of the rights set out in this Directive, reducing the risk of victimisation, and minimising the negative impact of crime and the risks of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation, in particular by targeting groups at risk such as children, victims of gender-based violence and violence in close relationships. Such action may include information and awareness raising campaigns and research and education programmes, where

	appropriate in cooperation with relevant civil society organisations and other stakeholders.
Prevention	Article 26 1. Member States shall take appropriate action to facilitate cooperation between Member States to improve the access of victims to the rights set out in this Directive and under national law. Such cooperation shall be aimed at least at: (a) the exchange of best practices; (b) consultation in individual cases; and (c) assistance to European networks working on matters directly relevant to victims' rights. Article 26.2. Member States shall take appropriate action, including through the internet, aimed at raising awareness of the rights set out in this Directive, reducing the risk of victimisation, and minimising the negative impact of crime and the risks of secondary and repeat victimisation, of intimidation and of retaliation, in particular by targeting groups at risk such as children, victims of gender-based violence and violence in close relationships. Such action may include information and awareness raising campaigns and research and education programmes, where appropriate in cooperation with relevant civil society organisations and other stakeholders.
Other	Right of victims when making a complaint: Article 5.1. Member States shall ensure that victims receive written acknowledgement of their formal complaint made by them to the competent authority of a Member State, stating the basic elements of the criminal offence concerned. Right to review of a decision not to prosecute: Recital 43 The right to a review of a decision not to prosecute should be understood as referring to decisions taken by prosecutors and investigative judges or law enforcement authorities such as police officers, but not to the decisions taken by courts. Any review of a decision not to prosecute should be carried out by a different person or authority to that which made the original decision, unless the initial decision not to prosecute was taken by the highest prosecuting authority, against whose decision no review can be made, in which case the review may be carried out by that same authority. The right to a review of a decision not to prosecute does not concern special procedures, such as proceedings against members of parliament or government, in relation to the exercise of their official position. Article 11 1. Member States shall ensure that victims, in accordance with their role in the relevant criminal justice system, have the right to a review of a decision not to prosecute. The procedural rules for such a review shall be determined by national law. 2. Where, in accordance with national law, the role of the victim in the relevant criminal justice system will be established only after a decision to prosecute the offender has been taken, Member States shall ensure that at least the victims of serious crimes have the right to a review of a decision not to prosecute. The procedural rules for such a review shall be determined by national law. 3. Member States shall ensure that victims are notified without unnecessary delay of their right to receive, and that they receive sufficient information to decide whether to request a review of any decision not to prosecute upon request. 4. Where the decision not to prosecute is taken by the highest prosecuting authority against whose decision no review may be carried out under national law, the review may be carried out by the same authority. Restorative justice procedures: Recital 46 Restorative justice services, including for example victim- offender mediation, family group conferencing and sentencing circles, can be of great benefit to the victim, but require safeguards to prevent secondary and repeat victimisation, intimidation and retaliation. Such services should therefore have as a primary consideration the interests and needs of the victim, repairing the harm done to the victim and avoiding further harm. Factors such as the nature and severity of the crime, the ensuing degree of trauma, the repeat violation of a victim's physical, sexual, or psychological integrity, power imbalances, and the age, maturity or intellectual capacity of the victim, which could limit or reduce the victim's ability to make an informed choice or could prejudice a positive outcome for the victim, should be taken into consideration in referring a case to the restorative justice services and

	in conducting a restorative justice process. Restorative justice processes should, in principle, be confidential, unless agreed otherwise by the parties, or as required by national law due to an overriding public interest. Factors such as threats made or any forms of violence committed during the process may be considered as requiring disclosure in the public interest. Article 12 1. Member States shall take measures to safeguard the victim from secondary and repeat victimisation, from intimidation and from retaliation, to be applied when providing any restorative justice services. Such measures shall ensure that victims who choose to participate in restorative justice processes have access to safe and competent restorative justice services, subject to at least the following conditions: (a) the restorative justice services are used only if they are in the interest of the victim, subject to any safety considerations, and are based on the victim's free and informed consent, which may be withdrawn at any time; (b) before agreeing to participate in the restorative justice process, the victim is provided with full and unbiased information about that process and the potential outcomes as well as information about the procedures for supervising the implementation of any agreement; (c) the offender has acknowledged the basic facts of the case; (d) any agreement is arrived at voluntarily and may be taken into account in any further criminal proceedings; (e) discussions in restorative justice processes that are not conducted in public are confidential and are not subsequently disclosed, except with the agreement of the parties or as required by national law due to an overriding public interest. 2. Member States shall facilitate the referral of cases, as appropriate to restorative justice services, including through the establishment of procedures or guidelines on the conditions for such referral. Right to recover expenses: Recital 47 Victims should not be expected to incur expenses in relation to their participation in criminal proceedings. Member States should be required to reimburse only necessary expenses of victims in relation to their participation in criminal proceedings and should not be required to reimburse victims' legal fees. Member States should be able to impose conditions in regard to the reimbursement of expenses in national law, such as time limits for claiming reimbursement, standard rates for subsistence and travel costs and maximum daily amounts for loss of earnings. The right to reimbursement of expenses in criminal proceedings should not arise in a situation where a victim makes a statement on a criminal offence. Expenses should only be covered to the extent that the victim is obliged or requested by the competent authorities to be present and actively participate in the criminal proceedings. Article 14: Member States shall afford victims who participate in criminal proceedings, the possibility of reimbursement of expenses incurred as a result of their active participation in criminal proceedings, in accordance with their role in the relevant criminal justice system. The conditions or procedural rules under which victims may be reimbursed shall be determined by national law. Return of recoverable property: Recital 48 Recoverable property which is seized in criminal proceedings should be returned as soon as possible to the victim of the crime, subject to exceptional circumstances, such as in a dispute concerning the ownership or where the possession of the property or the property itself is illegal. The right to have property returned should be without prejudice to its legitimate retention for the purposes of other legal proceedings. Article 15: Member States shall ensure that, following a decision by a competent authority, recoverable property which is seized in the course of criminal proceedings is returned to victims without delay, unless required for the purposes of criminal proceedings. The conditions or procedural rules under which such property is returned to the victims shall be determined by national law. Right to Compensation: Recital 49 The right to a decision on compensation from the offender and the relevant applicable procedure should also apply to victims resident in a Member State other than the Member State where the criminal offence was committed.
--	--

	Article 16. 1. Member States shall ensure that, in the course of criminal proceedings, victims are entitled to obtain a decision on compensation by the offender, within a reasonable time, except where national law provides for such a decision to be made in other legal proceedings. 2. Member States shall promote measures to encourage offenders to provide adequate compensation to victims. Rights of Victim Resident in Another Member State: see Article 17
--	--

2. sz. melléklet – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2011/92/EU IRÁNYELVE (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/JHA tanácsi kerethatározat felváltásáról (A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv)

PROVISION	DIRECTIVE 2011/92/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 13 December 2011 on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography, and replacing Council Framework Decision 2004/68/JHA
GENERAL PRINCIPLES	
Avoiding repeat or secondary victimisation of victims	Recital 24 Secondary victimisation should be avoided for victims of offences referred to in this Directive. In Member States where prostitution or the appearance in pornography is punishable under national criminal law, it should be possible not to prosecute or impose penalties under those laws where the child concerned has committed those acts as a result of being victim of sexual exploitation or where the child was compelled to participate in child pornography. Recital 30 Furthermore, participation in criminal proceedings by child victims should not cause additional trauma to the extent possible, as a result of interviews or visual contact with offenders. A good understanding of children and how they behave when faced with traumatic experiences will help to ensure a high quality of evidence-taking and also reduce the stress placed on children when carrying out the necessary measures.
Ensuring the best interests is a primary consideration in the application of the obligations in the Directives	Recital 2 In accordance with Article 6(1) of the Treaty on European Union, the Union recognises the rights, freedoms and principles set out in the Charter of Fundamental Rights of the European Union, in which Article 24(2) provides that in all actions relating to children, whether taken by public authorities or private institutions, the child's best interests must be a primary consideration... Recital 6 Serious criminal offences such as the sexual exploitation of children and child pornography require a comprehensive approach covering the prosecution of offenders, the protection of child victims, and prevention of the phenomenon. The child's best interests must be a primary consideration when carrying out any measures to combat these offences in accordance with the Charter of Fundamental Rights of the European Union and the United Nations Convention on the Rights of the Child. Framework Decision 2004/68/JHA should be replaced by a new instrument providing such comprehensive legal framework to achieve that purpose. Recital 30 Measures to protect child victims should be adopted in their best interest, taking into account an assessment of their needs.... Article 18 1. Child victims of the offences referred to in Articles 3 to 7 shall be provided assistance, support and protection in accordance with Articles 19 and 20, taking into account the best interests of the child....
Non-discrimination	Recital 10 [mentions a group against which there is frequently discrimination but not in the context of non-discrimination but rather in terms of definition of offences:] Disability by itself does not automatically constitute an impossibility to consent to sexual relations. However, the abuse of the existence of such a disability in order to engage in sexual activities with a child should be criminalised.
Taking due account of the views of the child	19.3. Member States shall take the necessary measures to ensure that the specific actions to assist and support child victims in enjoying their rights under this Directive, are undertaken following an individual assessment of the special circumstances of each particular child victim, taking due account of the child's views, needs and concerns.
TARGET GROUP	
Target Group: Provisions concerning identifying victims, including specific	Article 15. 4. Member States shall take the necessary measures to enable investigative units or services to attempt to identify the victims of the offences referred to in Articles 3 to 7, in particular by analysing child pornography material, such as photographs and audiovisual recordings transmitted or made available by means of

provisions identifying children as a victim of crime, such as age assessment provisions, family members	information and communication technology. Article 18 2. Member States shall take the necessary measures to ensure that a child is provided with assistance and support as soon as the competent authorities have a reasonable-grounds indication for believing that a child might have been subject to any of the offences referred to in Articles 3 to 7. 3. Member States shall ensure that, where the age of a person subject to any of the offences referred to in Articles 3 to 7 is uncertain and there are reasons to believe that the person is a child, that person is presumed to be a child in order to receive immediate access to assistance, support and protection in accordance with Articles 19 and 20. Article 19.5. Member States shall take measures, where appropriate and possible, to provide assistance and support to the family of the child victim in enjoying the rights under this Directive when the family is in the territory of the Member States. In particular, Member States shall, where appropriate and possible, apply Article 4 of Framework Decision 2001/220/JHA to the family of the child victim.
ASSISTANCE & SUPPORT	
Provision of information	None
Right to interpretation & translation	None
Provision of assistance & support	Recital 23 .. The use of seized and confiscated instrumentalities and the proceeds from the offences referred to in this Directive to support victims' assistance and protection should be encouraged. Recital 31 Member States should consider giving short and long term assistance to child victims. Any harm caused by the sexual abuse and sexual exploitation of a child is significant and should be addressed. Because of the nature of the harm caused by sexual abuse and sexual exploitation, such assistance should continue for as long as necessary for the child's physical and psychological recovery and may last into adulthood if necessary. Assistance and advice should be considered to be extended to parents or guardians of the child victims where they are not involved as suspects in relation to the offence concerned, in order to help them to assist child victims throughout the proceedings. Article 19.2. Member States shall take the necessary measures to ensure that assistance and support for a child victim are not made conditional on the child victim's willingness to cooperate in the criminal investigation, prosecution or trial. Article 18 1. Child victims of the offences referred to in Articles 3 to 7 shall be provided assistance, support and protection in accordance with Articles 19 and 20, taking into account the best interests of the child.... Article 19.1 Member States shall take the necessary measures to ensure that assistance and support are provided to victims before, during and for an appropriate period of time after the conclusion of criminal proceedings in order to enable them to exercise the rights set out in Framework Decision 2001/220/JHA, and in this Directive. Member States shall, in particular, take the necessary steps to ensure protection for children who report cases of abuse within their family.... 4. Child victims of any of the offences referred to in Articles 3 to 7 shall be considered as particularly vulnerable victims pursuant to Article 2(2), Article 8(4) and Article 14(1) of Framework Decision 2001/220/JHA. EN 17.12.2011 Official Journal of the European Union L 335/
Individual assessment of each child's circumstances and non-offending family members' needs	19.3. Member States shall take the necessary measures to ensure that the specific actions to assist and support child victims in enjoying their rights under this Directive, are undertaken following an individual assessment of the special circumstances of each particular child victim, taking due account of the child's views, needs and concerns.

Circle of Trust provisions	Recital 30 ...Child victims should have easy access to legal remedies and measures to address conflicts of interest where sexual abuse or sexual exploitation of a child occurs within the family. ... Article 19 (1)... Member States shall, in particular, take the necessary steps to ensure protection for children who report cases of abuse within their family.
Representation where appropriate for children deprived of parental care or where their interests conflict with those of their parents	Recital 30 ... When a special representative should be appointed for a child during a criminal investigation or proceeding, this role may be also carried out by a legal person, an institution or an authority... Article 20. 1. Member States shall take the necessary measures to ensure that in criminal investigations and proceedings, in accordance with the role of victims in the relevant justice system, competent authorities appoint a special representative for the child victim where, under national law, the holders of parental responsibility are precluded from representing the child as a result of a conflict of interest between them and the child victim, or where the child is unaccompanied or separated from the family.
Legal counselling and representation	Recital 32 Framework Decision 2001/220/JHA establishes a set of victims' rights in criminal proceedings, including the right to protection and compensation. In addition child victims of sexual abuse, sexual exploitation and child pornography should be given access to legal counselling and, in accordance with the role of victims in the relevant justice systems, to legal representation, including for the purpose of claiming compensation. Such legal counselling and legal representation could also be provided by the competent authorities for the purpose of claiming compensation from the State. The purpose of legal counselling is to enable victims to be informed and receive advice about the various possibilities open to them. Legal counselling should be provided by a person having received appropriate legal training without necessarily being a lawyer. Legal counselling and, in accordance with the role of victims in the relevant justice systems, legal representation should be provided free of charge, at least when the victim does not have sufficient financial resources, in a manner consistent with the internal procedures of Member States. Article 20.2. Member States shall ensure that child victims have, without delay, access to legal counselling and, in accordance with the role of victims in the relevant justice system, to legal representation, including for the purpose of claiming compensation. Legal counselling and legal representation shall be free of charge where the victim does not have sufficient financial resources.
REPORTING/INVESTIGATION/COURT PROCEEDINGS	
Reporting obligations	Recital 28 Member States should encourage any person who has knowledge or suspicion of the sexual abuse or sexual exploitation of a child to report to the competent services. It is the responsibility of each Member State to determine the competent authorities to which such suspicions may be reported. Those competent authorities should not be limited to child protection services or relevant social services. The requirement of suspicion 'in good faith' should be aimed at preventing the provision being invoked to authorise the denunciation of purely imaginary or untrue facts carried out with malicious intent. Article 16. 1. Member States shall take the necessary measures to ensure that the confidentiality rules imposed by national law on certain professionals whose main duty is to work with children do not constitute an obstacle to the possibility, for those professionals, of their reporting to the services responsible for child protection any situation where they have reasonable grounds for believing that a child is the victim of offences referred to in Articles 3 to 7. 1. Article 16.2 Member States shall take the necessary measures to encourage any person who knows about or suspects, in good faith that any of the offences referred to in Articles 3 to 7 have been committed, to report this to the competent services.
Investigation & Prosecution do not	Recital 26.. To ensure successful investigations and prosecutions of the offences referred to in this Directive, their initiation should not depend, in principle, on a report or accusation made by the victim or by his or her representative....

depend on report/accusation by victim	Article 15 1. Member States shall take the necessary measures to ensure that investigations into or the prosecution of the offences referred to in Articles 3 to 7 are not dependent on a report or accusation being made by the victim or by his or her representative, and that criminal proceedings may continue even if that person has withdrawn his or her statements.
Criminal Proceedings: Investigation & Court Proceedings: Adapted For Children	
CRIMINAL INVESTIGATIONS: No unjustified delay between the reporting of the facts and interviews take place	Article 20.3 .. necessary measures to ensure that in criminal investigations.. that it may be ordered that...(a) interviews with the child victim take place without unjustified delay after the facts have been reported to the competent authorities;
CRIMINAL INVESTIGATION: Rules on medical examinations	None
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews take place, where necessary in premises designed or adapted for this purpose	Article 20.3 .. necessary measures to ensure that in criminal investigations.. that it may be ordered that...(b) interviews with the child victim take place, where necessary, in premises designed or adapted for this purpose;
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews are carried out by or through professionals trained for this purpose	Article 20 3. ...necessary measures to ensure that in criminal investigations .. that it may be ordered that (c) interviews with the child victim are carried out by or through professionals trained for this purpose;
CRIMINAL INVESTIGATION: The same persons, if possible and were appropriate, conduct all interviews with children	Article 20 3. ...necessary measures to ensure that in criminal investigations .. that it may be ordered that.. (d) the same persons, if possible and where appropriate, conduct all interviews with the child victim;
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews of victims of sexual violence, gender-based violence or violence in close relationships being carried out by persons of the same sex	None
CRIMINAL INVESTIGATION: The number of interviews is as limited as possible and interviews are carried out only where strictly necessary and for the purpose of the investigations and	Article 20 3. ...necessary measures to ensure that in criminal investigations .. that it may be ordered that.. (e) the number of interviews is as limited as possible and interviews are carried out only where strictly necessary for the purpose of criminal investigations and proceedings;

proceedings	
CRIMINAL INVESTIGATION: Accompaniment by legal representative or where appropriate by an adult of his or her choice unless a reasoned decision has been made to the contrary in respect of that person.	Article 20 3. ...necessary measures to ensure that in criminal investigations .. that it may be ordered that.. (f) the child victim may be accompanied by his or her legal representative or, where appropriate, by an adult of his or her choice, unless a reasoned decision has been made to the contrary in respect of that person.
CRIMINAL INVESTIGATION/COURT PROCEEDING All interviews with a child victim) or where appropriate a child witness, may be audio-visually recorded and that such recordings may be used as evidence in criminal court proceedings	Article 20.4 4. Member States shall take the necessary measures to ensure that in criminal investigations of any of the offences referred to in Articles 3 to 7 all interviews with the child victim or, where appropriate, with a child witness, may be audio-visually recorded and that such audio-visually recorded interviews may be used as evidence in criminal court proceedings, in accordance with the rules under their national law.
COURT PROCEEDING Possibility to order that the hearing take place without the presence of the public	20.5...necessary measures to ensure that in criminal court proceedings .. that it may be ordered that: (a) the hearing take place without the presence of the public;
COURT PROCEEDING Possibility to order that the child victim be heard through the use of appropriate communication technologies	20.5...necessary measures to ensure that in criminal court proceedings .. that it may be ordered that: (b) the child victim be heard in the courtroom without being present, in particular through the use of appropriate communication technologies.
CRIMINAL PROCEEDINGS/GENERAL Necessary measures to protect the privacy, identity and image of child victims and to prevent the public dissemination of any information that could lead to their identification.	20. 6. Member States shall take the necessary measures, where in the interest of child victims and taking into account other overriding interests, to protect the privacy, identity and image of child victims, and to prevent the public dissemination of any information that could lead to their identification.
CRIMINAL PROCEEDINGS/GENERAL Right to avoid contact between victim and offender	Recital 30 ... Furthermore, participation in criminal proceedings by child victims should not cause additional trauma to the extent possible, as a result of interviews or visual contact with offenders...
Necessary measures to find durable solutions for unaccompanied children who have been trafficked	N/A
Training & tools	Recital 30 A good understanding of children and how they behave when faced with traumatic experiences will help to ensure a high quality of evidence-taking and also reduce the stress placed on children when carrying out the necessary measures.

	Recital 36 Professionals likely to come into contact with child victims of sexual abuse and sexual exploitation should be adequately trained to identify and deal with such victims. That training should be promoted for members of the following categories when they are likely to come into contact with child victims: police officers, public prosecutors, lawyers, members of the judiciary and court officials, child and health care personnel, but could also involve other groups of persons who are likely to encounter child victims of sexual abuse and sexual exploitation in their work. Article 23.1 Member States shall take appropriate measures, such as education and training, to discourage and reduce the demand that fosters all forms of sexual exploitation of children. Article 23. 3. Member States shall promote regular training for officials likely to come into contact with child victims of sexual abuse or exploitation, including front-line police officers, aimed at enabling them to identify and deal with child victims and potential child victims of sexual abuse or exploitation.
Multi-disciplinarity/coordination/cooperation	Recital 35 Regarding the system of reporting sexual abuse and sexual exploitation of children and helping children in need, hotlines under the number 116 000 for missing children, 116 006 for victims of crime and 116 111 for children, as introduced by Commission Decision 2007/116/EC of 15 February 2007 on reserving the national numbering beginning with 116 for harmonised numbers for harmonised services of social value (1), should be promoted and experience regarding their functioning should be taken into account.
Data & Monitoring	Recital 44 Member States are encouraged to create mechanisms for data collection or focal points, at the national or local levels and in collaboration with civil society, for the purpose of observing and evaluating the phenomenon of sexual abuse and sexual exploitation of children. In order to be able to properly evaluate the results of actions to combat sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography, the Union should continue to develop its work on methodologies and data collection methods to produce comparable statistics.
Awareness Raising	Recital 34 Member States should establish and/or strengthen policies to prevent sexual abuse and sexual exploitation of children, including measures to discourage and reduce the demand that fosters all forms of sexual exploitation of children, and measures to reduce the risk of children becoming victims, by means of, information and awareness-raising campaigns, and research and education programmes. In such initiatives, Member States should adopt a child-rights based approach. Particular care should be taken to ensure that awareness-raising campaigns aimed at children are appropriate and sufficiently easy to understand. The establishment of help-lines or hotlines should be considered. Recital 45 Member States should take appropriate action for setting up information services to provide information on how to recognise the signs of sexual abuse and sexual exploitation. Article 23. 2. Member States shall take appropriate action, including through the Internet, such as information and awareness- raising campaigns, research and education programmes, where appropriate in cooperation with relevant civil society organisations and other stakeholders, aimed at raising awareness and reducing the risk of children, becoming victims of sexual abuse or exploitation.
Prevention	Recital 33 see preventative measures re child sex tourism Recital 34 see above awareness raising/ & research & education... child friendly materials... establishment of help lines and hotlines Recital 37 intervention programmes or measures. Article 21 measures against advertising child sex tourism Article 22 Member States shall take the necessary measures to ensure that persons who fear that they might commit any of the offences referred to in Articles 3 to 7

	may have access, where appropriate, to effective intervention programmes or measures designed to evaluate and prevent the risk of such offences being committed. Article 23 1. Member States shall take appropriate measures, such as education and training, to discourage and reduce the demand that fosters all forms of sexual exploitation of children. 2. Member States shall take appropriate action, including through the Internet, such as information and awareness- raising campaigns, research and education programmes, where appropriate in cooperation with relevant civil society organisations and other stakeholders, aimed at raising awareness and reducing the risk of children, becoming victims of sexual abuse or exploitation. 3. Member States shall promote regular training for officials likely to come into contact with child victims of sexual abuse or exploitation, including front-line police officers, aimed at enabling them to identify and deal with child victims and potential child victims of sexual abuse or exploitation.
OTHER PROVISIONS CONCERNING CONTACT WITH CHILDREN OR IMAGES OF CHILDREN	Recital 40 Where the danger posed by the offenders and the possible risks of repetition of the offences make it appropriate, convicted offenders should be temporarily or permanently prevented from exercising at least professional activities involving direct and regular contacts with children. Employers when recruiting for a post involving direct and regular contact with children are entitled to be informed of existing convictions for sexual offences against children entered in the criminal record, or of existing disqualifications. For the purposes of this Directive, the term ‘employers’ should also cover persons running an organisation that is active in volunteer work related to the supervision and/or care of children involving direct and regular contact with children. The manner in which such information is delivered, such as for example access via the person concerned, and the precise content of the information, the meaning of organised voluntary activities and direct and regular contact with children should be laid down in accordance with national law. Article 25. 1. Member States shall take the necessary measures to ensure the prompt removal of web pages containing or disseminating child pornography hosted in their territory and to endeavour to obtain the removal of such pages hosted outside of their territory. 2. Member States may take measures to block access to web pages containing or disseminating child pornography towards the Internet users within their territory. These measures must be set by transparent procedures and provide adequate safeguards, in particular to ensure that the restriction is limited to what is necessary and proportionate, and that users are informed of the reason for the restriction. Those safeguards shall also include the possibility of judicial redress. Right to compensation: Article 20 (2). Member States shall ensure that child victims have, without delay, access to legal counselling and, in accordance with the role of victims in the relevant justice system, to legal representation, including for the purpose of claiming compensation. Right to non-prosecution/non-punishment: Recital 30 Moreover, child victims should be protected from penalties, for example under national legislation on prostitution, if they bring their case to the attention of competent authorities. Article 14 Member States shall, in accordance with the basic principles of their legal systems take the necessary measures to ensure that competent national authorities are entitled not to prosecute or impose penalties on child victims of sexual abuse and sexual exploitation for their involvement in criminal activities, which they have been compelled to commit as a direct consequence of being subjected to any of the acts referred to in Article 4(2), (3), (5) and (6), and in Article 5(6). Removing/blocking images: (46) Child pornography, which constitutes child sexual abuse images, is a specific type of content which cannot be construed as the expression of an opinion. To combat it, it is necessary to reduce the circulation of child sexual abuse material by making it more difficult for offenders to upload such content onto the publicly accessible

	web. Action is therefore necessary to remove the content and apprehend those guilty of making, distributing or downloading child sexual abuse images. With a view to supporting the Union's efforts to combat child pornography, Member States should use their best endeavours to cooperate with third countries in seeking to secure the removal of such content from servers within their territory. (47) However, despite such efforts, the removal of child pornography content at its source is often not possible when the original materials are not located within the Union, either because the State where the servers are hosted is not willing to cooperate or because obtaining removal of the material from the State concerned proves to be particularly long. Mechanisms may also be put in place to block access from the Union's territory to Internet pages identified as containing or disseminating child pornography. The measures undertaken by Member States in accordance with this Directive in order to remove or, where appropriate, block websites containing child pornography could be based on various types of public action, such as legislative, non-legislative, judicial or other. In that context, this Directive is without prejudice to voluntary action taken by the Internet industry to prevent the misuse of its services or to any support for such action by Member States. Whichever basis for action or method is chosen, Member States should ensure that it provides an adequate level of legal certainty and predictability to users and service providers. Both with a view to the removal and the blocking of child abuse content, cooperation between public authorities should be established and strengthened, particularly in the interests of ensuring that national lists of websites containing child pornography material are as complete as possible and of avoiding duplication of work. Any such developments must take account of the rights of the end users and comply with existing legal and judicial procedures and the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Charter of Fundamental Rights of the European Union. The Safer Internet Programme has set up a network of hotlines the goal of which is to collect information and to ensure coverage and exchange of reports on the major types of illegal content online.
--	--

3. sz. melléklet – A gyermekek szexuális kizsákmányolással és bántalmazással szembeni védelméről szóló 2010. évi Európa tanácsi egyezmény (Lanzarotei Egyezmény)

PROVISION	Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse
GENERAL PRINCIPLES	
Avoiding repeat or secondary victimisation of victims	Article 30. 2 Each Party shall adopt a protective approach towards victims, ensuring that the investigations and criminal proceedings do not aggravate the trauma experienced by the child and that the criminal justice response is followed by assistance, where appropriate... Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by: ...; b. ensuring, at least in cases where the victims and their families might be in danger, that they may be informed, if necessary, when the person prosecuted or convicted is released temporarily or definitively; ... f. providing for their safety, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation, retaliation and repeat victimisation; g. ensuring that contact between victims and perpetrators within court and law enforcement agency premises is avoided, unless the competent authorities establish otherwise in the best interests of the child or when the investigations or proceedings require such contact.
Ensuring the best interests is a primary consideration in the application of the obligations in the Directives	Considering that every child has the right to such measures of protection as are required by his or her status as a minor, on the part of his or her family, society and the State; .. Considering that the well-being and best interests of children are fundamental values shared by all member States and must be promoted without any discrimination; Article 30 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that investigations and criminal proceedings are carried out in the best interests and respecting the rights of the child. Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by: ...; g. ensuring that contact between victims and perpetrators within court and law enforcement agency premises is avoided, unless the competent authorities establish otherwise in the best interests of the child or when the investigations or proceedings require such contact.
Non-discrimination	Article 2 The implementation of the provisions of this Convention by the Parties, in particular the enjoyment of measures to protect the rights of victims, shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth, sexual orientation, state of health, disability or other status.
Taking due account of the views of the child	Article 14. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to assist victims, in the short and long term, in their physical and psycho-social recovery. Measures taken pursuant to this paragraph shall take due account of the child's views, needs and concerns. Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by: ... c. enabling them, in a manner consistent with the procedural rules of internal law, to be heard, to supply evidence and to choose the means of having their views, needs and concerns presented, directly or through an intermediary, and considered;
TARGET GROUP	
Provisions concerning identifying victims, including specific provisions identifying children as a	Article 3 a. "child" shall mean any person under the age of 18 years; b. "sexual exploitation and sexual abuse of children" shall include the behaviour as referred to in Articles 18 to 23 of this Convention; c "victim" shall mean any child subject to sexual exploitation or sexual abuse. Article 11. 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that when the age of the victim is uncertain and there are reasons to believe that the victim

victim of crime, such as age assessment provisions	is a child, the protection and assistance measures provided for children shall be accorded to him or her pending verification of his or her age. Article 14. 4 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the persons who are close to the victim may benefit, where appropriate, from therapeutic assistance, notably emergency psychological care. Article 34.2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations. Article 35. 3 When the age of the victim is uncertain and there are reasons to believe that the victim is a child, the measures established in paragraphs 1 and 2 shall be applied pending verification of his or her age.
ASSISTANCE & SUPPORT	
Provision of information	Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by: a informing them of their rights and the services at their disposal and, unless they do not wish to receive such information, the follow-up given to their complaint, the charges, the general progress of the investigation or proceedings, and their role therein as well as the outcome of their cases; Article 31. 2 Each Party shall ensure that victims have access, as from their first contact with the competent authorities, to information on relevant judicial and administrative proceedings. Article 31. 6 Each Party shall ensure that the information given to victims in conformity with the provisions of this article is provided in a manner adapted to their age and maturity and in a language that they can understand.
Right to interpretation & translation	Article 31. 6 Each Party shall ensure that the information given to victims in conformity with the provisions of this article is provided in a manner adapted to their age and maturity and in a language that they can understand.
Provision of assistance & support	Article 14. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to assist victims, in the short and long term, in their physical and psycho-social recovery. Measures taken pursuant to this paragraph shall take due account of the child's views, needs and concerns. 2 Each Party shall take measures, under the conditions provided for by its internal law, to co-operate with non-governmental organisations, other relevant organisations or other elements of civil society engaged in assistance to victims. 3 When the parents or persons who have care of the child are involved in his or her sexual exploitation or sexual abuse, the intervention procedures taken in application of Article 11, paragraph 1, shall include: – the possibility of removing the alleged perpetrator; – the possibility of removing the victim from his or her family environment. The conditions and duration of such removal shall be determined in accordance with the best interests of the child. 4 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the persons who are close to the victim may benefit, where appropriate, from therapeutic assistance, notably emergency psychological care.

	Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by:.... d providing them with appropriate support services so that their rights and interests are duly presented and taken into account; Article 31. 5 5 Each Party shall provide, by means of legislative or other measures, in accordance with the conditions provided for by its internal law, the possibility for groups, foundations, associations or governmental or non-governmental organisations, to assist and/or support the victims with their consent during criminal proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention.
Individual assessment of each child's circumstances and non-offending family members' needs	None
Circle of Trust provisions	Article 14.3 When the parents or persons who have care of the child are involved in his or her sexual exploitation or sexual abuse, the intervention procedures taken in application of Article 11, paragraph 1, shall include: – the possibility of removing the alleged perpetrator; – the possibility of removing the victim from his or her family environment. The conditions and duration of such removal shall be determined in accordance with the best interests of the child.
Representation where appropriate for children deprived of parental care or where their interests conflict with those of their parents	Article 31.4 Each Party shall provide for the possibility for the judicial authorities to appoint a special representative for the victim when, by internal law, he or she may have the status of a party to the criminal proceedings and where the holders of parental responsibility are precluded from representing the child in such proceedings as a result of a conflict of interest between them and the victim.
Legal counselling and representation	Article 31. 3 Each Party shall ensure that victims have access, provided free of charge where warranted, to legal aid when it is possible for them to have the status of parties to criminal proceedings.
REPORTING/INVESTIGATION/COURT PROCEEDING	
Reporting	Article 25.6 For the prosecution of the offences established in accordance with Articles 18, 19, 20, paragraph 1.a, and 21 of this Convention, each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that its jurisdiction as regards paragraphs 1.d and e is not subordinated to the condition that the prosecution can only be initiated following a report from the victim or a denunciation from the State of the place where the offence was committed. Article 32. Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that investigations or prosecution of offences established in accordance with this Convention shall not be dependent upon the report or accusation made by a victim, and that the proceedings may continue even if the victim has withdrawn his or her statements. Article 12. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the confidentiality rules imposed by internal law on certain professionals called

	upon to work in contact with children do not constitute an obstacle to the possibility, for those professionals, of their reporting to the services responsible for child protection any situation where they have reasonable grounds for believing that a child is the victim of sexual exploitation or sexual abuse. 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage any person who knows about or suspects, in good faith, sexual exploitation or sexual abuse of children to report these facts to the competent services. Article 13; Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage and support the setting up of information services, such as telephone or Internet helplines, to provide advice to callers, even confidentially or with due regard for their anonymity.
Adapted procedures in investigations and judicial proceedings involving children	Article 30 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that investigations and criminal proceedings are carried out in the best interests and respecting the rights of the child. 2 Each Party shall adopt a protective approach towards victims, ensuring that the investigations and criminal proceedings do not aggravate the trauma experienced by the child and that the criminal justice response is followed by assistance, where appropriate. 3 Each Party shall ensure that the investigations and criminal proceedings are treated as priority and carried out without any unjustified delay. 4 Each Party shall ensure that the measures applicable under the current chapter are not prejudicial to the rights of the defence and the requirements of a fair and impartial trial, in conformity with Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.... Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by: [see a – g elsewhere in the table]
CRIMINAL INVESTIGATION: No unjustified delay between the reporting of the facts and interviews take place	Article 30.3 Each Party shall ensure that the investigations and criminal proceedings are treated as priority and carried out without any unjustified delay. Article 35. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: a interviews with the child take place without unjustified delay after the facts have been reported to the competent authorities;
CRIMINAL INVESTIGATION: Medical examinations	None
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews take place, where necessary in premises designed or adapted for this purpose	Article 35. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: b interviews with the child take place, where necessary, in premises designed or adapted for this purpose;
CRIMINAL INVESTIGATION; Interviews are carried out by or through professionals trained for this purpose	Article 35. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: c interviews with the child are carried out by professionals trained for this purpose;

CRIMINAL INVESTIGATION: The same persons, if possible and were appropriate, conduct all interviews with children	Article 35. 1 d	Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: the same persons, if possible and where appropriate, conduct all interviews with the child;
CRIMINAL INVESTIGATION: Interviews of victims of sexual violence, gender-based violence or violence in close relationships being carried out by persons of the same sex	None	
CRIMINAL INVESTIGATION: The number of interviews is as limited as possible and interviews are carried out only where strictly necessary and for the purpose of the investigations and proceedings	Article 35. 1 e	Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: the number of interviews is as limited as possible and in so far as strictly necessary for the purpose of criminal proceedings;
CRIMINAL INVESTIGATION: Accompaniment by legal representative or where appropriate by an adult of his or her choice unless a reasoned decision has been made to the contrary in respect of that person.	Article 35. 1 f	Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: the child may be accompanied by his or her legal representative or, where appropriate, an adult of his or her choice, unless a reasoned decision has been made to the contrary in respect of that person.
CRIMINAL INVESTIGATION/COURT PROCEEDING All interviews with a child victim)or where appropriate a child witness, may be audio-visually recorded and that such recordings may be used as evidence in criminal court proceedings	Article 35. 2	Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that all interviews with the victim or, where appropriate, those with a child witness, may be videotaped and that these videotaped interviews may be accepted as evidence during the court proceedings, according to the rules provided by its internal law.
COURT PROCEEDING: Possibility to order that the hearing take place without the presence of the public	Article 36. 2	Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure, according to the rules provided by its internal law, that: a the judge may order the hearing to take place without the presence of the public;
COURT PROCEEDING: Possibility to order that the child victim be	Article 36. 2	Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure, according to the rules provided by its internal law, that.. b the victim may be

heard through the use of appropriate communication technologies	heard in the courtroom without being present, notably through the use of appropriate communication technologies.
CRIMINAL PROCEEDINGS/GENERAL Necessary measures to protect the privacy, identity and image of child victims and to prevent the public dissemination of any information that could lead to their identification.	Article 31. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by: ... e protecting their privacy, their identity and their image and by taking measures in accordance with internal law to prevent the public dissemination of any information that could lead to their identification;
CRIMINAL PROCEEDINGS/GENERAL Right to avoid contact between victim and offender	Article 31.1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by g. ensuring that contact between victims and perpetrators within court and law enforcement agency premises is avoided, unless the competent authorities establish otherwise in the best interests of the child or when the investigations or proceedings require such contact.
Necessary measures to find durable solutions for unaccompanied children who have been trafficked	n/a
Training & tools	Article 5.1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage awareness of the protection and rights of children among persons who have regular contacts with children in the education, health, social protection, judicial and law-enforcement sectors and in areas relating to sport, culture and leisure activities. 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the persons referred to in paragraph 1 have an adequate knowledge of sexual exploitation and sexual abuse of children, of the means to identify them and of the possibility mentioned in Article 12, paragraph 1. 3 Each Party shall take the necessary legislative or other measures, in conformity with its internal law, to ensure that the conditions to accede to those professions whose exercise implies regular contacts with children ensure that the candidates to these professions have not been convicted of acts of sexual exploitation or sexual abuse of children. Article 34. 1 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to ensure that persons, units or services in charge of investigations are specialised in the field of combating sexual exploitation and sexual abuse of children or that persons are trained for this purpose. Such units or services shall have adequate financial resources. Article 35. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that: .. c interviews with the child are carried out by professionals trained for this purpose; Article 36. 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures, with due respect for the rules governing the autonomy of legal professions, to ensure that training on children's rights and sexual exploitation and sexual abuse of children is available for the benefit of all persons involved in the proceedings, in particular judges, prosecutors and lawyers.
Multi-disciplinarity/coordination/cooperation	Article 10: 1 Each Party shall take the necessary measures to ensure the co-ordination on a national or local level between the different agencies in charge of the protection from, the prevention of and the fight against sexual exploitation and sexual abuse of children, notably the education sector, the health sector, the social services and the law-enforcement and judicial authorities. 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to set up or designate: a. independent competent national or local institutions for the promotion and

	protection of the rights of the child, ensuring that they are provided with specific resources and responsibilities...; 3 Each Party shall encourage co-operation between the competent state authorities, civil society and the private sector, in order to better prevent and combat sexual exploitation and sexual abuse of children. Article 11.1 Each Party shall establish effective social programmes and set up multidisciplinary structures to provide the necessary support for victims, their close relatives and for any person who is responsible for their care. Article 13. Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage and support the setting up of information services, such as telephone or Internet helplines, to provide advice to callers, even confidentially or with due regard for their anonymity. Article 14.2 Each Party shall take measures, under the conditions provided for by its internal law, to co-operate with non-governmental organisations, other relevant organisations or other elements of civil society engaged in assistance to victims. International cooperation Article 38. 1 The Parties shall co-operate with each other, in accordance with the provisions of this Convention, and through the application of relevant applicable international and regional instruments, arrangements agreed on the basis of uniform or reciprocal legislation and internal laws, to the widest extent possible, for the purpose of: - a preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse of children; - b protecting and providing assistance to victims; - c investigations or proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention. 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims of an offence established in accordance with this Convention in the territory of a Party other than the one where they reside may make a complaint before the competent authorities of their State of residence. 3 If a Party that makes mutual legal assistance in criminal matters or extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for legal assistance or extradition from a Party with which it has not concluded such a treaty, it may consider this Convention the legal basis for mutual legal assistance in criminal matters or extradition in respect of the offences established in accordance with this Convention. 4 Each Party shall endeavour to integrate, where appropriate, prevention and the fight against sexual exploitation and sexual abuse of children in assistance programmes for development provided for the benefit of third states.
Data & Monitoring	Article 10.2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to set up or designate: ... b mechanisms for data collection or focal points, at the national or local levels and in collaboration with civil society, for the purpose of observing and evaluating the phenomenon of sexual exploitation and sexual abuse of children, with due respect for the requirements of personal data protection See also Chapter X – Monitoring mechanism: at CoE level
Awareness Raising	Article 5 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage awareness of the protection and rights of children among persons who have regular contacts with children in the education, health, social protection, judicial and law-enforcement

	sectors and in areas relating to sport, culture and leisure activities. 2. Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the persons referred to in paragraph 1 have an adequate knowledge of sexual exploitation and sexual abuse of children, of the means to identify them and of the possibility mentioned in Article 12, paragraph 1. Article 6 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that children, during primary and secondary education, receive information on the risks of sexual exploitation and sexual abuse, as well as on the means to protect themselves, adapted to their evolving capacity. This information, provided in collaboration with parents, where appropriate, shall be given within a more general context of information on sexuality and shall pay special attention to situations of risk, especially those involving the use of new information and communication technologies. Article 8 1 Each Party shall promote or conduct awareness raising campaigns addressed to the general public providing information on the phenomenon of sexual exploitation and sexual abuse of children and on the preventive measures which can be taken. 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to prevent or prohibit the dissemination of materials advertising the offences established in accordance with this Convention. Article 9 (here or other) Each Party shall encourage the participation of children, according to their evolving capacity, in the development and the implementation of state policies, programmes or others initiatives concerning the fight against sexual exploitation and sexual abuse of children. 2. Each Party shall encourage the private sector, in particular the information and communication technology sector, the tourism and travel industry and the banking and finance sectors, as well as civil society, to participate in the elaboration and implementation of policies to prevent sexual exploitation and sexual abuse of children and to implement internal norms through self-regulation or co-regulation. 3. Each Party shall encourage the media to provide appropriate information concerning all aspects of sexual exploitation and sexual abuse of children, with due respect for the independence of the media and freedom of the press. 4. Each Party shall encourage the financing, including, where appropriate, by the creation of funds, of the projects and programmes carried out by civil society aiming at preventing and protecting children from sexual exploitation and sexual abuse.
Prevention	Article 4 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to prevent all forms of sexual exploitation and sexual abuse of children and to protect children. Article 7 Each Party shall ensure that persons who fear that they might commit any of the offences established in accordance with this Convention may have access, where appropriate, to elective intervention programmes or measures designed to evaluate and prevent the

	risk of offences being committed.
Other (compensation.. non prosecution & non punishment)	Article 5. 3Each Party shall take the necessary legislative or other measures, in conformity with its internal law, to ensure that the conditions to accede to those professions whose exercise implies regular contacts with children ensure that the candidates to these professions have not been convicted of acts of sexual exploitation or sexual abuse of children. Article 15.16.17 Intervention programmes or measures